

Törésvonalak és konfliktuszónák: a Balaton környéki települések helyi társadalmának átalakulása II.

Empirikus szakasz: három tipikus konfliktusterület vizsgálata
helyszíni, kvalitatív vizsgálat keretei között

	A vizsgálat megvalósításának idővonala
Adatfelvétel kezdete és vége:	2024. március 1. – 2024. augusztus 30.
Digitális adatrögzítés kezdete és vége	2024. március 1. – 2024. augusztus 30.
Adatfeldolgozás:	2024. június 1. – 2024. augusztus 30.
Elemzés:	2024. szeptember 1-30.
Problématérkép átadásának dátuma:	2024. szeptember 30.

Pécs

2024

IMPRESSZUM

Kutatási terv:	Szijártó Zsolt, kommunikációkutató
	Bódi Jenő, kommunikációkutató
Kérdőív, kódtábla:	Bódi Jenő, kommunikációkutató
	Rajnai Richárd, kommunikációkutató
	Szijártó Zsolt, kommunikációkutató
Kódolás:	Bódi Jenő, kommunikációkutató
	Szabó-Gödri Rita, kutatási asszisztens
Adatfeldolgozás, elemzés:	Bódi Jenő, kommunikációkutató
	Rajnai Richárd, kommunikációkutató
	Mester Tibor, kommunikációkutató
	Szijártó Zsolt, kommunikációkutató
Készítette:	Médianegyed Egyesület
Elnök:	Torbó Annamária
Kutatásvezető:	Szijártó Zsolt

Tartalom

Vezetői összefoglaló	6
Törésvonalak és konfliktuszónák: a Balaton környéki települések helyi társadalmának átalakulása II.....	9
Bevezetés	9
Mi a feladat? – a kutatás felépítése	9
Az empirikus kutatás helyszíneinek kiválasztása	11
Miért a „nyilvánosság”?.....	15
a) az országos nyilvánosság szintje	16
b) a regionális nyilvánosság különböző szintjei	16
c) a helyi nyilvánosság különböző szintjei	17
A kutatás időzítése	19
A kutatás módszertani alapelvei	20
A kutatási beszámoló felépítése	22
Szőlőhegyek, bebírók, konfliktusok – Dörgicse helyi politikája, 2020-2024.....	24
A település rövid bemutatása	24
Dörgicsei helyi ügyek és konfliktusok megjelenítése a hírmédiában.....	27
Kiterjesztett falugyűlés: a <i>Dörgicse</i> Facebook-csoport elemzése	31
A Dörgicse Facebook-csoport tartalomelemzésének kvantitatív eredményei	33
Civil Társaságok és a dörgicsei ingatlanügyek helyi politikája	37
Az Art&Wine beruházás vitája.....	43
„A Rolling Stones koncertre sem fér be mindenki” – a Helyi Építési Szabályozás és a szőlőhegyek beépítésének problémája	45
A helyi társadalom törésvonalai: „őslakosok” és „gyüttmaradtak” generációi	50
Viták a helyi nyilvánosságról és a 2024-es választási kampány	57
Összegzés: a dörgicsei lokális nyilvánosság konjunktúrája, 2020-2023.....	61
A dörgicsei interjúalanyok listája	64
Képmelléklet.....	65
Kempingek és lakóparkok, „őslakosok” és „nyaralósok” – Balatonszemesi helyi politikája, 2018-2024	67
A település rövid bemutatása	68
Civil egyesületek	69
A balatonszemesi média.....	70
Egyházak.....	71
Balatonszemesi helyi ügyek és konfliktusok megjelenítése a hírmédiában.....	72
A balatonszemesi közösségi média tájképe	77

A Faluszemes Facebook-csoport elemzése	81
A helyi politika korszakai – a polarizált, destruktív nyilvánosság kialakulása	96
Konfliktusok a vízparti ingatlanfejlesztések kapcsán	101
A Vigadó ügye	101
Egy intermezzo: a Bahart állami tulajdonba kerülése	104
A Hattyú kemping ügye	105
Összegzés	107
A balatonszemesi interjúk listája	109
Keszthely: a település és a helyi társadalom bemutatása	110
Keszthelyi problématérkép	113
Keszthelyi ügyek és konfliktusok megjelenítése a hírmédiában	118
A kormánypárti dominancia évtizedei Keszthelyen	125
Megosztott ellenzék és az erősödő civil szervezetek	126
Az egyházak közéleti szerepvállalása Keszthelyen	131
A lokális nyilvánosság jellegzetes offline és online színterei	132
Intézményesült és közösségi médiatér Keszthelyen	132
Keszthelyi Facebook csoportok: interakció- és topikelemzés	137
A helyi nyilvánosság vizsgálata – konfliktuselemzések	148
A Reischl Sörház és a Kísérleti utcai óvoda felújítása	149
Balaton-parti fejlesztések Keszthelyen	152
A 2024-es önkormányzati választás a helyi médiatérben	156
A Facebook-nyilvánosság jelentősége a 2024-es önkormányzati választás során	160
A Keszthelyi Kórház ügye	162
Összegzés – a keszthelyi közélet sajátosságai	166
Keszthelyi interjúalanyok	168
Balaton-parti települések önkormányzatának átláthatósági vizsgálata	169
Balatonszemes	170
Általános információk	170
Nyilvános működés	171
Átlátható gazdálkodás	175
Dörgicse	176
Általános információk	176
Nyilvános működés	177
Átlátható gazdálkodás	179
Keszthely	181
Általános információk	181

Nyilvános működés	182
Átlátható gazdálkodás	187
Összegzés	188
Függelék.....	190
1. számú függelék: Balatonszemes település önkormányzati honlapjának vizsgálata ..	190
2. számú függelék: Dörgicse település önkormányzat honlapjának vizsgálata	192
3. számú függelék: Keszthely település önkormányzati honlapjának vizsgálata.....	201
Törésvonalak és konfliktuszónák: a Balaton környéki települések helyi társadalmának átalakulása II.....	204
Összegzés	204
A társadalomtörténeti szint.....	205
A helyi politika szintje	206
A nyilvánosság szintje	208
Zárszó	212

Vezetői összefoglaló

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein megjelenő konfliktusokkal foglalkozó kutatás empirikus adatfelvételi szakasza nagyjából egybeesett a 2024-es önkormányzati választások kampányidőszakával, majd a választásokkal, az eredmények nyilvánosságra hozásával, majd az önkormányzati feladatokra való felkészüléssel. Egy meglehetősen éles helyzetben vizsgálhattuk a helyi társadalom működését, egy olyan választási időszakban, amely a Balaton-part több településen meglepő eredményeket hozott. Ezek az eredmények nem választhatók el a kutatásunk által középpontba állított témától: a beruházási konfliktusokkal tovább mélyülő törésvonalaktól a helyi társadalom különböző csoportjai között, a lokális nyilvánosság sok esetben diszfunkcionális működésétől, a sokszor megoldatlanként érzékelt konfliktusok jelenlététől. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy érdemes komolyan venni a lokális nyilvánosságban megmutatkozó válságjelenségeket és érdemes törekedni a láthatósági viszonyok megváltoztatására.

Kutatásunk középponti témáját éppen ezért a nyilvánosság területén végbement változások bemutatása jelentette. Mint azt a szakirodalom is megállapította, egy megfelelő módon működő, egymással összekapcsolt szintekkel rendelkező nyilvánosság lehetőséget kínál ahhoz a Balaton-parton is, hogy

- a különböző fejlesztések által kiváltott lokális társadalmi problémák, a hozzájuk kapcsolódó konfliktusok megjelenhessenek,
- a problémák megfelelő reprezentációi jöjjenek létre az országos és a helyi médiumokban,
- láthatóvá váljanak a különböző érdekek és érdekcsoportok,
- elinduljon – akár mediált formában – valamifajta kommunikáció az érintett szereplők között.

A nyilvánosság területén végbement átalakulásokat vizsgálva az alábbi kérdésekre próbáltunk válaszokat keresni a három településen elvégzett kvalitatív terepkutatásaink keretei között:

- Hogyan interpretálhatók, milyen nagyobb társadalom- és médiatudományos keretbe helyezhetők el azok az tapasztalatok, amelyeket a három terep empirikus kutatása során összegyűjtöttünk?
- Milyen konfliktus-percepció és -reprezentációs mintázatok figyelhetők meg az egyes helyszíneken, kik a legfontosabb szereplők, milyen intézményes és egyéni játékterek állnak számukra rendelkezésükre, amelyek meghatározzák cselekvéseik lehetőségfeltételeit?
- Léteznek-e a szereplők előtt minták e helyzetek feloldására, milyen előképekkel rendelkeznek a konfliktusok kezelése vonatkozásában?

- Milyen tipikus helyzetek és – sikeres vagy sikertelen – megoldási kísérletek figyelhetők az egyes konfliktusok vonatkozásában?

A nagyobb egységektől a kisebbek felé haladva három szintet különböztettünk meg, amelyek meghatározó jelentőségűek Balaton Kiemelt Üdülőkörzet települések helyi társadalmainak átalakulását illetően.

- a) Az első szinten azok a nagyobb térbeli-társadalmi és társadalomtörténeti folyamatok találhatók, amelyek a vidéki Magyarországon – így a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben is – az utóbbi évtizedekben megfigyelhetők, s alapvetően formálták, alakították a közösségek életkörülményeit.
- b) A második szinten a helyi politika-közélet működését meghatározó folyamatok találhatók, az önkormányzati intézményrendszer átalakulásától kezdve a közéleti szereplők rekrutációjának, szerepfelfogásának problémájáig.
- c) A kutatás harmadik szintjét a nyilvánosság szférája jelentette. Részletesen bemutattuk az egyes településeken található lokális médiarendszereket, az önkormányzati honlapoktól kezdve egészen a közösségi médiavilág nehezen áttekinthető hálózatáig. Rekonstruáltuk, a helyi társadalmak mindennapi életét meghatározó problémák és konfliktusok hogyan jelennek meg az online és offline nyilvánosság felületein, milyen életciklussal rendelkeznek, milyen tipikus kommunikációs mintázatok figyelhetők meg velük kapcsolatban.

A vizsgált településeken a nyilvánosság nagyon különböző csatornái léteznek, azaz a helyi közélet szereplőinek formálisan rendelkezésükre áll az a mediális infrastruktúra, amely egy jól működő nyilvánosság előfeltételeit jelentik. Azonban ezekből a platformokból csak ritkán jön létre jól szervezetten működő, kritikus nyilvánosság, amely a közösség számára esélyt kínál a település életét meghatározó problémák megismerésére, az álláspontok érdemi megvitatására, az ügyekkel kapcsolatos átláthatóság megteremtésére.

Alapvető akadály, hogy a nyilvánosság egészét alapul véve a láthatósági viszonyok a megnehezültek, sok esetben teljes ellehetetlenültek. A fejlesztések és a beruházások, az ezekkel kapcsolatos konfliktusok, a létrejött problématerületek megítélésében csak elvétve találkozhatunk a problémák megfelelő reprezentációival. A nyilvánosság egész működése optikai csalódások, téves tükröződések egymással összefüggő rendszereként jellemezhető.

Az optikai csalódások egyik jele, hogy az országos hírmédia rendszeresen „felülméri” ezeket a beruházási konfliktusokat, optikáját – probléma-reprezentációs mechanizmusát – valamifajta „oligarcha-spotting” irányítja. A Balaton-parton zajló fejlesztési beruházások elsősorban akkor és azért válnak ebben a mediális közegben hírré, mert a NER valamelyik ismert képviselőjéhez kapcsolhatók. Ám ezek az országos nyilvánosságban széles körben tárgyalt adásvételek, ingatlan-ügyletek helyben sok esetben másképpen reprezentálódnak: a helyi társadalom tagjainak jó

részét a gazdát cserélt telkek tulajdonosi háttér csak érintőlegesen érdekli, így a lokális nyilvánosságban kevés visszhangot kapnak az ilyen az országos médiumokban nagy hírértékkel bíró médiaközlemények.

Az optikai csalódások a nyilvánosság rendszerének másik pólusán is megjelennek. A helyi nyilvánosság különböző platformjai „alulméri” a beruházások és az ingatlanfejlesztések lokális jelentőségét és szerepét. A lokális szinten érvényesülő nyilvánosság-optika horizontja korlátozott tematikailag, földrajzilag és a helyi közélet vonatkozásában is: leginkább a mindennapok rutinjainak, a normáknak és a normaszegő viselkedésmódok felsorolása adja az itt zajló kommunikáció állandó alapzaját. A települések lakóit foglalkoztató problémák egészen másfajta nagyságrendet képviselnek, mint a zártkerti beruházásokkal, a kialakuló lakóparkokkal kapcsolatos konfliktusok, s a két szint között nem nagyon van átjárás.

A lokális nyilvánosságban megjelennek olyan különböző, csak nehezen tipizálható szereplők, akik tudatosan használják ki és fel, alakítják a saját elképzelésüknek megfelelően az új mediális környezet kínálta lehetőségeket. Törekvésük főként arra irányul, hogy kritikákat fogalmazzanak meg a település vezetésével, a helybéli állapotokkal szemben, mozgósítsanak, kibillentsek a helyi közéletet az apátia állapotából. Ugyanakkor – főleg az önkormányzati választások közeledtével – az általuk létrehozott kommunikációs platformok alkalmat kínálnak ahhoz is, hogy saját programjukat megfogalmazzák és megismertessék a településük választópolgáraival.

Kérdés, hogy mennyire tartósak ezek az új mediális eszközöket felhasználó kísérletek a lokális nyilvánosság átalakítására, milyen eredményeket hoznak, s milyen életciklus jellemzi őket. A digitális médiarendszerek affordanciái mintha ellene dolgoznának a tartósságnak, a hosszú időtartamnak, ám ezek a mediális kísérletek mégis lehetőséget kínáltak arra, hogy egy adott időszakban megváltozzanak a lokális nyilvánosság láthatósági viszonyai, s ez akár a helyi közélet átalakulását is magával hozza.

Törésvonalak és konfliktuszónák: a Balaton környéki települések helyi társadalmának átalakulása II.

(Empirikus szakasz: három tipikus konfliktusterület vizsgálata helyszíni, kvalitatív vizsgálat keretei között)

Bevezetés

Mi a feladat? – a kutatás felépítése

A *Törésvonalak és konfliktuszónák: a Balaton környéki települések helyi társadalmának átalakulása* című kutatás középpontjában a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet (BKÜ) történetében több szempontból is „korszakváltás”-nak nevezhető 2016–2020 közötti időszak hatásainak felmérése, az állami fejlesztések és a magánberuházások társadalmi-térbeli következményeinek értékelése áll.

A kutatás első szakaszában elkészített médiaelemzésben többféle médiakutatási módszert alkalmazva megvizsgáltuk, mi az, ami a nyilvánosság különböző szintjein ezekből a fejlesztésekből, illetőleg azok társadalmi következményeiből „látható”? A kutatás első szakaszában a következő kérdésekre kerestünk válaszokat:

- Milyen, a térséget érintő és a beruházásokhoz kapcsolódó problémákkal, konfliktusokkal találkozhatnak a médiafogyasztó átlagpolgárok az országos, a regionális és a lokális médiumokban?
- Hogyan írható le a konfliktusmező szerkezete, amelyek a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet nyilvánosságbeli megjelenését „szervezik”, milyen főbb tematikai csomópontok figyelhetők meg ezen belül?
- Milyen módon keretezik a nagyobb országos hírportálok beszámolóit, tudósításait a térség társadalmi-térbeli viszonyainak átalakulását?
- Milyen „vakfoltok” érhetők tetten a médiumok tudósításiban, miről „nem szólnak a hírek”, milyen témák és problémák maradnak láthatatlanok a médiafogyasztók számára?
- Milyen kommunikációs formákat, mediális csatornákat használnak az érintettek, a helyi társadalom tagjai arra, hogy saját véleményüknek hangot adjanak, s közösséggé szervezzék önmagukat?

A médiaelemzésen alapuló kutatásunk egy speciális nézőpontot választva, „kívülről” mutatta be, hogy a tágabb társadalmi környezet, az országos nyilvánosság előtt hogyan jelennek meg a fejlesztésekhez kapcsolódó problémák, konfliktusok. Ennek érdekében egy részletes problématerképet készítettünk, amely azonosítottuk a legfontosabb médiumokat és szereplőket,

meghatároztuk a legfontosabb tematikai csomópontokat, témákat és bemutattuk a közöttük lévő kapcsolatokat.

Jelen kutatási beszámolóban egy másik nézőpontot választva, „belülről”, a településeken élők szemszögéből vizsgálja meg ugyanezt a kérdést. Három települést állítottunk középpontba, az empirikus társadalomkutatás eszközeit használva azt néztük meg, hogy az érintettek – a települések különböző társadalmi csoportjai, a politikai döntéshozóktól a választópolgárokig, az „öslakosoktól” a „nyaralósokig” – hogyan találkoztak ezekkel a problémákkal, milyen percepciók sémákat alakítottak ki velük kapcsolatban. A médiaelemzés tanulságai természetesen nélkülözhetetlenek voltak a kutatás jelen részében is, mert a médiumokban olvasható tartalmak, az ott megfogalmazott nézetrendszerek visszahatnak a helyi társadalom konfliktus-percepciójára és értelmezésére. A kutatás során rekonstruáltuk a települések életét meghatározó, a különböző beruházásokhoz, ingatlanfejlesztésekhez kapcsolódó konfliktusok eseménytörténetét, a történések menetében megfigyelhető azonosságokat és különbségeket. Áttekintettük a témáról zajló kommunikáció legfontosabb online és offline színtereit, rekonstruáltuk a lokális nyilvánosság különböző szintjeit, a közöttük lévő kapcsolatokat. Feltártuk azokat az érvrendszereket – és a mögöttük meghúzódó értelmezési horizontokat – amelyek a konfliktusok vonatkozásában döntő jelentőségűek voltak, s rekonstruáltuk azokat a megküzdési stratégiákat is, amelyekkel az érintettek túl kívántak lépni ezeken a problémákon.

Azért tartottuk fontosnak e nézőpont megjelenítését, mert a 2016-2020 közötti időszakban a BKÜ számos településen voltak megfigyelhetők hasonló konfliktusok a part menti vagy zártkerti beruházásokkal és ingatlanfejlesztésekkel kapcsolatban. Ugyanakkor sajnálatosan kevesen tudunk e konfliktushelyzetek szereplőiről, motivációikról, az általuk használt érvkészletekről és mediális felületekről. Miközben a települések társadalmáról, a mindennapi életet meghatározó társadalmi-demográfiai folyamatokról nagyon sok ismerettel rendelkezünk, ezek a konfliktusok – főleg a lokalitásra gyakorolt hatásaik – a külső szemlélők számára nagyrészt láthatatlanok maradtak. Sem a regionális, sem az országos médiumok nem töltötték be azt az alapvető feladatukat, hogy nyilvánosságot biztosítsanak e problémák megjelenítéséhez, részletesen feltárják a résztvevők motivációit, s jó vagy rossz példák bemutatásával tanulási folyamatokat indítsanak el az érintettek körében. A nyilvánosság egyes szereplői is csak ideiglenesen, alkalmilag voltak képesek arra, hogy hangot adjanak a problémáknak: a civil szervezetek működése a pénzhiány – majd a rendkívüli helyzet – miatt ellehetetlenült, a különböző szakmai fórumok (így például az építészeti kamarák) illetékessége, kompetenciaterülete pedig a különböző centralizációs intézkedések következtében összezsugorodott.

Meglehetősen sérülékeny helyi közösségekkel találkoztunk a kutatás során, amelyeket a különböző migrációs folyamatok (a fiatalok elköltözése, új társadalmi csoportok beköltözése), a

turizmushoz szervesen hozzákapcsolódó szezonális problémái amúgyis folyamatosan kihívás elé állították – nem is szólva az ebben az időszakban megjelenő, s egymásra halmozódó globális válságokról (a Covid-járvány, az energiakrízis, a háború és az infláció). S ezek a közösségek a permanens válsághelyzetek körülményei között sokkal nehezebb tudnak megküzdeni az olyan, a közvetlen lakókörnyezetükben jelentkező problémákkal, mint ezek az ingatlanfejlesztési és -beruházási konfliktusok. Ezért is alakulnak ki a településeken gyakran éveken – vagy akár egy egész évtizeden – keresztül elhúzódó válságócok, amelyek a helyi közélet alapját jelentő kommunikációs folyamatokat megmérgezik, a döntéshozatalt pedig sok esetben ellehetetlenítik.

A konfliktusok egy része mögött természetesen különböző személyes indítékok is felfedezhetők, de a kutatásunkban elsősorban a strukturális okokra koncentráltunk: a központi szereplőkre, a lokális közösség helyzetére, összetételére, különböző csoportjaira – azaz az érintettekre, a problémahelyzetek elszenvedőire. A kutatásunkban központi szerepet játszott a nyilvánosság kategóriája, azért törekedtünk a lokális médiavilág minél szélesebbkörű rekonstrukciójára, hogy láthatók legyenek e konfliktusok alapvető médiumai éppúgy, mint a jellegzetes kommunikációs-interakciós helyzetek, az itt megjelenő tipikus problémák. Harmadrészt pedig megpróbáltunk a konfliktusok „mögé” tekinteni, s azokat az interpretációs sémákat azonosítani, amelyeken keresztül a szereplők a konfliktusokra tekintettek, saját maguk és mások szerepét és helyzetét értelmezték.

A kutatási céljaink tehát a következőképpen foglalhatók össze:

- a szereplők eltérő érdekviszonyainak feltárása,
- a konfliktus jellegzetes offline és online színtereinek, a kommunikáció során jelentkező problémáknak az azonosítása,
- illetve a konfliktus alapjául szolgáló probléma esetleges eltérő értelmezésének vizsgálata.

Az empirikus kutatás helyszíneinek kiválasztása

Az empirikus kutatás lehetséges helyszíneiről több tényezőt figyelembe véve döntöttünk. Jó kiindulási alapot jelentett számunkra a kutatás korábbi szakaszában elkészített médiaelemzés, az ekkor létrehozott kódtáblázat és problématérkép, amely megmutatta Balaton-parthoz a nyilvánosságban hozzákapcsolt konfliktuszónákat, s láthatóvá – egy térképre is felhelyezhetővé – tette a fontosabb problématerületeket. A médiaelemzés, illetőleg a szövegbányászati módszer így megmutatta számunkra, melyek azok a települések, ahol az egyes konfliktustípusok

különösen jól láthatóak, a szélesebb nyilvánosság figyelmét is felkeltették. A végleges döntés előkészítéseként szakmai konzultációt is folytattunk a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. Társadalomtudományi Kutatócsoportjának munkatársaival, akiknek tereptapasztalatára, korábbi vizsgálataik eredményeire támaszkodhattunk a terepkutatás helyszíneinek kiválasztása során.

A kutatócsoporton belül is folyamatos egyeztetések zajlottak arra vonatkozóan, hogy az előzetesen beazonosított konfliktuszónákat mely településeken szeretnénk részletesen, empirikus kvalitatív módszereket felhasználva megvizsgálni. Ennek során figyelembe vettük a települések léptékét, földrajzi-társadalomföldrajzi helyzetét, a népesség társadalmi összetételét, a helyi politika és közélet dimenzióját. Egyszerre törekedtünk arra, hogy a kiválasztott terepmunka helyszíne „tipikus” legyen, azaz jól reprezentálja a hozzá kapcsolódó problématerületet, illetőleg arra, hogy – minden különbözőségük ellenére – lehetőség nyíljon számunkra az eredmények összehasonlítására, s így az egyes terepekhez kapcsolódó kutatási tapasztalatok általánosítására. Első körben öt települést választottunk ki – Aszód, Balatonszemes, Csopak, Dörgicse, Keszthely –, majd további pontosítások után kiesett Aszód és Csopak, s maradt az a három település, amelyen elkezdtük az empirikus kutatást.

A médiaelemzés láthatóvá tette, hogy az egyik legalapvetőbb, a szélesebb nyilvánosság számára is jól azonosítható, heves vitákat kiváltó problématerület a partmenti sávban megjelenő lakóparkok, apartmanházak építése jelenti. Ezek az ingatlanfejlesztések több esetben is az egykori kempingek helyén, azok privatizációja után indultak el, a megszerzett építési telkek közvetlen vízparti kapcsolattal rendelkeztek, így a közvéleményt különösen érzékenyen érintő parti sávban látványos beruházások kezdődtek. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet több településén szinte azonnal kiálló viták éppúgy szóltak a parti sáv beépítettségének növeléséről, az új épületek építészeti megoldásairól, mint a partmenti sáv – a köztér – kisajátításáról. Egyszerre fogalmaztak meg esztétikai, politikai és társadalmi érveket a beruházásokkal szemben, s ezek a viták az országos médiumok figyelmét is felkeltették, így a Balaton-part átalakulásának egyik központi tematizációs pontjává váltak.

A legnagyobb vihart a balatonvilágosi történések keltették. Az egykori pártüdülő területének egy részét beruházók felparcellázták, közvetlen Balaton-parti telkeket alakítottak ki, megszüntetve egy csaknem fél kilométeres sétányt. Mindez heves lakossági ellenállást váltott ki, Aligai Fürdőegyesület néven civil szervezet alakult, amely a beruházás jogszerűségét több fórumon is sikeresen vitatta. Noha az országos figyelem középpontjában álló konfliktusról van szó, ám az itt zajló történések elemzése (nagyságrendjük, kiterjedettségük miatt) egy önálló kutatást igényelt volna. Ezért fordult figyelmünk a déli part egy másik települése, Balatonszemes felé, ahol ugyanez a problémahelyzet állt elő. A településhez tartozó – korábban a Siotour

tulajdonát képező, majd privatizált – 4 kemping (Lidó, Hattyú, Vadvirág, orosz tábor) hasznosítása körül élénk viták zajlottak, amelyek a 2018-2022 közötti időszak egészét lefedték. Balatonszemes közéletében ebben az időszakban – különösen annak első felében – kifejezetten viharos volt, az országos nyilvánosság több, a településsel kapcsolatos eseményt is megismerhetett. A korábbi polgármester, Takács József elleni feljelentések, az új polgármester, Szomorú Szilárd 2020 nyarán bekövetkezett váratlan lemondása¹, majd azt követő időközi választás, az időnként felfokozott hangvételű nyilvános kommunikáció² – ezek jellemezték a település közéletét. Ezekben a vitákban a kempingek privatizálása, az új partmenti beruházások különösen élénk figyelmet kaptak. Így Balatonszemes alkalmasnak tűnt számunkra, hogy ennek a konfliktus-mezőnek afféle „mintatelepülése” legyen.

A médiaelemzés és a szövegbányászati módszer együttes alkalmazása során egy másfajta konfliktuszóna is kirajzolódott: a parttól távolabb, az egykori szőlőhegyeken található zártkertek felgyorsult ütemű benépesülése és átalakulása is számos vitát gerjesztett. A mezőgazdasági termelésből kivont területek üdülőterületekké alakultak, ahol új társadalmi csoportok és velük együtt új életformák jelentek meg, akiknek igényeik és érdekeik sokszor ellentétbe kerültek a falu, az „anyatelepülés” megszokott normarendszerével. A zártkerteknek ez a betelepülése nem új jelenség, ám ebben a folyamatban ugrásszerű változást hozott a Covid-járvány időszaka. A BFT kutatócsoportjának munkatársai alapos elemzéseket tett közzé a zártkertek Covid-időszak alatti benépesüléséről, s az ebből fakadó önkormányzati problémákról³, de ez a folyamat nem állt meg a járvány elmúltával, sőt, még erősödött is az újfajta, mobil munkavégzési lehetőségek elterjedésével. E kérdéskör vizsgálatához településföldrajzilag leginkább az északi parti települések kínálkoztak megfelelő terepként, amelyek közül a parttól kicsit távolabb, de a

---

¹ Az országos média kiemelten foglalkozott az ügygel: <https://24.hu/belfold/2020/06/30/balatonszemes-fidesz-szomoru-szilard/>, https://hvg.hu/itthon/20200630_lemondott_balatonszemes_polgarmestere, <https://24.hu/belfold/2020/07/02/balatonszemes-polgarmester-lemondas-szomoru-szilard-havasy-tamas/>, <https://444.hu/2020/06/30/lemondott-szomoru-szilard-balatonszemes-fideszes-polgarmestere> - a sor még folytatható.

² A *Magyar Narancs* helyszíni riportja, az ott megszólaltatott helybéli lakos véleménye 2020 szeptember elején érzékletes képet mutat a településen uralkodó viszonyokról: „A 2019-ig regnáló polgármester vejének drogüggye, majd annak lehetővé tétele, hogy a déli part egyik legnagyobb kempingje helyén Mészáros Lőrincék gigaszálláshelyet építhessenek. Vagy amikor – és erről nem cikkezett a sajtó – három üdülőépületet lebontottak ugyancsak a korábbi polgármester idején és a sittjét egyszerűen csak elásták, de az ártalmatlanítási pénzt felvették. E közben perekre, meg egyéb haszontalanságokra ment el a falu pénze, meg lehet nézni, milyen állapotban vannak az utak...” <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/rokonok-a-fideszes-jelolt-azert-eselyesebb-mert-harom-fuggetlen-indul-balatonszemes-valaszt-133690>

³ Fekete Károly – Dombi Gábor – Oláh Miklós: A koronavírus járvány a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben – különös tekintettel az önkormányzatokra. *Comitatus* 2021 (különszám), 135-150.; Fekete Károly – Dombi Gábor – Oláh Miklós: Önkormányzati válságkezelés a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben, a COVID-19-járvány első hullámában. *Területi Statisztika*, 61 2021/3, 337-355.

Balaton-felvidék egyik medencéjében található Dörgicse településre esett a választásunk, amelynek külterülete három szőlőhegyre is kiterjed.

Dörgicsével kapcsolatos konfliktusokkal gyakran találkozhattunk a médiakutatásunk során, feltűnő volt, hogy a 2018-2024 közötti időszakban e kicsi, alig pár száz fős település ügyeivel többször is foglalkoztak országos médiumok⁴. Az, hogy a helyi közélet időszaka milyen viharos, sokszor drámai eseményekben bővelkedő volt, jól mutatja, hogy 2021 őszén lemondott a regnáló polgármester⁵, 2022 június 26-án időközi választásokat kellett tartani, amelyen mindössze 4 szavazatnyi különbség döntött a jelenlegi polgármester, Pflanzner Sándor javára. A lokális nyilvánosság fórumain, elsősorban a különböző FB-csoportokban számos, a településsel, a képviselőtestület és a polgármesterek tevékenységével kapcsolatos probléma megfogalmazódott, melyek egy része kifejezetten a szőlőhegyekre tervezett beruházásokat, az ott elrendelt építési tilalmat érintette. Célszerűnek látszott, hogy helyszíni empirikus vizsgálatok segítségével feltárjuk az itt zajló eseményeket, s ezért választottuk Dörgicsét a zártkertek körüli konfliktusok értelmezésének „mintatelepülésévé”.

A terepkutatásunk harmadik helyszíne Keszthely volt, e település kiválasztását is hosszas egyeztetés előzte meg. Keszthely neve is sokszor előkerül a 2018-2024-es időszak Balaton-parti beruházásaival kapcsolatban, a médiaelemzésünk és a szövegbányászati módszerünk adatai azt mutatták, hogy több olyan tipikusnak nevezhető (építkezésekkel, Balaton-parti apartmanházakkal, fakivágásokkal kapcsolatos) konfliktussal is találkozhattunk, amelyek nemcsak a helyi közéletet rázták fel, hanem az országos nyilvános figyelmét is felkeltették. Ugyanakkor ezek a konfliktusok más pályákon futottak, mint ahogyan a Balaton-part kisebb településein megfigyelhettük, egymásra rétegződtek, nem lehetett egy „tipikus” vagy „jellemző” konfliktust kiválasztani közülük, egy olyan problémacsomagot alkotnak, amelyre megfelelő városfejlesztési és -politikai stratégiával lehet válaszokat találni. Keszthelyen a helyi politika intézményesülése is sokkal előrehaladottabb, a városban léteznek pártok, országos politikusok is megjelennek időnként, s az önkormányzat működése sokkal inkább leírható a kormánypárt-ellenzék opozíció mentén, mint a Balaton-part kisebb településein. Ezen túlmenően különböző civil egyesületek nem csak közösségformáló, illetőleg több esetben közvélemény-alakító hatással rendelkeznek, hanem a helyi politika szintjén is aktív szerepet játszanak. Különösen érdekessé tette számunkra ezt a települést, hogy a helyi nyilvánosság különböző szereplői nagy

---

⁴ Felhördült Dörgicse: apartmanokat építene a szőlőhegyre a fiatal Mészáros Lőrinc telekszomszédja – a 24.hu 2020. szeptember 11-én megjelent írásának címe jól mutatja a konfliktusok egyik okát. <https://24.hu/belfold/2020/09/11/dorgicse-turisztikai-beruhazas-balazs-hegy-meszaros-lorinc/>

⁵ Nagy számonkérésre készültek a balatoni településen, de a polgármester már előbb lemondott – tudósít az eseményről ugyancsak a 24.hu. <https://24.hu/belfold/2021/09/27/nagy-szamonkeres-dorgicse-polgarmester-lemondas-jano-levente-falugyules/>

hangsúlyt fektettek arra, hogy üzeneteik célba juttatásához a megfelelő mediális környezetet – sok esetben kreatív módon – megteremtsék. Így az önkormányzat egy nagy stábbal rendelkező, különböző platformokon jelentős mennyiségű tartalmat előállító médiaközpontot⁶ üzemeltet, a helyi ellenzék egyik szócsövének számító KÉVE (Kisvárosunkért Érdekvédelmi Egyesület) KÉVE TV-néven heti rendszerességű adásokkal jelentkező „televíziót” működtet a Facebook-on⁷, és a sort lehetne tovább folytatni. Mindezek az okok miatt döntöttünk úgy, hogy az empirikus kutatás harmadik „mintatelepülése” Keszthely legyen, mert itt jól bemutatatható az a folyamat, ahogyan a Balaton-parti építkezésekkel, beruházásokkal kapcsolatos konfliktusmezők elkezdnek intézményesülni, s különböző politikai programok szintjén is megjelennek.

Balatonszemes, Dörgicse és Keszthely – három eltérő településtípus, három eltérő nagyságrend, három eltérő konfliktusmező és háromféle nyilvánosság. A kutatás során azonban nem csupán arra törekedtünk, hogy lehetőség szerint minél pontosabban rekonstruáljuk a kiválasztott terepeken zajló folyamatokat, feltárjuk a szereplők eltérő érdekviszonyait, azonosítsuk a konfliktus jellegzetes offline és online színterei, illetőleg a kommunikáció során jelentkező problémákat. Ezeken túl „ideáltípusokként” tekintettünk rájuk, amelyek részletes vizsgálata segít abban, hogy más Balaton-parti településeken megfigyelhető hasonló konfliktusok és problémaszituációk e kutatás által kidolgozott módszerek mentén feltárhatók és összehasonlíthatóak legyenek. Azaz reményeink szerint ezek az esettanulmányok kulcsot is kínálnak a Balaton Üdülőkörzet problématérképének elkészítéséhez.

Miért a „nyilvánosság”?

Már a feladat megfogalmazása, a hipotézisek megalkotása és megfelelő kutatási eszközök kiválasztása során világos volt számunkra, hogy az empirikus kvalitatív vizsgálatainkban központi szerep jut a „nyilvánosság” kategóriájának. Vállalt feladatunk a szereplők eltérő érdekviszonyainak feltárása, a konfliktus jellegzetes offline és online színtereinek azonosítása, a kommunikáció során jelentkező problémák – illetve a konfliktus alapjául szolgáló probléma – eltérő értelmezésének vizsgálata volt. Már ebből a rövid feladatmegfogalmazásból is látható, hogy a nyilvánosság szférája – a különböző színterek, az ott zajló kommunikációs folyamatok, az egyes ágensek háttérben álló érdekviszonyok – kiemelt jelentőséggel rendelkeznek. A nyilvánosság az a terület, ahol a különböző építéssel, telepítéssel kapcsolatos konfliktusok megjelennek, az érdeksérelmek láthatóvá válnak – vagy más esetben éppen ellenkezőleg,

---

⁶ <https://tvkeszthely.hu/>

⁷ <https://www.facebook.com/balatoninyugat>

láthatatlanok és kibeszéletlenek maradnak –, s a nyilvánosság az a színtér is, ahol ezek megoldására kísérletek történhetnek. Mivel a nyilvánosság különböző szintjein zajló folyamatokat vizsgáltuk, ezért megpróbáljuk röviden tisztázni, mit is jelent számunkra ez a kategória, milyen szintjei különíthetők el, s milyen módszerek alkalmazásával rekonstruálhatók az ott zajló folyamatok.

A nyilvánosság egyszerre jelentett számunkra egy – több tudományterület által is használt, jól kimunkált – tudományos koncepciót, illetőleg az empirikus vizsgálatok alapvető területét. Mint tudományos koncepció a nyilvánosság valamely közösség integrációjának egyik alapvető területe, amely egyszerre rendelkezik normatív és leíró tartalmakkal. Azaz a fogalom egyszerre foglal magában egy „ideális” komponenst – milyennek kellene lenni a nyilvánosságnak ahhoz, hogy ennek az integratív funkciónak eleget tegyen – és egy leíró összetevőt: ténylegesen hogyan működik a valamely földrajzi helyen található társadalmi csoportok közötti kommunikáció, milyen integrációs/dezintegrációs jelenségek figyelhetők meg.

Mint az empirikus vizsgálatok alapvető területe, azért érdemel külön figyelmet, mert a Balaton-régióban megfigyelhető, a 2018-2024 közötti időszak beruházásokkal összefüggő konfliktusai a nyilvánosság különböző szintjein jelentek meg. Ezek önmagukban is összetett rendszereket alkotnak, amelyek esetében érdemes különböző szinteket elkülöníteni:

a) az országos nyilvánosság szintje

Ezek közül ki kell emelni az online hírmédiumok alapján véve szöveges beszámolóit (hírek, riportok, interjúk), illetőleg különböző vizuális híradásokat (riportfilmek, rövid filmek), amelyek az esetek többségében az online hírmédiumcsatornák mutációiként jöttek létre. Az itt uralkodó tipikus probléma-reprezentációs sémákat, a tipikus problématerületeket az első kutatási beszámoló részletesen bemutatta. Az ekkor kidolgozott kódtáblázat segítségével jól rekonstruálhatók e nyilvánosság működési logikája. Jelen kutatási beszámolóban az országos nyilvánosság szintjén zajló folyamatokat kifejezetten a kutatási terepként kiválasztott három település vonatkozásában vizsgáljuk.

b) a regionális nyilvánosság különböző szintjei

E nyilvánosság-szint kapcsán elsősorban a megyei napilapok rendszeresen megjelenő beszámolóira (hírek, riportok, interjúk) érdemes gondolni, amelyek korábban a nyilvánosság formálásában, a Balaton-térség lakosságának információval való ellátásában alapvető szerepet játszottak. Ugyanakkor a médiakutatásunk jól mutatta azt a folyamatot, ahogyan visszaszorul a

megyei napilapok és hírportáljaik forrásként való használata. Ugyan helyükbe léptek olyan regionálisnak tekinthető oldalak, mint a *Balatontipp* vagy a *Hírbalaton*, azonban – működési logikájukból fakadóan – a nyilvánosságot formáló hatásuk nem hasonlítható azzal, ahogyan a rendszerváltás utáni időszaktól a 2000-es évek első évtizedének végéig a megyei napilapok az egyes helyi ügyek és konfliktusok kapcsán nyilvánosságot teremtettek. Mivel továbbra is fontosnak tartjuk a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet kapcsán a regionális megközelítést, ezért – a meglehetősen szerény adatok ellenére is – jelen kutatásunkban is kitértük arra, mi történik a nyilvánosság ezen szintjén az általunk kiválasztott három terep vonatkozásában.

c) a helyi nyilvánosság különböző szintjei

A regionális nyilvánosság funkcióvesztését követően a Balaton-parti beruházásokkal és konfliktusokkal kapcsolatos hírek egy része ugyan – bizonyos, általunk bemutatott szűrőkön keresztül – meg tudott jelenni az országos nyilvánosság fórumain, jó részük azonban megmaradt lokális szinten. Ezen a területen – elsősorban a közösségi digitális médiavilág elterjedésének köszönhetően – végbement a médiumoknak, platformoknak egy gyors megsokszorozódása, amely egyszerre járt együtt kedvező és kedvezőtlen tendenciákkal. Mindenképpen a pozitív következmények közé sorolható, hogy az új, viszonylag könnyen kezelhető, alacsony belépési küszöbvel rendelkező mediális környezet lehetőséget kínált arra, hogy új csoportok is hallathassák hangjukat a lokális közéletben, hogy a politikai részvétel lehetősége bővüljön, s a helyi politika szereplőivel való kommunikáció, az ő „elszámoltathatóságuk” folyamatos legyen. A mérleg másik oldala ugyanakkor, hogy ez a médiavilág hajlamos a torzításra, könnyen megjelennek benne ellenőrizhetetlen tartalmak, tudatosan félrevezető híresztelések, amelyek a közönség integrációja ellen hatnak. A közvetlen reakció lehetősége sem egyértelmű előny, sok esetben a mindennapi kommunikáció túlzott érzelmetelítettségéhez, s ezáltal dezintegrációs folyamatokhoz vezet.

A lokális nyilvánosság szintjén belül érdemes további megkülönböztetések tenni, különböző szereplők és platformok működnek egymás mellett. Így fontos ezek közül kiemelni:

c1) az önkormányzat kommunikációs felületei

Az önkormányzatok saját honlapot üzemeltetnek, amelyre – törvényi előírásoknak megfelelően – feltöltik működésük legfontosabb információit, így a képviselő-testületi ülések meghívóit, jegyzőkönyveit, a választópolgárok tájékozódásához nélkülözhetetlen dokumentumokat. Szinte valamennyi önkormányzat rendelkezik valamilyen saját médiummal – főleg online vagy printújságokkal –, amelyek legtöbbször a polgármester tevékenységével foglalkoznak, a képviselőtestület által meghozott rendeleteket tartalmazzák, néha kiegészítve helytörténeti

írásokkal. Az önkormányzati honlapok részletes elemzését jelen kutatási beszámolóban a három választott terep kapcsán elvégeztük.

c2) a helyi nyilvánosság offline csatornáit (falugyűlések, közmeghallgatások, választási összejövetelek, a mindennapi élet különböző szituációi)

A lokális nyilvánosság és a helyi közélet működésének továbbra is alapvető fórumát jelentik azok a többnyire formalizált alkalmak, amelyeken a közösség közügyek iránt érdeklődő tagjai találkoznak, s ahol a települést érintő kérdések, problémák előkerülnek, s lehetőség nyílik arra is, hogy moderált formában kommunikáció történjen ezekről. Ezeket az alkalmakat sok esetben az önkormányzati televízió vagy a Facebook segítségével élőben is közvetítették, azaz szélesebb körben is láthatóak voltak, emlékeztető készül róluk, amelyeket általában archívumokba el lehet érni. Az empirikus terepkutatás során a történések leírásához és értelmezéséhez felhasználtuk ezeket a dokumentumokat.

c3) a helyi nyilvánosság online csatornáit (a közösségi médiumok világa, középpontban a különböző, sokszor egymással rivalizáló FB-csoportokkal)

A 2010-es évek a lokális nyilvánosság megkerülhetetlen csatornáit jelentik a közösségi média platformok, elsősorban a különböző FB-csoportok. Megjelenésük a helyi politikai vélemények megsokszorozódásával járt együtt, ugyanakkor kutatásuk számos módszertani-etikai problémát vetett fel. Az empirikus kutatás színtereként választott három terepen igyekeztünk a legfontosabb FB-csoportok tevékenységét végigkövetni, s az ott zajló kommunikációt kvantitatív és kvalitatív módszerek mentén elemzeni.

Fontos leszögezni, hogy a nyilvánosság ezen szintjei nem egymás mellett, különállóan léteznek, hanem egymással összekapcsolódva, s a különböző felületeken megjelenő hírek és beszámolók a hatásukat is így fejtik ki. Nemcsak olyan módon, hogy az újságírók előszeretettel használnak (hol megnevezett, hol nem-megnevezett) forrásként a közösségi médiumokban keringő információkat, hanem úgy is, hogy az online hírportálokra megjelenő információk szinte azonnal megjelennek a közösségi média posztjaiként, s muníciót szolgáltatnak az interakciók (megosztások, tetszésnyilvánítások, kommentek) létrejöttéhez és fenntartásához. Néha teljesen visszakövethetetlen, hogy valamely hír a közösségi médiumok posztjai között jelent meg, s a felhasználók onnan találtak rá az eredeti megjelenési helyre vagy rögtön az online hírmédiumban találtak vele. Sőt, sok esetben az online hírportálokra található információk stratégiai eszközként is szolgál csoportok számára meghatározott ügyek nyilvánosságbeli tematizálására, s saját érdekeik megjelenítésére, más szereplőket kritizálására vagy nyomás alá helyezésére. A nyilvánosság szintjeinek ezen összekapcsolódást igyekeztük az empirikus kutatás során részletesen bemutatni.

A kutatás időzítése

A kutatás egy izgalmas és mozgalmas időszakban zajlott 2024 tavaszán és nyarán, amikor a Balaton-parti települések közéletét és nyilvánosságát két téma foglalkoztatta intenzíven. Az egyik a 2024 nyarára kiírt önkormányzati választás volt, amelyet egyidőben rendeztek az Európa Parlamenti választásokkal, s ennek következtében az egyes településeken túlmutató politikai jelentőséggel is rendelkezett. Emiatt a kifejezetten eseménydús szakaszok követték egymást 2024 kora tavaszától a megfelelő jelöltek megkeresése, új koalíciók, érdekszövetségek keresése, a kampány legfontosabb témáinak kiválasztása, a nyilvántartásba vétel, a kampány eseményei a kutatás során végig meghatározó módon jelen voltak a települések közéletében. Mivel a választás napja gyakorlatilag egybeesett a balatoni szezon kezdetével, s mivel az új önkormányzati testületek csak 2024 októberében – jelen kutatási beszámoló lezárása után – kezdik meg munkáját, ezért a nyár közéleti szempontból sokkal csendesebb volt: a nyilvánosságot uraló témák közé visszatértek a turisztikai tudnivalók, programok, látnivalók hírei.

A másik eseménysor kifejezetten a Balaton-partra koncentrálódott. 2024 elején hozta nyilvánosságra az Építési és Közlekedési Minisztérium Építészeti Államtitkársága a Balaton-partot újraszabályozó új építésügyi keretrendszer, az un. Vízparti Terv⁸ első változatát, valamint ehhez kapcsolódóan a kormány rendelettervezetét „a Balaton vízparti területeinek területfelhasználási követelményeiről”⁹. *„Jelentős szigorítások a Balatoni Vízparti Tervben – kezdődik a szakmai egyeztetés”* – ezzel a címmel jelent meg a minisztérium hivatalos felületein az előkészítő anyag, amely jól mutatta azt az államigazgatási szándékot, amely megpróbált elébemeni a térségben kialakult, jól érzékelhető elvárásoknak: az építési szabályozás szigorításával, a társadalmi egyeztetés folyamatának elindításával. Ugyanakkor ez a szándék felemás eredményeket hozott: mivel az első időszakban összehívott zártkörű fórumokon az önkormányzati vezetők tájékoztatása történt meg, ezért a települések némelyikén civil szervezetek vagy magánszemélyek akcióba léptek és közérdekű adatigényléssel próbáltak releváns információkhoz jutni. A kedélyek akkor csillapodtak le, amikor az anyag nyilvánossá vált, s minden település vízparti terve, a hozzá tartozó magyarázatokkal együtt felkerült a hivatalos honlapra, s az augusztus 31-én zárult társadalmi egyeztetés keretei között bárki szabadon megfogalmazhatta véleményét és javaslatát az anyaggal kapcsolatban. Néhány településen éles

---

⁸ https://www.e-epites.hu/hirek/jelentos-szigoritasok-balatoni-vizparti-tervben-kezdodik-szakmai-egyeztetes?fbclid=IwY2xjawEZhY9leHRuA2FlbQlXMAABHV8Sd3ynnoczeM986NK_GolaTCqg5HbChwjO5Ly4NJo3fuexM0EelDbo0w_aem_QinHOUEHvXbRpZEdleAOMw

⁹ <https://www.e-epites.hu/anyagok/balaton/2024/pdf/BATEK-Tervezet.pdf>

kritikákat fogalmaztak meg az anyaggal kapcsolatban, ugyanakkor a nemrég zárult folyamat eredményéről, a beérkezett véleményekről még nem jelentek meg releváns összefoglalók.

Ez a két tematizációs csomópont egyszerre volt előnyös és járt veszélyekkel is a kutatás vonatkozásában. Előnyös volt abban a tekintetben, hogy ezek az események jelentős mobilizációs hatással rendelkeztek, aktivizálták a települések lakosságának azon részét, amely fogékony a helyi politika, a közélet eseményei iránt, teret adott az önkormányzatok – képviselőtestületek és polgármesterek – munkájának értékeléséhez, látható tette a helyi társadalmon belüli törésvonalakat éppúgy, mint a múltbéli történések jelenbeli hatását, s a jövővel kapcsolatos tervek felvázolásához is megfelelő felületet biztosított. Ugyanakkor folyamatosan szem előtt kellett tartanunk azt is, hogy a kutatásunk nem ennek az időszaknak az eseményeire koncentrál, egy sokkal nagyobb időtávot fog át, s az egész 2016-ban induló fejlesztési időszak konfliktusainak, történéseinek sorába kell ezeket az eseményeket leírni és elhelyezni. S persze azt is figyelembe kell venni, hogy az új önkormányzati testületek, polgármesterek megválasztása és októberi munkába állásuk nem egy folyamat végpontját jelenti, hanem egy új, de a korábbi folyamatokból szisztematikusan következő szakasz kezdetét.

Noha kezdetben tartottunk attól, hogy a felfokozott helyi közélet légkörében nehezebb lesz interjúalanyokkal az előző időszak „kényesebb” témáiról – lakóparki beruházásokkal, tártkerti beépítésekkel kapcsolatban – beszélgetni, de éppen az ellenkezőjét tapasztaltuk: a tavaszi-nyári időszak közéleti aktivitása is az oka volt annak, hogy a megkeresett interjúalanyaink döntő többsége szívesen osztotta meg településen zajló folyamatokkal kapcsolatban a múltbeli tapasztalatait és jövőre vonatkozó elképzeléseit. Ugyancsak szerencsés következménye volt a kampányidőszaknak, hogy politikai programok, szóróanyagok, különnyomatok formájában sokkal több írásos dokumentumot is össze tudtunk gyűjteni és az elemzéshez felhasználni, amelyekből jól rekonstruálhatók egyes szereplők, érdekcsoportok álláspontja is.

A kutatás módszertani alapelvei

A kutatás második szakaszában felhasznált módszerek szorosan kapcsolódnak a korábbi médiaelemzés során kifejlesztett és ott alkalmazott kutatási eljárásokhoz, ezzel is biztosítva a felmérés és az elemzés során alkalmazott fogalmak és kategóriák egységes szerkezetét. Azaz továbbra is használjuk a szövegbányászat és a tartalomelemzés korábban már eredményesen alkalmazott módszereit, az ott létrehozott kódtáblázatot és kategóriarendszert. Ám mivel már nem a Balaton-régió egészére nézve készítünk problématérképet, hanem a három település

vonatkozásában végzünk mélyfúrás-szerű kutatásokat, ezért kifejezetten ezekre koncentrálni mutatjuk be (és bővítettük ki, ha szükségessé vált) az adatokat.

Mivel a kutatás második szakasza egy-egy település nyilvánosságának működését, jellegzetes konfliktus-reprezentációit és megoldási sémáit – esetleges diszfunkcióit – állítja középpontba, ezért elengedhetetlenek a helyi társadalom szerkezetének és működésének feltérképezése. A lokális társadalom bemutatásához egyrészt az empirikus társadalomkutatás hagyományos módszerei által létrehozott adatok álltak rendelkezésünkre: a településekre vonatkozó alapstatisztikák (KSH-felmérések a demográfiai és migrációs viszonyokról, lakhatási körülményekről, a választási eredményekről stb.), korábbi szociológiai kutatások eredményei. A – jelen konfliktusait sok esetben meghatározó – közelmúltbeli események megértéséhez a társadalom- és helytörténet irodalma kínált bőséges forrásanyagot.

Ugyanakkor a kiválasztott települések kommunikációs rendszereinek, az adott helyeken működő média-ökoszisztémák leírásához új módszerekre is szükség volt. A kutatás módszertanát úgy alakítottuk ki, hogy figyelembe vegye a nyilvánosság szerkezetének az utóbbi időszakban végbement átalakulását, a médiavilág politikai indíttatású centralizációját, és a digitális médiatechnológiák megjelenése következtében végbement decentralizációt. Két irányból közelítve kívántuk bemutatni és értelmezni a kiválasztott települések kommunikációs rendszereit, média-ökoszisztémáit. Az egyik az ún. „top down” perspektíva, amely arról tájékoztat bennünket, hogyan, milyen eszközökkel, milyen gyakorisággal kommunikál az önkormányzat, a polgármester és a választott testület a település lakosságával, hogyan tesz eleget törvényileg is előírt tájékoztatási kötelezettségének. Ehhez egy speciális – eredetileg más célokra létrehozott, de jelen vizsgálathoz adoptált – kutatási módszert, a települési honlapok elemzését választottuk.

A médiaelemzésünk alapján mindhárom település vonatkozásában kigyűjtöttük, hogy az országos nyilvánosságban, az online hírmédiumokban milyen módon jelennek meg a konfliktusok, melyek az alapvető konfliktusgócok, milyen módon rajzolható meg az adott helyre vonatkozó problématerkép. A beszámoló ezen része azt is világosan megmutatja, hogy milyen optikán keresztül kerülnek be az országos nyilvánosságban a lokalitás konfliktusai.

A másik – a bottom up – nézőpont az érintett szereplőket, a helyi társadalom különböző csoportjait, a véleményvezéreket helyezi a kutatás középpontjába. Velük minden településen részben strukturált interjúk készültek, egységes vezérfonal mentén haladva, hogy az adatok összehasonlíthatóak legyenek. Az egyes terepeken 10-12 adatközlővel készültek interjúk, általában másfél órás terjedelemben, amelyeket leírtunk, s elemeztünk. Természetesen használtuk a résztvevő megfigyelés módszerét is, így részt vettünk a település ünnepi alkalmain, közmeghallgatáson éppúgy, mind falunapon. Ezek az alkalmak azért voltak fontosak számunkra, mert háttérbeszélgetések során lehetőségünk nyílt a konfliktusokról, a helyi közélet és politika

állapotáról kötetlenül is beszélgetni, s az interpretáció szempontjából értéked információkhoz jutni.

Ugyanilyen fontosnak tartottuk a lokális közösségi médiumokban (elsősorban a különböző Facebook-csoportokban) zajló különböző kommunikáció szituációk elemzését is. Ehhez megintcsak több módszert használunk: az egyik a Facebook statisztikai programja, a *Crowdtangle* által kínált újszerű módszertan, amelynek segítségével főként a csoportok kvantitatív jellemzőit (nagyságukat, interakciós sűrűségüket, fontosabb szereplőik) ragadhattuk meg. A finomabb elemzéshez, a csoportokon belül zajló interakciós és kommunikációs helyzetek értelmezéséhez, a tartalmak azonosításához a kvalitatív médiakutatás két módszerét – a diskurzus- és tartalomelemzést – ötvöztük. Ezen a módon láthatóvá váltak a jellegzetes érvrendszerek, problémareprezentációk, amelyek összességükben létrehozzák az adott településre jellemző kommunikációs rendszert. Ezekből az elemekből tevődött össze az a kommunikációs-mediális tér, amelyben a helyi társadalom egyes csoportjai saját érték- és érdekrendszereik mentén kifejtették álláspontjukat a mindennapi életük világát, annak megszokott rendjét érintő kérdésekkel kapcsolatban, s amelynek rekonstrukcióját a kutatás fő feladatának tartottuk.

A kutatási beszámoló felépítése

Jelen beszámoló törzsanyagát a három településen folytatott empirikus kutatásaink részletes bemutatása jelenti. A kisebb településtől haladunk a nagyobb felé, azaz először Dörgicsével foglalkozunk és a külterületek (szőlőhelyek) benépesülése és átalakulása körüli problémákat elemezzük. Ezt követi a Balatonszemessel foglalkozó fejezet, ahol a kutatás középpontjában a partmenti területek, kempingek privatizációja és a lakóparkok létesítése körüli viták álltak. Az esettanulmányok zárófejezete Keszthelyre koncentrál, s az ott előkerülő, a helyi politika alapvető tematizációs pontjait jelentő konfliktusokat mutatja be részletesen. Nemcsak a településeken folytattunk kutatásokat, hanem az online térben is, a lokalitáshoz kapcsolódó közösségi médiavilág struktúráját és történéseit is elemeztük. Az esettanulmányok azonos struktúra mentén épülnek fel, ezzel is segíteni próbáltuk, hogy az egyes településeken zajló folyamatok összehasonlíthatóak legyenek. Egy külön fejezetben elemezzük az önkormányzatok honlapjait, mint egy olyan többfunkciós kommunikációs eszközt, amely azon túl, hogy alapvető információkat közvetít a települések lakói felé és archívumként, a közösségi emlékezet helyeként is működik, illetőleg nyitott a szélesebb nyilvánosság felé, megpróbálja megszólítani az érdeklődőket, lehetséges turistákat. Mivel az esettanulmányok önmagukban is kompakt, ugyanakkor egymással összevethető leírások és értelmezések, ezért nem tartottuk

szükségesnek, hogy a három terepen megfigyelhető társadalmi-mediális folyamatokat egy fejezetben újra bemutassuk. A kutatásokat összegző zárófejezetben inkább arra törekedtünk, hogy a három terep vizsgálata során a helyi társadalom átalakulásával, a lokális nyilvánosság működésével, a konfliktusok észlelésével és kezelésével kapcsolatos általánosítható tanulságokat megfogalmazzuk. Ezzel nemcsak összegezni szerettünk volna a terepmunka tapasztalatait és eredményeit, hanem elő is kívántuk készíteni a kutatás harmadik fázisát, a javaslatok megfogalmazását a helyi társadalom különböző csoportjai között felmerülő konfliktusok lehetséges kezeléséhez.

Szőlőhegyek, bebírók, konfliktusok – Dörgicse helyi politikája, 2020-2024

A település rövid bemutatása

Dörgicse község a Balaton-felvidéken, Veszprém vármegyében, a Balatonfüredi járásban, s azon belül a Dörgicsei-medencében helyezkedik el, Balatonakaltól mindössze néhány kilométerre északra. Ez a földrajzi elhelyezkedés kiváló lehetőségeket biztosít a turizmus számára, hiszen a település közel van a Balaton partjához, de mégis elég távol ahhoz, hogy nyugodt környezetet nyújtson a látogatók számára. A Dörgicset körülölelő három hegy – ezek keletről nyugat felé: a Becce-hegy, a Halom-hegy és a Balázs-hegy – egyes részein szőlőhegyek alakultak ki, a környéken a szőlő- és gyümölcstermesztés különösen meghatározó. A Dörgicsei-medence egészére jellemző, hogy jóval a Balaton vízszintje felett fekszik – a Halom-hegy csúcsának tengerszint feletti magassága közel 400 méter – ezért a terület nagy részéről megcsodálható a Balaton panorámája. Nyilván e természetföldrajzi adottság komoly hatást gyakorol a falu bel- és külterületeinek turisztikai és ingatlanpiaci vonzerejére egyaránt.

Dörgicse története messzire nyúlik vissza, a falu nevének első hiteles írásos említése a 13. századból származik¹⁰. A település már a középkorban is jelentős volt, és több templommal rendelkezett, amelyek romjai ma is megtekinthetők. A három dörgicsei településrész – Alsó-, Felső- és Kisdörgicse – különálló falvakként léteztek, de az idők során összeolvadtak, így ma egy községet alkotnak. A három falurész egykori Árpád-kori templomromjai Dörgicse történelmi múltjának fontos emlékei, és a település kulturális örökségének részét képezik.

A KSH népszámlálásának friss adata¹¹ alapján a falu népessége 282 fő. Ez a szám azt is jelenti, hogy a falu népességcsökkenésének több évtizedes trendje megfordult az elmúlt évtizedben, a 2011-es népszámlálás adataihoz képest jelentősen nőtt az akkor 248 fős lakosság. A hasonló méretű magyarországi kistelepülésekhez képest ráadásul a faluban növekedett az elmúlt 10 évben a 15 évnél fiatalabb népesség száma, 35 főről, 42-re, a 15 és 64 év közötti korosztály pedig 28 fővel lett nagyobb, 150-ről 178-ra nőtt.

A lakosság átalakulását, a beköltözések hatását mutathatja, hogy Dörgicsén jelentősen csökkent az általános iskolai vagy kevesebb végzettséggel rendelkezők aránya és növekedett a

---

¹⁰ Éri István: A középkori Dörgicséről. In Szini Erzsébet (szerk.): *Dörgicse. Műemlékek, látnivalók. Tájak, korok, múzeumok* kiskönyvtára 711. TKM Egyesület, 2001. 7 oldal.

¹¹ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=06363>

közép- és felsőfokú végzettségűeké. Például a teljes népességen belül a diplomások aránya 13.3 százalékról 10 százalékponttal 23 százalékra nőtt, az érettségizetteké 16.9 százalékról 24.1 százalékra. A diplomások aránya a 20-64 éves népességben már 30.1 százalék, amely érték belesimul a Balaton-felvidéki települések adatai közé, de a hasonló méretű magyarországi kistelepülésekhez képest nyilván magasnak számít, a nagyobb hazai városok arányához hasonló szám. A hatévnél idősebbek között a középszintű digitális jártassággal rendelkezők aránya is 59.8 százalékos, amely a környékhez hasonló adat, de jóval magasabb érték a hazai kistelepülések átlagához képest.

Az elmúlt 20 év alatt a foglalkoztatottak száma is megduplázódott a faluban, a 2001-es 61 főről, 2011-re 93-ra növekedett, 2022-ben pedig már 129 személyt dörgicsei volt foglalkoztatott. Ezzel párhuzamosan csökkent az inaktívak aránya, 2011-ben 101-en voltak, 2022-ben pedig már csak 75 fő. A KSH friss népszámlálási adatai¹² szerint a településen a foglalkoztatottak aránya 45,7 százalék, ez valamivel elmarad a környező településekhez képest. A munkanélküliek aránya 2.9 százalékos.

A falu honlapja¹³ négy civil szervezetet sorol fel. A *Dörgicsei Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület* célja, hogy „közrendvédelmi tevékenységünkkel mind a megelőzésben, mind a bekövetkező káresemények elhárításában részt vállaljunk, s ezzel növeljük településünk biztonságát, a településünkön élők biztonságérzetét”. A *Dörgicse Sportegyesületről* nem közöl információkat a települési honlap, már az egyesület Facebook-oldala se elérhető, és a faluban se hallottunk tevékenységéről¹⁴. A *Dörgicseért Közalapítvány* viszont jóval aktívabb, több évtizedes múlttal rendelkezik, Dörgicse kulturális és közösségi életének támogatása, fejlesztése a célja, vezetésében mindig is bebírók játszottak szerepet információink szerint. A *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság* célkitűzése a falut övező szőlőhegyek megőrzése „jelenlegi természetes szépségükben”. Mint a későbbiekben látni fogjuk, e szervezetnek fontos szerepe volt Dörgicse közéletében a szőlőhegyre tervezett beruházásokkal szembeni helyi tiltakozás során.

A faluban nagyobb ipari, termelő vállalkozások nem működnek, az ismertebbek a turizmus területén tevékenykednek. Ilyen a *Levendárium*,¹⁵ amely nemcsak mezőgazdasági vállalkozásként működik, hanem a levendulaültetvénye turisztikai bemutatóhely is. A médiában gyakran szerepel

¹² <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vegleges-adatok/kiadvany/>

¹³ <https://dorgicse.hu/index.php/dorgicserol/civil-kozossegek>

¹⁴ Az MLSZ adatbázisa szerint a helyi focicsapat utoljára a 2020/21-es bajnokságban indult, amikor kizárták.

<http://ada1bank.mlsz.hu/club?evad=54&szervezet=19&verseny=22950&fordulo=26&teamId=217537>
Érdekes, hogy a *Nemzeti Sport* Hátsó füves című, kistelepülések labdarúgását bemutató blogja 2019 májusában képes beszámolót közölt a dörgicsei csapat megyei harmadosztályú, a Tapolcai Öregfiúk elleni meccséről: <https://hatsofuves.nemzetisport.hu/nem-csak-a-huszeveseke-dorgicsen-a-balaton-felvidek-otvenesekkel-teli-csodacsapata/>

¹⁵ <https://levendarium.hu>

– közismert tulajdonosa, Kaáli Nagy Géza orvosprofesszor miatt is – a falu másik turisztikai látványossága, a *Kaáli Autó-motor Múzeum*¹⁶. Ezek mellett több vendégfogadással és vendéglátással foglalkozó vállalkozás található Dörgicsén, a legismertebb a *Granarius Udvarház Panzió és Étterem*, amely a falu közepén elhelyezkedő 19. századi borospince, borpalackozó, később magtár egykori épületében található. A falu környéki szőlőhegyeken több kisebb borászati vállalkozás működik, például a jelenlegi polgármester által birtokolt *Aranysörte*¹⁷ *Kézműves Borászat*.

A falu nem rendelkezik saját médiával, 2022 előtt az önkormányzat *Dörgicsei Hírnök* címmel időközi nyomtatott lapot adott ki, ez ma már megszűnt. Az interneten a településsel kapcsolatban egy turisztikai programajánló honlapot találunk, ez a *Dörgicse Pont*¹⁸. A Facebook felületén a helyi civil szervezetek és vállalkozók oldalait is megtalálhatjuk, valamint a település önkormányzata is kezel egy saját Facebook-oldalt¹⁹. A legjelentősebb dörgicsei Facebook-felületként az általános tematikájú *Dörgicse Facebook-csoportot*²⁰ említhetjük, amelyet a későbbiekben elemezni is fogunk, hiszen 2020-ban, amikor különféle helyi konfliktusok és szőlőhegyi ingatlanokkal kapcsolatos ügyek az országos sajtó érdeklődését is felkeltették, ez a Facebook-csoport a helyi közélet fontos fórumává vált.

---

¹⁶ <https://automotormuzeum.hu>

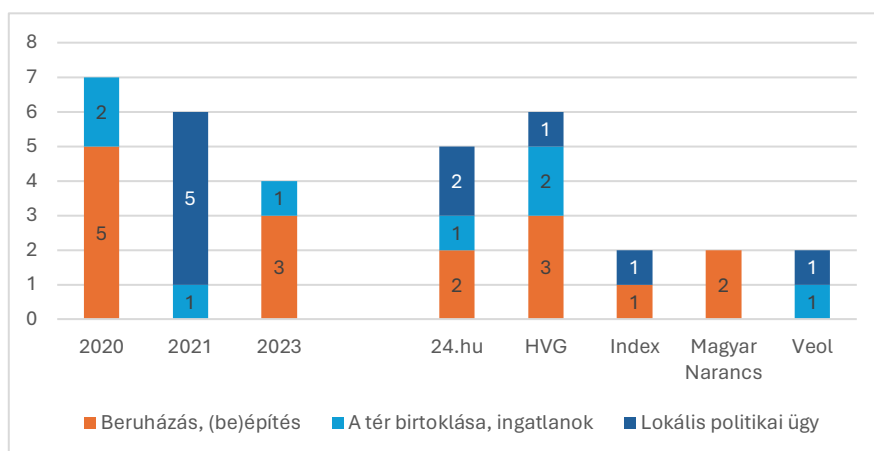
¹⁷ <https://aranysorte.hu>

¹⁸ <https://dorgicsepont.hu>

¹⁹ <https://www.facebook.com/dorgicse>

²⁰ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756>

Dörgicsei helyi ügyek és konfliktusok megjelenítése a hírmédiában

1. ábra A Dörgicsevel foglalkozó cikkekben megjelenő problémák típusainak eloszlása időbeliségük és hírforrásaik szerint

A kutatás első részében elvégzett médiaelemzés során három cikket találtunk Dörgicseről a vizsgált forrásokban. Ezek nem önállóan foglalkoztak a településsel: két írás a Csopakon és Dörgicse is bevezetett változtatási tervet tárgyalta, a Magyar Narancs 2023-as áttekintő cikke²¹ pedig más balatoni települések ügyeivel együtt mutatta be röviden a korábban nagyobb sajtóvisszhangot kapott két dörgicsei beruházás tervét: a Varga testvérpárnak az egyik helyi szőlőhegyen tervezett apartmanházas beépítését, illetve Scheer Sándor nagyvállalkozó és üzlettársai által létrehozni kívánt *Art&Wine* projektet. Ezek részletesebb megismerése érdekében Dörgicse esetében is bővítettük – 17 cikkre – az elemzés forrásait, a *24.hu* (5 cikk) és a *HVG* (6 cikk) szentelt nagyobb figyelmet a településnek, a vármegye hírportálja, a *Veol* viszont csak két írást közölt Dörgicse települési közügyeiről a vizsgált időszakban. Ahogy az 1. ábra és a 1. táblázat illusztrálja, a sajtó 2020-ban és 2023-ban elsősorban a két említett beruházással foglalkozott, 2021-ben viszont a település helyi politikai viszonyai váltottak ki érdeklődést: János Levente polgármester váratlan lemondása, éppen az ellene tiltakozó falugyűlés előtti napokban.

A Varga testvérek 2020-as szőlőhegyi beruházásáról elsőként tudósító *HVG* 2020 szeptemberi cikkei²² azt olyan, a településre kívülről érkező befektetők, „pénzemberek” tevékenységének mutatták be, akik eközben „a környezeti szempontokra fittyet hánynak”, s az érintetlen szőlőhegyi tájképet is tönkreteszik „az évszázadok óta szőlőtermesztő területen, ahol máig csak földszintes

²¹ <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/terkepen-mutatjuk-hogyan-epiti-korbe-a-ner-a-balatont-260005>

²² https://hvg.hu/360/202038_lazado_falvak_civilek_es_befektetok_orban_csodaszere_kilatastalan_p_anorama;
https://hvg.hu/ingatlan/20200911_Balatoni_panoramas_szoloiket_feltik_a_dorgicseiek_Meszarosek_mell_ett

présházak húzódnak meg a fás ligetek árnyékában.” A beruházás megjelenítésének további aspektusa volt a Varga testvérpár ismeretlen üzleti háttere, amihez társult az önkormányzat átlátható működésének hiánya: egy véletlen szőlőhegyi beszélgetés²³ során derült ki a falu vezetésének szándéka a területrendezési terv módosításáról és egy különleges turisztikai övezet létrehozásáról, amelyről nem is igyekeztek egyeztetni a lakossággal. A sajtóbeszámolók kiemelték azt is, hogy az érintett ingatlannal szomszédos földterület birtokosa ifj. Mészáros Lőrinc, s megemlítettek más, a politikához közeli üzletembereket is mint a környék földtulajdonosait.

A HVG értelmezésében az ügy a helyi közvetlen demokrácia fontosságára is rámutat, hiszen a civilek ellenállása meghátrálásra készítette az önkormányzatot: *„Ez volt az a pont, amikor néhány helybéli kézbe vette az ügyeket, és megalakította a Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaságot. Azonnali lakossági fórum meghirdetésére bírták rá az önkormányzatot, és amikor az eseményen a főépítész hosszadalmas jogi magyarázkodás után végül közvetve elismerte, hogy akár el is utasíthatták volna a befogadott változtatási kérelmeket, felharsant a polgármesternek szánt ütemes skandálás: »Mondjon le!«*” Az ügy kapcsán a 24.hu szólaltatta meg²⁴ János Levente polgármestert, aki elmondta, a beruházásnak még nincsenek végleges tervei, és a főépítéssel azon

igyekeznek, *„hogyan maradjon a falu hagyományos képe, szigorúan betartatták az építészeti előírásokat. A Balázs-hegy melletti terület tulajdonosainak is jelezték: eredeti elgondolásuk, amely egy nagy méretű, turisztikai célú épülettömb megvalósítása lett volna, nem fog átmenni, kisebb épületekben gondolkodjanak.”*

2021 szeptemberének végén a 24.hu már János Levente lemondásáról számolt be,²⁵ éppen a soron következő falugyűlés előtt, miközben a lap szerint több hely elégedetlen „civil szervezet és hangadó csoport” a polgármester elszámoltatására készült az önkormányzat pénzügyei miatt. Október közepén ez a lap tudósított²⁶ a pár nappal korábban megismételt újabb falugyűlésről, ahol a jelenlévők különböző földügyletek miatt a település akkori alpolgármesterének, Deák

1. kép A HVG 2020. szeptember 17-i, a dörgicsei szőlőhegyen tervezett beruházással foglalkozó számának címlapja

²³ Erről maga az érintett, Kiss Vilmos beszélt a Klubrádió 2020. szeptember 12. adásában (a 30. perctől): <https://www.klubradio.hu/archivum/hetes-studio-2020-szeptember-12-szombat-1500-12853>

²⁴ <https://24.hu/belfold/2020/09/11/dorgicse-turisztikai-beruhazas-balazs-hegy-meszáros-lorinc/>

²⁵ <https://24.hu/belfold/2021/09/27/nagy-szamonkeres-dorgicse-polgarmester-lemondas-jano-levente-falugyules/>

²⁶ <https://24.hu/belfold/2021/10/11/lemondott-a-polgarmester-de-a-dorgicseieknek-ez-nem-eleg/>

Attilának a lemondását követelték. A 24.hu idézte a *Korrupció Nélküli Dörgicséért Társaság* képviselőjét, aki különböző, szerinte felesleges és túlrazott beruházások miatt bírálta a falu vezetését.

2021-ben a HVG figyelmét egy másik ügy keltette fel Dörgicsével kapcsolatban. Májusban arról írtak²⁷, hogy a településen „*panorámás szántója és gazdasági épülete lett Tiborc Péternek, a kormányfői vő testvérének.*” Cikkük ezután azt taglalta, hogy a változtatási tilalom ellenére illegális nyaralóépítkezések sora zajlik a környékén, s a szőlőhegyi ingatlantulajdonosok nehezen tudnak ellenállni annak, hogy „*a Balaton-felvidék olyannyira kapós lett, hogy a tulajdonosok naponta kapnak ajánlatokat az ingatlanjukra.*”

	Beruházás, (be)építés (8)	A tér birtoklása, ingatlanok (4)	Lokális politikai ügy (5)
Gazdaság (2)		2021: Tiborc Péter Dörgicsére költözött, a HVG a nem helyi (ingatlan)ügyeiről ír 2023: A HVG Töröcskei bezárt dörgicsei borászatának helyzetével foglalkozik	
Helyi politika, helyi ügy (15)	2020: Apartmanházakat építenének a szőlőhegyre (5) 2023: Scheer Sándor üzlettársaival Art&Wine néven tervez borászati és turisztikai beruházást a dörgicsei szőlőhegyen (3)	2020: Az önkormányzat változtatási tilalmat rendel el (2)	2021: Az önkormányzat gazdálkodását számon kérő falugyűlés előtt váratlanul lemond János Levente polgármester (5)

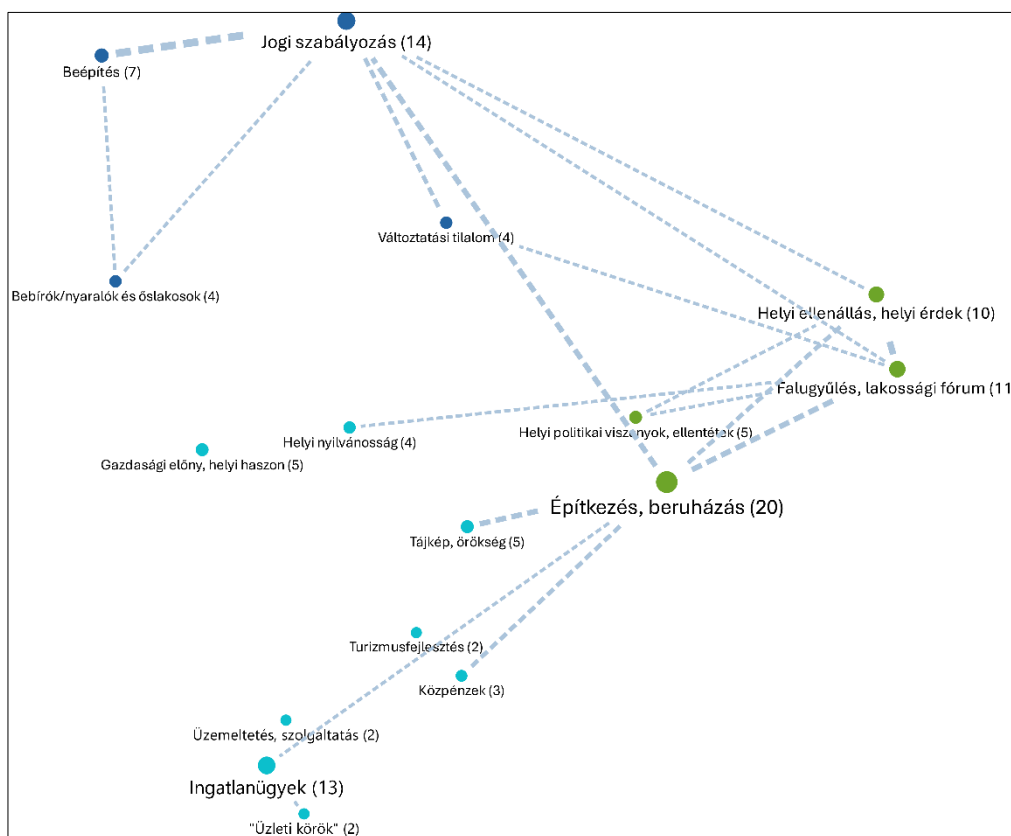
1. táblázat A Dörgicsével foglalkozó cikkek megoszlása témák és konfliktuszónák alapján

2023 elején a HVG tudósított²⁸ egy újabb beruházás helyi tervéről. Scheer Sándor nagyvállalkozó, közismert üzlettársaival együtt, Art&Wine néven tervez egy olyan beruházást a dörgicsei szőlőhegyek egyikén, amely egy pezsgőt gyártó borászatot, éttermet és szálláshelyeket foglal magába. A beruházó a témáról rendezett falugyűlésen elmondta, hogy „*kifejezett célunk, hogy a toszkán agriturismo koncepció magyar verzióját hozzuk itt létre kulturális és művészeti elemekkel.*” A cikkben megjelent az ezt beruházást is ellenző *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság* véleménye, akik „*az ország egyik utolsó történelmi szőlőhegyén*” eltűzottnak gondolták a fejlesztés koncepcióját, valamint a vízellátás helyi problémáira is utaltak ezzel kapcsolatban. A HVG arra is rámutatott, hogy a korábbi szőlőhegyi beruházást civilként ellenző, időközben polgármesterré választott Pflanzner Sándor – programja ellenére – már támogatja Scheer Sándor Art&Wine projektjét. Ezt a település pénzügyi helyzete, valamint a befektetővel tervezett településfejlesztési szerződés indokolta, amiben „*Scheerék vállalják az egyik történelmi templom rendbehozatalát, a faluház kitatarozását, valamint járda és zebra létesítését.*”

²⁷ https://hvg.hu/360/20210513_Tiborczer_terjeszkednek_a_Balatonfelvideken

²⁸ https://hvg.hu/360/202303_gianni_es_amcdonaldsfonok_balatonfelvidek_magyar_kuldetestudat_f_eszegetik_ahektarokat

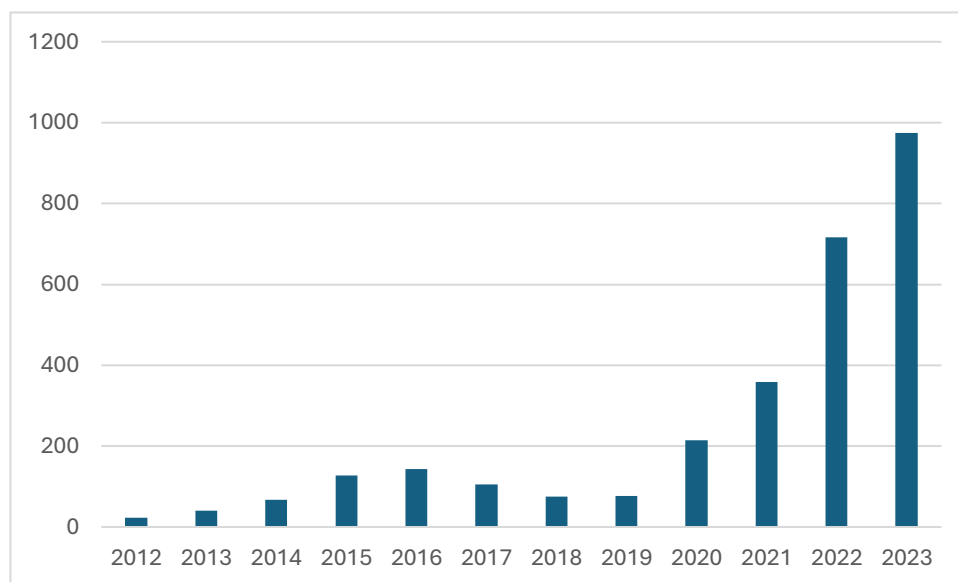
A 2. ábrán a fenti dörgicsei ügyekről szóló sajtóbeszámolók problématerképét láthatjuk, középpontban a beruházások problémájával. Ennek egyik részterületét a különféle ingatlanügyek jelentették, ugyanakkor a téma helyi politikai, önkormányzati aspektusa összekapcsolódott a beépítések jogi szabályozásának problémájával, amely fontos témája volt a beruházásokkal szembeni helyi ellenállásnak, a témával foglalkozó falugyűléseknek. A dörgicsei lokális problémák sajtóban való megjelenítése során szóba kerültek még olyan problémák, mint a beépítések mögött többnyire álló beköltözők és az „őslakosok” különbsége, a fejlesztések gazdasági haszna, a tájkép vagy a helyi nyilvánosság állapota. A következő részben e konkrét ügyeket, helyi konfliktusokat részletesebben is megvizsgáljuk. Ezek bemutatása során egyszerre hivatkozunk a Facebook-csoportban a témák kapcsán lezajlott diskurzusokra, vitákra, másrészt a településen készült nyolc interjúban elhangzott információkat is használjuk.

2. ábra A dörgicsei ügyek problématerképe az országos sajtó elemzett cikkei alapján

Kiterjesztett falugyűlés: a *Dörgicse* Facebook-csoport elemzése

A *Dörgicse* című Facebook-csoport 2012 májusában indult, névjegye szerint²⁹ a célja „tájékoztatás *Dörgicse* település mindennapjaival kapcsolatos hírekről, eseményekről,” másrészt „*Dörgicse* életével, fejlődésével kapcsolatban fórumot teremteni, párbeszédet kezdeményezni.” A településen nem létezik hasonló jellegű Facebook-csoport, az önkormányzat egy Facebook-oldalt³⁰ üzemeltet a lakosság tájékoztatására. A *Dörgicse* csoport elindítója Deák Attila, akkori önkormányzati képviselő – későbbi alpolgármester volt. Ő a vele készült interjúban arról beszélt, hogy mivel egykori foglalkozása az informatikához kötődött, először egy települési információs oldalt is létrehozott, majd „így indult el, amikor ugye a Facebook is elindult a világában, akkor utána nem sokkal, hogy hát és akkor ezt lépünk megint egy szintet, akkor csináljunk egy ilyen közösségi beszélgetés vagy egy ilyen közösségi közéleti valamit.” Arról is beszélt, hogy a csoport szerepét kezdetben pozitívan látta, azonban az utóbbi évekkel szemben már kritikus: „ami azt mondom, hogy teljesen jól is működött. Tehát tehát nem az volt, amikor már jöttek ezek a jó kis fotelhuszárok.” Az előbbi megjegyzésével Deák Attila arra utalt, hogy a *Dörgicse* Facebook-csoport a 2020 utáni években éppen az alpolgármesterként – Jánó Levente lemondása után pedig ideiglenes polgármesterként – általa is vezetett önkormányzattal szembeni tiltakozás egy fontos fóruma lett.

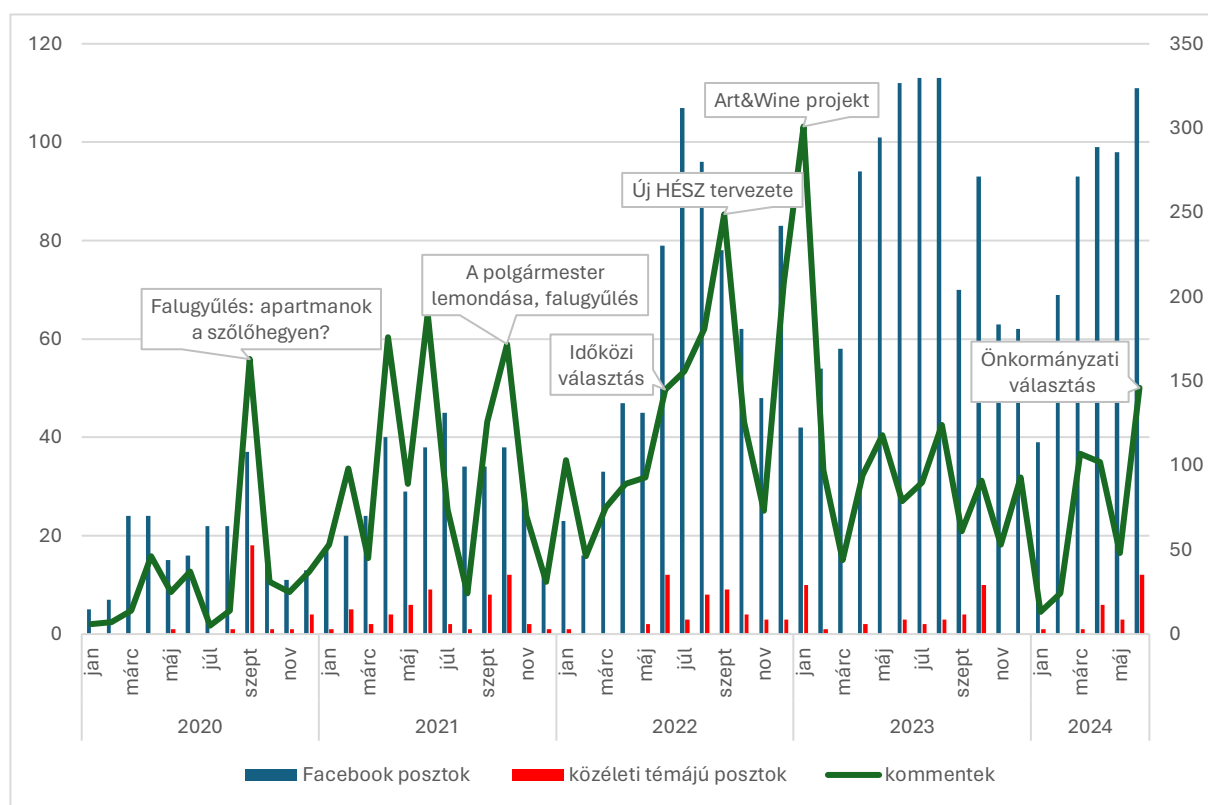
3. ábra A bejegyzések száma a *Dörgicse* Facebook-csoportban

²⁹ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/about>

³⁰ <https://www.facebook.com/dorgicse>

Ahogy a 3. ábrán látjuk, a csoport aktivitása³¹ 2020 előtt viszonylag alacsony és egyenetlen volt, 2020-ban viszont ez megugrott és azóta is egyenletesen növekszik. A csoportban megjelenő tartalmakat elsősorban helyi vállalkozók hirdetései, magánszemélyek keres-kínál-kérdez jellegű posztjai, kulturális rendezvények és civil aktivitások megosztásai, esetenként a településen vagy környékén készült fotók alkotják. Az elemzés során a Facebook-csoport helyi közéleti bejegyzéseit gyűjtöttük össze, és a tagok kommentjeivel együtt részletesen vizsgáltuk a tartalmukat. A 4. ábrán észrevehetjük, hogy az utóbbi négy és fél év alatt a Dörgicse csoportban lezajlott kommunikáció – a szezonális mellett érvényesülő – sajátos dinamikáját. A kommentek és a közéleti témájú bejegyzések időbeli eloszlása ebben az időszakban is meglehetősen egyenetlen volt: a csoportban politikailag erőteljesen aktív és passzív időszakok váltakoztak, a kommentek számának változásán jól követhetők a különféle helyi ügyek, konfliktusok a falu közéletében.

4. ábra A felhasználók aktivitása a Dörgicse Facebook-csoportban (2020-2024.06.)

Az elemzés kiindulópontjának azért 2020-at választottuk, mert a Facebook a településen akkor vált élénk politikai színtérre, amikor az országos sajtó is olyan helyi témákkal foglalkozott, mint a szőlőhegyekre tervezett különféle beruházások vagy János Levente polgármester lemondása.

³¹ 2012-es indulása és 2024 júniusának vége között egyébként 3432 bejegyzést közöltek a Dörgicse Facebook-csoportban. Ezalatt a csoporttagok összes interakciója 49756 volt, amiből 36458 a lájkok száma és 5330 a kommenteké. A követők száma a falu méretéhez képest meglehetősen nagy, 2024 szeptember 23-án 2758 fő volt.

Ezután a csoport olyan dörgicsei közügyek megvitatásának helye lett, mint például a 2022-es időközi polgármester választás, majd a megválasztott polgármester által kidolgozott Helyi Építési Szabályzat vagy a 2024-es önkormányzati választások. Ahogy látni fogjuk az elemzés során, a Facebook-csoport egyrészt információforrás volt a dörgicseiek számára: a vizsgált időszakban a falu mindkét vezetője használta a lakosság tájékoztatásának eszközeként; időnként például újraposztolták a falu „hivatalos” oldalának bejegyzéseit is, ugyanakkor többször kérdéseket is kaptak önkormányzati ügyekről a helyi lakosoktól, nyaralóktól. Másrészt, mivel a Facebook-csoport az önkormányzat tevékenységének kritikai fórumává is vált, voltaképpen értelmezhetjük afféle kiterjesztett falugyűlésként is, hiszen az online térben a helyi közélet aktív időszakában egyszerre vitatták meg – részben az országos média által is tárgyalt – dörgicsei ügyeket, s éppen az ezekről szóló falugyűlésekkel, közmeghallgatásokkal párhuzamosan.

A Dörgicse Facebook-csoport tartalomelemzésének kvantitatív eredményei

A Facebook-csoport tartalomelemzése során egyrészt kódoltuk az ott közzétett bejegyzések (hír)forrásait, valamint azok térbeliségét is. A források esetében azt találtuk, hogy a csoportban megjelent helyi közéleti bejegyzések nagyobb részét – 182-ből 109 poszt – a tagok saját maguk által létrehozott egyéni tartalmak alkotják. Viszonylag többször posztoltak a csoportban a település polgármestere (19) és a testületi tagok, elsősorban az egykori alpolgármester (10), aki a csoport adminisztrátora. Viszont alig jelentek meg olyan külső forrásokból átvett tartalmak, mint a környék országgyűlési képviselője (2), országos civil (1), állami szervezetek (1) vagy a regionális média (1). 29 esetben osztották meg valamely országos médium híradását a csoportban, ezek többnyire (18) a Balaton térségének problémáival foglalkoztak; a csoportban folyó kommunikáció fontos jellemzője volt az országos (párt)politika szinte teljes hiánya. Sajátos hírforrás volt a *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság*: ez 10 olyan Facebook-posztot jelentett, és elsősorban 2020-2021-ben, amelyet magánszemélyek tettek közzé, de a szervezet álláspontjaként, nyilván a szőlőhegyi beruházásokról folyó vita részeként.

A térbeliség szempontja esetében azt vizsgáltuk (2. táblázat), hogy a Facebook-posztokban megjelenő témák, problémák általában érintik (90 eset) az egész települést (mert például az önkormányzattal kapcsolatosak), vagy azon belül csak valamilyen közterületet (17), esetleg külterületi településrészt (37), a szőlőhegyet. Voltak olyan bejegyzések (10), amelyek magára a Facebook-csoportra, az ott folyó kommunikációra utaltak, 28 Facebook-poszt pedig nem helyi, hanem többnyire regionális jelentőségű eseményre vonatkozott. A csoport lokális közéleti jelentőségét mutatja, hogy az ilyen posztok is többnyire olyan környékbeli témákkal foglalkoztak, amelyek Dörgicse közéletében is relevánsak, például az egykori Balatonakali kempingek vagy a Balaton-felvidéki szőlőhegyek beépítésével, a kommentek pedig a téma helyi vonatkozásait tárgyalták jelentős részben.

	Össz.:	2020	2021	2022	2023	2024
Poszt	182	26	53	44	35	24
Komment	1579	167	474	384	354	200
Hírforrás, posztoló\Állami szervezet	1	0	1	0	0	0
Hírforrás, posztoló\DSZCT	10	6	2	0	2	0
Hírforrás, posztoló\Helyi képviselő, alpolgármester	10	3	4	2	0	1
Hírforrás, posztoló\Országos média	29	9	10	2	7	1
Hírforrás, posztoló\Országos politikus	2	0	1	0	1	0
Hírforrás, posztoló\Országos szervezet	1	0	1	0	0	0
Hírforrás, posztoló\Polgármester, önkormányzat	19	1	0	6	9	3
Hírforrás, posztoló\Regionális média	1	0	0	1	0	0
Hely\Balaton / régió / máshol	28	5	11	6	5	1
Hely\Dörgicse	90	6	27	26	16	15
Hely\Közterület	17	0	4	4	4	5
Hely\Külterület, szőlőhegy, zártkert	37	12	8	6	8	3
Hely\Online Dörgicse	10	3	3	2	2	0

2. táblázat A Facebook-bejegyzések, kommentek, források száma és a posztok térbelisége a Dörgicse Facebook-csoport elemzett tartalmában

A csoportban publikált közéleti posztok és kommentjeik tematikus elemzése részben követte a korábbi sajtóelemzés szempontjait, de a helyi nyilvánosságban felmerülő sajátos témák, problémák miatt új kategóriákat is használtunk ezek kódolása során. Egyrészt azonosítottuk a gazdasági tevékenységekhez kapcsolódó témákat. Mint a 3. táblázaton láthatjuk, a legtöbbször építkezéseket, beruházásokat említettek (127) – nyilván többnyire nem függetlenül a 2020-as és 2023-as vitákat kiváltó szőlőhegyi beruházások terveitől, amellyel részletesebben is foglalkozunk majd. Gyakori témát jelentettek az ingatlanok (73), azok adás-vétele, vagy a szőlőhegyek olyan tevékenységei, mint a mezőgazdasági művelés, termesztés (58), a borászkodás (27) vagy vendéglátás (33). A zártkertekben folyó építkezések és gazdálkodás környezeti hatásai is gyakran előkerültek: a leginkább szóba kerülő témát a szőlőhegy tájképének felszámolása (51) jelentette, de többször beszéltek általában a természet károsításáról, pusztításáról (45). Elsősorban 2022-2023-ban volt beszédtema a vízkészlet lehetséges szennyezése (20) és az akkor tervezett beruházás miatt növekvő zajterhelés, forgalom (24).

Nagyon sok olyan témát is szóba hoztak a Facebook-csoportban, amelyek a helyi önkormányzat működését érintették, egész konkrétan kritizálták (132). A helyi közélet vitatott problémái közül a Helyi Építési Szabályzatot (113) és az infrastruktúra helyzetét (118) említették gyakran. Utóbbi kapcsán elsősorban a szőlőhegyi vízellátás és a külterületi utak állapota került szóba sokszor – de volt olyan eset, amikor egy falubeli utca hibás közvilágításáról diskuráltak a csoportban hosszasan. Hasonló mértékben tárgyalták a falu pénzügyi helyzetét (34), az adókat

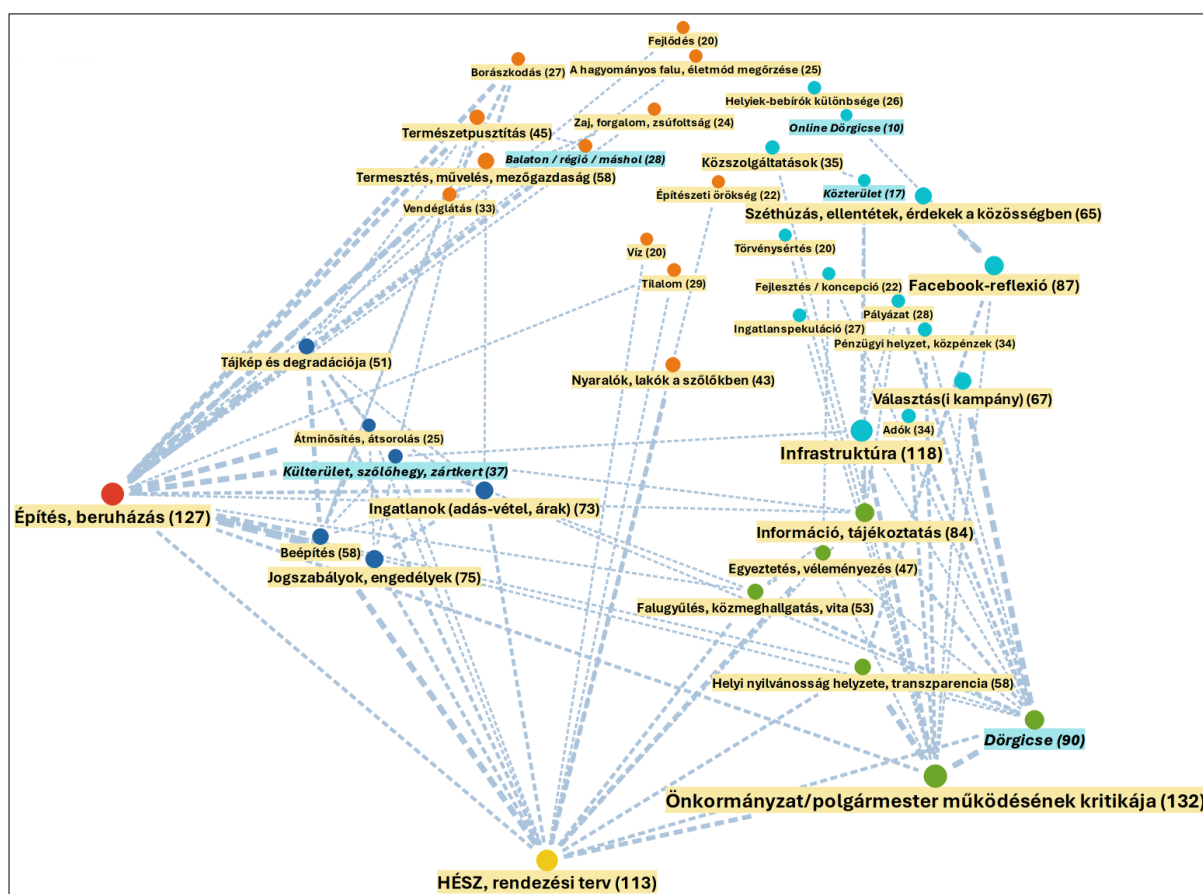
	Össz.:	2020	2021	2022	2023	2024
Gazdaság aktivitás\Borászok, borászat	27	4	0	7	16	0
Gazdaság aktivitás\Építés, beruházás	127	38	35	14	37	3
Gazdaság aktivitás\Építés, beruházás\Art&Wine projekt	34	0	0	8	25	1
Gazdaság aktivitás\Építés, beruházás\Varga testvérek beruházása	29	29	0	0	0	0
Gazdaság aktivitás\Ingatlanok (adás-vétel, árak)	73	23	23	18	9	0
Gazdaság aktivitás\Kereskedelem, piacozás	8	0	1	7	0	0
Gazdaság aktivitás\Termesztés, művelés, mezőgazdaság	58	18	18	4	18	0
Gazdaság aktivitás\Turizmus	19	7	4	7	1	0
Gazdaság aktivitás\Vendéglátás	33	4	0	4	25	0
Helyi politika, önkormányzat\Adók	34	0	0	1	26	7
Helyi politika, önkormányzat\Falu vezetésének módja, polgármesteri erények	13	0	2	10	0	1
Helyi politika, önkormányzat\Fejlesztés / koncepció	22	9	8	5	0	0
Helyi politika, önkormányzat\HÉSZ, rendezési terv	113	8	3	30	72	0
Helyi politika, önkormányzat\Infrastruktúra	118	5	20	44	13	36
Helyi politika, önkormányzat\Közbeszerzés	11	0	11	0	0	0
Helyi politika, önkormányzat\Közlekedés	5	0	0	4	1	0
Helyi politika, önkormányzat\Közföldhasználat	35	8	0	3	15	9
Helyi politika, önkormányzat\Önkormányzat/polgármester működésének kritikája	132	12	34	29	21	36
Helyi politika, önkormányzat\Pályázat	28	2	11	5	6	4
Helyi politika, önkormányzat\Pénzügyi helyzet, közpénzek	34	0	5	6	8	15
Helyi politika, önkormányzat\Szociális ügyek	10	0	4	5	1	0
Helyi politika, önkormányzat\Testületi ülés	14	0	3	3	7	1
Helyi politika, önkormányzat\Választás(i kampány)	67	1	0	29	1	36
Jogi problémák\Átminősítés, átsorolás	25	11	1	5	8	0
Jogi problémák\Hatóság	9	0	7	1	1	0
Jogi problémák\Jogszabályok, engedélyek	75	20	20	11	21	3
Jogi problémák\Szerződés	6	2	0	0	4	0
Jogi problémák\Tilalom	29	4	13	7	4	1
Jogi problémák\Törvénytörés	20	1	15	4	0	0
Környezeti problémák\Beerdősítés	4	0	0	0	4	0
Környezeti problémák\Pusztítás, kivágás	6	1	3	0	2	0
Környezeti problémák\Szemét	6	0	0	1	5	0
Környezeti problémák\Tájkép és degradációja	51	11	23	7	10	0
Környezeti problémák\Természetpusztítás	45	8	22	4	11	0
Környezeti problémák\Vadakhoz való viszony	9	0	0	0	9	0
Környezeti problémák\Víz	20	1	1	10	8	0
Környezeti problémák\Zaj, forgalom, zsúfoltság	24	2	1	8	13	0
Nyilvánosság problémája\Egyeztetés, véleményezés	47	4	9	19	15	0
Nyilvánosság problémája\Facebook-reflexió	87	4	25	22	21	15
Nyilvánosság problémája\Falugyűlés, közmeghallgatás, vita	53	13	13	9	18	0
Nyilvánosság problémája\Helyi nyilvánosság helyzete, transzparencia	58	12	16	5	8	17
Nyilvánosság problémája\Hírnév, hírhedség	9	1	6	0	0	2
Nyilvánosság problémája\Információ, tájékoztatás	84	8	32	13	21	10
Nyilvánosság problémája\Népszavazás	3	0	0	0	3	0
Társadalmi értékek\A hagyományos falu, életmód megőrzése	25	6	2	6	11	0
Társadalmi értékek\Civil aktivitás	10	1	3	3	3	0
Társadalmi értékek\Építészeti örökség	22	8	4	1	9	0
Társadalmi értékek\Fejlődés	20	8	6	0	6	0
Társadalmi értékek\Helyi haszon	11	3	0	1	7	0
Társadalmi értékek\Nemzeti emlékezet, ünnep	1	0	0	0	1	0
Társadalmi értékek\Települési identitás, kötődés, közösség	7	1	1	1	4	0
Társadalmi problémák, veszélyek\„Skanzenfalv”	4	1	3	0	0	0
Társadalmi problémák, veszélyek\Beépítés	58	13	6	21	18	0
Társadalmi problémák, veszélyek\Helyiek-bebírók különbsége	26	2	5	12	4	3
Társadalmi problémák, veszélyek\Helyiek-turisták ellentét	3	0	0	0	3	0
Társadalmi problémák, veszélyek\Ingatlanspekuláció	27	2	6	11	8	0
Társadalmi problémák, veszélyek\Kommercializáció, tőke, nyereszkesedés	8	2	0	2	4	0
Társadalmi problémák, veszélyek\Nyaralók, lakók a szőlőkben	43	3	4	17	17	2
Társadalmi problémák, veszélyek\Széthúzás, ellentétek a közösségben	65	2	26	17	5	15
Társadalmi problémák, veszélyek\Tömeg(turizmus)	4	0	2	2	0	0

3. táblázat A Dörgicse Facebook-csoport elemzett tartalmaiban megjelenő témák

(34) vagy a közszolgáltatások (35) problémáit. Mint látjuk a táblázaton, jelentős témát adtak a csoporttagok számára a választási kampányok (67), 2022-ben az időközi polgármester-választás, 2024-ben pedig az önkormányzati választások. A szőlőhegyek beépülése és a különféle dörgicsei ingatlanügyek miatt nyilván időnként előkerültek e témák gazdasági és helyi politikai aspektusai mellett a jogi vonatkozásai is, elsősorban a jogi szabályozás (75), a(z) (építési) tilalom (29) és földterületek átminősítésének (25) kérdései.

Érdekes jellemzője volt a csoportban zajló diskurzusnak, hogy a tagok az előbbi ügyek, problémák kapcsán többször reflektáltak azok társadalmi vetületére, miközben Dörgicse társadalmi problémáival vagy éppen értékeivel, a falu fejlődésének kérdésével foglalkoztak. Előbbiek közül, ahogy a későbbiek során bemutatjuk, a (szőlőhegyi) beépítések (58) és az ott megjelenő nyaralók (43), valamint a falu társadalmi viszonyai, a helyiek és beköltözők viszonya (28), az ingatlanspekuláció (27) és a helyi közösségen belüli konfliktusok (65) bizonyultak jelentős témáknak. E problémákkal szemben olyan helyi társadalmi értékek is szóba kerültek, mint az egykori hagyományos falusi közösség és életmód (25), Dörgicse építészeti öröksége (22), fejlődése (20) vagy helyi civil aktivitások (10).

A Dörgicse Facebook-csoport további jellemzője volt, hogy maga a helyi nyilvánosság problémája, és ezzel együtt a Facebookon zajló kommunikáció is a beszélgetések témájává vált.

5. ábra A Dörgicse Facebook-csoportban tárgyalt ügyek problématérképe

Részben ezt az magyarázza, hogy a helyi közéletben – a 2020 előtt eltitkolt helyi ingatlanügyletek hatására – erős volt az információra (84), a nyilvánosságra, az önkormányzat működésének átláthatóságára (58) való igény, amelyet éppen a falugyűlések (53) és a Facebook-csoport biztosított a dörgicseiek számára. Másfelől eközben a csoportban megszólalók egy része nagyon sokszor reflektált is a közösségi média szerepére (87) – többnyire a településen belüli ellentétek, viszályok okozójának látták. Mindenesetre talán az előbb említett szempont érvényességére utal, hogy kívülálló elemzőként a csoportban folyó kommunikáció tanulmányozása során nagyon sokat megtudhattunk a település társadalmi viszonyairól, a felmerülő érdekekről, törésvonalakról és konfliktusokról, s részben az azokat képviselő helyi személyekről.

Az 5. ábrán a korábbi sajtóelemzéshez hasonlóan a *Dörgicse* Facebook-csoportban tárgyalt témák, ügyek problématerképét tekinthetjük át. A tartalomelemzéshez használt szoftver segítségével ezen – a gyakrabban szóba hozott – témák gyakoriságát, valamint ezek – erősebb – kapcsolatait, azaz közös előfordulását, említését ábráztuk. Jól kivehető, hogy a csoport diskurzusa hogyan szerveződött a két leggyakrabban említett téma köré. Egyik a külterületen, a szőlőhegyeken zajló építkezések problémakörét jelenti, az ott zajló gazdasági tevékenységekkel, jogi szempontjaival, valamint környezeti és társadalmi hatásával együtt. Másik problémakört a település lokális politikai ügyei és a nyilvánosság különféle – előbb említett – kérdései rajzolják fel. A helyi problémák e két csoportját, azaz a szőlőhegyek és a falu világát pedig a Helyi Építési Szabályozás témája köti össze. A beszámoló következő részében e problémák kvalitatív elemzését mutatjuk be. Először a két szőlőhegyi beruházásról, majd a Helyi Építési Szabályzatról szóló viták fő érveit, szereplőit tárgyaljuk. Ezután a település lokális törésvonalaival és a csoporttagoknak a helyi nyilvánosságra való reflexiójával foglalkozunk.

Civil Társaságok és a dörgicsei ingatlanügyek helyi politikája

A dörgicsei közélet átalakulását, a helyi konfliktusok felszínre kerülését a 2020. szeptember 11-i lakossági fórumhoz köthetjük. A Facebook-csoportban 2020. szeptember 6-án osztották meg a pár nappal korábban megalakult *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság* Facebook-eseményét, amely az általuk kezdeményezett falugyűlésre invitálta az érdeklődőket. Ennek tárgya a helyi rendezési terv módosításának szándéka volt a Varga testvérek szőlőhegyi beruházása érdekében, amelyről pár nappal később a Civil Társaság szintén a Facebookon publikálta álláspontját. A többnyire hirdetések, keres-kínál jellegű posztokat és kulturális programajánlókat tartalmazó dörgicsei Facebook-csoport tulajdonképpen ezután vált a helyi önkormányzattal szembeni tiltakozás egyik fő helyi színterévé. A szőlőhegyi beruházás kapcsán egyaránt kifogásolták a

lakossági egyeztetés hiányát, a (látvány)tervek és az új rendezési terv koncepciójának eltitkolását – az önkormányzattól pedig ezek nyilvánossá tételét követelték.

A 2020 szeptemberi, az országos sajtó által is bemutatott falugyűlés atmoszférája annyira erőteljes volt, hogy négy évvel később az egyik jelenlévő, a településre nem sokkal korábban beköltöző, 2024-ben viszont már önkormányzati képviselővé választott Jámbor Mónika így idézte fel az eseményt, mint első találkozását Dörgicse közéletével: *„Jött ez az ominózus szeptember 11. Hát ez az, de ez aztán tényleg rögzült a fejünkben, mert ott a faluház udvarán ültünk, és Jánó Levente volt akkor még a polgármester. És úgy kezdődött az egész, hogy fölállt valaki, nem is tudom kicsoda (...) és mindjárt azzal kezdte, hogy Jánó Levente mondjon le (...) és akkor kiderült, tehát, hogy ez volt a legjobb, hogy itt járt egy emberke a faluban és aláírást gyűjtögetett még ezelőtt augusztusban, tehát szeptemberben volt ez a falugyűlés, augusztusban, hogy a szőlőhegyen, mit terveznek. (...) Azt mondja, hogy nem tudom, hogy mekkora, hogy milyen apartmanokat, hogy egy ilyen kis mini falut terveznének oda, és hogy ez ellen, hogy írjuk alá. Szőlőhegyi Civil Társaság azt se tudtuk, hogy mi, kik jönnek ide. Hát jól van, hát oké, ne legyen semmilyen, hogyha mindenki, tényleg nagyon sokan szerepeltek a listán. Aláírtuk és akkor ez volt a téma egyébként a faluban. És meg is hívták ott a tulajokat, ezeket a Varga testvéreket, persze szóhoz nem jutottak, de tényleg. Hát nem emlékszem, hogy fölállt volna bármelyik is, hogy szót kapott volna. Mindenesetre ott kaptunk egy ilyen háromórás, három órán keresztül tartott, egy nagyon masszív löketet, hogy úristen, itt polgármester buktatás van.”* Ez a hosszas idézet jól illusztrálja a falu vezetésével szemben kialakult helyi elégedetlenség mértékét, amely az elkövetkező két évben meglehetősen állandó maradt, s egy évvel később Jánó Levente lemondásához, majd 2022-ben a falu addigi vezetésének választási vereségéhez vezetett.

Ahogy a 4. ábrán láttuk, 2020 szeptemberében, a falugyűlés után élénk vita alakult ki a Facebook-csoportban a szőlőhegyen tervezett beruházásról, 18 bejegyzés foglalkozott ezzel. Ennek során a Civil Társaság véleménye mellett megosztották az országos sajtó Dörgicséről szóló cikkeit éppúgy, mint az önkormányzat Civil Társaságnak írt levelét, valamint a csoportban még az egyik beruházó is publikálta álláspontját. A civilek a nekik írt válaszukat is itt tették közzé, egyikben például arról írtak, hogy a szőlőhegy turisztikai célú beépítését nem támogatják, mert *„szeretnénk megőrizni Dörgicse évszázados hagyománnyal rendelkező szőlőhegyeit eredeti állapotukban és nem szeretnénk, ha átgondolatlan, tájidegen beruházások a beépítettséget növelve gyökeresen és véglegesen megváltoztatnák a jelenleg érintetlen természetes környezetet”*.³²

A 2020-as szőlőhegyi beruházásról a sajtóban kialakított képet a Dörgicsén készült interjúink több szempontból is árnyalták. Az országos sajtó cikkei azt hangsúlyozták, hogy a beruházással

---

³² <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3292019290918811>

szemben helyi civilek, a *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság* lépett fel, azonban a Deák Attilával készült interjú során megtudtuk, a neve ellenére ez a szervezet elsősorban nem is helyiekhez, ráadásul egy erőteljes érdekérvényesítő képességgel rendelkező csoporthoz kötődött: „És akkor a Varga fivérek féle műbalhé is az volt, hogy hát ja, először nem akartak írni róla, csak amikor HVG-nél is megtudták, meg a 24.hu, hogy ja ott van egy szőlő, ami ugyan a Demjáné volt, és most azért a Mészárosé, mert a Demján halála előtt eladta. Ja, de akkor be lehet írni, hogy a Vargáék, ha semmi közük nincsen, de a Mészáros szőlője mellett. Na és akkor már lehet egy ilyen lájkgyűjtést csinálni végig. Az egy más kérdés, hogy egyébként azt az egész balhét, azt azok a budapesti ügyvédek kezdték, akik nemes egyszerűséggel, Balatoncsicsóban pincét vásároltak, felújították, nyaralóként használják, és belepiszkított volna a tiszta látványba, a balatoni panorámájukba”.

A Varga testvérpár által birtokolt földterület közelében, a Halom-hegyen borászattal foglalkozó Fogl János viszont a vele készült interjúban arra utalt, hogy a testvérpár szőlőhegyi apartmanházas beruházásának tervei számára meglehetősen bizonytalannak tűntek. Erről akkor győződött meg a szőlőhegyen, amikor „a fickók kicsit úgy pityókáztak, és akkor úgy kijöttek konkrétan a problémák, hogy az egyik az azt akarta, hogy valamit kezdjenek a területen, a másik meg azt mondta, hogy nincsen pénzünk, hát mit kezdünk. (...) Utána hallottam, hogy ez a hír röppent fel, hogy ők egy lakóparkot akarnak építeni. Akkor mondtam is a többieknek, hogy hát mit szóltak ezek az emberek, részeg ember az őszinte általában. És ők azt mondták, hogy ők egyrészt nem is akarnak lakóparkot, nem is volt erről szó, hanem csak valami platformot, és akkor valami kis házat, vagy valamit, meg nincs is pénzük.” A testvérpár által birtokolt területen jelenleg – információnk szerint a változtatási tilalom előtt kapott ideiglenes engedéllyel – egy, a helyiek által „jurtának” csúfolt átmeneti építmény, „27m²-s dome sátor” áll (5. kép), amely 2(+2) főre tervezett szálláshelyként³³ működik.

A 2020 szeptemberében a *Dörgicse* Facebook-csoportban született 18, a dörgicsei szőlőhegyre tervezett turisztikai beruházással foglalkozó bejegyzéshez írt 141 kommentet – amelyek többsége négy bejegyzéshez kapcsolódott – akár a témáról rendezett lakossági fórum kiterjesztéseként is értelmezhetjük. Ahogy az országos sajtó is beszámolt erről az eseményről, a kommentek is a tiltakozást kiváltó beruházás mellett a polgármester és az önkormányzat egyéb ügyeit kifogásolták. „Milyen erkölcsi, morális vagy egyenesen tájvédelmi megközelítést várunk el olyan fiatal emberektől, akik csak utánoznak. Egyenesen a falu első számú, közszolgálatra felelködött emberét.” – írta³⁴ az egyik bejegyzés szerzője a csoportban, miközben a polgármester, Jánó Levente és az önkormányzat ingatlanügyleteire utalt. Ennek történetét Pflanzner Sándor,

---

³³ <https://kirucc.hu/szallashely/baladome-dorgicse/>

³⁴ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3282317378555669>

Dörgicse jelenlegi polgármestere, aki egyébként a faluban borászattal is foglalkozó – részben a fővárosban élő – informatikai vállalkozó, és a 2022 júniusában megrendezett időközi polgármesterválasztáson Deák Attilát győzte le mindössze négy szavazattal, a vele készült interjúban így foglalta össze: *„Ezt a Bódi nevű ember akarta megvásárolni, aki nagyon szeretett volna ide szintén egy álborászatot építeni, és meg is állapodott a Somossyval, aki ezt eladta neki. És akkor jött Jánó Levente, mint helyben lakó vállalkozó, tehát Füreden lakott, és mint helyben lakó mezőgazdasági vállalkozó, hogy akkor ő ezt megveszi, és itt majd ő mindenféle gyümölcsaszalást, nem tudom, milyen tevékenységet fog művelni. És az önkormányzat hozott egy határozatot, hogy Jánó Levente ezt a gyümölcsaszalást, ezt más birtokain termelt gyümölcsök aszalására fogja felhasználni ezt az aszaló üzemet. Na most ez meg lekérdezhető, hogy Jánó Leventének körülbelül annyi földje volt, amiben otthon nőttek a virágok. (...) és abban a pillanatban Jánó Levente ezt a dolgot tovább is adta, holott a földtörvény szerint öt évig nem adhatta volna tovább, de azon nyomban továbbadta egy ilyen NER közeli vállalkozónak.”*

Mint tartalomelemzésünk eredménye is mutatja, a dörgicsei szőlőhegy beépítése miatt kialakult helyi konfliktust követő négy és fél év alatt a *Dörgicse* Facebook-csoport az önkormányzat bírálatainak állandó fórumává vált: 132 ilyen posztot vagy kommentet találtunk. 2021 első felében például két ügy kapcsán is támadták a falu vezetését helyi civilek a Facebookon: áprilisban különféle kertészeti gépek – túlárúknak vélt – beszerzése miatt, júniusban pedig egy új önkormányzati dolgozó – feleslegesnek gondolt – foglalkoztatását vitatták. Érdekes volt, hogy Jánó Levente szeptemberi lemondásáról a csoportban – a *24.hu* nyomán – megosztott hír alig váltott ki reakciót, ellentétben a hírportál pár nappal később írt cikkével, amely a polgármester lemondását kiváltó újabb dörgicsei falugyűlésről tudósított.

A *24.hu* cikke szerint az eseményen az attól távolmaradó alpolgármestert, Deák Attilát a helyi földbizottság vezetői pozíciójáról való lemondásra szólították fel. A lap erről szóló tudósítását a Facebook csoportban éppen Pflanzner Sándor osztotta meg. A *Dörgicse* Facebook-csoport közéleti vitáit hosszú időn át kettejük konfliktusa határozta meg. Deák Attila a csoport adminisztrátoraként aktívan volt jelen ott, az önkormányzat saját Facebook-oldala mellett ezt a felületet is többször használta a lakosság tájékoztatására. Pflanzner Sándor pedig a *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság* – az online térben legaktívabb – tagjaként képviselte a Facebook-csoportban a falu vezetésével szemben kritikus civilek álláspontját.

A falugyűlésről megosztott 2021 októberi tudósítás kapcsán a Facebookon kialakult vitában néhány hozzászóló a falu hírhedté válását, a településen kialakult széthúzást, a „pártoskodást”

vetette a Civil Társaság szemére, más pedig azt, hogy a falugyűlésen bizonyítékok nélkül vádolták³⁵ a település vezetését törvénysértéssel. A következő évben polgármesterré választott Pflanzner Sándor ezekre reflektáló hosszas kommentje³⁶ nemcsak a 2021 őszi falugyűlés hangnemét érzékeltette, hanem jól összefoglalta az önkormányzatra irányuló bírálathoz főbb szempontjait: magánérdekeket szolgáló önkormányzati ingatlanügyletekről, felesleges és túlázott helyi beruházásokról és rossz gazdálkodásról írt, miközben az ideiglenes polgármesternek, Deák Attilának a pozíciójáról való lemondást javasolta.

A falu (korábbi) vezetését, a Pflanzner Sándor polgármesterré választása után továbbra is alpolgármesterként tevékenykedő Deák Attilát egy másik helyi csoport, a *Korrupció Nélküli Dörgicseért Társaság* egyik tagja, Somossy József is rendszeresen bírálta a Facebook-csoportban. 2023 júniusában bejegyzést³⁷ közzétett arról az előbb említett 2019 őszi, János Leventéhez kapcsolódó, a helyi választásokat megelőző önkormányzati ingatlanügyletről, amelyről – mint a polgármester kommentjéből megtudhattuk – az önkormányzatnak is bejelentést tett. Pár héttel később a polgármester aktuális helyi ügyekről – például az új Helyi Építési Szabályzat elfogadásáról – szóló posztjából³⁸ értesülhettünk arról is, hogy „Deák Attila alpolgármester és Király László képviselő lemondott képviselői mandátumáról.” Az interjújában erről így beszélt nekünk Deák Attila: „nagyon nem ugyanaz az elképzelésünk sem a faluról, sem a falu jövőjéről,

---

³⁵ „Számlákat lobogtattak, szerződés nélkül. Ez nem bizonyíték. Mert önök lopásról beszélnek, az még közel nem bizonyíték.”

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/4361420260645370> (2024.08.06.)

³⁶ „Nem pártoskodásról szól a történet, hanem kétes ügyek számonkéréséről amire nincs felelet. Hiába a Jegyzőkönyvek, hiába a Határozatok amik felvetik a hivatali visszaélés tényét, nincs válasz. Mert nem is lehet válasz. Csak egy. Tisztességgel távozni, azonnal. De nyitott kapukat döngözt, mert Dr. Tárnoki úrnál van már az anyag, mivel helyben nem válaszoltak. Dörgicse történelmi szőlőterületéből kijátszottak 2.3ha-t János Levente részére, amely így már ipari lakóparkként (1.000nm "szolgálati lakás") is hasznosítható. Erre a volt alpolgármestert bízta meg a képviselő-testület Határozatban! Ezután azonnal eladta egy ingatlan ügynök autókereskedőnek, nehogy helyi gazdáké legyen. Ebben a Helyi földbizottság elnöke segítette. Aki ma a mb. polgármester. Csodás világot élünk. Egyébként pedig mikor volt olyan hogy 300 milliónál több bevétele volt a falunak mert eladták a "családi ezüstöt" azaz a telkeket nyaralóknak ahelyett hogy munkahelyeket teremtettek volna, vagy épült volna valami az elmúlt 4 évben. De a közutakat elzárták, a Közértet visszaadták, a játszótérrel 18 millióért átvitték az út túloldalára. Igazi pénzmosoda. Kérem legyen szíves tájékozódjon.”

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/4361420260645370> (2024.08.06.)

³⁷ „2019. VIII. hónapban a Képviselő-testület 2 ingatlant adott el a parcellás területen az akkor érvényben levő 9.000.-Ft/nm ár helyett 5.000.-Ft/nm, 45%-al csökkentett áron. Így nem kellett bejegyeztetni az elidegenítési tilalmat. (...) A telkek természetesen tovább lettek adva 2 év múlva 10x áron. (...) A testület minden tagja felesküdt Dörgicse Község szolgálatára és gyarapítására legjobb tudása szerint. Meg lett mutatva, hogyan kell közvagyon, mindenki közös tulajdonát, sokszoros magánvagyonná változtatni! Ezennel felszólítom a Képviselő-testületet az azonnali lemondásra. Kedves Sándor! Tisztelettel kérem hívd össze a Képviselő-testületet a falu lakossága elé. Mert ez már egy napig sem mehet így tovább.”

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/6172732889514089> (2024.08.06.)

³⁸ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/6321269154660461> (2024.08.06.)

sem a módszerekről, semmiről se. És akkor én a Király Lacival együtt, akkor mi felálltunk és akkor mondtuk, hogy jó, hát akkor mi ebben már nem akarunk igazán részt venni.”

Elsősorban az interjúk alapján érzékeltük, hogy a Facebook-csoport vitáiban és a sajtóban is Jánó Levente polgármester kapcsán felhozott ingatlanügyek és a *Korrupciómentes Dörgicseért Társaság* tevékenysége mögött pedig olyan személyes konfliktusok és érdekellentétek álltak, amelyek éppen a Varga testvérek szőlőhegyi beruházásának tervével párhuzamosan alakultak ki, s erősítették a falu vezetése elleni tiltakozást. Pflanzner Sándor így idézte fel az akkoriban kialakult helyi ellenállás formáit, miközben Somossy József és Jánó Levente korábban említett szőlőhegyi ingatlan adásvétel miatt kialakult konfliktusáról beszélt: *„Tehát ez egy ilyen kideríthető sztori volt kegyetlenül, és hát ez azért, főleg a Somossy-Bódi párost, aki két nagyhangú faszi, kegyetlenül felbosszantotta, hiszen oda pont a Bódi akart építeni egy hasonló valamit, és akkor ebből elindult egy ilyen üvöltözés, plusz ezzel párhuzamosan megjelentek a Vargáék, akik maguk sem tudták, mit akarnak. (...) Plusz kiderült, ott meg a Béla bácsi verte nagyon a harangot, aki valamiért megutálta a Jánót, hogy a polgármester konkrétan ingatlanon panamázik. A falu kárára tesz zsebre pénzeket, és a szóbeszéd még mondta, hogy amikor itt árulták ezeknek a lakóparki telkeknek a végét, akkor a papíron is más szerepelt, meg a Leventének is volt egy ilyen ügymond közvetítői díja, és hát ezek elég kemény dolgok voltak ahhoz, hogy ezek a pesti ügyvédek Csicsóból éjjel-nappal összehívjanak egy falugyűlést, amire egyébként a felpaprikázott falusiak elmentek, és ordítva kiabálták a Jánónak, hogy mondjon le, mondjon le, mondjon le.”*

A dörgicsei 2022-es politikai változás harmadik civil szereplőjeként a *Virágzó Dörgicse Civil Társaság*ot érdemes megemlíteni. Ez a szervezet 2020 telén alakult meg, elsősorban a település kulturális élete és közösségi kapcsolatainak fejlesztése³⁹ érdekében, tagjait pedig olyan a fiatal- vagy középgenerációhoz tartozó személyek alkották, akik az utóbbi 7-8 évben költöztek a faluba. Alapítói elmondták, hogy a kezdeményezés egy meglehetősen hétköznapi helyzetből indult ki: *„hogy álltunk hárman kismamák, kisbabával, és majdhogynem mind a hárman budapesti szocializációból nem akarok baba-mama klubba járni, vagy baba-munkára, vagy babaúszásra, vagy nem tudom, semmi ilyenre nem vágytam, csak úgy egyáltalán egy kicsit beszélgetni”.* Majd arról beszéltek, hogy *„nagyon aktív faluépítő gondolkodás”* jellemezte őket, *„ami ugye előtte még akár a helyiekre is kevésbé volt jellemző, mert egy kicsit úgy voltak vele, hogy majd lesz valahogy, mit tudom én, nem olyan fontos. Többen ugye elköltöztek innen, fiatalok.”*

Egy idő után viszont helyi politikai szerepet is vállaltak, *„eljött az a pont, amikor arra gondoltunk, hogy akkor viszont váltsuk le az önkormányzatot.”* Ezt elsősorban a falu vezetésének mentalitásával, zártságával, az új ötletekre, kulturális kezdeményezésekre való fogékonyságuk

---

³⁹ A célkitűzéseiről bővebben lásd a honlapját: <https://viragzodorgicse.hu/index.php/rolunk/>

hiányával magyarázták: „ellensúlyozni ezt az akkori nihilt, ami volt az önkormányzatban, hogy nem nagyon volt, nem nagyon érdekelte őket kábé semmi. (...) Valóban egyébként az ő nyugalmut, hogy így mondjam, azt a fajta nyugalmut, ami arról szól, hogy nem kell semmit fejleszteni, senkivel azt csinász, amit akarsz, hogyha te egy falu vezetősége vagy, tőkre lényegtelen, hogy mit gondolnak az emberek, vagytok, ti meg vagyunk mi, majd mi eldöntjük, hogy hogy van, és ne okoskodjatok.”

Az Art&Wine beruházás vitája

Ahogy a 4. ábrán is kitűnik, a Dörgicse csoport közéleti szempontból legaktívabb időszaka – 2020 szeptembere mellett – 2022 és 2023 fordulója volt: például 2023 januárjában írták a tagok a legtöbb kommentet (301). Ekkoriban a Helyi Építési Szabályzat mellett az országos sajtó érdeklődését is kiváltó, Scheer Sándorhoz kötődő Art&Wine beruházás kapcsán vitatkoztak élénken: hat Facebook-poszt 128 kommentjében. Mint láttuk, az országos sajtó kormányközeli nagyvállalkozók olyan beruházásaként mutatta be ezt a projektet, amellyel szemben a helyiek ellenállnak – hasonlóan a Varga testvérpárhoz kötődő korábbi szőlőhegyi beruházás tervéhez. A témáról szóló akkori vitát – amely leginkább a *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaságnak* a Facebook-csoportban publikált álláspontjához, valamint a HVG cikkéhez kapcsolódott – követve arról győződhattünk meg, hogy az Art&Wine beruházás helyi megítélése ennél összetettebb volt.

A vitában egyrészt megjelent egy olyan, a beruházást támogató álláspont, amelyet borász-szakmainak nevezhetünk: ezt a település (új) polgármestere és a Dörgicse feletti Halomhegy Mencshelyhez tartozó részén – a tervezett beruházás szomszédságában – borászok Fogl János képviselte. Mindketten hangsúlyozták, hogy a beruházást tervező vállalkozók a birtokukon mezőgazdasági szempontból már elvadult területet telepítettek újra szőlővel, tehát visszaadták annak korábbi funkcióját (4. kép). Fogl János az interjújában erről azt mondta el, hogy „ők amit megműveltek, az tök csaltos volt, az az egyik, a másik egy elhanyagolt mandulás, tehát igazándiból visszavitték a művelésbe. Szőlőhegyen vagyunk, tehát az, hogy szőlőt telepítettek, az jó, meg hogy pincét építenek, hát az jó.” Pflanzner Sándor polgármester szerint⁴⁰ ráadásul a beruházás a somlói Kreinbacher pincészethez hasonlóan segíthetné a helyi szőlő- és bortermelés minőségi fejlődését. Másrészt a Facebook-csoportban leírt érveiben elkülönítette egymástól a

---

⁴⁰ „egy olyasmi bemutató pince, mint a Kreinbacheré (vagy mint ez a beruházás) teheti fel Dörgicsét bármilyen módon a borászati térképre. Ha egy évben csak egyszer szerveznek bemutatót a környékbeli (mondjuk 25 km) borászatainak boraiból, akkor már sokkal előrébb vagyunk, mint most, amikor semmi efféle rendezvény nincs”.

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5720043381449711>

2019-20-as szőlőhegyi beruházást, amely – feltételezhetően – lakófunkciót is létrehozott volna ott, és az Art&Wine projektet, amelynek célja elsősorban a vendéglátás⁴¹ és az olasz mintájú agroturizmus. A polgármester politikai érveket is sorolt a beruházás mellett. Szóba hozta a projekt hasznát a település számára, hiszen az önkormányzattal kötött szerződésben a beruházók a falu számára fontos fejlesztések⁴² finanszírozását vállalták, valamint azt is hangsúlyozta, hogy a témáról tartott „nyilvános fórumon a projektet ellenzők igen kis számban jelentek meg.”⁴³

A polgármesterrel, aki maga is a DSZCT tagja, a szervezet egy másik képviselője, Kiss Vilmos folytatott vitát a beruházásról a Facebookon. Ő Pflanzner Sándor érveivel szemben a szőlőhegy tájképi-esztétikai egységének megőrzésével érvelt⁴⁴, miközben vendéglátóipari „giga-komplexumnak” nevezte a dörgicsei Art&Wine projektet. Emellett azt is hangsúlyozta⁴⁵, hogy a témáról 2022 novemberében tartott közmeghallgatás nem kapott kellő nyilvánosságot, s ezért helyi népszavazás kiírására szólította fel az önkormányzatot. A polgármester ezt azért utasította el, mert szerinte a beruházást a szőlőhegyre érvényes szabályozások alapján is megépíthetik, csak éppen nem a településsel egyeztetett formában, s az annak nyújtott kompenzáció nélkül. A vele készült interjúban erről így beszélt: „A Scheer-projektet meg lehetett volna akadályozni, van egy ilyen prekonceptió. Nos, nem. Tudjátok miért? Mert a Scheer, amikor beadta az építési engedélykérelmeket, akkor az a 600 négyzetméteres szabály volt életben. Tehát ő, hogy ezt megcsinálta, azt, amitől én a legjobban félttem, azt ő megtehette, basszus. Szabályosan megtehette, és azt mindenki megtehette volna. És ez volt ebben az egészben, hogy utána leültünk és mondtuk neki, hogy nem fogjuk ezt megengedni. Ezt ő nem jól értette, de hála Istennek egy alku követte, amiben bevállalt egy csomó dolgot, hogy csak ő még ezt hadd vállalja, és létrehoztunk neki egy ilyen önálló övezetet, amiben ez még ott megvalósítható, és csak ennyi. És csak ennyi. Hogy legyen ott egy ilyen üdülő, hogy valami ingatlanadó, valami iparűzési adó folyjon már be ebbe a hülye faluba, mert egyébként nem fogunk tudni megélni. Tehát a Scheer-projektnek ezért lett ez a megoldása. De egyébként pont azt akarjuk meggátolni, hogy ez ne történhessen meg. És igen,

---

⁴¹ „Igen, borászként azt gondolom, hogy a jelenlegi hasznosításánál egy új telepítésű szőlő jobb a hegynek, mint a lassú erózió. Igen, azt hiszem nem fog ártani a falunak, ha a falun kívül lesz egy olyan étterem, amelyben meg lehet ebédelni. (...) Egész éves éttermet ígértek - nem fog ártani Dörgicsének, ha sikerül elkerülnünk a rövid szezont, azaz azt a jelenséget, hogy három hónapig forgatag van, további három hónapon át hétfégenként látunk embereket a faluban, télen pedig lehet nézegetni a lezárt nyaralókat.” <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5720043381449711>

⁴² Például a faluház és az alsódörgicsei templomrom felújítását, valamint egy hiányzó járda építését.

⁴³ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5720043381449711>

⁴⁴ „Civil Társaságunk minden ezzel ellenétes projekt támogatását a történelmi táj egyedülállósága és szépsége elleni MERÉNYLET-nek minősíti, még akkor is, ha a fent idézett szakértői anyagban foglaltakkal ellentétben esetleg Neked személy szerint »tetszik« a tárgyban beruházással létrejövő vendéglátóipari giga-komplexum!” <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/5720043381449711/>

⁴⁵ „2022. november 25-én volt ugyan egy "közmeghallgatás", azonban annak előre közzétett napirendi pontjai között a Wine & Art projekt vagy a HÉSZ módosítása nem szerepelt” <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5728228763964506>

jogos érdekeket sért. Például van egy mandulás, azt mondja, hogy igen, ő is, jóban vagyunk egyébként, beszélünk, és mondja, hogy hát igen, nem tudja ezt megcsinálni, mert építési tilalom van, ez igaz.”

Az Art&Wine beruházás kapcsán a Facebookon megszólaló laikusok között egyformán jelentek meg ellenző és támogató vélemények. A terv kritikusai egyrészt a „hagyományos” falut, a település nyugalmaát féltették, és azt hangsúlyozták, hogy az a helyiekkel szemben csak a turizmus érdekét szolgálja, kommercializmusát bírálták.⁴⁶ Egy támogató hozzászóló szerint viszont „ez nem tömegturizmus hanem valami más. Olaszországban kicsit jobban értenek ehhez és virágzik az agriturizmó”, továbbá azt hangsúlyozta, hogy „a falunak szüksége van azokra a »bebírókra« és vállalkozókra akik megveszik az évtizedek óta nem művelt területeket felújítanak vagy építenek présházakat és vállalkozóként fejlesztenek.” Egy kommentelő pedig a szőlőhegyi beruházás bírálóit kritizálta⁴⁷: szerinte ezzel csak az elit érkezett meg a dörgicsei hegyre, s olyan összkomfortos nyaralók tulajdonosai bírálják a beruházást, akik maguk is haszonszerzés céljából adják ki az ingatlanjukat.

„A Rolling Stones koncertre sem fér be mindenki” – a Helyi Építési Szabályozás és a szőlőhegyek beépítésének problémája

Az előző vélemény is arra utal, hogy az Art&Wine projekt témája időben is társult Dörgicse Helyi Építési Szabályzatának és a szőlőhegyek beépítésének problémájához. A 4. ábrán is láthattuk, a HÉSZ-ről – valamint a település rendezési tervéről – leginkább 2022-ben és 2023-ban értekeztek a Facebook-csoportban. Pflanzner Sándor polgármester 2022 szeptemberében tett közzé egy bejegyzést, amelyben a – véglegesítés előtt álló – Helyi Építési Szabályzatról szóló falugyűlésre invitálta a helyieket. A következő 4 hónap alatt 10 olyan Facebook-poszt is született, amelyet követően (113-szor említve) a témáról diskuráltak a csoporttagok.

---

⁴⁶ „ebben az esetben sem a meglevő forrásokból, a meglevő lehetőségeket erősítjük, a helyit, a helyiekért és ismét eladhattuk a falu lelkét dollárjelekért” – írta egyikük.

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5754348408019208>

Más pedig a „kis ékszer doboz falut” féltette.

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5754080641379318>

⁴⁷ „Nagyon fel vannak háborodva a dörgicsei nyaraló tulajdonosok ami érthető is, de vegyük figyelembe azt is hogy ha a tisztelt magyar elit nem jöhet ide Dörgicsre, akkor a nyaraló tulajdonosok mit keresnek a szőlő hegyeken a nyaralokban?? Mert azok nem Boros pincék! Hanem összkomfortos ingatlanok amit nyáron kiadnak! Továbbá az uniós pénzeket ők adtak a tisztelt nyaralóknak! Most pedig személyesen megérkezett a pénz osztó elit is! Mi a baj ezzel! Ugyan úgy jöhetnek mint ahogy mások is tették! Lehet hogy különben csinálnak dolgokat mint a most jelen levők a hegyoldalban! Értem azt úgy hogy szemetet nem az út szélén hagyjak a szennyvizek nem talajon keresztül a vizekbe folynak stb.”

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5754330374687678>

A polgármester előbbi posztjában arról írt⁴⁸, hogy választási programjának hangsúlyos része volt a „döntéselőkészítő testületi ülések” nyilvánossága, ahol *„megismerhetik, milyen dilemmák mentén döntünk fontos kérdésekben. Ebben az ügyben nincs egyetértés a falu vezetésében”*. Ezután hosszasan bemutatta a HÉSZ kapcsán kialakult álláspontokat, csatolva azt a 4 oldalas „meghívót” is, amelyet a faluban élőkhez is eljuttattak. A bejegyzéséhez fűzött 53 hozzászólásban – és a következő hónapok során – kialakult vita közben kiderült, hogy Dörgicse új polgármestere a szőlőhegyek beépíthetőségének szigorítását képviselte. Szándéka szerint bizonyos külterületi övezetekben a beépíthetőség 2700 négyzetméterről 5000 négyzetméterre nőne, s a felszín felett 100 négyzetméteres présházakat, alatta pedig 150 négyzetméteres pincéket létesíthetnek. Az általa közzétett „meghívóban” a település, a faluban élők közös érdekével indokolta ezt, miközben több konkrét okot is felsorolt: a túlzott vízkivételt, mivel a falu vízforrásai szűkösek, a környezet terhelését és *„Dörgicse természetes szépségének elvesztését”*. Ahogy a polgármester vitaindító anyaga fogalmazott: *„el fogjuk kerülni azt, hogy külterületen tanyatömörülés-típusú épületek jöjjenek létre 5-10 db 50-100 négyzetméteres épületekből – mert Dörgicsére sohasem a tanya, hanem a falusias jelleg volt jellemző.”* A beépítés szigorítása ellen a polgármester szerint elsősorban egyéni érdekek szólnak: *„az egyik vélemény szerint a beépítési határok megemelésével (2700m²-ről 5000 m²-re) azok, akiknek ekkora telkük van, elveszítenék a jogot arra, hogy oda épületet építsenek.”*

Az időközi választáson nyertes új polgármester és a „rég”i önkormányzati testület ellentétére utalt, hogy Pflanzner Sándor bejegyzésének másnapján azt Deák Attila alpolgármester a képviselőtársai nevében kommentálta: ebben a HÉSZ ügyében összehívott falugyűlés mint „partnerségi egyeztetés” meghirdetésének módját⁴⁹ kifogásolták. A polgármester válasza szerint *„ez nem a partnerségi egyeztetés, hanem egy nyílt testületi ülés. Azért van rá szükség, mert meggyőződésem, hogy azok a képviselők, akik a beépítés mellett szavaznának, nem a falu lakosságának véleményét képviselik.”* Tulajdonképpen Dörgicse nemrég megválasztott polgármestere a falugyűlés és a Facebook nyilvánosságát az önkormányzati testületre való nyomásgyakorlás eszközeként használta. A posztja alatti vita hozzászólói egyaránt bíralták az önkormányzati képviselőket és a polgármestert is, miközben kifejezték a szőlőhegyek beépítése kapcsán kialakult különféle (ellen)érdekeket is.

A 6. ábrán látható problématérkép azt mutatja be, hogy a posztokban és a kommentekben a HÉSZ problémájához (133 eset) milyen más – gyakrabban említett – témák kapcsolódtak. Mint ezen az ábrán is láthatjuk, ezek egyik csoportja helyi politikai jellegű volt: a polgármestert vagy az

---

⁴⁸ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5376800072440712>

⁴⁹ „Az ilyen egyeztetések időpontját legalább 8 nappal előtte meg kell hirdetni, valamint az egyeztetés tárgyát megismerhetővé kell tenni, nyilvánosságra kell hozni (pl. honlapon történő megjelenés).”

önkormányzatot bírálták, esetleg a HÉSZ nyilvánosságával, az egyeztetéssel foglalkoztak, az erről tartott falugyűlésre hivatkoztak. A témák másik csoportja magára a szőlőhegyi beépítésekre, tájképi hatásukra, valamint azok jogi, ingatlanpiaci aspektusaira utal. E két csoport közötti (diszkurzív) térben olyan további problémákat is észrevehetünk, amelyek hasonló mértékben kapcsolódtak az előbbi két tematikus csoporthoz: ilyen volt a szőlőhegyen megjelenő lakók, nyaralók kérdése, a jogi tiltás, a víz(ellátás) vagy az építészeti örökség problémája.

2023 januárjában – egy csoporttag információkérése⁵⁰ nyomán – 68 hozzászóláson keresztül vitatkoztak a Helyi Építési Szabályozásról. Ennek során a polgármester több válaszából⁵¹ is kiderült, hogy az előző ősszel tartott falugyűlésén az 5000 négyzetméteres beépítési minimumot nem támogatták, viszont korlátozni fogják a felhúzható épületek méretét. Pflanzner polgármester utóbbi kapcsán két szőlőhegyi ingatlanulajdonossal is élénken polemizált a Facebook-csoportban, a vitában többször előkerült a szőlőhegyi épületek gazdasági funkciója mögé rejtett lakófunkció problémája. Egyikük például azzal érvelt vele szemben, hogy a szabályozás által érintett külterületi birtokosok száma elképzelhető, hogy nagyobb, mint a falubelieké, akiknek az érdekeire a polgármester állandóan hivatkozik. Egy másik kommentelő pedig azt kifogásolta⁵², hogy az általa birtokolt 4700 négyzetméteres telek éppen (a tervezett) beépítési határ alatt van, pedig a tervei között szerepel, hogy „*idővel szőlőt telepítsek, amihez a településképhez illeszkedő gazdasági épületet építsek*”. A vitában volt, aki arra utalt, hogy éppen örökölné egy ingatlant, „*viszont a jelen tervezet szerinti besorolás alapján nem telepíthetnek még jurtát, lakókocsit se. Ezzel szemben a szomszédos telken szinte lakóházak állnak*”. A hasonló igényekkel szemben a polgármester hosszas ellenérvei végén⁵³ az alábbi hasonlatot használta: „*A Rolling Stones koncertre sem fér be mindenki. Aki mégis be akar jutni, az megveszi a jegyet attól, akinek jutott*” – amivel nyilván arra célzott, hogy a komolyan gazdálkodni szándékozóknak (az eredeti, szigorúbb elképzelései szerint) nagyobb földterületre lesz szükségük.

Ugyanakkor éppen a település mindenkori vezetését az ingatlanügyek és szabályozás miatt többször bíráló Somossy József volt az a hozzászóló a HÉSZ miatt kialakult vitában, aki az új

---

⁵⁰ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5757033131084069>

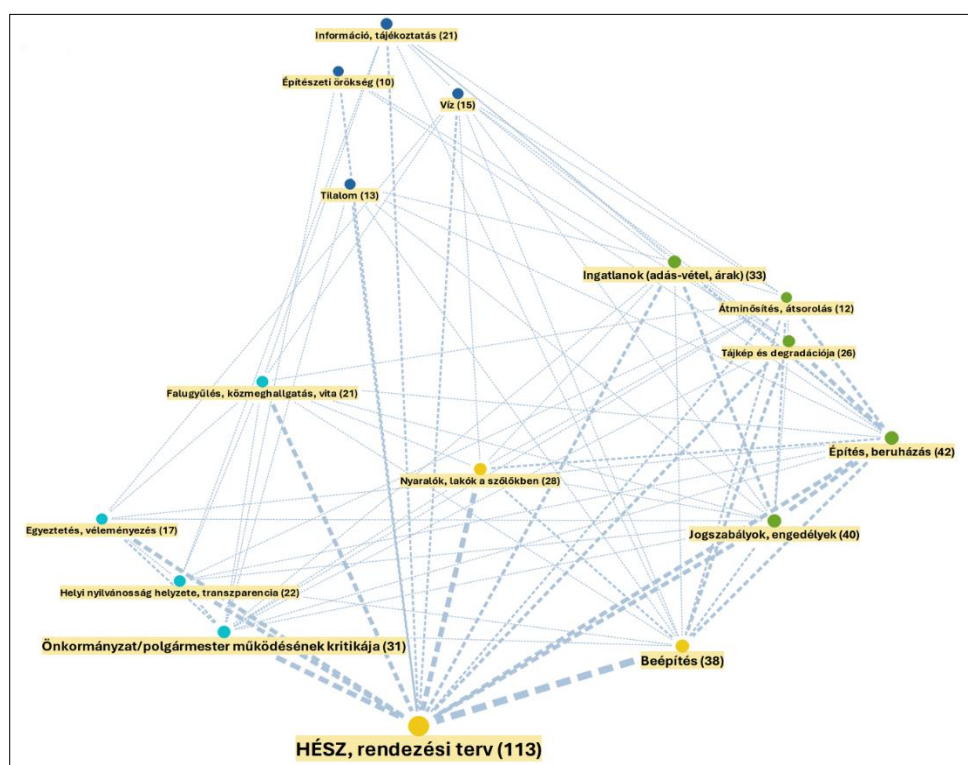
⁵¹ „*Voltak érvek mellette és ellene, de a jelenlévők többsége egyáltalán nem támogatta a beépítési minimum növelését. Korlátoztuk viszont a méretet, tehát legalább nem kétszintes, gazdasági épületnek hazudott lakóépületek épülhetnek oda (törvény szerint nem is lehetne)*”; „*5000 négyzetméternél kisebb telket nem lehet kialakítani. Ekkora telketen max. 100 négyzetméteres GAZDASÁGI ÉPÜLET építhető. A beépíthető (már kialakított) telkeken a beépítési minimum 2700 négyzetméter maradt, amire max. 60 négyzetméteres épület építhető. A telkekre, az épületek alá 150 négyzetméteres pince építhető.*”

⁵² <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5376800072440712>

⁵³ Amelyek így kezdődtek: „*A jelenlegi dörgicsei beépítések zöme nem azt sugallja, hogy az oda építkezők mélyen elkötelezettek lennének a szőlőművelés, a gazdálkodás iránt. A hegyen pincével bíró nyaralók többsége előtt egyáltalán nincs szőlő. A szőlőt jobbra addig telepítik, amíg megkapják az építési engedélyt, utána az áltelepítések gazdátlanul tengődnek egy darabig, majd lefűnyírózzák őket. A képen egy becsei terület látható - egy csomó pince, és sehol szőlő. Sajnos ez a jellemző.*”

tervezetet Janus-arcúnak nevezte, mert a látszólagos tilalom valójában engedékeny. Szerinte a változatlanul maradt beépíthetőségi határ miatt „a 2.700m² meghagyásával, a nyaralók (szerszámos kamrák, hogy klasszikusokat idézzek) százainak építési lehetőségét hozzák létre a HÉSZ betérjesztői. Ez a "Janus" terv.” Pflanzner Sándor az interjúban arról beszélt, hogy a 2700 négyzetméteres határ meghagyásával a helyi lakosok érdekét, voltaképpen nyomását vette figyelembe. „Ezek örökléssel, ezzel-azzal a fene tudja, hogy szétmentek darabokra, és hozták ezt a hülye törvényt, hogy 2700 négyzetmétert meg lehessen építeni. Ezt mi 5000-ben szeretnénk volna kitolni, mert akkor gyakorlatilag ez a fajta túlzott lakóparkosodás, ez megszűnik. És hát hogy mondjam, szóval nem jártam sikerrel, mert a helyi lakosok egyszerűen megfúrták, hiszen ők még mindig abból élnek, hogy a földosztáskor visszkapott javakat szépen lassan el akarja érni.”

A HÉSZ-ről szóló Facebook-diskurzusban – ahogy a 6. ábra mutatja – többször előkerült a Dörgicse körüli táj túlzó beépítése és a hagyományos szőlőterületek képének átalakulása. 2022 végén a Dörgicsei Szőlőhegyért Társaság képviselője egyik kommentjében egy korábbi szakértői anyagot idézett, amely szerint a korábbi szántóterületek szőlővel való betelepítése, majd ezek beépíthetősége „katasztrofálisnak is nevezhető tájváltozási folyamat indított el, az oda nem illő, funkcióban végig nem gondolt épületek létesítésével.” A polgármester 2022 végén arról írt⁵⁴, hogy „meg kell akadályoznunk azt, hogy a dörgicsei szőlőhegyek olyan látképet nyújtsanak a túlzott

6. ábra A HÉSZ-szel foglalkozó tartalmak problématérképe a Dörgicse Facebook-csoportban

⁵⁴ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5675075229279860>

beépítés miatt, mint pl. a csopaki dűlők, vagy a Halom hegy déli része. Ezek lényegében elfalusiasodott domboldalak, amelyek örökre elcsúfították azt a szőlőhegyi látképet, amely évszázadok óta lényegében változatlan volt”. A Facebookon hozzászólók ismétlődően – mintegy a lokális tudás részeként – említettek különböző példákat mint a szőlőhegyi tájkép torzulásait. Ilyen volt „a kopaszhegyi műparaszt lakóház-kastély, a hírhedt 1.200m²-es vasbeton lovas torzó, vagy a nemsokára megépülő 1.000m²-es (lelépett vezetőnk féle) kamu gyümölcsfeldolgozó”⁵⁵, vagy „egy olyan 20 éve romokban álló épület (...) ami tényleg rontja a látképet ami a volt TSZ pince épülete.”⁵⁶ Előfordult, hogy a szőlőhegyen épült, medencés ház képét posztolták⁵⁷, máskor pedig egy fotót a Varga testvérek telkén felállított, a Balaton-felvidéki tájban hófehéren virító jurtáról⁵⁸ – amivel szemben egyébként a DSZCT településképi eljárást kezdeményezett⁵⁹ 2022 elején.

Ahogy láttuk, a Dörgicse Facebook-csoportban a Helyi Építési Szabályzatról, a zártkertek beépítéséről zajló vita során néhány ellentmondás és ellenérdek is jól kirajzolódott. Egyrészt ilyen volt a falu és a szőlőhegy konfliktusa, amit elsősorban Pflanzner Sándor polgármester hangsúlyozott a beépítés szigorításának fő szempontjaként. Másrészt a szőlőhegyen belül megjelent az ott gazdálkodók és a nyaralók, esetleg lakók különbsége, a zártkerti ingatlanok kapcsán pedig az épülettel rendelkezők vagy annak hiányában építkezni vágyók érdekeinek eltérése. Érdekes volt, hogy a témáról szóló vita kitért az ellenérdekek, az egyéni és közösségi szempontok ütközésének, azok egyeztetésének, a kompromisszumkeresés problémájára is. A HÉSZ-ről szóló vita egyik kommentelője 2022 szeptemberében elhibázottnak tartotta⁶⁰ a polgármester kiindulópontját a falu(beliek) és a zártkerteket beépítők ellentétéről, s a „közös nevező” keresését sürgette. Pflanzner polgármester ezt „vegytiszta demagógiának” nevezte, s azt hangsúlyozta, hogy „egy közösségben mindig vannak eltérő érdekek. Ilyen eltérő érdek lehet az, hogy az egyik lakó szeretne baromfit tartani, a másik pedig szeretne sokáig aludni. Mi legyen a kakassal, ami hajnalban kukorékol? Ez érdekellentét. Ezt az ellentétet értékválasztás mentén lehet eldönteni: falusias környezetről vagy üdülőövezetről van szó? Ha falusi környezet marad a kakas, ha üdülőövezet, mennie kell.” A polgármester a HÉSZ-ről szóló falugyűlést a vele készült interjúban egyébként az „ingatlanspekulánsokkal” vívott küzdelmeként értelmezte: „a HÉSZ

⁵⁵ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5757033131084069>

⁵⁶ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5754348408019208>

⁵⁷ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=5301259006639344&set=p.5301259006639344&type=3>

⁵⁸ <https://www.facebook.com/photo/?fbid=4854596214564418&set=pcb.4374700899317306>

⁵⁹ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/4702150723238987>

⁶⁰ „Nem lehet, nem szabad szembeállítani az őslakosokat azokkal, akik betelepülők lennének, illetve a külterületen nyaralóként, hobbi kertészként kívánnak élni! Ez a mentalitás további konfliktusokat, harcot, békétlenséget, nem megoldást fog eredményezni! Dörgicse községhez - mint ahogy így is három faluból áll - hozzá tartozik negyedikként a Szőlőhegy is, így ezeket különböző funkciókkal, igényekkel bíró területekként, de egy egységként kell kezelni! Meg kell találni a közös nevezőt, ami nem csak az egyik vagy csak a másik érdekeit tartja szem előtt.”

szabályzat meg úgy működik, (...) amit már említettem, hogy 2 hektáronként 600 négyzetméter csak Dörgicsén. És azt visszavettük úgy, hogy 2 hektáronként 200 négyzetméteres ház, meg még egy 100 négyzetméteres feldolgozóépület, istálló, bármi, amit akarhattok. Ennyi, pont. Nem összefüggő épület, kettő épület. És akkor erre aztán az összes ingatlanspekuláns nekem rontott. Én meg, hogy mondjam, szeretem a konfliktust, és akkor így kiálltam a falugyűlésre, és akkor izé, akkor azokat mindegyiket elküldtem a bűdös p...ba a hülyeségeivel.”

A helyi társadalom törésvonalai: „őslakosok” és „gyüttmaradtak” generációi

A Dörgicse helyi politikáját az utóbbi fél évtizedben meghatározó három ügy, konfliktus után érdemes áttekinteni azt, hogy a falu közéletének átalakulásához milyen helyi politikai okok vezettek, s egyáltalán ezek mögött észrevehető-e szélesebb társadalmi folyamatok? A *Virágzó Dörgicse Civil Társaságnak* az utóbbi évtizedben beköltöző tagjaival készült interjú érzékeltette jól, hogy a falu közlete olyasféle állapotban volt, amit egyszerre jellemeztek a „nihil” és a „nyugalom” kifejezéseivel. Az önkormányzat szerintük nemcsak a közösségi kezdeményezésekre nem volt nyitott, hanem egy meglehetősen zárt klikk működtette azt, s mint a Varga testvérek beruházásának terve kapcsán kiderült, a döntések viszonylag alacsony átláthatóságával.

Érdekes ebből a szempontból – az egyébként Dörgicséhez egyáltalán nem kötődő – Jánó Levente polgármester-jelöltté válását⁶¹ felidézni, amelyről Pflanzner Sándor beszélt nekünk, s azt sejteti, mintha az önkormányzati képviselők az előző településvezető váratlan távozása után új és kívülről választott polgármestert emeltek volna maguk fölé: „*Nem nagyon világos az, hogy ki hozta ide Leventét, aki egy ilyen Füredre költözött valaki volt (...) és akkor ez körülbelül úgy nézett ki, hogy Levente így kitalálta, hogy akkor ő Dörgicsének lesz a polgármestere. És akkor először így megbeszélték az Árpival, talán a Tóth Árpival, aztán megbeszélték Király Lacival, aztán akkor utána megbeszélték a Deákkal, és akkor így valahogy lett. Hogy a Deák Attila akkor vagy nem akart, vagy félreállt ebből az útból, vagy a fene tudja miért, de akkor úgy lett, hogy akkor azt mondták, hogy a Jánó Levente legyen itt a polgármester. És akkor a Leventét egy olyasmi figurának képzelték, mint amilyenek engemet képzeltek, hogy van esze, megvan a csibészesség, szóba tud állni a pestiekkal. Tehát, hogy van neki esze, meg benne van az a csibészesség, hogy tud beszélni az itteni ide beköltözőkkel, mert ezek a helyiek mindig valamiféle apróbb kisebbségi érzést éreznek*

---

⁶¹ Jánót először a 2017 januárjában rendezett időközi választáson választották polgármesterré a faluban, miután a 2014-ben a falu vezetőjévé választott Mlinkó István helyi borász magánéleti okok miatt lemondott.

magukban, hogy ők nem értik a mi szavunkat, akik ideköltöztünk, meg hogy mi biztos valami trükkös dolgot akarunk, és akkor ilyen furán mennek ezek. A Levente tökéletes lesz, nagy hangú, nagy darab. Elküld mindenkit a francba, aki nem úgy akarja a dolgokat, ahogy ő van. De a helyieknek is tud kedveskedni. Na, jó lesz ő ide polgármesternek.”

Mint láttuk, 2020-ban Jánó Levente és az általa vezetett önkormányzat két érdekkonfliktusba is keveredett, mindegyik a Dörgicse környékén egyre jobban felértékelődő ingatlanokat érintett. A Varga testvérek – az önkormányzat által támogatott szőlőhegyi beruházásának terve – a szomszédos, már Balatoncsicsóhoz tartozó területen prэшázsal, nyaralóval rendelkező fővárosi ügyvédek érdekét sértette. Ők a tájképet, a telkükről élvezhető balatoni panorámát féltették a szemközti hegyoldalba építeni tervezett apartmanházak miatt, s ezért hozták létre az önkormányzat ellen erőteljesen fellépő *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaságot*. Az ügy kiszivárgása és az országos sajtóba kerülése véletleneken is múlt: például a sajtót azután kezdte érdekelni, miután kiderült, hogy a szomszédban ifj. Mészáros Lőrinc földjei fekszenek. A másik, a sajtó által csak megemlített érdekkonfliktus jóval személyesebb és – különösen jogi szempontból – nehezen átláthatóbb: Jánó Levente magánszemélyként egy olyan szőlőhegyi ingatlanügyletben vett részt, amelynek során az anyagi haszonszerzését az önkormányzati szabályozás megváltoztatása segítette. Ez az ügy egy újabb – és csak kétszemélyes – helyi csoport, a *Korrupció Nélküli Dörgicseért Társaság* létrejöttére vezetett, amelynek ugyancsak bebíró tagjai a falugyűléseken és a Facebookon váltak az önkormányzattal szemben kritikus hangadókká.

A jelenlegi dörgicsei polgármester szavai Jánó Levente megválasztásáról azonban a helyi politika egy érdekes alapelve is rámutatott, amelyet a település korábbi vezetőjének figyelembe kellett venni: ez az „őslakos” helyiek és a nyaralósok, bebírók közti egyensúly. Ennek megteremtése pedig olyan polgármesteri habitust feltételez, amely képes áthidalni a két csoport közötti szociokulturális különbséget, azaz az „őslakosokkal” és a bebírókkal is megtalálja a közös hangot – vagy szükség esetén uralni tudja őket. A falu közéletének utóbbi években végbement átalakulása, a *Virágzó Dörgicse Civil Társaság* megjelenése és működése azonban arra is utalhat, hogy mára ez az egyensúly megváltozott és a bebírók lettek a politika elsődleges alakítói. Vögl János, halomhegyi borász így idézte fel Jánó Levente polgármesterré választásának időszakát: *„igazándiból a helyiek, akik ugye itt élnek régóta, és a gyűttmentek, vagy gyűttmaradtak, most már így tudom hívni, ittmaradtak között volt egy olyan óriási konfliktus, különbség, hogy az életmódok, tehát alapvetően az élet látásmódja, máshogy látták az életet. Nem is volt semmi közös halmaza, közös pont, ahol egy helyi, meg egy ilyen ittmaradt érintkezhetett volna. És akkor például olyan volt, hogy akkor még volt itt egy kocsmá, oda például csak a gyűttmentek jöttek. A másikban, ami kávézó volt, de az is kocsmaként működött, meg a helyiek. Hát így is különböztek ezek a helyek, és akkor jött ez a polgármester, aki tényleg egy külsős volt.”*

Nyilván a Dörgicsén készített interjúink mennyisége még nem elegendő ahhoz, hogy a település részletesebb társadalomképét felrajzoljuk. Viszont nemcsak a helyszíni beszélgetések során, hanem a Facebook-csoport diskurzusát vizsgálva is találkoztunk több olyan információval, amelyek a falu társadalmának utóbbi évtizedben végbement átalakulására utaltak. Leginkább a Deák Attila, volt alpolgármesterrel készült interjúnkban esett sok szó erről a témáról. Ő meglehetősen nosztalgikusan, s a falu jelenlegi közéleti állapotával szembeállítva beszélt arról a falusi társadalomról, amelyet 2007-es dörgicsei letelepedésekor megismert: „zártabb”, de „közvetlenebb, sokkal barátságosabb” világként jellemezte, amikor „emberibb kapcsolatok voltak”, az *„a közösségi kapcsolatokat nézve sokkal-sokkal jobb.”* Önmagát is a bebírók korábbi, már a nyolcvanas években megjelenő nemzedékéhez hasonlította, akiknek célja a település közösségébe való gyors beilleszkedés, önmaguk elfogadtatása volt. A kilencvenes évek elején nyaralótulajdonossá vált, az utóbbi években pedig nyugdíjasként már helyben élő Pintér Ágnes hasonlóan beszélt erről: *„És aztán kilencvenegyben elkezdtünk építkezni, és amikor még kilencvenegyben lejöttünk ide, akkor még a régi falusi közösségbe kerültünk le. Tehát itt olyan volt, hogy az emberek köszöntek egymásnak, amikor mi elkezdtünk építkezni, akkor velünk szemben lakott az echte dörgicsei Józsi bácsi és Teri néni. Kiültek a lócára és nézték, hogy a pestiek mit csinálnak és akkor meg voltak velünk elégedve. Ez egy dolgos népség, ezek jók, jöhetnek és mai napig azt mondom mindenkinek, hogy aki ide akar lakni jönni, jöjjön le, szagoljon be a levegőbe és álljon be a sorba.”*

Némileg hozzá hasonlóan az első generációs, a nyolcvanas években Dörgicsére érkezett értelmiségi bebírók közé tartozó Szini Erzsébet is megfogalmazta a vele készült interjú során, hogy a helyiekkel való megismerkedés számára az első pillanattól kezdve „csodálatos” volt, amivel szemben ma már nem látja az „üdülfaluvá” vált Dörgicse jövőjét: *„Ki nyaral, ki itt él, ki neveli a gyerekeit, de egy kis reménység van. Azért azért vannak családok emberek, akik ide költöztek és itt próbálják nevelni a gyerekeiket.”* Ugyanő a település népességének kicserélődését is említette: *„kevés régi dörgicseinek maradt itt a gyereke, és akinek meghaltak a szülei, nagyszülei, azok azon mód adták el, amijük van.”* Deák Attila utalt arra a faluban végbement lakosságcsere kapcsán, hogy a település népessége nem változott az elmúlt évtizedekben, annak ellenére, hogy a régi falusi, őslakos közösséget képviselő idős korosztály létszáma drasztikusan csökkent: *„ha azt veszem, most nem akarok nagy hülyeséget mondani, de hogy most hány embert temettünk, vagy temethettünk el az elmúlt 15 évben, de azt tudom, hogy 80, mondjuk 83-85 ember volt a nyugdíjasnapon felsorolva, amikor mi idejöttünk. Most van 30.”*

A faluval való ismerkedésünk közben a beköltözés, bebírás különféle mintáival találkoztunk. Például olyan vállalkozókkal, akik komoly gazdasági sikerek után, az összegyűjtött vagyonukat befektetve Dörgicse nyugodt környezetében szeretnének valami újat „alkotni” – utóbbi kifejezés a

polgármester meghatározása volt önmagára. Volt olyan interjúalanyunk, akinek férje multinacionális vállalatoknál betöltött (vezetői) pozíció közben csömörlött meg munkája miatt, majd hirtelen döntéssel egy olyan Balaton-felvidéki ingatlan keresésébe kezdtek, ahol ezután vendégfogadással foglalkozhatnak. A *Virágzó Dörgicse Társaság* alapítói közé tartozó kertész-tájépítész házaspár az „erdő közelében” az „elzártság” által biztosított „otthonosságot” találta meg az egyik dörgicsei szőlőhegyre való állandó kiköltözése nyomán. A társaságuk más fiatalabb tagjait pedig környékbeli munkalehetőségek hozták a faluba: például a településen működő Levendárium vagy egy közeli borászat. *„Mostanság van egy újabb betelepítési hullám, mint az elmúlt 5-8 évben, amikor megint csak részben ilyen hippik jönnek, részben pedig olyan emberek, akik már megalapozták valahol az életüket valamivel, és utána csinálnak ide egy ilyen vendégházat, és akkor akörül vannak”* – beszélt erről Pflanzner Sándor.

A beköltözések történeteire jellemző, hogy többnyire a tudatos tervezés és a véletlen egyszerre irányítja. *„Én valahogy ezt kimatekoztam magamban (...), tehát, hogy kábé leszűkítettem, hogy mi az a hely, ahova szívesen mennénk, és a sok szögelésből valahogy ez így. Nekem a nagymamám Monostorapátiban született, és a család egy része még ott élt.”* – idézte fel Kézdi Kriszta a szőlőhegyre kiköltözésük kezdeteit. Tatár Tibor, Szeged környékéről a Dörgicse melletti Agyaglik szőlőhegyére költöző, ott – egy pincéből átalakított – vendégházat⁶² nyitó, olajfa-ültetvényt telepítő vállalkozó pedig arról beszélt, hogy *„úgy találtuk meg anno ezt az egészet, hogy csináltunk egy körtúrát, beültettem a családot, magyarországi körtúrát egy lakóautóban és mondtam, hogy ne mindenki mindig menjen a tengerpartra, és mondtam, hogy nem vezetek. Elegem volt tehát ezeröttszáz kilométert levezetni (...) akkor elindultunk fölfelé, ugye Szegedről szépen Tisza mellett, föl Tokaj föl.”* Miután több szőlővidéket végignézték, *„erre eljőve a balatonakali kempingben kaptunk helyet, de akkor már végigjöttünk az északi parton, sehol nem volt hely.”*

Ebből a szempontból viszont éppen a polgármester életútja nem tipikus, aki nagyszülei révén dörgicsei származású, gyerekként sok időt töltött a településen, s budapesti vállalkozóként nem akarta eladni nagyszülei dörgicsei házát, hanem második otthonaként rendezte be. Egyébként ő jól példázza azt is, hogy a Dörgicsére költözés a térbeli mobilitás képességét is feltételezi sok esetben, hiszen a hét elejét Budapesten tölti, ahol informatikai vállalkozását igazgatja, a hét második felében pedig a települést és borászatát is vezeti: *„össze-vissza lakunk”*. Tatár Tibor pedig arról beszélt, hogy reggelente 80 kilométeres körben hordja a környéken óvodába és iskolába a gyermekeit, például egyiküket a nemesvámosi Waldorfba, s a költségek csökkentése érdekében vásárolt elektromos autót. Utóbbi példa arra utal, hogy a térben mozgékony életforma a falu hiányzó közszolgáltatásai miatt – főleg a gyermekes dörgicseiek esetében – meghatározó

---

⁶² <https://maps.app.goo.gl/7kyWCgsETsAsznos7>

létszükséglet. Hiszen a faluban már csak az orvosi rendelés működik, posta sincs, a dörgicsei kisbolt bezárása után a helyén delikát és kézműves termékeket áruló kávézó nyílt. Többen panaszkodtak a buszjáratok ritka közlekedésére, vagy éppen hiányára a Balaton-parti települések felé.

Az őslakosok és a hozzájuk integrálódni akaró korai bebírók, s az utóbbi évek hullámával érkező beköltözők e különbsége egyes interjúkban értékrendi különbségként is megjelent. Ezt legfeltűnőbben Deák Attila, volt alpolgármester képviselte, miközben az utóbbi években a faluba érkezők generációjáról, a Virágzó Dörgicse Társaság tagjairól beszélt: *„A fiatalok, nem titok, akik most a Virágzó Dörgicse címszó alatt működnek, akik igazán már nem arra voltak kíváncsiak, hogy ez a közösség, ez mi, és ide próbálunk beintegrálni és megismerem, hogy a szomszédom kicsoda meg és a többi, hanem ezek, én csak úgy hívom, hogy ezek a városi bölcsész önmegvalósító emberek. Akiknek jó ötleteik is vannak, de hát úgy fogalmaznék, hogy hiányzik belőlük az alázat.”* Majd nemsokkal később az újfajta bebírók életformájának⁶³ átmenetiségéről beszélt, hogy *„vannak ilyenek, akik akik ide áttették az életüket, de nem feltétlen jelenti azt, hogy itt fognak majd megöregedni, hanem ez a most itt építünk egy házat, ideköltözünk, itt élünk már egy-két éve, és akkor majd hát majd lehet, hogyha öt év múlva tovább állunk, akkor majd megyünk tovább, és akkor itt megint jön az, hogy ez megint milyen értékrendeket tud kialakítani meg kötődéseket, mert az aki úgy jön ide, hogy ez most egy átmeneti helye.”* Nyilván e véleménye mögött a neheztelés és sértettség is meghúzódhat, hiszen a 2022-es időközi polgármester-választáson a Virágzó Dörgicse által is támogatott Pflanzner Sándor éppen őt győzte le. Ugyanakkor érdekes adalék ehhez, hogy az értékrendek és mentalitások e különbsége olyan, az újabb és fiatalabb beköltözőkkel szembeni helyi sérelmekben is előkerült az interjúk során, mint az egymásnak való köszönés, tiszteletadás elmaradása.

A Dörgicse helyi társadalmában és a környező szőlőhegyeken megjelenő törésvonalak és érdekütköztetések a Facebook-csoport közéleti diskurzusában is többször szóba kerültek, a falun belüli széthúzás, a falusi közösség egységének kérdése kapcsán. A Facebookon zajló viták során e társadalmi különbségeket időnként helyi politikai ellentétek színezték át, miközben többször előfordult, hogy az online kommunikációban megjelenő konfliktusokat a régi, összetartó, „hagyományos” falusi közösség képével állították szembe.

A helyi törésvonalak egyik alapvető formáját a térbeli ellentétek képviselték: a szőlőhegy, a külterület és a falu – már a HÉSZ-ről szóló vita kapcsán említett – szembenállása mellett a

---

⁶³ Miközben a saját bebírásának a történetét úgy mesélte el, hogy kezdetben a hét bizonyos napjain ő is feljárt Dörgicséről Budapestre, informatikai munkakörben dolgozott, de rövid idő után szakított ezzel az életformával: állattenyésztő végzettségű feleségével egy kecskefarmot vezetnek a falu mellett.
<https://www.facebook.com/KuvolgyTanya/>

Dörgicse Facebook-csoport vitáiban csak néhány esetben jelentek meg hasonló különbségek. 2022 szeptemberében például szóba került⁶⁴ Dörgicse új településrésze, a lakópark mellett parkoló távolsági busz, amelynek jelenléte zavarta az ott élőket, egyikük pedig a falu által „utált résznek” titulálta a lakóparkot. A falutól térben viszonylag elkülönült Kisdörgicse helyzete kapcsán pedig egy kommentelő elégedetlenkedett⁶⁵ a csoportban: *„nem vagyunk más, csak egy mostoha kistestvére Dörgicsének.”*

A könnyen megragadható és kifejezhető térbeli, településen belüli elhatárolásokkal szemben a Facebook-csoport kommunikációját inkább azok a definíciós kísérletek jellemzik jobban, amelyek megpróbálták értelmezni Dörgicse társadalmi összetettségét, érdekviszonyainak bonyolultságát. A csoport egyik különösen aktív tagja, aki egyébként a Facebookon kirobbanó helyi közéleti viták után posztjaiban rendszeresen igyekezett tompítani a konfliktusokat, 2023 januárjában, az *Art&Wine* beruházásról szóló vita közben reflektált a falu érdekellentéteire. Itt egyrészt a kislelőkre jellemző „korábbi harmónia” felbomlásáról és arról írt⁶⁶, hogy azokban *„az utóbbi 1-2 évtizedben egyfajta »küzdelem« alakult ki annak hatására, hogy nem szervesen egységes ez a közös gondolkodás, nagyon mások az emberek úgy hogy közvetlen egymás mellett élnek. Nem azonosak a gyökereik, sokszor az értékrendjük sem.”*

2021 februárjában a paloznaki építési tilalomról posztoltak egy cikket a csoportban, amely alatt 43 hozzászóláson keresztül beszélgettek⁶⁷ Dörgicse helyzetéről és az építési tilalom hatásáról. A bejegyzést *„a helyiek és az ott élők érdekében”* szöveggel közzé tevő személyt az egyik kommentelő például e különbségtétel magyarázatára kérte. Definíciója⁶⁸ a két csoport közös érdekére is utalt, amely fontos téma volt a diskurzus során. A paloznaki építési tilalmat ennek példaként említették, a dörgicsei önkormányzat által korábban bevezetett külterületi építési tilalom kapcsán viszont vitába bonyolódtak: az egyik külterületi gazdálkodó ellenezte azt, míg Deák Attila alpolgármester ugyanezért a Civil Társaságot bírálta. A beszélgetés elején egy kommentáló meglehetősen szarkasztikus stílusban írta le a Balaton térségében megjelenő helyi

---

⁶⁴ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5345237925596927>

⁶⁵ A 2024-es kampány alatt például azért, mert Pflanzner Sándor polgármester kihívója helytelenül írta le Kisdörgicse nevét.

(<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/7589351784518852/>) Ugyanő három évvel korábban a kisdörgicsei játszótér elhanyagolt állapota miatt zúgolódott a Facebook-csoportban: *„Evek óta konyorgunk a játszótér felújításaért. Eközben polgármester és képviselő cserek is voltak, megsemm hallgatta meg senki a keresünket. Alsóban ez idő alatt egyszer teljesen megújult a játszótér aminek a leselejtezett játékeit kidobták hozzánk, a kisdörgicsei játszótérre mondván majd jó lesz nekünk, de felállítva szinte alig lett belőle.”*

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3758696334251102/>

⁶⁶ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5756788427775206/>

⁶⁷ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3661587350628668>

⁶⁸ *„ott élők azok az ingatlan tulajdonnal rendelkezők, akik ideiglenes vagy állandó jelleggel életvitelszerűen a faluban vagy külterületen laknak, de állandó lakhelyként más településen vannak regisztrálva. Röviden, a helyiek mellett akinek érdeke fűződik a falu által kínált életminőség fenntartásához.”*

érdekek kuszaságát és ambivalenciáját: „A nyaraló nem akar szőlőt művelni se műveltetni, de azt sem akarja, hogy mellé építkezzenek mert az már “rombol”. A borász szeretné ha jönnének turisták, de a nyaraló ezt sem szeretné mert hangosak. A helyiek munkahelyet szeretnének és turizmust de olyat amitől a falu élete nem változik meg. Ha valaki sikeres azt a fél környék utálja egyszer azért mert sikeres, egyszer mert oktanul nagy összeggel “támogatják” ha kell ha nem és lehet, hogy ezért “sikeres”. A polgi pénzt akar keresni, úgyhogy az felülír általában mindent - harácsol ahogy tud. Mindenki mindent jobban tud, kompromisszum és koncepció nulla marad az aki kapja marja.....szegény Balaton.”

Deák Attila, akkor még alpolgármesterként egyik 2021-es Facebook-kommentjében⁶⁹ a helybeliség, a helyben élés szempontját viszont már a település politikai megosztottságával is összekapcsolta, amikor arra utalt, „idegenek csinálták a feszkót (...) a társaságok tagságáról konkrét információt lehet tudni? Vagy csak annyit, hogy "sok helyi lakos is"? Miért, ki a többi, nem helyi? Az tudható, hogy a Dörgicsei Szőlőhegyért társaság 3 ügyvivője elsősorban balatoncsicsói/budapesti illetőségű.” A falu politikai ellentéteiről a 2022-es időközi polgármester-választás után, annak győzteseként Pflanzner Sándor pedig azt posztolta,⁷⁰ hogy „egál volt a szavazáson, de nincs két Dörgicse (habár fizikailag három van): egy ennyire kis faluban nem tartható fenn két tábor. A falu lakossága változik: nő a betelepülők száma – ugyanakkor a falu történelmi gyökereit az őshonos családok adják. A két közösség más-más erővel bír, együtt még erősebb lehet a falu.”

A falu polgármesterével először 2024 augusztusában a Kisdörgicsei Középkori Sokadalmon, az önkormányzat által először megrendezett eseményen találkoztunk. Itt már informális keretek között arról beszélt⁷¹, hogy 2024-es, jóval nagyobb arányú újraválasztását szerinte az magyarázza, hogy végképp megváltozott a település népessége a bebírók javára, majd arra utalt, hogy Dörgicse szerinte tulajdonképpen a „12. kerület agglomerációjává” vált. Miközben megmutatta a rendezvényt, ahol a kellékek ki- és összepakolásában ő is segédkezett, elmondta, hogy az ilyen kulturális programok szerepe többek között az is lehet, hogy az „unatkozó vállalkozófeleségek összefogjanak a hipszterekkel”.

A hagyományos falu eltűnése és Dörgicse jövője többször is szóba került a Facebook-csoportban, például amikor a Balaton-felvidéki „tömegturizmus” – amelynek olyan példáit

⁶⁹ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/4367426613378068/>

⁷⁰ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/5161348227319232/>

⁷¹ Amit később a vele készült interjúban is elmondott: „De úgy vagyok vele, hogy én voltam az a polgármester, akit azért választottak meg, mert szerintem a beköltöző értelmiség és a beköltöző értelmeselek és a jámbor helybéliek aránya átfordult. Én az új korszaknak a falu életében vagyok a polgármestere, az első. És utána már szerintem csak így lesz. Itt helyit nem, olyat, aki ilyen ősi családból származik, egyszerűen azért, mert a gyerekek mind elmentek. Ilyet nem fognak szerintem megválasztani.”

említették, mint Paloznak⁷², Káptalantóti, Köveskál – vagy a skanzenfaluvá válás elkerüléséről diskuráltak. Újonnan megválasztott polgármesterként Pflanzner Sándor 2022 nyarán egy kérdőívet⁷³ tett közzé a Facebookon, amelynek célja Dörgicse „jelenállapot-térképének” és a „jövőkép kialakítása” volt. Pár héttel később az elemzés eredményét⁷⁴ is a Facebook-csoportban posztolta. Ez tulajdonképpen egy SWAT-analízis volt, amely például a gyengeségek között az „agglomerálódó települést”, ahol „a korábbi falusias közösség megszűnőben van” említette – a lehetőségekről pedig így fogalmazott: *„Dörgicse három kis közösségből áll össze: a faluban élő őslakosok, a faluba költöző lakosok valamint a szőlőhegyeken a prэшázakat (részben vagy egészben) nyaralóvá alakító időszakos lakosok. Ebből a három kis-közösségből egy lépésben egyet építeni nem lehet. Ezért első lépésben a helyben élőkben gondolnánk egy közösséget kialakítani – amihez, ha erős lábakon áll, csatlakozhatnak az itt nyaralók is.”* Ahogy valaki már 2020 szeptemberében fogalmazott⁷⁵ a Facebook-csoportban, amely éppen akkor vált a helyi közéleti viták és az önkormányzat bírálatának fórumává a szőlőhegyre tervezett apartmanházak miatt: *„De aki az elmúlt 20-30 évet végigkísérte a falu életében tudja, hogy a kisfröccs a focimeccsek utáni kugli játszmák ideje valóban lejárt. Nincs már érmével működő húszasokat lelökődő pénznyerő automata a Fenyvesben, mi több, Fenyves Csárda sincs már a Kriszti óta. Vannak dolgok, amiket érdemes táplálni, viszont biztos vagyok abban, hogy az újítás nem ördögtől való.”*

Viták a helyi nyilvánosságról és a 2024-es választási kampány

A Dörgicse Facebook-csoportban az általunk vizsgált időszakban a megszólalók egy része a helyi politikai vitákat kezdeményezőket, azaz többnyire az önkormányzat kritikusait rendszeres „feszültségszítással”, „fröcsögéssel”, „szitkozódással”, „provokációval” és „ellenségeskedéssel” vádolta – azaz Balatonszemeshez hasonlóan itt is viták robbantak ki a közösségi médiában való vitázás értelméről. Érdekes volt megfigyelni, ahogy az már szóba került, emiatt az első időszakban a Civil Társaságokat és a később polgármesterré választott Pflanzner Sándort bírálták.⁷⁶ A helyi

---

⁷² „Paloznak példája mutatja, mennyire nem jó a túlzott fejlesztés, én személyesen ismerek helybélit, aki azon kesereg, hogy oda a falu hangulata - és ez szerinte a helyiek általános véleménye. Pont oda nem kellene eljutni, ahol most Paloznak van, mert az lényegében Dörgicse élıhetőségének feladását jelentené.” – írta Pflanzner Sándor 2021 februárjában egy kommentben.

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3661587350628668>

⁷³ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5247948061992581>;

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5249761065144614>

⁷⁴ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/5361688080618578>

⁷⁵ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3236229326497808>

⁷⁶ „A Dörgicsén működő bizonyos civil szerveződések egyes tagjainak különböző csoportokban megjelenített posztjai cinizmussal, megosztással és háborús retorikával operálnak, nyíltan, bár legtöbbször bújtatva, miközben farizeusi módon integrációt és békében együttélést hirdetnek” –

hatalom átalakulása után, a 2024-es kampányban azonban ez a szereposztás megváltozott, és éppen az általa vezetett önkormányzat kritikusait illették a „piszkálódás”, internetes trollkodás vádjával.

A szőlőhegyi beruházásokra irányuló médiafigyelemmel és az online politikai vitákkal párhuzamosan pedig – ahogy a 3. táblázat is illusztrálja – a Facebook-csoportban időnként felvetődött a falu hírhedségének, hírnevének problémája (9 eset), valamint ezzel szemben az összetartó hagyományos falusi közösség (25) nosztalgikus képe. *„Ha a családokban nagy gondok vannak, kirohantok a falu utcájára és ott terítetek ki a szennyeseket? Ez a megoldás útja? 24.hu, hvg, index, ki a kedves közvetítő?”* – kérdezték a csoportban 2021 őszén a János Levente lemondásáról szóló cikk megosztása⁷⁷ alatti kommentben. A régi Dörgicse iránti nosztalgia témáját pedig legtöbbször a Facebook-csoport online kommunikációja közben kialakult viták és konfliktushelyzetek közben vetették fel. *„De ez még mindig Dörgicse csak már nem a régi már nem összetartás van mint régen hanem kritizálás köztözködés nagyon szomorú”* – kommentálták⁷⁸ a 2023 nyári, „Dörgicse gyöngyszeme” című bejegyzéshez, amely egy – feltételezhetően a szőlőhegyen lakók miatt – túlterhelt és rendezetlen szelektív hulladékgyűjtő szigetet mutatott be, és váltott ki heves vitát. 2021 nyarán a legaktívabb helyi közéleti konfliktusok idején, az egyik csoporttag békéltető bejegyzést⁷⁹ írt, amelyben a helyi konfliktusok személyes megoldását javasolta az online kommunikációval szemben: *„Vagy legyen méginkább hogy hagyjuk el az összes ilyen jellegű kérdéssel a Dörgicse csoportot, és a feszültséget máshol vezessük le, ne egymáson. A problémákat pedig személyesen kezeljük. Ezt javaslom. Ki a számítógép elől lányok/fiúk, letenni a telefont és hajrá élő kommunikáció !”*

2023-tól kezdve azonban a Dörgicse Facebook-csoport helyi politikai szerepének megváltozását figyelhetjük meg. Egyrészt a 2023 eleje utáni időszak, azaz az Scheer Sándor-féle Art&Wine projekt bejelentése és vitája óta eltűntek a nagyobb közéleti viták (4. ábra) a közösségi média teréből, s ezzel párhuzamosan polgármesterként Pflanzner Sándor is egyre inkább visszavonult a Dörgicse Facebook-csoportból. Másrészt vele szemben a Facebookot politikai célokra az új települési ellenzék kezdte használni, azonban a korábbi időszak deliberatív jellegű vitáival szemben egészen másféle stílusban és formában. Ez a 2024-es önkormányzati választási

---

fogalmazott 2021 júniusi posztjában a csoport egy új tagja, akit egyébként valaki „bértrollként” azonosított ott. <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3973289396125127>
Míg egy másik hozzászóló 2021-ben sokkal keresetlenebb stílusban fogalmazott: *„Egyébként nekem már belőletek van nagyon elegendő, folyamatosan megmondjátok a tutit, aztán kik vagytok? Tegyetek feljelentést ha ennyire vádaskodtok. Azonkívül, hogy itt irkáltok mit sikerült elérni? Azt, hogy lassan élehetetlen ez a falu mert mindenki utál mindekit...”*

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/4367426613378068/>

⁷⁷ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/4361420260645370>

⁷⁸ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/6382853208502055>

⁷⁹ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/3994674670653266>

kampányban látszódott legélesebben, amikor a *Dörgicse* csoportot Pflanzner Sándor már nem is használta a kampány során, hanem saját privát-csoportot hozott létre erre a célra. Ellenzéke azonban a *Dörgicse* Facebook-csoportban olyan jellegű tartalmak megosztásával bírálta, amely az országos politika felől is ismerős lehet: többnyire a helyi közterek gondozatlan állapota miatt. A választás időszakában 2024 tavaszán egymást után jelentek meg olyan bejegyzések, amelyek a közterületi kaszálás hiányára⁸⁰, egy két éve a földön heverő útjelző táblára⁸¹, a falu szélén lévő gernyei romtemplom melletti – nemrég felújított – véce használatának⁸² problémáira, a faluház közösségi termének lomtárként való használatára⁸³ hívták fel a figyelmet. Ezekre a bejegyzésekre a polgármester nem reagált, kivéve az a két posztot⁸⁴, amelyekben a dörgicsei „ellenzék” az önkormányzat pénzügyi helyzetét hozta szóba.

A jelenlegi helyi „ellenzék” tagjaival készült interjúk alapján azonban jól látszik, hogy a település vezetőjével szembeni előbbi kritikák mögött hogyan sejlik fel az előző részben említett (értékrendi) különbség a helyiekhez integrálódni akaró, a hagyományos falusi közösségre emlékező bebírók és az utóbbi években érkezők között. Pflanzner polgármestert nem egyszerűen azért bírálták, mert nem fordít elég figyelmet a települési közterek állapotára, hanem mert ezt szerintük olyan fővárosi emberként teszi, aki nem tölt elég időt Dörgicsén. A polgármester legnagyobb ellenfeleként a helyi önkormányzatba idén beválasztott Jámbor Mónika az interjújában a polgármester régi kampánylevelét idézte fel ezzel kapcsolatban: *„megvannak a kampány levélkék, azért azt majd az orra alá kell dörgölni. Odaírta, hogy dörgicsei lakos az időközi előtt, tehát ott én minden gyűjtök. Egyébként tehát, hogy ez dörgicsei lakos, hát dörgicsei lakos, aha...”* A jelenlegi polgármesterrel szemben még Jánó Leventét is felhozta, aki balatonfüredi lakosként, de főállásban vezette a falut: *„De legalább ugye mindennap itt volt, hát az egyébként az előnyére szolgált, ugye ő főállásban volt, ő megtalálható volt”.* A Dörgicse melletti egyik szőlőhegyen gyümölcs- és szőlőtermesztéssel foglalkozó Bisztray Adrienn polgármesterrel szembeni kritikájának is ez volt egyik hangsúlyos eleme: *„De most ismertük meg igazán, amikor ő került két évre hatalomba, hogy ez csak beszél, beszél és semmi nem teljesül. Nem ér rá, nincs itt. Ha két hónapig az új telepen nincs áram, mert a György⁸⁵ éppen nem ér rá. Amit csinál, az olyan gányolás, hogy szörnyű.”*

---

⁸⁰ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/permalink/7608746559246041/>

⁸¹ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/7332919760162057/>

⁸² <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/7407799552674077/>

⁸³ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/7606762789444418/>

⁸⁴ <https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/7565709130216451/>;

<https://www.facebook.com/groups/209893482464756/posts/7565645523556145/>

⁸⁵ Itt a falu által különféle karbantartásokra rendszeresen megbízott helyi kisvállalkozót említi.

A Deák Attilának a polgármesterrel szembeni kritikája a helybeliség problémáját a lakossággal való kommunikáció szempontjával egészítette ki. Az alábbi szavaival az interjú során a polgármester által a megválasztása után készített – fent már szóba került – falustratégiára utalt, amelynek kérdőíveit postán és az interneten, a Facebook-csoport segítségével juttatta el a dörgicseikhez: *„Mert egy ilyen kistelepülésen nem úgy jut el a polgármesterhez az információ, hogy majd a Facebookon valaki földobja a falubeli, vagy küld neki egy emailt vagy valami, hanem amikor reggel megyünk a boltba, ami mondjuk már nincsen, vagy mondjuk most már van, de nem a falubelieknek szóló bolt, meg régen elmentünk a kocsmába, tehát beszélgetés, tehát ez annak idején, amikor a falu stratégia készült is, hogy volt?”* Ugyanő Pflanzner Sándor nagyvárosi informatikai vállalkozóra jellemző faluvezetői szemléletét pedig így bírálta: *„dehát hogy most csak egy Excel táblában cellák vagyunk, meg egy számadat, vagy szomszédok vagyunk, vagy a külterületi nyaralók csak egy egyszerű fejestehén, kinek azt mondjuk, hogy nahát, te most ne ötszázat, hanem ezerhatszázat fizessél, mert mi hárommilliót akarunk.”* Ezzel a gondolattal a falu utolsó nagyobb – a Facebook-csoportban már alig tárgyalt – 2023 őszi helyi közéleti vitáját kiváltó új ingatlanadó-rendeletére utalt. Pintér Ágnes a polgármester általa vélelmezett „profitorientáltságát” egy kistelepülés vezetéséhez szükséges „jó gazda” szemléletével állította szembe: *„Na, de az volt az érdekes, amikor ő tartotta a kortes beszédét. Hát ugye mindenki elmondta, összehívták a falut, és akkor elmentem meghallgatni a Pflanznernek a kortes beszédét, mert én nekem már volt egy antrém vele az interneten, hogy mondtam, hogy én annyira nem preferálom a profitorientáltságát ebbe a helyzetbe. Mondom egy falu közösségét, inkább a jó gazda szemével kell nézni.”* Ő például a polgármester figyelmét az egyik testületi ülésen erre úgy akarta felhívni, hogy olyan kérdéseket próbált meg feltenni neki (egyébként sikertelenül), amelyek a helyi tudását tesztelik: például a falusi civil szervezetek, a szépkorú lakosok számáról vagy a helyi könyvtár nyitva tartásáról.

A polgármester a dörgicsei „ellenzéki” politizálás új formájáról és a Facebook ebben játszott szerepével kapcsolatban arról beszélt az interjújában, hogy szerint csak egy hét főből álló „trollsereg” alkotja az ellenzékét: *„Akkoriban én azt gondoltam, hogy ez egy értelmes fóruma a beszélgetésnek, és már akkor elkezdtem letiltani azokat az embereket (...) aki mindenre csak egy röhögős szmájlit tett. Ezek az igazi trollok. És ez mostanára – azt hiszem, lehet, hogy mi változtunk, lehet, hogy én változtam, ezt simán elfogadom – mostanára arra ment, hogy gyakorlatilag hülyeségekkel rugóznak ott. Az nem hiszem, hogy hülyeség volt, hogy a polgármester az ingatlanspekuláns. Azt nem hiszem, hogy hülyeség volt. Az, hogy a vécének feltörik az ajtaját, és ne nekem vagy a falugondnoknak szóljanak, hogy csináltassátok meg, mert feltörték, az egy dolog.”* A helyhez kötődésével kapcsolatos vádakra való válasza pedig a települési polgármester-szerepek különböző felfogására utal: *„Itt az van, hogy a falugondnok és a polgármester*

szerepének totális összekeveréséről van szó. Tehát valamiért azt gondolják, hogyha valaki kakilt egyet, akkor én odaszaladok és kitörlöm a seggét. Hát ez nem. A polgármester az egy másik típusú ember. Na, ők azok, akik egyébként soha még egy kecskét sem vezettek át az úton, tehát fogalmuk nincs arról, hogy egy vezető mit csinál egy vállalatban, meg mit csinál az, akinek az a feladata, hogy csinálja meg a dolgokat. Tehát érted, söpörd össze az udvart. Mindig azt szoktam mondani, mikor ilyen baromságokkal jönnek nekem, hogy mondd, te a Csányi Sándort hívod fel, amikor elnyeli az OTP automata az izét, a bankkártyádat? Vagy hogyha elfogy a gázolaj, mit tudom én, a Hernádi Zsoltnak telefonálsz?”

A Virágzó Dörgicse tagjai így utaltak arra, miért támogatták Pflanzner Sándor polgármester jelöltségét, miután arról is beszéltek, hogy szerintük nem éppen „mimóza”, hanem „vaddisznó” jellegű személyisége alkalmassá tette, hogy rendet tegyen a falu régi vezetése után: *„Sándornak viszont a jövőképe volt valami. Eddig nem lehetett itt látni, hogy valakit érdekel, hogy mi lesz a faluval. Hosszú távon elgondolkodik, illetve fölteszi ezt a kérdést mindenki számára a faluban, hogy mit szeretnének, mik lehetnek fontosak, milyen kérdés, mi nem. Stratégiát állít fel a falunak, ami szintén nem volt eddig egyáltalán.”*

Összegzés: a dörgicsei lokális nyilvánosság konjunktúrája, 2020-2023

Fenti esettanulmányunkban az apró Balaton-felvidéki település, Dörgicse helyi közéletének folyamatait mutattuk be az elmúlt nagyjából fél évtizedben. A település kiválasztását az elemzésre az indokolta, hogy a Balaton-parti településekhez hasonlóan itt is olyan – a település melletti szőlőhegyeket érintő – beruházások tervei jelentek meg 2020 után, melyek élénk helyi ellenállást váltottak ki, különféle tiltakozó helyi civil társaságok alakultak, s miközben ezek az ügyek felkeltették az országos sajtó figyelmét is, lecserélődött a falu vezetése.

Mint az elemzés első részében láttuk, a hírmédia e beruházásokat – működésének sajátos logikája miatt – a kormányzathoz közeli üzleti körökhöz kapcsolódó projektekként mutatta be, amelyeket a helyiek egyértelműen elleneztek. Az első dörgicsei beruházás, a Varga testvérek 2020-as építkezésének terve ellenében alakult meg a *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság*. Mint terepkutatásunk során megtudtuk, ez a civil társaság elsősorban a szomszédos, már balatoncsicsói szőlőhegyen nyaralóvá alakított pincék, többnyire fővárosi tulajdonosait képviselte. A sajtó számára a „hírértéket” pedig az biztosította az eset kapcsán, hogy a szomszédban ifj. Mészáros Lőrinc földjei fekszenek – a beruházó Varga fivérek kiléte, üzleti háttere meglehetősen titokban maradt a lapok olvasói számára.

A Scheer Sándor és üzlettársai által a Halom-hegy lábánál tervezett *Art&Wine* projekt esetében 2023 elején a sajtó is beszámolt arról, hogy azt a helyi önkormányzat támogatja, viszont már nem említették a témáról szóló cikkekben, hogy a beruházással szakmai alapon környékbeli borászok is egyetértenek. A terület tulajdonosa már a beruházás terve előtt korábbi, elhagyatott szőlőterületeket telepített újra, mandulást újíttott fel, miközben a sajtó és a tiltakozó civil társaság a hasonló szőlőhegyi beruházások során a tájkép védelmét és a történelmi szőlőhegyek eltűnését, beépítését bírálta.

A két szőlőhegyre tervezett beruházás közti időszak a dörgicsei helyi nyilvánosság felélénkülését hozta el, amely a település polgármestere, Jánó Levente 2021-es lemondására vezetett. A vele szemben ekkor kialakuló helyi ellenállást nemcsak a sajtó által bemutatott előbbi beruházások ösztönözték, hanem olyan földügyletek, amelyekben Jánó polgármester magánszemélyként és polgármesterként egyszerre volt érdekelt – az országos sajtó pedig csak megemlítette ezeket. Helyi befűzők közé tartoztak azok a lokális nyilvánosságban hangadóvá vált személyek, akik a *Korrupció Nélküli Dörgicseért Társaság* nevében léptek fel Jánó Levente ellen. A dörgicsei ügyek körül létrejött lokális nyilvánosság sajátossága volt, hogy egyszerre kapcsolódtak össze a helyi önkormányzat bírálata közben az országos lapok sajtóbeszámolóit, a kialakult konfliktusok és botrányok megtárgyalására összehívott falugyűlések és a közösségi média terében párhuzamosan ugyanerről zajló viták.

A *Dörgicse* Facebook-csoport bemutatása során jól láttuk, hogy az ott zajló racionális, az érveket gyakran ütköztető viták, diskurzusok alapján elég jól megismerhetők voltak a két vitatott beruházás és a Helyi Építési Szabályzat kapcsán felmerűlő különböző nézőpontok. A Facebook-csoport online szűnterében zajló vitáik során vált a Jánó Levente 2021-es lemondása után ideiglenes alpolgármesterként a falut vezető Deák Attila ellenfelévé Pflanzner Sándor, aki a *Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság* tagja is, s a 2022-es időközi polgármesterválasztás gyűztese. Ő a *Dörgicse* csoportban nagyon aktívan vett részt 2020 és 2023 között az önkormányzat működéssel kapcsolatos vitákban, polgármesterré választása előtt például előfordult, hogy ott Deák Attilát nyíltan lemondásra szólította fel.

Az önkormányzat működéssel való elégedetlenség más, azaz kevésbé látványos ügyeket érintő formáját képviselte a *Virágzó Dörgicse Társaság*. Az utóbbi 5-8 évben a faluba költözői tagjait elsősorban a település közösségi, kulturális életének megújítása vezérelte, ahogy elmondták, a falu régi vezetése meglehetősen zártan, a kívűllálók számára nehezen átláthatóan és a közűgyekbe kevés beleszólást engedve működött. Például láttuk, hogy a falu közűletének 2020 augusztusi felbolydulását is egy banális esemény, egy szőlőhegyi beszélgetés indította el: ekkor derűlt ki véltelenűl, hogy az önkormányzat a Varga testvérek által birtokolt terület átminűsítését kezdeműyezte. A Facebook-csoport közűleti tartalmainak elemzése során is

gyakori témának bizonyult az önkormányzat működésének transzparenciája és a nyilvánosság iránti igény. A *Virágzó Dörgicse Társaság* helyi közéleti fellépése annak a társadalmi folyamatnak az eredménye, hogy az elmúlt évtizedben beköltöző „gyüttmaradtak” súlya egyre nagyobb lett a falu népességén belül, s a korábbiakhoz képest komolyabb igényt támasztottak a helyi politika alakítása iránt.

A 2022-ben megválasztott új polgármester szerint az ő akkori győzelme és a 2024-es újraválasztása ennek a folyamatnak az eredménye. Támogatói éppen a stratégiai gondolkodását emelték ki, míg a korábbi faluvezetést koncepciótlansága miatt bírálták. Pflanzner Sándor megszólalásai alapján a falut alakító stratégiájának egyik fontos színtere a közösségi élet fejlesztése, vagyis az, hogy hogyan lehet a térben és társadalmilag meglehetősen tagolt kistelepülés háromféle népességét, a helyben élőket, a faluban nyaralósokat és a szőlőhegyek csoportjait összefogni.

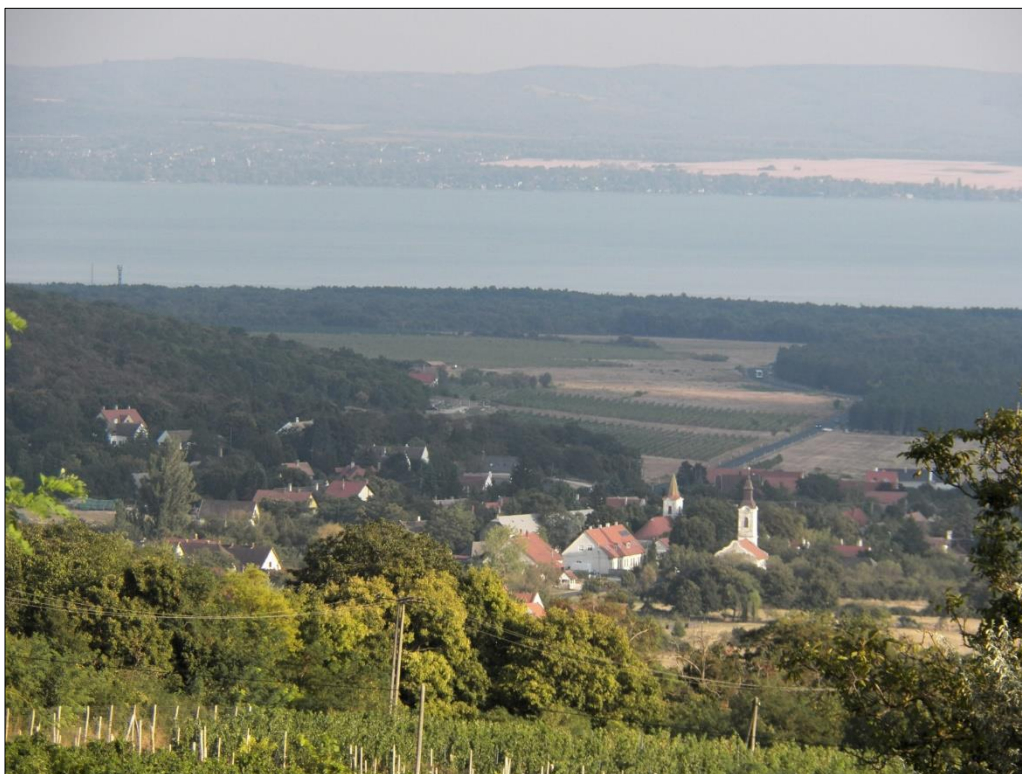
Ha egészen nagyléptékű történelmi folyamatok kapcsán azt látjuk, hogy a politikai nyilvánosságnak sajátos konjunktúrái vannak, akkor Dörgicse kapcsán azt állapíthatjuk meg, hogy ez a faluban 2020 és 2023 között tartott. Ennek egyik jele, hogy Pflanzner polgármester mára teljesen visszavonult a *Dörgicse* Facebook-csoportból, és annak közéleti tartalmait a 2024-es választások előtt új ellenzéke a korábbiakhoz képest teljesen máshogy alakítja. A falu közterületeinek elhanyagolt állapotára igyekeznek rámutatni, némileg országos politikai kampányokból ismert módszerrel. Szerintük mindez arra mutat rá, hogy a falu első embere nem igazán kötődik az általa vezetett településhez, míg a polgármester szerint a közösségi média 2024-es dörgicsei lokális politikája a korábbi időszakhoz képest már csak szimpla trollkodás.

A dörgicsei interjúalanyok listája

1. *Pflanzner Sándor*, informatikai vállalkozó, borász, Dörgicse polgármestere 2022-től
2. *Deák Attila*, mezőgazdasági vállalkozó, Dörgicse alpolgármestere volt 2023 előtt
3. *Jámbor Mónika*, vendégfogadással foglalkozó vállalkozó, 2020 óta dörgicsei lakos, 2024-ben önkormányzati képviselővé választották és *Pintér Ágnes* nyugdíjas, aki a kilencvenes évek eleje óta bebíró a faluban
4. *Hoppán Péter*, *Kézdi Kriszta* kertész-tájépítész pár, akik 2017-ben költöztek a dörgicsei Becce-hegyre, a *Virágzó Dörgicse Társaság* alapító tagjai és *Veres Luca*, a falu közművelődési munkatársa
5. *Tatár Tibor*, az utóbbi években a dörgicsei Agyaglik szőlőhegyére költöző, s ott vendégfogadással, növénytermesztéssel foglalkozó mórakalmi élelmiszeripari vállalkozó
6. *Szini Erzsébet*, nyugdíjas budapesti mérnök-tanár, főiskolai oktató, a nyolcvanas évek első dörgicsei bebíróinak egyike
7. *Fogl János*, a Dörgicse melletti Halom-hegyen található Madaras Bor tulajdonosa
8. *Bisztray Adrienn*, Dörgicsén szőlő- és gyümölcstermesztéssel foglalkozó vállalkozó

Képmelléklet

2. kép Dörgicse és a Dörgicsei-medence látképe a Halom-hegyről

3. kép A 2010-es évek elején félbemaradt lovarda épületének torzója Dörgicse mellett

4. kép A "Baladome" a Varga testvérek által birtokolt ingatlanon

5. kép Látkép a Halom-hegyről: a tervezett Art&Wine beruházás környéke

Kempingek és lakóparkok, „őslakosok” és „nyaralósok” – Balatonszemes helyi politikája, 2018-2024

Egy 2012-ben megjelent urbanisztikai témájú áttekintés jól érzékelteti a Balatonszemesen, a településen és a vízparti sávban uralkodó állapotokat, miközben előre is vetíti a későbbi fejleményeket: *„Mivel a településen a háború után nem valósult meg jelentős fejlesztés, a beruházók számára ma is értékes, kihasználatlan területekkel bír. A kikötő mellett, központi helyzetben ma egy rossz minőségű kemping és focipálya található. Szükség lenne a terület rendezésére, ezzel a fürdőtelepek összekapcsolására, a part menti sétány kialakítására, ugyanakkor fennáll a veszélye, hogy a súlyponti helyzet miatt intenzív, sűrű beépítéssel terhelné meg a területet. Egy ilyen fejlesztés a szomszédos, leromlott állagú Vigadó épületének a sorsát is megpecsételné. Ugyancsak vonzó terület a ma ismét ligetként szabadon álló egykori úttörőtábor fás területe⁸⁶.”*

Egy évtizeddel később már egy teljesen más kép fogadta a településre látogató, a tiltakozó helybéliek gyűrűjében tájékozódó újságíró: *„Hatalmas munkagödör éktelenkedik a Balaton déli partján, Balatonszemesen, ahol nem is olyan rég még egy állami tulajdonú, fás kemping működött. Az építkezés előtt elsétáló nyaralók megdöbbenve, néha káromkodva konstatálják a változást, »ez már nem az a Balatonszemes, ami volt« – mondja egyikük. Az ingatlan előtt lévő parti rész most még akadály nélkül megközelíthető, azonban ez nem lesz így sokáig, ugyanis egy részén a lakópark privát strandja lesz „jelképesen” lekerítve. (...) A lakópark közvetlenül a kikötő mellett épül, folytatja az utóbbi évek ingatlanfejlesztési irányát, amely a kétezer fős település egyedi, családi hangulatát vágja haza. A beruházás szomszédjában találjuk a helyiek által Titanicnak becézett monstrumot. A szomszédos 1,8 hektáros telken a Lidó kemping volt, azt egy másik beruházó vágta haza, azon a részen nem tudunk végigsétálni a parton.⁸⁷”*

Milyen folyamatok zajlottak ebben az évtizedben, amelyek alapvetően megváltoztatták a mindig is „családiasnak” mondott település arculatát? Milyen társadalomtörténeti okokra vezethető vissza, hogy a parti sáv privatizációja, majd beépítése Balatonszemesen – a közvetlen szomszédaival (Balatonlelle, Balatonföldvár) összehasonlítva – némileg megkésve, de annál

---

⁸⁶ Wettstein Domonkos: Vízparti nosztalgia? Fürdőtelepek és rekreációs célú együttesek rehabilitációja a Balaton-parton egy esettanulmány tükrében.

<https://www.balatoniepitesthet.hu/temakozossegshemes.html> az eredeti bővített szöveg megjelent: Fazekas István – Szabó Valéria (szerk.): *A környezettudatos települések felé...* Debrecen, 2012, 228-233.

⁸⁷ Zsilák Szilvia – Bodoky Bence: Hatalmas munkagödör a balatonszemesi Hattyú Kemping helyén, 153 lakásos luxuslakópark épül. *Átlátszó* 2023. szeptember 4.

<https://atlatszo.hu/orszagszerte/2023/09/04/hatalmas-munkagodor-a-balatonszemesi-hattyu-kemping-helyen-153-lakasos-luxuslakopark-epul/>

viharosabb gyorsasággal történt meg? Milyen lépésekben zajlott ez az átalakulás, hogyan reagáltak erre a helyi társadalom különböző csoportjai? A privatizáció és az ingatlanfejlesztések milyen következményekkel jártak a helyi közélet és politika vonatkozásában, milyen konfliktusok kapcsolódnak hozzájuk? Hogyan rekonstruálhatók a konfliktus résztvevőinek érvrendszerei, milyen értelmezési kereteket használnak saját maguk és más szereplők tevékenységének megítélése során? A lokális és országos nyilvánosság különböző fórumain hogyan jelennek meg ezek a problémahelyzetek, milyen reprezentációk léteznek ezekkel kapcsolatban? Hogyan épül fel a település nyilvánossága, milyen mediális infrastruktúra áll a felhasználók rendelkezésére, hogyan formálják, alakítják ezt saját elképzeléseik mentén? S végül hogyan jellemezhető, milyen fogalmak mentén írható le a település lokális politikája? Egyebek mellett ezekre a kérdésekre kerestünk válaszokat az empirikus terepkutatásunk és a lokális médiavilág elemzése során.

A település rövid bemutatása

A 2022-es népszámlás adatai szerint⁸⁸ a lakakónépesség a településen 1 618 fő, 2011-hez képest 199 fővel csökkent Balatonszemes népessége, amely 11,0%-os visszaesést jelent. A lakónépesség megoszlása nemek szerint: Férfi: 755 fő (46,7%), Nő: 863 fő (53,3%). A lakónépességen belül a 65 évesek és az idősebbek aránya 30,7% (496 fő), azaz a település csaknem egyharmada nyugdíjas.

Balatonszemes településtörténete nagyon alaposan feldolgozott, több tanulmány, illetőleg monográfia is foglalkozik a nyaralótelep 1880-as évekre datálható kiépülésével. Ezekben az években kezdődött ugyanis Faluszemesen a nyaralóforgalom, kezdetben még a parasztházakból kialakított szállásokban. 1895-ben vett nagyobb lendületet a turizmus, amikor Hunyadi Imre gróf⁸⁹ felszámoltatta a birkalegelő területeket, 110 telket alakított ki a tóra néző birtokából. 1898 és 1902 között nagyszabású tereprendezési munkák zajlottak, amelynek eredményei mindmáig láthatók a falu telekszerkezetén. Így alakult ki a partra merőleges, egyutcás soros elrendezés, majd ahogyan nőtt a település lélekszáma, az utcahálózat differenciálódott. 1908-ban megalapították a helyi Fürdőegyesületet, melynek fő célja az infrastruktúra fejlesztése és a közterület kialakítása volt. 1912-ben a turizmus és fürdőkultúra előmozdítása érdekében a település nevét Balatonszemesre módosították, 1913-ban a telep gyógyfürdő rangot is megkapta.

---

⁸⁸ <https://nepaszamlalas2022.ksh.hu/>

⁸⁹ A Hunyadi család 1773-tól lett Szemes birtokosa, udvarházuk ma iskolaként működik.

Civil egyesületek

Balatonszemesen számos civil szervezet működik, többféle tevékenységi körrel, az önkormányzat évenként mintegy 20-25 civil szervezetnek nyújt támogatást. Ezek közül párat emelünk ki.

A Balatonszemesi Fürdőegyesület

A Balatonszemesi Fürdőegyesületet 1908-ban alapították, fontos szerepet játszott a település kulturális és társasági életének megszervezésében. A tagjaik jórészt állami tisztségviselők voltak, akik jelentősen támogatták a fejlesztéseket, a közreműködésükkel került sor az állomásépület, a kikötő építésére. 1948-ban a Fürdőegyesületet feloszlatták, csak a rendszerváltás után tudott újjáalakulni. Az egyesületnek az elmúlt két évtizedben több elnöke is volt, így Czirják Mariann, Tahy Bálint és Eltér Balázs. 2009-ben, az egyesület megalapításának 100 éves évfordulóján a kikötő baloldali mólószáránál emlékművet állítottak, amelynek alkotója Budai Miklós szobrászművész, a szemesi közélet fontos alakja. Ezzel egyidőben Czirják Mariann szerkesztésében megjelent meg a Fürdőegyesület történetét bemutató *Centenáriumi emlékkönyv*⁹⁰.

Az egyesület a 2010-es években eléggé csekély taglétszámmal működött, az elnöke Eltér Balázs volt, aki azért, hogy ne szűnjön meg, a saját nevére vette a társaságot. Ugyanakkor Eltérek nem sikerült integrálni a nyaralóközösséget – noha feladatát komolyan véve tiltakozott a beépítésekkel kapcsolatos visszaélések ellen, de az egyesület meglehetősen marginalizálódott a településen belül. 2021. július 3-án a Fürdőegyesület tisztújító közgyűlésén megválasztotta új elnökségét, Stróbl Kristóf elnököt, Czirják Mariann és Wettstein Domonkos alelnököt. A szervezet stratégiai célként három fő területet jelölt ki: az érdekképviselést és értékvédelmet, a kulturális programszervezést, valamint a szervezetfejlesztést és közösségépítést.

Vannak olyan civil szervezetek, amelyek elsődleges feladatuk a közösségépítés és annak fenntartása, ide tartozik például a ***Derűs Ősz Nyugdíjas Egyesület***. 1997-ben hozta létre az egyesületet Boór Miklósné Aranka – derül ki egy vele készített 2023-as interjúból, amit a Balatonszemesi Adománybank osztott meg Facebook oldalán. A szervezetnek 21 évig ő volt a vezetője, s a 2000-es évek elejét idézi fel, nagyon aktív volt az akkori kulturális élet, összetartó közösség kovácsolódott. 2016-ban „Balatonszemes Díszpolgára” - díjjal jutalmazták.

---

⁹⁰ Czirják Mariann (szerk.): *Balatonszemesi Fürdőegyesület centenáriumi emlékkönyv*. Budapest, Logod Bt, 2009.

A **Balatonszemesi Baráti Kör** egy nonprofit szervezet. Rendelkezik Facebook oldallal, de nem aktív felhasználói, az utolsó poszt 2022-ben jelent meg. A leírásban ezt osztották meg magukról: „Szervezetünket a régi szemesi Baráti Kör hagyományait tisztelve, és azt új alapokra helyezve hoztuk létre. Célunk, egy erős közösség építése, valamint a falu épített, környezeti és kulturális örökségének ápolása és védelme” YouTube csatornájukat 2020-ban hozták létre, az oldalt azonban nem használják aktívan, összesen két tartalmuk van, 7 feliratkozójuk és 1441 megtekintésük.

Sport és szabadidős tevékenységek köré szerveződő egyesületek külön csoportot képeznek, ezek különösen aktívak a településen. A legfontosabb ezek közül a **Dél-Balaton FC**, ahol a képviselőtestület jelenlegi tagja, Vasicsek László is dolgozik. 1931-ben alapították a labdarúgó csapatot, eleinte tagdíjakból, támogatásokból tartották fent magukat, később a község is elkezdte segíteni az egyesületet.

A balatonszemesi média

Az önkormányzat többféle módon kommunikál a lakossággal. Balatonszemes saját weboldallal rendelkezik, amelyet az önkormányzat üzemeltet⁹¹. A weboldalon a lakosságot érintő tájékoztató jellegű információk találhatók, az önkormányzat által kiadott határozatokat, közlekedéssel kapcsolatos információkat osztanak meg, programokról és a településen igénybe vehető szolgáltatásokról is tájékoztatják a lakosságot. A weboldalon megjelennek a szálláshelyek címei is, ezzel segítve a nyaralótulajdonosokat, ebből és a megosztott információkon keresztül érzékelhető, hogy nemcsak a helyi lakosokhoz, hanem a turistákhoz is szól a weboldal. A képviselőtestületi ülésekről készült jegyzőkönyvek, előterjesztések online visszakereshetők az önkormányzat weboldalán 2020-tól kezdődően.

Ugyancsak az önkormányzat üzemelteti *Balatonszemes* 8636 elnevezésű Facebook-oldalt⁹², ahol rendezvényekről szóló hirdetések, tájékoztatók, közérdekű információk jelennek meg, amelyek a lakosság mindennapjait érinti. Az oldalon leginkább egyoldalú kommunikáció folyik, a posztok alatt néhány megosztás, hozzászólás és valamilyen emotikon található, de számuk elenyésző. Az oldalt összesen 2100 felhasználó követi. A település – Balatonörszöd önkormányzatával közösen – egy havilapot is megjelentet, ez a *Balatonszemesi Hírmondó*, amely tájékoztat a képviselőtestületi ülés napirendi pontjairól és döntéseiről, emellett a település

---

⁹¹ A weboldal részletes elemzését a kutatási beszámoló egyik fejezete tartalmazza.

⁹² A település közösségi médiavilágát külön fejezetben elemezzük.

szolgáltatásairól és eseményeiről olvashatnak az érdeklődők. Havonta 500 példányban jelenik meg, ugyanakkor online bárki számára elérhető⁹³.

Egyházak

Balatonszemesen több felekezet található. A KSH 2022-es adatai szerint a helység lakóinak vallási összetétele az alábbi módon alakult: római katolikus 34,7%, egyéb keresztény felekezethez tartozó 8,3%, református 6,0%, evangélikus 1,7%, egyéb katolikus 1,5%, görögkatolikus 0,2%; egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik 0,3%; vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik 8,3%; nem kívánt válaszolni, nincs válasz 39,0%.⁹⁴

A település életében különösen a baptista felekezet játszik aktív szerepet, külön civil szervezet is létrehozta *Balatonszemesi Baptista Gyülekezet* és a *Gondviselés Alapítvány* névvel, amelynek célja „a Balatonszemesi Baptista Gyülekezet keresztyén missziós programjának támogatása” – áll az alapító okirat elején, amelyet az 1992-es alapítás során fogalmaztak meg a gyülekezet akkori vezetői. Az alapítvány azóta is törekszik ennek megvalósítására.

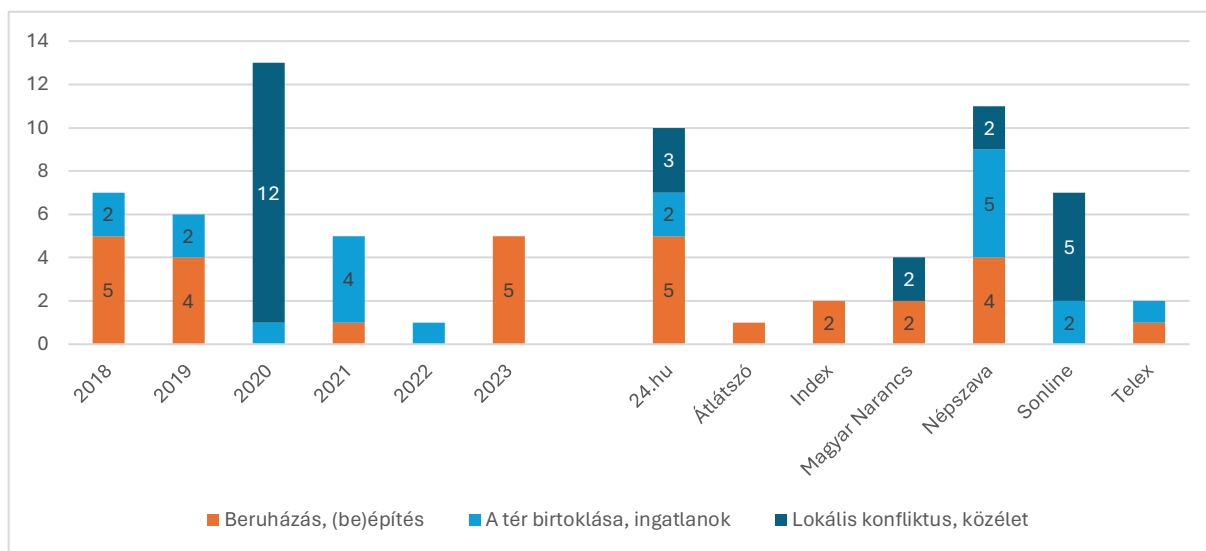
---

⁹³ Az impresszum szerint a kiadó Balatonszemesi Községi Önkormányzat képviselő-testülete. A szerkesztő bizottság tagja: Németh Kornélné polgármester, Boór Miklós képviselő, Kónya Éva képviselő, Mórocz Viktor képviselő, Komáromi Krisztina. A felelős szerkesztő dr. Glöckler Ferenc jegyző.

⁹⁴ Az adatok forrása: https://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=22822

Balatonszemesi helyi ügyek és konfliktusok megjelenítése a hírmédiában

A kutatás első fázisában, a Balaton térségében zajló lokális konfliktusok megjelenítésének vizsgálatakor mindössze kilenc olyan cikket találtunk az akkor elemzett lapokban, az *Átlátszón*, az *Indexen*, a *Magyar Narancsban* és *Telexen*, amelyek balatonszemesi helyi ügyekkel, konfliktusokkal foglalkoztak. A település közéletének, helyi politikai folyamatainak jobb megismerése érdekében ezért olyan lapokkal bővítettük az elemzés forrásait, amelyek az elmúlt öt évben viszonylag sokat foglalkoztak Balatonszemessel. A vizsgált időszakban a *24.hu* tíz, a *Népszava* tizenegy, a Somogy megyei hírportál, a *Sonline* hét cikket publikált a falu közéletéről. A cikkek kiválasztásakor a korábbi sajtóelemzés jól ismert konfliktuszónái – azaz a beruházások,

7. ábra A Balatonszemessel foglalkozó cikkekben megjelenő problémák típusainak eloszlása időbeliségük és hírforrásaik szerint

ingatlanügyek, környezeti, turisztikai konfliktusok – mellett a helyi, önkormányzati politikával foglalkozó cikkeket is összegyűjtöttük. Balatonszemesi forrásaink 37 cikkre bővült halmazát a korábbi tartalomelemzés kategóriái alapján elemeztük, nyilván ebben az esetben is néhány, a helyi politikára vonatkozó kóddal bővítettük azokat.

A balatonszemesi ügyek az általunk vizsgált lapokban kisebb részben gazdasági (7 cikk), nagyrészt pedig inkább helyi politikai keretben jelentek meg (30), vagyis a település problémái nem váltották ki az országos politika/politikusok érdeklődését. Az 7. ábrán és a 4. táblázaton azt is áttekinthetjük, hogy a sajtó nagyjából hasonló mértékben foglalkozott beruházásokkal (15 cikk), különféle ingatlanügyekkel, területek birtoklásával (10) és helyi közéleti konfliktusokkal, ügyekkel (12). Ezek időbeli eloszlása viszonylag egyenletes, kivéve 2022-öt, amelyik évből egyetlen cikk szerepel a vizsgált források között. 2020 viszont kiemelkedő év lett: a tizenhárom ekkor írt cikkből tizenkettő balatonszemesi helyi politikai konfliktusokkal, ügyekkel foglalkozott – ezt a 2019-ben

megválasztott polgármester, Szomorú Szilárd nagy médiavisszhangot kiváltott lemondása és az azt követő időközi választás magyarázza.

A 4. táblázaton részletesen áttekinthetjük tematikus és időrendi szempontból is azokat a konkrét ügyeket, amelyekkel a vizsgált lapok foglalkoztak Balatonszemes kapcsán. Az időszak elején, 2018-2019-ben ez a kempingek privatizációja, lehetséges sorsuk, a beépítésükkel kapcsolatos tervek, valamint a dél-balatoni vasútvonal helyi építkezése során Balatonszemesen keletkezett károk voltak. Az első időszakban a Vadvirág kempingről írtak, amely a Balatontourist privatizációja során került Mészáros Lőrinc tulajdonába, majd az akkori tervek szerint „*egyik üzlettársa, az idén a 100 leggazdagabb magyar közé avanszáló (...) Jellinek Dániel cége, a Cape Town Real Estate Zrt. épít luxus lakóparkot és szállodát.*”⁹⁵ Közben olyan kisebb helyi beruházásokról is tudósítottak akkoriban, mint a helyi strand vagy az OTP üdülőjének felújítása.

A fenti témák bemutatása közben időnként a lapok szóba hozták Balatonszemes helyi közéletének, nyilvánosságának helyzetét. A *Népszava* 2019 novemberében arról a testületi ülésről tudósított⁹⁶, amelynek egyetlen témája a Vadvirág kemping rendezési tervének módosítása volt. Eközben arról írt, hogy a falu vezetése, hogyan próbálja szűkíteni a helyi nyilvánosságot: „*szeptemberben olyan határozatot fogadtak el, amely gyakorlatilag megtiltja a Balatonszemes név használatát, ezzel pedig megbénították a Balatonszemesen most – aktuális című, 3 ezer fölötti tagságú Facebook-fórum működését, amely a szemesi közélet legfontosabb fóruma volt (a településen mintegy 1600-an élnek, emellett azonban van még 1500 nem szavazó, de adót fizető nyaralótulajdonos is). Érdekesség, hogy a bezárt fórum utódjaként létrejött Faluszemesen most (aktuális) elnevezésű csoportnak már 2400 tagja van.*” 2020 júliusának elején pedig ugyanezen lap nem egyszerűen az akkor is folyó, késedelmes strandfelújításról írt⁹⁷, hanem bemutatta a falu „feszült” hangulatát, amelyet különböző botrányos helyi ügyek okoztak, például az, hogy egy „*olyan »bűnmegelőzési egyesület« terjesztette a drogot éveken át a déli parton, amelyet a szemesi polgármester veje vezet, és amely rendszeres anyagi támogatást kapott az önkormányzattól.*”

Ilyen helyi konfliktust okozó eset volt akkoriban a Balaton déli partján húzódó vasútvonal felújításának ügye. A lapok egyrészt arról tudósítottak, hogy a település egyik ligetes, parkos területét, az egykori „orosz tábor” helyét a vasútfelújítást végző cég építési törmelékek lerakására használta. Ennek során fakivágások zajlottak, károkat okoztak nemcsak a természetben, hanem a környék infrastruktúrájában, köztük nyaralókban és telkeken is. Az ügy kapcsán felmerült a falu vezetése és a nyaralótulajdonosok közötti konfliktus, utóbbiak a polgármester nekik adott

⁹⁵ https://nepszava.hu/3016190_meszarosek-nem-veszodnek-satrazokkal-es-fahaz-lakokkal-viHaparkkal-pottyozik-a-balaton-partjat

⁹⁶ https://nepszava.hu/3052223_meszaros-barat-szezonzaras-balatonszemesen

⁹⁷ https://nepszava.hu/3042312_furcsa-kampany-kesik-a-strandszezon-hallgat-a-polgarmester-balatonszemesen

	Beruházás, (be)építés (15 cikk)	A tér birtoklása, ingatlanok (10)	Lokális konfliktus, közélet (12)
Gazdaság (7)	2018: Luxusszálloda és villapart épül a Vadvirág kemping helyén (1) 2023: Lakópark építés a Hattyú Kemping helyén (2)	2018: A Vadvirág Kemping tulajdonviszonyai és a tulajdonos cég tervei (2) 2019: Az OTP támogatást kapott szemesi szállodája felújításához (1) 2020: Az állam eladná a Hattyú Kempinget (1)	
Helyi politika, helyi ügy (30)	2018: A vasútépítés anomáliáiról: károk és átjárók (4) 2019: A Vadvirág kemping beépítésének tervei (3) 2019: A Berzsényi utcai szabadstrand felújításának elhúzódnása (1) 2021: Vécéépítés anomáliái a Hullám Strandon (1) 2023 Épül a luxus gyalakópark a Hattyú Kemping helyén (3)	2019: Viharos képviselőtestületi ülés a kempingek beépíthetőségéről (1) 2021: Hattyú kemping eladása - petíció (1) 2021-22: Civil petíció az orosz tábor eladásá ellen (4)	2020: Szomorú Szilárd polgármester lemondása (7) 2020: Eldurult kampány Szemesen az időközi polgármester-választás előtt (4) 2020: Az időközi választás eredménye (1)

4. táblázat A Balatonszemessel foglalkozó cikkek megoszlása témák és konfliktuszonák alapján

választát idézték:⁹⁸ „A park kiirtása előtt és a vasútrekonstrukció idején sem állt szóba egyetlen nyaralótulajdonossal, sőt kijelentette, hogy »nem muszáj Balatonszemesen nyaralóval rendelkezni«. A vasútfelújítással kapcsolatos másik, de részben hasonló helyi konfliktusról szintén a 24.hu számolt be⁹⁹ 2018 májusában. „Balatonszemes polgármestere elintézte a vasúti átjárót a »kényelmes embereknek, akik nem tudnak 1 kilométert gyalogolni«” című cikkük tulajdonképpen helyi nyaralótulajdonosok és a polgármester konfliktusát mutatta be a felújítás után hiányzó gyalogos vasúti átjárók miatt. Az ügy érdekessége a helyi nyilvánosság szempontjából az volt, hogy ennek kapcsán is szóba került a Facebooknak a konfliktusban játszott szerepe: „Takács József pedig most a helyi közvélemény előtt a helyiek nyakába akarja varrni a történetet, mondván Facebook-bejegyzések miatt bontott szerződést az önkormányzattal a vasútépítő társaság”.

2020 őszén időközi választásokat rendeztek Balatonszemesen, amelyet Szomorú Szilárd polgármester 2020 július 1-i lemondása előzött meg. A témával a Sonline mellett az országos sajtó is foglalkozott, s mivel Szomorú nem nyilatkozott a lapoknak, a cikkek többnyire csak találgatni tudták lemondása okát, így a falu közösségi oldalán publikált közleményét idézték¹⁰⁰, amely a településen állandósult konfliktusokra utalt. A lapok közül a 24.hu¹⁰¹ és a Sonline cikkei¹⁰² tárták fel mélyebben döntésének hátterét. A polgármesternek konfliktusa alakult ki a Szemesért

⁹⁸ <https://24.hu/belfold/2018/02/13/komoly-pusztitast-hagyott-maga-utan-meszaros-lorinc-cege/>

⁹⁹ <https://24.hu/fn/gazdasag/2018/05/23/balatonszemes-polgarmester-vasutepites-meszaros-takacs/>

¹⁰⁰ „nem arra vállalkoztam, ami ma Balatonszemesen folyik. Én nem harcba és csatába indultam. Van, akinek ez az élete, NEKEM nem. Nem támogathatom azt, hogy a településünket egyes személyek állandóan lejáratni kívánják mindenki előtt”. <https://24.hu/belfold/2020/06/30/balatonszemes-fidesz-szomoru-szilard/>

¹⁰¹ <https://24.hu/belfold/2020/07/02/balatonszemes-polgarmester-lemondas-szomoru-szilard-havasy-tamas/>

¹⁰² <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2020/07/besokallt-a-polgarmester;>
<https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2020/06/balatonszemes-polgarmester-nelkul-maradt>

Közhasznú Nonprofit Kft. – általa fél évvel korábban kinevezett – ügyvezetőjével, Havasy Tamással, akinek munkaviszonyát ezután megszüntette, ő viszont „kirúgása után akcióba lendült, júniusban sorra jelentette a különböző hatóságoknak azokat az eseteket, amiknél szerinte jogsértések történtek.” A Sonline tudósításai azt is említették az ügy kapcsán, hogy Szomorú lemondását az interneten ellene irányuló lejáratás is megelőzte: Havasy Tamás kirúgása után „válaszul több sértő fotó, hangfelvétel és dokumentum került az internetre”, néhány héttel korábban pedig már „szimpátia tüntetést terveztek a polgármester szimpatizánsai”. Érdekes, hogy ezt a konfliktust a Fidesz helyi közleménye¹⁰³ és a Népszavának¹⁰⁴ nyilatkozó volt polgármester, Takács József pártpolitikai ellentétként is értelmezte: „Mindketten jobboldaliak vagyunk, a feszültséget néhány baloldali gerjesztette, ahogyan az én időmben is.” Az őszi időközi polgármesterválasztás kampányáról a 24.hu¹⁰⁵ már „Pénisszel üzentek a független jelöltnek, a Fidesz elhatárolódik – durvul a kampány Balatonszemesen” címmel tudósított. A különféle törésvonalak, személyes és politikai konfliktusok szabdalta balatonszemesi közéletet jól illusztrálja a Népszava előbb idézett tudósításának megállapítása: „Nagyjából az ezredforduló óta azonban folyamatos a széthúzás a településen, sok a sértett ember.”

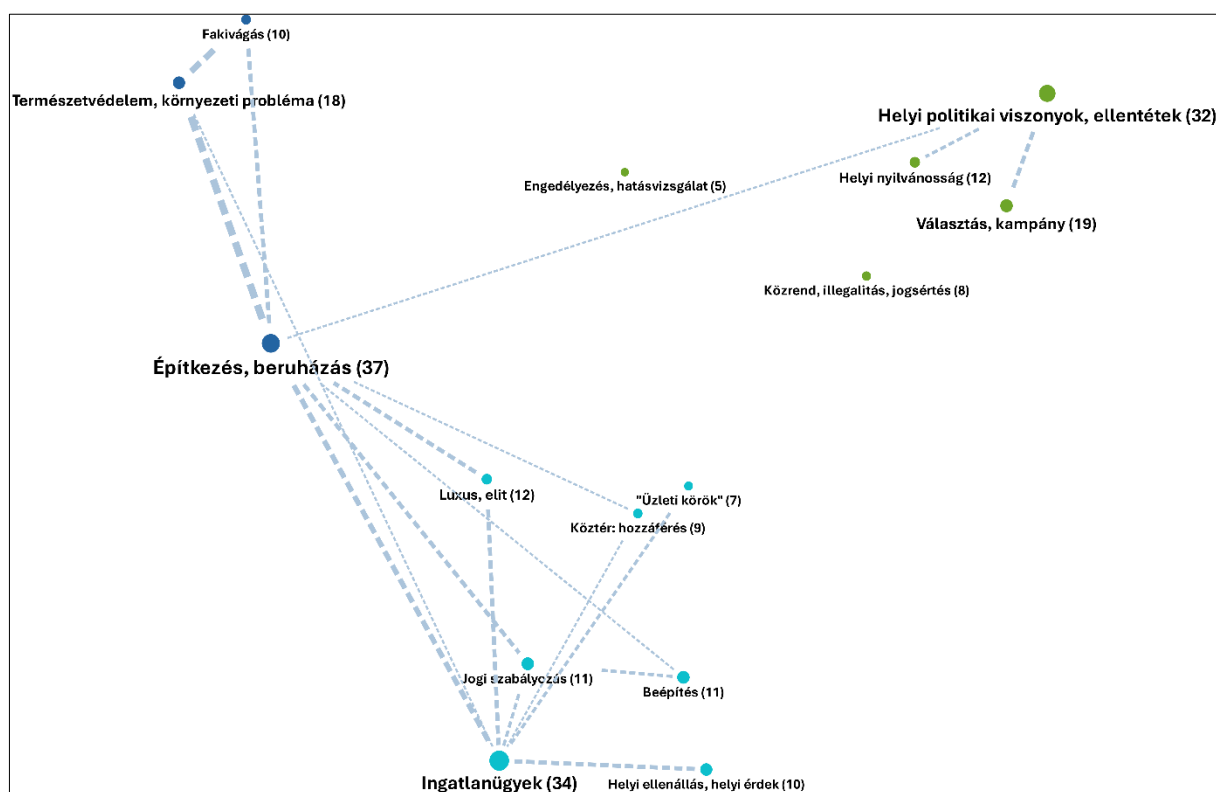
---

¹⁰³ „Nyilvánvalóan látszott és most is Látszódik, hogy ez egy felülről, ellenzéki oldalról tudatosan felépített lejáratási kampány része.” <https://24.hu/belfold/2020/07/02/balatonszemes-polgarmester-lemondas-szomoru-szilard-havasy-tamas/>

¹⁰⁴ https://nepszava.hu/3083550_mi-folyik-balatonszemesen

¹⁰⁵ <https://24.hu/belfold/2020/09/28/balatonszemes-kampany-penisz/>

2021 után, a vizsgált időszak második felében újabb balatonszemesi ingatlanügyletekkel és (tervezett) beruházásokkal foglalkozott a sajtó. Ilyen volt a már említett, önkormányzati tulajdonban lévő „orosz tábor”, amelynek privatizációja ellen internetes petíciót¹⁰⁶ írtak: „Megakadályozzuk, hogy a Titanic, a Lidó, a Lampart üdülő lakóparkká alakítása, a Vadvirág és Hattyú kemping felszámolása után ezt a szép Balaton-parti területet is beépítsék!” A település a 2020-as időközi választás után vezető Németh Kornélné, arról beszélt a *Népszavának*, hogy „még csak a gondolat fogalmazódott meg arra vonatkozóan, hogy hasznosítsuk.” Az előbbi petíció szövege viszont utal azokra a beruházásokra, amelyek az akkori években indultak el. Ezek közül az

8. ábra A Balatonszemessel foglalkozó cikkekben megjelenő problémák "térképe"

egykori Hattyú Kemping helyén épülő „luxuslakópark”¹⁰⁷ építését 5 cikk mutatta be 2023-ban, amely két évvel korábban az önkormányzatnak címzett tiltakozó petíció¹⁰⁸ tárgya is volt. Az Átlátszó videós tudósítása¹⁰⁹ az építkezés során okozott természetpusztítással, a károsodott utakkal és a szabadon megközelíthető partszakasz elzárásával foglalkozott a beruházás kapcsán.

¹⁰⁶ https://nepszava.hu/3137882_a-balatonszemesi-onkormanyzat-eladna-a-volt-orosz-tabort-a-helyi-civilek-peticiot-inditottak

¹⁰⁷ A témával foglalkozó online lapok címei egyöntetűek voltak a „luxusberuházás” minősítése során. Például: https://nepszava.hu/3207561_balatonszemes-volt-kempling-luxuslakopark-maganstrand-faklvagasok; <https://magyararancs.hu/kismagyarorszag/153-lakasos-luxus-lakopark-epul-balatonszemesen-a-korabbi-hattyu-kemping-teruleten-261508>

¹⁰⁸ <https://szabad.ahang.hu/petitions/civil-osszefogas-balatonszemes-utolso-kempingjeert>

¹⁰⁹ <https://atlatszo.hu/orszagszerte/2023/09/04/hatalmas-munkagodor-a-balatonszemesi-hattyu-kemping-helyen-153-lakasos-luxuslakopark-epul/>

Az 8. ábra a Balatonszemessel foglalkozó 37 cikkben megjelenített problémák térképét mutatja. Ezen jól láthatjuk, a falu közéleté hogyan válik szét a lapok írásaiban két külön világgá. Ezek egyike a beruházások és ingatlanügyletek – egyenlő mértékben felmerülő – ügyei köré szerveződik, és a hasonló balatoni beruházások kapcsán megismert résztémák kapcsolódnak hozzájuk. Ilyen – a viszonylag alacsony mértékű, leginkább petíciókban kimerülő – helyi tiltakozás, a beruházások jogi szabályozása, a közterek elzárása, valamint az országos lapok által előszeretett használt perspektíva, a helyi építkezések értelmezése „üzleti körök” „luxusberuházásaként”. E problémák halmazától élesen elkülönül a település helyi közéleté, amelyet különféle botrányok, Takács polgármester vejének bűnügye mellett a nyilvánosság korlátozása, az interneten zajló lejáratások, és sokszor nem is tisztán látható személyes konfliktusok, a 2020-ban eldurvult időközi választási kampány jellemezték.

A balatonszemesi közösségi média tájképe

A Balatonszemes közéletéről, a helyi ügyekről szóló sajtóbeszámolókból láttuk, hogy az internet és a közösségi média különös szerepet játszott a település nyilvánosságában. Egyrészt helyi (személyes) konfliktusok, lejáratások eszköze volt, másrészt az önkormányzattal szembeni tiltakozás fóruma. A településről a Népszavában több cikket szerző Hargitai Miklós 2020 januárjában a *Mozgó Világban* vezetett naplójában¹¹⁰ a különféle okok miatt egyre inkább beszűkülő helyi nyilvánosság helyzetével és az ezt a folyamatot ellensúlyozni kívánó új lokális kezdeményezésekkel, médiumokkal foglalkozott. Érdekes, hogy ezek között éppen Balatonszemesre és a helyi *Faluszemes Facebook*-csoportra is utalt, „*ahol a helyi lakosság és a*

	Létrehozás ideje	Követők száma	Összes poszt	Összes interakció száma	Összes lájk száma	Összes komment száma	Egy posztra jutó interakciók	Egy posztra jutó lájkok	Egy posztra jutó kommentek
Faluszemes - Balatonszemes és közélet	2017.02.28	5576	10921	256686	167791	46548	23,5038	15,3640	4,2622
Balatonszemes most	2015.09.21	7308	8622	238452	150958	39131	27,6562	17,5084	4,5385
Miénk itt a TÉR	2019.10.05	1222	3337	50553	34145	7614	15,1492	10,2322	2,2816
Balatonszemes 8636	2020.03.10	2100	278	4827	2890	422	17,3633	10,3956	1,5179
Szemesi-Őszödi Közlöny	2021.05.10	486	1543	6002	752	4557	3,8898	0,4873	2,9533
Balatonszemes -ről szabadon!	2022.11.03	118	1968	4521	779	3257	2,2972	0,395	1,6549

5. táblázat Balatonszemes közéleti témájú Facebook-felületeinek fontosabb adatai

¹¹⁰ Hargitai Miklós: Szabadság ajándékba, *Mozgó Világ*. 2020/1, 114.

https://epa.oszk.hu/01300/01326/00188/pdf/EPA01326_mozgo_vilag_2020_01.pdf

nyaralótulajdonosok szinte teljes köre által figyelt Facebook-csoport töltötte be a lokális média szerepét, földindulásszerű politikai változásokat előidézve.”

A Facebook balatonszemesi felületeit áttekintve feltűnő volt, hogy – az 1700 fős település méretéhez képest – meglehetősen sok olyan helyi csoportot, oldalt találtunk, melyeken közéleti tartalmak is megjelennek. A 5. táblázat ezek fontosabb adatait tartalmazza, amelyek alapján kirajzolódik a Balatonszemes közéletével (is) foglalkozó Facebook-felületek három típusa. Egyrészt a faluban két olyan, viszonylag sok követővel rendelkező, általános tematikájú csoport működik, amelyekben a felhasználók aktivitása is magas: ezek a 2017 májusában indult *Faluszemes - Balatonszemes és közélet*¹¹¹ és a 2015 szeptember óta működő *Balatonszemes most*¹¹². Ezekhez hasonló, de kevesebb felhasználóval és azok interakciójával rendelkezik, a 2019 októberi választások előtt – és éppen a Balatonszemes nevének használatát betiltó önkormányzati határozat után – alapított *Miénk itt a TÉR* csoport¹¹³. A Facebook ezektől eltérő helyi közéleti felületét jelenti az önkormányzat saját oldala, a 2020 márciusában indított *Balatonszemes 8636*.¹¹⁴ Ennek célja a lakosság tájékoztatása, egyik állandó eleme a hétfőenként közzétett „hétfőzár” bejegyzés, amely az aktuális települési ügyek összefoglalója, valamint itt közvetítik az önkormányzati üléseket, közmeghallgatásokat, üdülőhelyi fórumokat is.

---

¹¹¹ A csoport leírása: „Tisztelt Tagok! Ez a lap - Faluszemesen most (aktuális) -, az előző évtizedben még abból a célból jött létre, hogy a tagok nyilvánosan véleményükkel alakítsák Balatonszemes község közéletét, közvéleményét. Hiánypótló volt - mert bizonyos okoknál fogva - beszűkült a lehetősége az eszmecserére. Várunk szép fotókat, közösségünk fejlődését elősegítő véleményeket, javaslatokat! Tisztelegünk az állandó lakókat, az üdültulajdonosokat, és az ideérkező vendégeket. Szempont: kerüljük a személyeskedést, csak a köz érdekét vegyük figyelembe! Segítsük közösen Balatonszemes fejlődését!” A fent már említett okokból a Faluszemes több névváltozáson is keresztül ment időközben: „Új név: Faluszemes - Balatonszemes és közélet 2021. aug. 24.; Új név: Faluszemesen most (aktuális) 2019. szept. 27.; Új név: Balatonszemesen most (aktuális) 2017. ápr. 18.; A Faluszemesen most (aktuális)”
<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383>

¹¹² A csoport leírása: „Őrizzük meg Szemes mostani arcát, főleg azokat az értékeket, amelyekről sejthető, hogy meg fognak változni. Valamikor ez is Szemes emlékkönyve lehet...de szólhattok napjaink örömeiről,gondjairól problémáiról is, de nagypolitika mentesen. (A politikusokat már rég elfelejtik, de Szemes csodás és örök!)

A tetsző és nem tetsző változásokról is ! Íme a nyilvánosság lehetősége ,de csak korrekt ,másokat nem sértő módon ! A posztokkal nem biztos, hogy egyetértünk, a posztolók felelősek az írásukért. A gyűlöletkeltő vagy ide nem illő posztokat, hozzászólásokat eltávolítjuk, de bízunk abban, hogy az ide írók felnőttek és tudják, mit írtak. Ha nem tudják, segítünk”

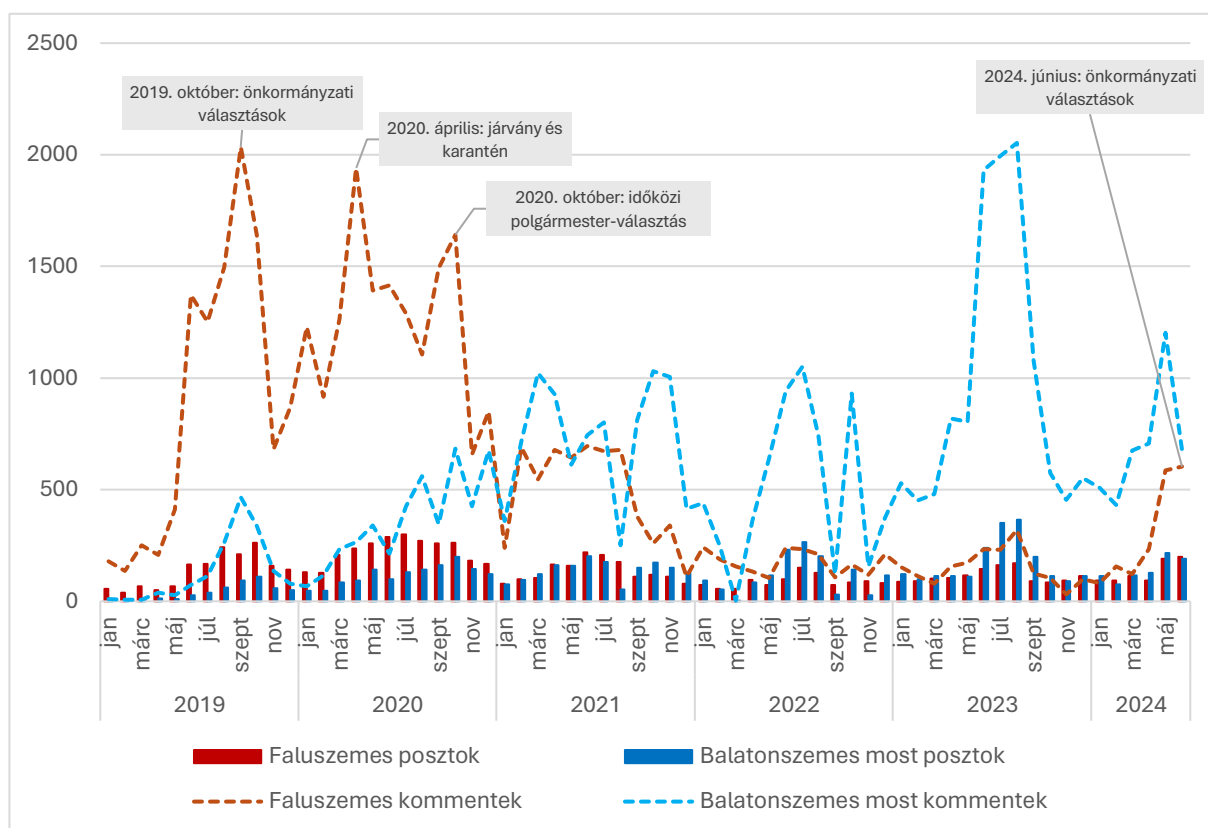
<https://www.facebook.com/groups/1197040063655790>

¹¹³ A csoport leírása: „Kedves balatonszemesiek! Megmozdult valami kis településünkön! Érdeklődni kezdünk a közügyek iránt, ami egy közösségnek az ereje, mozgatórugója lehet. Úgy gondolom, hogy sokunk számára fontossá vált, hogy kulturált, konstruktív ötletekkel támogassuk akár most a helyhatósági választások idején a jelölteket, akár a választások után az új képviselő-testületet. Szeretnénk ezzel a csoporttal ezt támogatni, de márrögtön az elején leszögezve, hogy pártpolitikától, személyes indulatoktól, vélt vagy valós, régi vagy új sérelmekről mentesen. Kérem, aki ilyen szándékkal írna, neki se kezdjen, mert azonnal törlésre kerül. Építeni szeretnénk, nem rombolni! HITELESEN tájékoztatni, nem hatásvadász cikkeken keresztül! Mindenkinek jó időtöltést, jó beszélgetést a közös TÉREN!”

<https://www.facebook.com/groups/558403288233498>

¹¹⁴ <https://www.facebook.com/balatonszemes8636>

Ezekhez képest meglehetősen egyedi tartalmat kínál a *Szemes-Öszödi Közlöny*¹¹⁵, amely a Facebookon „újságként” határozza meg magát, korábban saját – már nem elérhető – honlappal is rendelkezett, impresszuma „felelős szerkesztőként” Havasy Tamást tünteti fel. Ez tulajdonképpen a Szomorú Szilárd lemondását kiváltó 2020-as helyi botrány kiokosztójának – egy évvel később, 2021 májusában indított – egyszemélyes oldala. Mint az adatai alapján láthatjuk, viszonylag kevés követővel és interakcióval rendelkezik, ugyanakkor a posztok száma Havasy Tamás hiperaktivitásáról árulkodik: nagyjából négy év alatt közel 1600 bejegyzést tett közzé. Az oldalt megtekintve azonban inkább egy közéleti mémoldal tárul elénk, semmint egy internetes újság. A bejegyzések többnyire Balatonszemes önkormányzatának tevékenységét

9. ábra A Faluszemes és a Balatonszemes Most Facebook-csoportok aktivitása, 2019-2024

kritizálják, kisebb mértékben pedig a kormányzatét, gyakran személyeskedő hangnemben, sokszor pedig olyan települési ügyekre utalnak, amelyek megértéséhez nagymértékű helyi tudás, a település közéleti viszonyainak és szereplőinek ismerete szükséges. A 2022 novembere óta létező *Balatonszemes-ről szabadon!* oldal pedig tulajdonképpen a *Szemes-Öszödi Közlöny* ellenoldalaként működik. Ennek felhasználók általi aktivitása még Havasy Tamás oldalánál is alacsonyabb. Ez is egyszemélyes Facebook-felületként működik, ahol az alapítója, Siklósi Péter

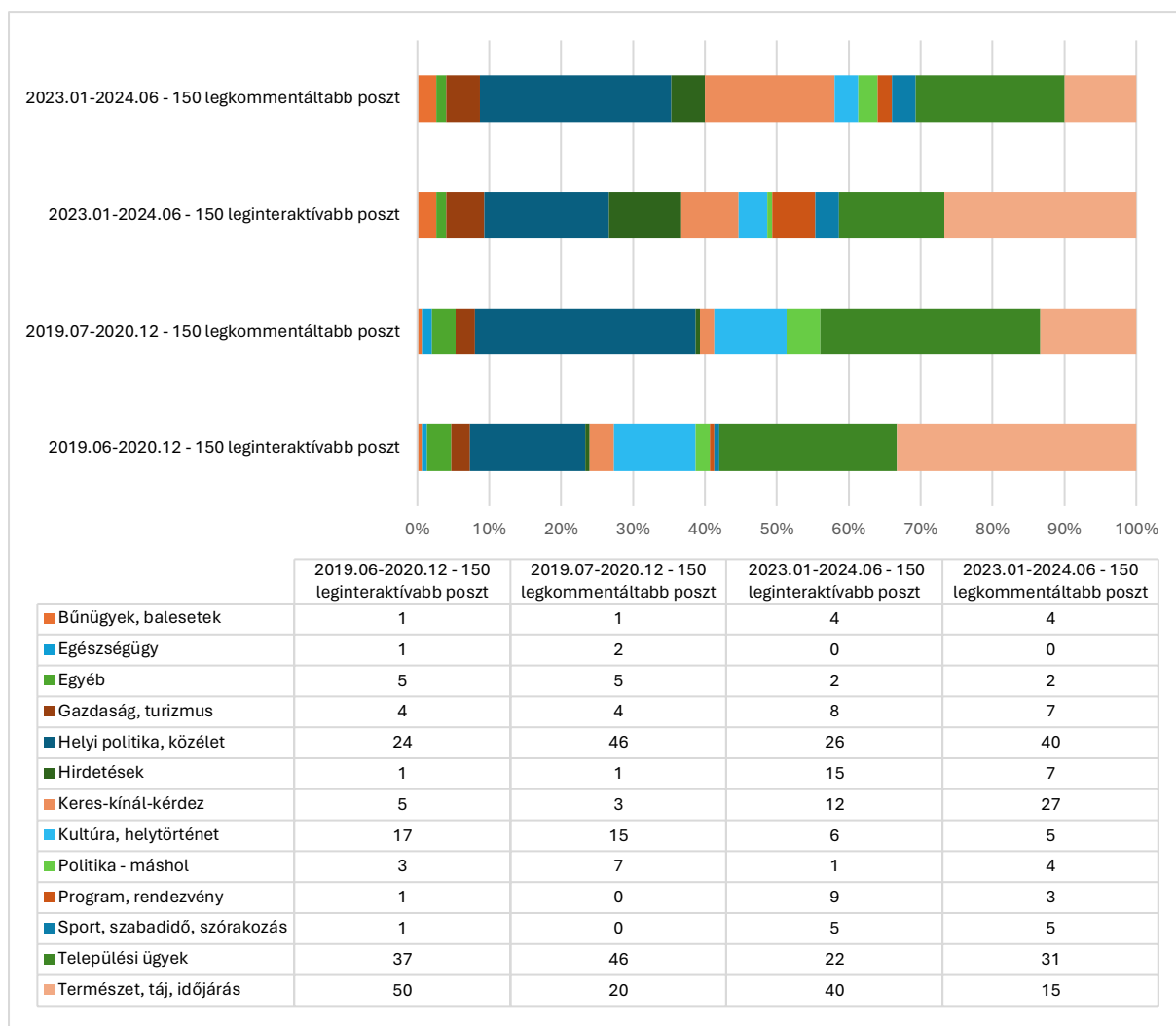
¹¹⁵ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100079949611668>

László Havasy Tamást és oldalát gúnyoló bejegyzéseket, mémeket tesz közé – ezzel párhuzamosan ellenzéki pártok és politikusok jelentik céltábláját.

Az 9. ábrán a két legnagyobb helyi csoportot, a *Faluszemest* és a *Balatonszemes Most*-ot hasonlítottuk össze a felhasználók aktivitása, az általuk közzétett posztok és kommentek száma szempontjából. Ezen láthatjuk, hogy az első időszakban, amikor a *Faluszemes* a Takács József vezette önkormányzat bírálatának fő fóruma volt, ezt jóval élénkebben használták, mint a másik *Facebook*-csoportot. A kommentek kiugró értékei megfeleltethetők olyan közéleti eseményeknek, mint a településen lezajlott különféle választások vagy a koronavírus miatt lezárások időszaka. 2020 után azonban az előbbi trend megfordult, és a *Balatonszemes Most* vált a település leginteraktívabb és legtöbb taggal, követővel rendelkező csoportjává. Az alábbi részben a *Faluszemes* csoport tartalmait elemezzük, egyrészt, hogy megismerjük a *Facebook*on közzétett tartalmak témáit, másrészt, hogy közben megértsük a csoport átalakulásának e dinamikáját.

A Faluszemes Facebook-csoport elemzése

10. ábra A Faluszemes Facebook-csoport elemzett bejegyzéseinek tematikus megoszlása

Az elemzés első szakaszában a *Faluszemes* csoportban megosztott bejegyzések témáit vizsgáltuk két – nagyjából – másfél éves időszakban, amikor a faluval az országos média is többször foglalkozott. Mint láttuk a sajtóelemzés során, a 2019 júniusától 2020 végéig tartó időszak meglehetősen élénk volt Balatonszemes közéletében: a települést több botrány is megrázta ekkoriban, amelyek a falut több cikluson keresztül vezető Takács József választási bukásával, majd az új polgármester lemondásával és újabb időközi választással jártak együtt. A 2023 januárját követő másfél esztendő valamivel csendesebb volt a település közéletében: a sajtó elsősorban az egykori Hattyú Kemping beépítése miatt foglalkozott Balatonszemessel, a falu helyi közéleté, a 2024-es önkormányzati választás történései pedig már nem kaptak figyelmet a médiától.

Mindkét időszakban elemeztük a 150 legtöbb interakciót – azaz a lájkoktól kezdve a kommenteken át a megosztásokig terjedő összesített felhasználói reakciókat – és tisztán csak a

150 legtöbb kommentet kapó Facebook-posztot is. A 10. ábrán látható adatok jól rámutatnak arra a kettőségre, amely a lokális Facebook-csoportokat, így a Faluszemest is jellemzi. A leginteraktívabb, azaz a felhasználók (rövidtávú) figyelmét megragadó bejegyzések leggyakoribb témáját a balatoni tájról, a természetéről készített fotók jelentették. A tó látképéről, többnyire a naplementéről, vízimadarakról, elsősorban hattyúkról, olykor a balatonszemesi platánfákról – például „esti séta” közben – készített képek nyilván a településsel és a tájjal való azonosulást fejezik ki. A 10. ábrán azt is észrevehetjük, hogy az első időszakhoz képest 2023-24-ben visszaszorultak a kulturális, helytörténeti témájú posztok a csoportban, s helyettük inkább a tagok információkat kérő vagy megosztó jellegű „keres-kínál-kérdez” bejegyzései kerültek elő a leginkább kommentált Facebook-posztok között is.

A bejegyzések forrásai	2019-20	2023-24
egyéb	2	0
helyi cég	1	7
helyi civil szervezet	1	4
helyi FB-csoport/oldal	1	9
helyi média	1	0
helyi politikus	5	6
helyi szervezet, intézmény	0	1
magánposzt	109	106
nem helyi FB-csoport	2	1
országos média	14	8
országos politikus	1	0
privát újra posztolás	8	6
regionális média	3	0
regionális turisztikai média	0	2
A bejegyzések térbelisége	2019-20	2023-24
Balatonszemes	136	141
Külföldi település	5	2
Más balatoni település	2	3
Más magyarországi település	5	1
(nem releváns)	2	3

6. táblázat A Faluszemes csoport legtöbbet kommentált Facebook bejegyzéseinek forrásai és térbelisége

A legtöbb kommentet kapó bejegyzések között már a közéleti jellegű

témák voltak többségben. Az alábbiak során éppen azt mutatjuk be, hogy ezek egyrészt a helyi önkormányzat működésével foglalkoztak, különösen az első időszakban bírálták azt, vagy a választási kampányhoz kapcsolódtak. Másrészt a Faluszemes csoportban a helyi közélet olyan települési ügyek formájában is előkerült, amelyek főleg a közterek használatára, a közszolgáltatások helyi működésére vonatkoztak.

A 6. táblázaton¹¹⁶ jól láthatjuk a csoportban megosztott tartalmak erőteljes helyhez kötöttségét. A két elemzett időszakban a legtöbbet kommentált Facebook-bejegyzések túlnyomó része földrajzilag Balatonszemeshez kapcsolódott. Hasonlóan jellemezhetjük a posztok forrásait is: azok többnyire magánszemélyek bejegyzései voltak, a viszonylag kis számú, országos médiából származó tartalom is a Balaton térségével vagy Balatonszemessel foglalkozott.

¹¹⁶ Ezen a 2019 júniusa és 2020 decemberi bejegyzések közül 2 darab forrása már nem volt elérhető, s ezért azonosítható – viszont a kommentekből következtetni lehetett a témájára és térbeliségére is.

A beruházások és beépítések témája a Faluszemes csoportban

Az elemzés során azt is vizsgáltuk, hogy a *Faluszemes* csoport Facebook-bejegyzései között milyen mértékben jelennek meg az országos sajtó által tárgyalt különféle konfliktusok, problémák típusai. A 7. táblázat arról is árulkodik, hogy a legtöbbet kommentelt bejegyzések mindkét időszakban elsősorban helyi politikai ügyekkel, konfliktusokkal foglalkoztak. A turisztikai terek birtoklásával, a turizmus hatásaival, a környezeti problémákkal kapcsolatos ügyek viszonylag ritkán kerültek szóba, míg a településen (is) zajló beruházások inkább az első időszakban.

2019-ben és 2020-ban a csoportban néhány esetben megosztották az országos média balatoni beruházásokkal, a tó körüli építkezésekkel foglalkozó írásait: például a hasonló balatonaligai vagy szántódi eseteket. Másrészt a csoporttagok a Hattyú kemping beépítésének¹¹⁷ tervéről, illetve a kikötő mellett

	2019-20	2023-24
A tér birtoklása, ingatlanok	3	1
Beruházás, (be)építés	13	6
Helyi politikai ügy, konfliktus	32	35
Természeti, környezeti probléma	4	7
Turizmus és hatásai	1	0

7. táblázat A *Faluszemes* csoport legtöbbet kommentált Facebook bejegyzéseiben megjelenő ügyek típusai

felépült Marina Sétány Penthouse-ról, azaz helyi csúfneven, a „Titanic”-ről is diskuráltak. A második elemzett időszakban pedig a Biggeorge Property által beépülő Hattyú Kemping volt beszédtema – a legtöbbször kommentelt posztok között másfél év alatt mindössze három alkalommal.

A beruházásokról szóló beszélgetések a *Faluszemes* csoportban egyrészt a balatonszemesi parton felépült épületek minőségével, stílusával foglalkoztak. A felhasználók többsége bírálta azokat: például valaki az egykori szemesi Vígadó helyén épült apartmanházat „luxusbörtönnek csúfolt ronda társasüdülő”-nek nevezte, mások¹¹⁸ a „Titanic”-ot pedig „förmedvénynek”, amely „talán a bolgár tengerparton elviselhető lenne”. Jellemző volt, hogy 2019-ben és 2020-ban az utóbbi épületről folytatott beszélgetésekben¹¹⁹ a balatonszemesi kempingek beépítését elsősorban a „csendessége, családiassága” miatt kedvelt „bájos” településhez nem illeszkedő léptéke miatt kritizálták. 2023 októberében egy csoporttag rövid videót publikált¹²⁰ „Szépség és szörnyeteg” címmel, amely a Hattyú kemping területén zajló építkezést az előtte lévő kis balatoni öböl és nádas tájképével állította szembe.

¹¹⁷ 2020 decemberében például Barna Judit a csoportban jelentette be, hogy petíciót indít a Hattyú Kemping beépítése ellen – majd ezzel a témával 146 komment foglalkozott.

¹¹⁸ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2379584655519980> (2024.09.01.)

¹¹⁹ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1819579878187130> (2024.09.01.)

¹¹⁹ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2081432732001842>;

<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2081432732001842> (2024.09.01.)

¹²⁰ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3302456229899480> (2024.09.01.)

A diskurzusban többször felmerült a település elkerülhetetlen változásának problémája. Például 2023 őszén valaki rövid bejegyzésében ezzel szembesítette a csoportot, miközben párhuzamba állította¹²¹ a faluban zajló építkezéseket a régi idők parcellázásaival. A kommentelők viszont az egykori villaépítések szabályozottságát, a „korábbi stílusba illeszkedő házakat” helyezték szembe a kortárs „építkezési anarchiával” és „esztelen fapusztítással.” A hozzászólók a csoportban folyó kommunikáció során többször is nosztalgikusan emlékeztek Balatonszemes múltjára és régi épületeire. A „Titanic”-ról szóló egyik beszélgetés közben például Liber Árpád, a *Faluszemes* létrehozója az épület helyére korábban tervezett szálloda látványterve kapcsán az egykori Vigadó helyreállításának szándékára emlékezett: *„a megosztott látványterv illett volna leginkább s ha mások is tudnák azt ,hogy megépítésével párhuzamosan az építettő a Vigadót is eredeti formájában állított volna vissza.”*

2020 szeptemberében egy régi blogbejegyzés megosztása¹²² nyomán majdnem 120 kommenten keresztül idézték fel a Vigadó egykori épületét és a település múltját. Ugyanakkor Liber Árpád és Eltér Balázs, a fürdőegyesület akkori vezetője között kisebb polémia is kialakult a Vigadó egykori ingatlanának sorsáról és az önkormányzat ebben játszott szerepéről: míg Eltér Balázs azt feltételezte, hogy a faluban lévő másik ingatlanért, a Bagó-dombért cserélte el az önkormányzat, addig Liber Árpád szerint adásvétel történt. Eltér Balázs későbbi kommentje azonban a Vigadó példája nyomán a lehetséges privatizáció és beépítés előtt álló helyi ingatlanok sorát vázolta fel: *„Tegyünk azért, hogy ne utólag kelljen sajnálkozva nosztalgiázni! Orosztábor, Vadvirág, Hattyú, Lidó, hajókikötő, Resti? Ezek jöhetnek...”*

Utóbbi megjegyzéshez, a Balatonszemes régi épületei iránti nosztalgiához jól kapcsolódik, mint az 10. ábra is bemutatja, hogy 2019-20-ban kifejezetten sok kulturális, helytörténeti témájú poszt született a csoportban. Ezek részben balatonszemesi épületekről készült régi fotók megosztásai voltak, amelyek kapcsán pár tucat kommentben emlékeztek például a Vigadóra¹²³, a Mókus Cukrászdára¹²⁴, századfordulós villákra¹²⁵, a kertmozira¹²⁶ vagy az egykori vasútállomásra¹²⁷.

---

¹²¹ „Kedves Balatonszemesi ingatlan és nyaraló tulajdonosok akik olyan hüen írnak a jelenlegi építészeti stílus és irányzat ellen ! Megtudná valaki mondani 40-50-60 évvel ezelőtt az ő nyaralójuk helyén mi állt? Vagy az nem lényeges ? Akkor szabad volt beépíteni ? Kivágni kiirtani miatta azt ami ott volt!”

¹²² <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3163705643774540>

¹²³ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2274094512735662>

¹²⁴ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1933178633493920>

¹²⁵ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2041081429370306>

¹²⁶ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2020282504783532>

¹²⁷ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2128233810655067>

A csoportban egyébként az általunk vizsgált időszakokban legtöbbször (240-szer) kommentelt bejegyzés¹²⁸ egy természeti problémával foglalkozott: 2020 őszén az egyik helyi röplabda pálya körül tervezett fakivágással. A kommentelők közti eszmecsere során egyszerre jelentek meg laikus „szakértők”, akik a fák állapotát, veszélyességét próbálták megbecsülni. Mások pedig e téma kapcsán is Balatonszemes múltját idézték fel, a pár évvel korábbi vasútfelújítás során kivágott fasorokat, vagy például az egykori orosz tábor ligetes parkját.¹²⁹ Harmadrészt egyes hozzászólók a témát arra is felhasználták, hogy a település önkormányzatával szembeni ellenérzésüket fejezzék ki: az egykori fakivágások miatt Balatonszemes vezetését okolták, esetleg különféle helyi visszaéléseket gyanítottak¹³⁰.

Ehhez hasonló téma volt 2019 szeptemberében az egykori orosz tábor helyén a déli parti vasútvonal felújításakor lezajlott természetpusztítás, amit az országos sajtó is bemutatott. Az erről szóló egyik televíziós híradás¹³¹ megosztása kapcsán a kommentek szintén a falu vezetését kritizálták ezért. Rejtélyes helyszíneként jelent meg a hozzászólásokban az önkormányzati tulajdonban lévő Bagó-domb, ahol különféle építési törmelékek (illegális?) lerakását¹³² feltételezték, Liber Árpád pedig az egyik önkormányzati képviselő érdekelttségét¹³³ ebben, egy nyaralótulajdonos pedig a telkénél lévő szolgalmi út építése kapcsán a polgármester személyes bosszújáról írt¹³⁴.

---

¹²⁸ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2312165562261890>

¹²⁹ A csoportban akkoriban többször kommentelő Eltér Balázs, a fürdőegyesület akkori elnöke így írt erről: „Nagyon is emlékszem, hiszen nemcsak a Hunyady-park fái fájtak, hanem az a védőerdő is, ami a Vadvirág mellett húzódott a vasút és a 7-es számú főút között. Ugyanez vonatkozik az Arany János utca, Bánk bán utca összes fájára is, aminek pótlására 20 éven keresztül szervezett a Fürdőegyesület jótékonyági futóversenyt.” (2024.09.01.)

¹³⁰ A balatonszemesi Facebook-csoportok talán legaktívabb és legkritikusabb hozzászólója Tar András ezt így fogalmazta meg: „Ez az ún. Hunyady-nyaralótelep közepe, itt volt valaha az emlékeztető orosz úttörőtábor, no és az a sűrű liget, amit a régi polgármester kivágatott azért, hogy a Mészáros-féle vasútépítő cég betonkeverőjének és törmelék-lerakójának helyet csináljon. - Mintegy 50 méterre a Balaton partjától, a Berzsényi utcától. Kilenc hónapig az ide-és innen fuvarozó 20-25 tonnás teherautók tették végképp tönkre a Semmelweis, az Arany János és a Bánk Bán utcákat. Tudom, sokan unják már a történetet, de mi akik itt élünk, akiknek itt van a házuk soha nem felejtjük el ezt a pusztítást. Nem is tudnánk hiszen most egy gazos, parlagfüves pusztaság van a valamikor nyárfaliget helyén.” (2024.09.01.)

¹³¹ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1878422442302873>

¹³² „Látni a sok teherautót ami hozza a törmeléket, aztán földdel takarják be!! (Bagó domb) Szeretném tudni kinek a műve!!!”

¹³³ „Egy kérdés, mert mi nézegetjük?: Az a képviselő aki a bontásokat megkapta? Hungária Biztosító, Vigadó, Legfelsőbb Bíróság épületei? Mert, ha ez így van, nem támogatnám az újra választását, sem a jelenlegi polgármesterét! Bevallom nem jól mutat az üdülő területen.”

¹³⁴ „Célirányosan a bejáratra használt - egyébként önkormányzati tulajdonban lévő - szolgalmi utat tetette tönkre a polgármester, csak, hogy néhány "nyaralósnak" rossz legyen. Ezzel kb. 1 millió Ft. kárt okozott Balatonszemesnek, a vasútépítők ugyanis a korábban tönkre tett utat 2017-ben feltöltötték és murvával behengerelték. A személyes bosszúnak azonban Takács esetében semmi nem szab határt!”

Ahogy említettük, mindkét időszak alatt a Faluszemes csoport legkommentáltabb Facebook-bejegyzéseinek egy jelentős része olyan települési ügyekkel foglalkozott, amelyek csak közvetve kapcsolódtak a helyi politikához, így az önkormányzat – és az általa fenntartott helyi közszolgáltatások – működéséhez. Például időnként megjelentek bejegyzések, amelyek egy kisebb balatonszemesi közterületi beruházásról (pl. térkövezés) érdeklődtek¹³⁵, esetleg egy sétány állapotát kifogásolták,¹³⁶ vagy éppen a falu virágos utcáit dicsérték¹³⁷. A települési ügyekkel foglalkozó Facebook-posztok azonban elsősorban a köztereken zajló különféle tevékenységekre vonatkoztak, jelentős részben a vízpart és a strandok használatának gyakorlataira.

Balatonszemes közterületei kapcsán a Facebook-csoport egyik gyakori vitatémája volt a háztartási hulladékok elhelyezésének problémája. 2019 júniusában például 55 kommenten keresztül foglalkoztak¹³⁸ azzal, hogy valaki a háztartási szemetét a strand egyik köztéri szemétküjtőjébe helyezte. 2020 januárjában a csoport egyik adminisztrátora, Kónya Éva a közterületen hagyott szemeteszsákok fotóját osztotta meg a csoporttal¹³⁹. Ebben a diskurzusban is részt vett a csoport akkoriban egyik legaktívabb kommentelője, Havasy Tamás, a település közterületeit üzemeltető Szemesért Kft. – a falu új vezetése által – frissen kinevezett vezetője, aki rögtön hatékony intézkedést helyezett kilátásba¹⁴⁰, valamint a helyi hulladékrendelet megalkotását javasolta. Miközben a témáról vitatkoztak, a kommentelők között megjelent helyiek és nyaralósok konfliktusa is. Volt, aki a nyaralósok felelősségét vetette fel¹⁴¹ a hasonló esetek miatt, mások¹⁴² viszont azt hangsúlyozták, hogy a Balatonszemesen egyetlen napra megjelenő turisták, strandolók vagy a vasárnap este hazautazó nyaralótulajdonosok szemétének elhelyezése nem feltétlenül megoldott a településen.

A Facebook-csoport közterületekkel kapcsolatos hasonló vitáinak és konfliktusainak fő helyszíneit a vízpart, a balatonszemesi strandok jelentették: az első vizsgált másfél évben 14, a

---

¹³⁵ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2253727414772372>

¹³⁶ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3298246623653774>

¹³⁷ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3260754604069643>

¹³⁸ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1797024637109321>

¹³⁹ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2031829753628807>

¹⁴⁰ Havasy ekkoriban egyébként sokszor szerepelt hasonló ügyek kapcsán a Faluszemes csoportban, és azok mindentudó megoldójaként mutatta be magát, s néha közben pozitív, elismerő megjegyzéseket is bezsebelhetett ezért.

¹⁴¹ „Általában a nyaralósok mániája szanaszét rakni, mikor a hétvégén itt vannak, nem viszik magukkal Pestre! Már szemtanuja voltam egy esetnek, szóltam is, a válasz az volt, nem gondolom hogy haza fogja vinni! És sajnos csúnya szóváltásba kezdtünk! Volt mikor megáltak az önkormányzat konténerénél és bele dobták, kérdeztem maga fizeti?”

¹⁴² „Teljesen igaza van. Vasárnap reggel (hajnalban) ürítik a kukákat. A vasárnap hazautazók mit tegyenek a napközben megtermelt szeméttel.”

második időszakban 8 Facebook-bejegyzés foglalkozott e helyszíneken történt esetekkel. Ezek olyan, a vízpart használatával kapcsolatos ügyeket jelentettek, mint a – szabadstrandok fűvén való – parkolás, a horgászok jelenléte és a kutyával való fürdőzés a Balatonban. E témákkal foglalkozó Facebook-posztok jellemzője, hogy gyakran nem „valódi”, azaz személyes konfliktusokról számoltak be, hanem a Faluszemes csoportban posztolók az általuk tapasztalt közterületi szabálytalanságokról készült fényképeiket töltötték fel, miközben felháborodásukat fejezték ki, a kommentelők között pedig vitát generáltak a közterek használatának normái kapcsán. Például 2019 júniusában egy autójával a szabadstrandon parkoló nőről készült lesifotót tettek közzé¹⁴³ a csoportban „VAN AKINEK MINDENT SZABAD ?” felirattal, miközben a feltöltő – Tar András – kommentjéből az is kiderült, hogy „Éppen „akciózik” az egyik kutyája ott, ahol a kisgyerekek is játszani szoktak és persze ott hagyta a végterméket.” Ugyanő pár nappal később elégedetten vette tudomásul újabb Facebook-posztjában¹⁴⁴, hogy a helyszínre kikerült a kutyák fürdetését tiltó tábla. Egy év múlva egy másik balatonszemesi partszakasról szintén hasonló képeket publikáltak¹⁴⁵ egy kutyát fürdető társaságról, majd 109 kommenten keresztül vitatkoztak a problémáról. Ebben az időszakban több bejegyzés is foglalkozott a karanténnal kapcsolatos szabályok betartásával és a nyaralótulajdonosok települési jelenlétével, azonban a hasonlóan moralizáló és a köztereken érvényesülő normákat vitató bejegyzések legfeltűnőbb példája az volt, amikor 2019 szeptemberében a Faluszemes csoportban egy olyan fotót posztoltak¹⁴⁶, amely egy, a vízparti fűben heverő, s egyébként védőkupakkal ellátott injekciós tűt ábrázolt. Az 50 komment hangneme pedig a téma bagatellizálásától a balatonszemesi droghelyzeten való aggodáson át Takács József akkori polgármester vejének botrányára való ironikus utalásokig terjedt.

Más közterületi problémák megvitatása kapcsán is észrevettük a Faluszemes csoportban, hogy a hozzászólók egy része azokat időnként átpolitizálta, s az önkormányzatot, a falu vezetését bírálta miattuk. Például 2020 augusztusában 131 kommenten keresztül vitatkoztak egy, a szabadstrandon felállított sátorról,¹⁴⁷ amelyről a fényképét feltöltő csoporttag azt állította, hogy a háza előtt készült, és több napja laktak benne. A vitában szóba került a strandok gazdátlansága, miközben a fürdőegyletet vezető Eltér Balázs a nyaralósok adóztatásáról beszélt.¹⁴⁸ Viszont Havasy Tamás ekkor már az általa kirobbantott helyi botrány, s a Szemesért Kft. éléről való

¹⁴³ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1799423103536141>

¹⁴⁴ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1804822592996192>

¹⁴⁵ „Kérjük, hogy az együttélés szabályai szerint táblázzák ki a falut, vagy nem ér az egész semmit. Honnan tudja egy ide látogató, hol szabad megállni, kutyát fürdetni stb.? A magam részéről nem vállalom fel rendőri szerepet...”

<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2189091597902621>

¹⁴⁶ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1884299308381853>

¹⁴⁷ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2247547668723680>

¹⁴⁸ „Tudom, gondolhatja, ezt a kuplerájt nézem 15 éve, miközben a nyaralókat adóztatják annak ellenére, hogy belőlük él Szemes.”

leváltása után a téma kapcsán helyi visszaélésekre következtetett: először a strand alkalmazottjait hiányolta, majd rámutatott elégtelen létszámukra, mert az erre szolgáló pályázati pénzeket magáncélok érdekében hasznosították szerinte¹⁴⁹, később pedig a szabályokat nem betartató, a közpénzekből közel másfél évtizede gazdagodó helyi politikai elitről kommentált¹⁵⁰.

Három év múlva nyáron már jóval rövidebb, 15 kommentnyi eszmecsere folytatta¹⁵¹, miután valaki szóvá tette, hogy éppen a főszezon kezdetén „a Vasvári Pál utcai szabadstrandon szabálytalanságra/veszélyességre hivatkozva hivatalból leszedték az összes hintát (2 hintaállványról összesen 4 hintát), és elméletileg a csúszdás mászókat is körbe fogják keríteni, használata tilos lesz amíg el nem bontják.” Míg az egyik hozzászóló az önkormányzat információt osztotta meg arról, hogy „lakossági bejelentés érkezett a fogyasztóvédelemhez, ezért ellenőrzik a szemesi játszótérket”, addig a Havasy Tamás és a Szemes/Öszödi Közlöny ellenes Facebook-oldalt vezető Siklósi Péter László sejtetni vélte az események mögöttes okát: „A távoli feljelentgetők kontrapuduktívan a települési gyerekekkel szúrt ki már!(benne nyaralósok).”

Megosztott (Facebook) közösség: helyi ellentétek és törésvonalak

Majdnem mindegyik eddig említett téma kapcsán láttuk, hogy a Faluszemes csoport az első vizsgált időszakban a Takács József polgármester által vezetett önkormányzattal szembeni kritika és érzelmek kifejezésének helyi fóruma volt. Ennek érdekessége, hogy ez nem feltétlenül a sajtó által is bemutatott ügyek esetében érvényesült leglátványosabban. Takács polgármester vejének 2019-es kábítószer-ügye, a Havasy Tamás által kirobbantott 2020-as helyi botrány és Szomorú Szilárd polgármester lemondása kevesebb reakciót váltottak ki a csoportban, mint például az előbb bemutatott közterületi (rend)szabályokkal, normákkal foglalkozó Facebook-bejegyzések. Az elemzés során azonban inkább azt vettük észre, hogy a kommentelők szinte bármelyik témát képesek voltak helyi közéleti keretbe helyezni, s közben a település vezetését bírálni.

Például, mint említettük, a kulturális témájú bejegyzések többsége – főleg az első időszakban – helytörténeti volt, azonban 2019 és 2020 nyarán is egy-egy Facebook-poszt¹⁵² a balatonszemesi kulturális programok színvonala miatt elégedetlenkedett. Ezt a kommentelők a művelődési ház

¹⁴⁹ „hová lett a pályázati pénz? Persze I.jozef érdekeltségébe tartozó vendéglő körbe térkövezve,”

¹⁵⁰ „az említett rendelet 7. melléklete szerint az üzemeltetőnek kéne betartatnia és biztosítania sok dolgot ! Ez nem valósul meg jelenleg több pontot érintve is . De az adók jól jönnek a támogatásból meg a haverok (sógor , koma , jóbarát ....képviselő) jól éltek 14 évig ! és akkor válasz a horgászsátorra is megvan. Strandon- kijelölt fürdőhelyen NEM szabad ! A jogszabályok betartatása pedig a polgármester-jegyző-képviselők feladata ! Ugye az esküjük erre IS kötelezNÉ Őket!”

¹⁵¹ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3211509438994160>

¹⁵² <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1802289686582816>;
<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2212328432245604>

szaktudásának hiányával magyarázták, miután Takács polgármester leváltotta az intézmény vezetését. Nagy helyi visszhangot kiváltó esetre utalt a Szemesi Napokon 2019 nyarán készült fénykép¹⁵³, amely a színpad feletti molinót ábrázolta, rajta az előző évi rendezvény kézzel átjavított dátumával – a legkritikusabb komment szerint „*ez az egész faluvezetést bemutatja, polgármestertől, testületestől, kht-tól Művházig: kicsinyes, rövidlátó megélhetési percmemberkék. Akik ebben benne vannak nincs helyük a választás után!*”

2020 novemberében egy kisfilmet osztottak meg¹⁵⁴ a *Faluszemes* csoportban arról a gőzmozdonyról, amelyet 2017 tavaszán szállítottak át Balatonboglárról a balatonszemesi vasútállomásnál lévő térre, s pár év alatt a település egyik kedvelt helyszínévé vált: például a karácsony előtti díszes kivilágításáról rendszeresen tettek közzé fotókat. A bejegyzéshez többnyire pozitív kommentek érkeztek, az egyikre válaszolva azonban a csoport legaktívabb kommentelője és a falu mindenkori vezetésének lehangosabb kritikusa, Tar András elmondta, hogy „*sokan nem véletlenül nevezik »Júdás mozdonyának«*” egy Takács József volt polgármesterhez és az egykori orosz táborhoz kötődő, általa feltételezett visszaélés¹⁵⁵ miatt – ezután az orosz tábor hányatott sorsáról és arról beszélgettek, hogy a falu vezetőinek ezzel kapcsolatban „*eddig csak szélhámosságokat sikerült tető alá hozniuk*”.

A Facebookon folyó helyi kommunikáció e kettősége a 2019-ben és 2020-ban rendezett helyi választás(ok) kapcsán is jól kifejeződött. A *Faluszemes* csoport a kampány során részben a jelöltekkel kapcsolatos vélemények ütköztetésének, megvitatásának színtere volt, másrészt a kívülálló számára nem mindig tisztán átlátható sztereotípiák, személyes konfliktusok, sértődések kifejezésének terepe. 2019 augusztusában például hosszan beszélgettek¹⁵⁶ a kulturált kampányról, mert az „*itt élő emberek megérdemlik, hogy ne a másik jelölt aláásásával, pletykák, rémhírek terjesztésével tömjék a fejüket!*”, majd arról¹⁵⁷, rendezzenek-e választási vitát a polgármester-jelölteknek. Pár héttel később valaki internetes szavazást, helyi „közvéleménykutatást” végzett¹⁵⁸ a jelöltek népszerűségéről. Szintén ekkor egy csoporttag egy

---

¹⁵³ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1833551083456676> S ez például több reakciót kapott, mint nem sokkal korábban a Takács Józsefet – vejének ügye miatt – lemondásra felszólító bejegyzés:

<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1786675434810908>

¹⁵⁴ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2350969975048115>

¹⁵⁵ „*A volt orosz úttörőtábort ahonnan kivágatott 30-40 hatalmas fát / csaknem az egész ligetet /, hogy helyet adjon a vasútépítést kiszolgáló Mészáros Lőrinc féle V-Hid Zrt-nek betonkeverés és törmelék lerakás céljára, gyakorlatilag nulla haszonért az nyaraló övezet kellős közepén. Viszont megkapta ajándékba a MÁV boglári üdülőjében rozsdásodó mozdonyt, aminek csak a filmen látható az átszállítása a szemesi "Rózsa-parkba" több mint 1 millió forintjába került a falunak + a masina rozsdátalanítása és átfestése. Ez is hozzá tartozik a "szemesi mozdony" sokadik utóéletéhez. A kapcsolódó bizniszekről pedig ne is szóljunk, mert azok csak helyi szóbeszéd.*”

¹⁵⁶ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1862417663903351>

¹⁵⁷ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1863625933782524>

¹⁵⁸ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1893629837448800>

ábrát töltött fel az általa optimálisnak tartott helyi önkormányzat összetételéről („Megpróbáltam egy szakértői csapatot létrehozni!”), a kommentek között azonban már megjelent nyaralások és helyiek ellentéte, az utóbbiakkal szembeni előítélet. „Még jó hogy nem itt szavaz” – válaszolta valaki, mások pedig kijavították: „Tévedés Dalma! Ilonka neni itt szavaz. A családjával együtt. Érintettségemtől FÜGGETLENÜL, én becsülöm, hogy nem szimpátia, hanem tudás, szakmai ismeret alapján próbálja megosztani véleményét, ugyanúgy, ahogy azt mások is teszik, csak épp nem tudjak ilyen cizelláltan kifejezni magukat.”

2019 szeptemberének végén, néhány nappal a választás előtt annak későbbi győztese, a Balatonszemes polgármesterévé választott Szomorú Szilárd bejelentette¹⁵⁹ a Faluszemes csoportban, hogy elhagyja azt az ott kialakult ellentétek miatt. Az őt támogató kommentek a pozitív kampányát hangsúlyozták, kívülállóként és utólag pedig elég nehéz átlátni és rekonstruálni a közösségi média balatonszemesi színtereiben akkor történeteket. Valószínűleg polgármester-jelölti rivalisa, Farkas Péter előző napi, s időközben eltávolított, kampányvideóját tartalmazó bejegyzésének¹⁶⁰ tartalmára utalt. Ennek egyik hozzászólója szerint nem korrektül idézték Szomorú Szilárdot, a két jelölt támogatói ezután több tucat kommentben vitatkoztak erről. Ebből a vitából az is kiderült¹⁶¹, hogy Szomorú Szilárdot azért is bírálták, mert az előző, Takács József vezette önkormányzat, tehát a falu régi vezetésének tagja volt. Hasonló vélemények később is folyamatosan megjelentek a csoportban, ráadásul Szomorú lemondása után 2021-ben polgármesterré választott Németh Kornélnéval szemben is.

Nyilván nem véletlen, hogy a fenti témák megvitatása közben többször szóba került a Facebook helyi közéletben játszott szerepe. Ezt többnyire olyan (alkalmi) kommentelők vetették fel, akik meglehetősen politikaellenes véleményt képviseltek, miközben éppen a Facebookon folytatott viták hasznosságáról generáltak vitát. Gyakran az ilyen hozzászólások között is megjelent helyiek és nyaralások konfliktusa: az előbbiek képviselői az utóbbiakat vádolták a Facebookon folytatott felesleges hangulatkeltéssel. Erre jó példa Németh Kornélné – akkor még önkormányzati képviselő – 2019 júliusi, 95 kommentet kapó posztja¹⁶², amelyben az üdülőhelyi fórumról éppen

---

¹⁵⁹ „Megteszem az első lépést annak érdekében, hogy ez az állapot amely kialakult itt az oldalon, ne tudjon tovább folytatódni a továbbiakban. Ez nem vezet előre és nem építő jellegű. Nem szeretném, hogy barátok, a település lakói vagy ingatlan tulajdonosok, akik eddig jóban voltak, most pedig egy választás miatt, már nem is köszönnek majd egymásnak”.

<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1888750571270060>

¹⁶⁰ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1888182227993561>

¹⁶¹ „Úgy támadják ezzel Szilárdot, hogy ő eddig is tevékenyen részt vett a falu életében de lássuk be ha 6 képviselőből (plusz egy alkalmatlan polgármester) 2 „jót akar” nem lehet csodát tenni! Az előző ciklusokban nem Szilárd volt a polgármester úgyhogy miért is próbálják lejáratni? Voltak szimpatikus gondolatai ennek a csapatnak de számomra átcsapott a tevékenységük egy propaganda “hataloméhes” tevékenységgé! (Tisztelet a kivételnek)”

¹⁶² <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1832148893596895>

azokat hiányolta, „*akik ezen az oldalon elégedetlenkednek*”. A hozzászólások egy része Takács József polgármester személyével szembeni ellenszenvét fejezte ki, őt okolták a távolmaradásuk miatt, például felemlítették az egy évvel korábbi hasonló fórumot: „*volt is balhé rendesen*”. Más kommentelő a még szimpla nyaralóként véleményt nyilvánító – magát is akként azonosító („Őszödi nyaraló”) – Havasy Tamást bírálta¹⁶³ ezért, aki ezután más kommentelőkkel éppen a „betolakodó nyaralókról” szóló véleményeken ironizált. A hasonló vitákat bíráló apolitikus kommentek¹⁶⁴ mellett további érvként megjelentek a hozzászólások között a két csoport összefogását és a kompromisszum keresését javasló vélemények is: „*ma a fórumon a Bánk Bán utcai üdülő tulajdonosok példaként álltak előttem. Együtt jöttek el és kértek annak a problémá(k)nak a megoldását ami az ő kis “közösségüket” érinti. Példaértékű.*”

Az előző vitát pár héttel megelőzve, 2019 júliusának elején például valaki külön posztot¹⁶⁵ is szentelt e témának, ahol 89 kommenten át vitatkoztak a „köpködővé” vált Facebook-csoportról, s annak szerepéről a helyi nyilvánosságban. Ahogy az egyik hozzászóló személyeskedéstől nem mentes véleménye kifejezte, a csoportban kialakult a nyaralósok egy olyan aktív kommentelői köre, akik folyamatosan és meglehetősen kemény vagy gúnyos hangnemben támadták a falu aktuális vezetését: „*Mélyen tisztelt Tar..oln! vágyó Sunny..skodó és Kemény...kedő uraim...! Javaslatom a következő:...nyissanak egy Balatonszemes vitafórum nevezetű oldalt, ahol mindenki önfeledten ömlesztheti a mocskot, lehet vádaskodni ...ítélkezni.... Ez a csoport egy kedves Szemest mutatott idézett sokáig...élvezet volt ellátogatni az oldalra.../fotók,emlékek stb./ Ma már csak a politika mocskolódás maradt...*”

A Faluszemes csoport tematikus kettősége 2019 októberében is előkerült, amikor a csoport új adminisztrátoraként mutatta be magát egy Facebook-bejegyzésben Kónya Éva: „*Az elmúlt 2-3 évben sokak számára diszsonáns volt a “lap” szelleme: egyszerre voltak jelen a közösségünket érintő közügyekkel kapcsolatos - néha erős - hangok, míg alattuk és felettük Szemesről, Szemesen készült gyönyörű, békét és nyugalmat sugárzó fotós-képes beszámolóposztok kaptak helyet. Érdekes kettősség, amely azonban a mindennapjainkat meghatározta. Árpád szellemiségét én is szeretném tovább vinni: úgy érzem továbbra is szükség van a békés tájképekkel együtt a közügyekkel kapcsolatos hangokra.*” A kommentelők között a Faluszemes alapítója – mint „a lap tulajdonosa” – Liber Árpád is megszólalt: „*EGYETÉRTEK Veled ,mint a lap tulajdonosa,meg kell hagyni.,egyenlőre!Terheli a témát az is hogy van egy Balatonszemes Most c.oldal,mellyel könnyen*

---

¹⁶³ „*Egy nyaraló, nyaraljon élvezze az időt és fürödjön, ha nem volt ott a gyűlésen.*”

¹⁶⁴ Például: „*Hölgyeim és uraim, ez a ""nagypolitika"" leképezése kicsiben!*”; „*Még jó hogy szemesen én csak részt veszek a kultúrában és ebből a pettingből kimaradok.*”

¹⁶⁵ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/1832148893596895>

összetéveszthető lenne . *„Jelezték ,hogy Ők fotóoldallal térnek vissza ,mi maradunk az eredeti szellemiségnél.”*

A második időszak politikai témájú Facebook-posztjainak áttekintése közben jól érzékelhető volt az is, hogy a *Faluszemes* csoport (hangneme) 2023-24-re már moderált lett: a *Faluszemes* ekkor már nem egyszerűen a falu vezetésével szembeni korlátlan kritika fóruma, hanem az adminisztrátorok és hozzászólók igyekeztek a település önkormányzatának álláspontját is bemutatni a helyi közéleti ügyek kapcsán. Például 2023 februárjában egy alföldi faluról osztott meg valaki egy bejegyzést¹⁶⁶, amelynek „sikereit”, azaz megnyert pályázatait és „összetartását” szembeállította a „marakodással”, „félretájékoztatással” és „mutyival” teli Balatonszemessel. Erre a csoport adminisztrátora, Kónya Éva válaszolt: közzétette a falu által elnyert pályázatok listáját. A *Faluszemesen* ekkor már rendszeresen közzétették a Balatonszemes „hivatalos” Facebook-oldalán, a *Balatonszemes* 8636-on megjelent „hétzáró” posztokat. Ezek kommentjei között esetenként kritikus és azokat korrigáló vélemények is egyaránt megjelentek.¹⁶⁷ Másrészt érdekes volt itt megfigyelni, hogy ehhez társult a falu ellenzékének és időközben azok Facebook-oldalává vált *Balatonszemes Mostnak* a kritikája, amit éppen a Facebook technikai adottságai tettek lehetővé: a *Faluszemesben* azt posztolták kritikusan, hogy a *Balatonszemes Most* csoportban milyen negatív kommentárral osztották újra az önkormányzat hétzáróját a *Balatonszemes* 8636-ról.

A 2023-24-es időszak 150 legkommentáltabb Facebook-posztjának 40 helyi közéleti témájú bejegyzését nagyrészt két téma uralja: a 2024-es önkormányzati választások (16) mellett különféle személyes konfliktusok (15). A választás kampány az első időszakhoz képest viták és éles konfliktusok nélkül, moderált hangnemben zajlott le a *Faluszemes* csoportban. A csoportban előben közvetítették¹⁶⁸ az egyik választási fórumot, a leginkább kommentelt bejegyzések között viszont csak a polgármesterré választott, a Fidesz jelöltjeként induló Iváncsics Zsolt bemutatkozó anyagai találhatók meg, esetenként kritikus kommentek társaságában. Néhány megválasztott képviselő pedig a választás után megköszönte a szavazóik támogatását.

A csoportban 2023-24-ben megjelenő személyes konfliktusok mindegyike Havasy Tamáshoz kötődött: a Facebookon folytatott tevékenysége, a *Szemesi-Őszödi Közlönyben* publikált tartalmai mellett az ekkor zajló polgármester-jelölti kampányához is. A *Faluszemesen* előfordultak olyan posztok,¹⁶⁹ amelyek afféle rövid „publicisztikaként” általánosan elemezték Havasy helyi közéleti

---

¹⁶⁶ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3118080885003683>

¹⁶⁷ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3229805690497868>

¹⁶⁸ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3466891366789298>

¹⁶⁹ „Milyen kötődése lehet, ennek az embernek? Haraszi? Szemes? Nem! Egyik sem. Hatalmat akar. Uralkodni, megmondani és lealázni illetve a saját mételyét terjeszteni, vélt igazsága alapján. Nem kell tőle félni. Egy megkeseredett ember vagdalkozása, ne tartson vissza Titeket, hogy lerázzátok magatokról ezt a

szerepét. Többször a csoportban olyan posztokat tettek közé, amelyek az általa kreált aktuális tartalmakra szánt riposztok voltak, nagyon sokszor éppen hasonló vizuális eszközökkel. Fotókat montázsoltak, részleteket nagyítottak ki, szövegmagyarázattal láttak el képeket, mintegy olyan mémeket alkottak, amelyek az internetes terjesztésre szántak, céljuk pedig Havasy állításainak cáfolata, meghazudtolása volt. Ilyen volt például az a poszt¹⁷⁰, amelyet 2024 májusának végén tettek közzé a *Szemes/Öszödi Közlöny* egyik aktuális tartalmát remixelve. E kép akkori kontextusát nem ismerő kívülállóként nehezen látjuk át a feltöltő által szándékolt üzenetét, azonban a kommentek is inkább a *Balatonszemes Most* oldallal való szembenállással foglalkoztak, amelyet szerintük többek között „egyoldalúság” és „mindenszarizmus” jellemez.

A *Faluszemes* bejegyzéseiből az is jól érződött, hogy ezek az online térben meglévő konfliktusok és személyes ellentétek Balatonszemes hétköznapi életében is tetten érhetők, ahogy az online és offline kommunikáció összekapcsolódik egymással. Például első látásra szintén nehezen kibogozható volt az a szűkszavú Facebook-poszt¹⁷¹, amely egy választási fórumon kialakult heves vitára és kiabálásra reagált. A kommentelők utalásaiból, s a „rivális” helyi Facebook-felületekből derült ki, hogy ez Havasy Tamás választási fórumára utalt; a vita pedig nemcsak az önkormányzat egyik friss intézkedéséről, hanem egy, az internetről időközben eltávolított videóról is szólt. A Havasy Tamás miatt kialakult konfliktusok másféle online megjelenési formája volt az, hogy a csoportban bejegyzések¹⁷² foglalkoztak a vele szemben lezajló bírósági perek eredményéről. 2024 tavaszán Kónya Éva, a *Faluszemes* adminisztrátora például több részes személyes kampányt folytatott Havasy Tamással szemben: videóiban¹⁷³ a választás közeledtével egy ketyegő óra figyelmeztette a balatonszemesi közéletet felkavaró személyt arra, hogy mennyi „ideje maradt” hátra a helyi politikában. Ennek egy epizódja például az egyik helyi választási fórum résztvevőit ábrázolta, ahol a jelenlévőket arra kérte, hogy álljanak fel azok, akiket eddig „a jelölt úr feljelentett” vagy megrágalmazott. A videó következtetése szerint „a terem 90 százaléka áll.”

A helyi Facebook-csoportokban zajló kommunikációt áttekintve az is feltűnő volt, hogy a balatonszemesi (online) közélet eddig szóba került véleményvezérei, a különböző csoportok meghatározói figurái többször is úgy említették a Facebook felületeit, mintha hagyományos, intézményesített médiumok lennének, voltaképpen újságok. Már utaltunk rá, hogy Liber Árpád, a

---

fájó sebet, ezt a gennyes kelést, amit Ő és csapata képvisel. Mert ők egy csapat. Csapatban járó hiénák, akik azt hiszik, hogy oroszlanok.”

<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3347818868696549>

¹⁷⁰ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3476444212500680>

¹⁷¹ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3485686868243081>

¹⁷² <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3347614618716974>

¹⁷³ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/3486419281503173>

Faluszemes alapítója a „lap tulajdonosának” nevezte magát: ehhez hasonlóan 2020 áprilisában egy eldurvult vitát azzal a megjegyzéssel¹⁷⁴ zárt le, hogy „nem fér bele a lap szellemiségébe!” A két egymással rivalizáló Facebook-oldal tagjai rendszeresen a cenzúra vádjával illették a másik oldal adminjait; például ilyen vitát folytattak 2024 szeptember elsején a *Balatonszemes Most* csoportban, ahol Birkás Péter adminisztrátor bejegyzésében¹⁷⁵ Kónya Éva, a *Faluszemes* adminjának cenzúra vádjait utasította vissza, miközben önmagát az oldal „tulajdonosának” titulálta. A kommentelők között pedig Havasy Tamás a két Facebook-csoport helyi harcát úgy jellemezte, mintha egymással az olvasókért versenyző médiumok lennének – amelynek győztese természetesen a hozzá közel álló, helyi ellenzéki *Balatonszemes Most*. Hasonló nyilvános szerepvállalásra utal Havasy Szemesi-Őszödi Közlönyének neve, illetve az, hogy a Facebook diskurzusokban időnként újságírónak titulálta magát, s néha őt más kommentelők¹⁷⁶ is – az ellenfelei persze gúnyos értelemben.

A Facebook-csoportok helyi újságokhoz hasonló szerepe egyébként már abban a 2020-as, 240 kommentet kiváltó, s már említett diskurzusban felmerült, amely egy helyi fakivágásról szólt. Itt az egyik kommentelő vetette fel a Fürdőegyesület részére – s itt az általuk egykor kiadott lapra, a *Szemesi Miújságra* gondolt – a „régiszemesi újság” hiányát és egy hasonló „elektronikus” változat indítását. Erre Eltér Balázs, akkori fürdőegyesületi vezető azzal válaszolt, hogy „*semiképp nem javasolnám egyik társadalmi szervezetet sem a fejlécre, mert csak bélyeggé válik. Buday Miklós is kínosan ügyelt rá, hogy a Szemesi Miújság mindenkitől független médium legyen. Mégis 25 évig rákenték, ránkenték, hogy szócső.*” Ugyanakkor Tar András, a Havasy Tamás helyi ellenzéki köréhez tartozó aktív kommentelő 2020-ban még úgy vélte¹⁷⁷, ezt a szerepet éppen a *Faluszemes* Facebook-csoport, mint elsősorban a nyaralósok online fóruma töltötte be.

Balatonszemes helyi közéletét a *Faluszemes* Facebook-csoportban vizsgálva több olyan konfliktust, helyi törésvonalat is észrevehettünk, amelyek akár össze is kapcsolódhatnak, egymást is erősíthetik, azonban a közösségi média tere nem feltétlenül alkalmas arra, hogy átlássuk, megmagyarázzuk ezek létrejöttét. A hasonló lokális Facebook-oldalak egyszerre

---

¹⁷⁴ <https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2109654599179655>

¹⁷⁵ „hisz ők törölgetni szoktak a 8636on is meg a saját megszerzett Bazári ujság oldalon is. Annyit azonban figyelembe kéne vennie, hogy amióta Peti a tulajdonosa ennek az oldalnak és ez az admin csapat van akik vannak ez az oldal +1600 fővel elhúzott a Bazári laptól.”

<https://www.facebook.com/groups/1197040063655790/permalink/9091639014195816/>

¹⁷⁶ Például a *Faluszemes* csoportban 2020 októberében, az aktuális önkormányzati ülésről folyó vitában az egyik hozzászóló szinte helyi (ok)nyomozó szerepére utalt: „Havasy úr született hibakereső, inkább azzal kellene törődni, hogy ne találjon semmit.”

<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2314912895320490>

¹⁷⁷ „Jelenleg kb. ezt a szerepet tölti be a "Faluszemesen most" fb- fórum. A mintegy 3 ezres tagság több mint kétharmada ugyanis itteni nyaralótulajdonos, vagy visszatérő üdülővendég. A falu lakossága /csecsemőt és abszolút inaktív időst is beleszámolva / 1600 fő.”

<https://www.facebook.com/groups/1107240752754383/permalink/2312165562261890>

lehetnek a településsel való (politikamentes) pozitív azonosulás kifejezésének, másrészt a helyi közéleti kritikának az eszközei. Mint láttuk, Balatonszemes esetében ehhez nyaralósok és helyiek több évtizedes ellentéte társult, amely a Facebook színterében olyan, sokszor talán személyes, máskor politikai, ideológiai ellentétek kialakulására vezetett, amelyek pusztán a közösségi médiát tanulmányozva, lokális tudás és jelenlét nélkül nehezen átláthatók. Mindezt az okozza, hogy ezek a konfliktusok nemcsak a balatonszemesi közélettel foglalkozó, szinte burjánzó számú Facebook-oldalakon zajlanak párhuzamosan, hanem a mindennapi élet offline tereiben is: személyes kapcsolatokban, falugyűléseken, üdülőhelyi fórumokon, vagy mint kiderült, Balatonszemes esetében a bírósági tárgyalóteremben is. Találó volt az egyik kommentelő ironikus megjegyzése, amelyet 2020 júniusában tett egy, a Balaton körüli beruházásokról szól cikkről szóló vita közben: *„2020-as Szemesi Jóban - rosszban epizódok: 1. Nyaralósok VS. Falu 2. Havasy VS faluvezetés 3. Kádár fanok VS narancs fanok.”*

A helyi politika korszakai – a polarizált, destruktív nyilvánosság kialakulása

Az általunk vizsgált időszakban Balatonszemest, a helyi közéletet alapjában véve Takács József hosszúra nyúlt polgármesteri tevékenysége határozta meg. Noha már 2019-től nem Takács a település irányítója, de az ő vezetése alatt indultak ez azok az ingatlanfejlesztések, amelyek a kempingek és vízparti telkek eladásához, majd a falu arculatát megváltoztató, nagyléptékű lakópark- és apartmanházak építéséhez vezettek. Takács polgármesteri korszaka azért is meghatározó, mert ekkor éleződtek ki azok az érdekkülönbségek a helyi társadalom különböző csoportjai között, amelyek búvópatakszerűen mindig is jelen voltak, de a válsághelyzetek aktivizálták ezeket. Ekkor terjed el a nyilvános kommunikációnak egy olyan stílusa a különböző lokális offline és online platformokon, amelyeket sokan csak „botrányosnak” aposztrofálnak, s ekkortól vált a helyi közélet emocionálisan túlfűtötté. S ez az az időszak, amikor Balatonszemes konfliktusai – különböző rendőrségi ügyek, feljelentések és bírósági tárgyalások, tiltakozó akciók – megjelennek az országos nyilvánosság felületein is.

Takács József már a 2002-es önkormányzati választáson is elindult, akkor még alulmaradt Illés Antallal szemben, ám a következő választást már sikerült megnyernie. Három cikluson keresztül választották a falu vezetőjének – 2006-ban mindössze egy mandátum különbséggel, de a következő választásokat (2010, 2014) már meggyőző fölényrel nyerte meg. Elindult még a 2019-es önkormányzati választáson is, de ekkor már csak a harmadik helyre került a győztes Szomorú Szilárd mögött. Ez hosszú, 13 éves polgármesteri megbízatás látszólag lehetőséget kínált a lépésenkénti építkezésre, a település, a helyi társadalom stabilitásának megteremtésére. Elvileg kedvezett a folyamatosságnak, hogy ebben az időszakban a képviselőtestület összetétele is állandóságot mutatott: a képviselők (zömükben pedagógusok, helyi vállalkozók, önkormányzati alkalmazottak) nagy része több cikluson keresztül, folyamatosan részt vett az önkormányzat munkájában, kellő rátekintéssel rendelkezett a helyi ügyek vonatkozásában.

E látszólagos stabilitás ellenére a helyi közélet nem volt mentes az ellenségeskedéstől, Takács hatalomgyakorlási módszerével, vezetői stílusával sok ellenséget és kevés támogatót szerzett magának. A helyi társadalmat megosztották megnyilvánulásai, harcos kiállításai, alkalmankénti vádaskodásai. A felfokozott politikai hangulatot jól mutatja, hogy az önkormányzati választásokon rendre nagyszámú (21/26/25) jelölt indult el – annak ellenére, hogy a végül mandátumot nyertek köre állandóságot mutat. A polgármester tevékenységével elégedetlenkedők már 2014-ben széles koalíciót hoztak létre, erőteljes kampányt folytattak, s

megpróbálták leváltani Takácsot¹⁷⁸, aki azonban felvette a kesztyűt, *Mindenki Szemesért* névvel életre hívta a maga választási szövetségét, amely sikerrel szerepelt a választásokon. A polgármesterváltást csak 13 év után, 2019-ben sikerült megvalósítani, amikor már jelentősen erodálódott a regnáló vezető bizalmi-politikai tőkéje. Takács esélyeit nagyban rontotta az az országos médiában 2019 júniusában több helyen is megjelent hír¹⁷⁹, miszerint veje, a település biztonságáért felelős civil szervezet vezetője, az önkormányzat járművel terjesztette a kábítószer a Balaton körül. A 2019-es önkormányzati választáson Takács leváltására – a 2014-től képviselőként dolgozó – Szomorú Szilárd vállalkozott, aki körül szintén egy széles koalíció jött létre. A Fidesz-KDNP képviselőjében induló jelölt meggyőző fölényrel, 62,18%-al (605 szavazat) utasította maga mögé vetélytársait. (Az egykori polgármester, Takács József 10,38%-al (101 szavazat) csak a harmadik helyen zárta a szavazást.)

A kép persze ennél árnyaltabb, Takács és a falu kapcsolata a kezdeti években jónak volt mondható, több ügyben is az egész közösség támogatását élvező, látványos akciókat szervezett a közösségi tereket veszélyeztető beruházásokkal szemben. Élére állt annak a tüntetésnek, amely még 2008. augusztus 2-án zajlott, s amely – a Balatoni Hajózási Zrt által, a vitorlások védelmére hivatkozva – elzárt keleti mólósétány megnyitását követelte¹⁸⁰. Ugyancsak határozottan és következetesen fellépett 2017-ben a Lidó kemping privatizációja során, amikor az adásvételi eljárás során váratlanul az ingatlan tulajdoni lapjáról lekerült az önkormányzat elővásárlási joga¹⁸¹. Ez ügyben feljelentést is tett, amely eljutott egészen a bírósági tárgyalás kikényszerítéséig¹⁸².

A másik oldalon azonban az is látható, hogy a polgármester és a helyi közösség közötti kapcsolatot – az interjúk tanulásága szerint elsősorban a vezetői stílusa miatt – egyre több konfliktus terhelte. Különösen a nyaralótársadalommal szemben volt már a kezdetektől fogva bizalmatlan. A bizalmatlanság egyik oka, hogy a Fürdőegyesület még a 2006-os önkormányzati választások során egy polgármesterjelöltet támogatott, s azzal kampányolt, hogy a nyaralótulajdonosok jelentkezzenek át ideiglenes lakosnak, s Balatonszemesen szavazva

---

¹⁷⁸ A 2014-es önkormányzati választásokról egy háromrészes dokumentáció rendelkezésünkre áll, amelyben Takács József-féle *Mindenki Szemesért* képviselőjelölti csapat bemutatja elképzeléseit: https://www.youtube.com/watch?v=03_FJueqM8w

¹⁷⁹ Erről a médiaelemzés fejezetbe részletesen lesz szó, itt csak utalunk erre:

<https://magyarnarancs.hu/bun/balatonszemes-polgarmesterenek-a-veje-teritette-a-drogot-az-onkormanyzat-pedig-adta-hozza-az-autot-120430>

¹⁸⁰ Erről részletesen: Kolumbán Tünde: Nem bírják a kizártságot. Nem nyugszanak a helyiek, követelik a mólójukat. *Somogyi Hírlap* 2008. augusztus 4, 3. Két évvel korábban szintén volt ebben a témában egy tüntetés, ugyanebben az ügyben, ahol az egyik felszólaló Illés Antal, akkori polgármester volt

¹⁸¹ Fónai Imre: Kempingjéért perel Balatonszemes. https://nepszava.hu/1122982_kempingjeert-perel-balatonszemes

¹⁸² A bírósági eljárás 2017. februárjában zajlott, de nem járt eredménnyel.

hatásuk legyen az önkormányzati választások eredményére¹⁸³. A közmeghallgatásokon, de különösen a minden év nyarán megtartott üdülőhelyi fórumokon gyakoriak voltak a heves viták, vádaskodások, éles megfogalmazások, amelyek tovább mérgezték a helyi közélet légkörét. Különösen emlékezetes volt a 2018. június 28-i üdülőhelyi fórum, ahol több olyan kijelentés is elhangzott a polgármester részéről, amelyek azóta is visszaköszönnek különböző viták, közéleti beszélgetések alkalmából: „Akinek nem tetszik Balatonszemesen a körülmény, az vehet a környező településeken nyaralót¹⁸⁴” – ez a sommás, érzelmileg túlfűtött hangulatú megfogalmazás megjelent több országos hírmédiium beszámolójában is.

De nemcsak az offline kommunikáció alkalmait jellemezték heves viták, éles kijelentések, elhatárolódások és szembeállítások, a polgármester különösen érzékeny volt a sajtóban és az interneten megjelenő, a településsel vagy saját személyével foglalkozó hírekkel szemben, támadta a vele szemben kritikus nyomtatott lapokat vagy online fórumokat. Volt úgy, hogy tevékenységével kapcsolatban kritikákat megfogalmazókat azzal vádolta meg, hogy az ő Facebook-posztjaik miatt esett el a falu pályázati forrásoktól¹⁸⁵, más esetben pedig egy önkormányzati rendelettel megtiltotta a „Balatonszemes” név használatát a vele szemben kritikus véleményeknek hangot adó Facebook-csoportnak¹⁸⁶. Mindez a település médiaviszonyaira, nyilvánosságának állapotára is hatással volt. A helyi közélet erősen polarizálódott, a lokális médiarendszer egy része kifejezetten közéleti botrányok kihozzátását, vádak megfogalmazását tartotta fő feladatának. Az általunk vizsgált időszakban (főleg az elején) a település közéletét az éles, gyakran személyeskedő, bírósági feljelentésekig eljutó viták jellemezték, ahol az egymással szembeálló csoportosulások csak időnként – leginkább egy-egy

---

¹⁸³ Fónai Imre: Néhány hét alatt jelentősen nőtt Balatonszemeslakóinak száma. *Somogyi Hírlap* 2006. szeptember 26, 5. „Százharminc nyaralótulajdonos jelentkezett be a balatonszemesipolgármesteri hivatalban ideiglenes lakosnak néhány hét alatt. Az volt a céljuk ezzel, hogy így a Balaton-parti községben szavazhassanak október elsején, azaz befolyásolhassák a polgármester- és képviselő-választás eredményét. A fürdőegyesület hívta a lakókat. A fürdőegyesület tette közzé a felhívást: jelentkezzenek be minél többen, mert szerintük Szemesen rossz irányban mennek a dolgok. Helytelenítik többek közt, hogy a faluvezetés az önkormányzat katasztrofális anyagi helyzetére való tekintettel a község még megmaradt ingatlanvagyonát áruba bocsátotta.”

¹⁸⁴ Jegyzőkönyv Balatonszemes Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2018. július 28-án 9.00. órakor a Latinovits Zoltán Művelődési Ház földszinti tanácskozó termében megtartott üdülőhelyi fórumáról.

¹⁸⁵ „A május 7-i testületi ülésen Takács arról tájékoztatta a résztvevőket, hogy két helyi nyaralótulajdonos Facebook-bejegyzései miatt 2,5 millió forint kárt szenvedett el a község. Pontosan úgy fogalmazott, hogy épül a vasúti fénysorompós átjáró, az alapozást végzik, alakul a 7-es útra történő csatlakozás. Egészen nem fog kiérni, mert a vasút kivitelező cég levonult egyes facebookozók miatt, Tar András és Kemény Gábor jóvoltából, ami 2,5 millió mínuszt eredményezett a községnek.” – olvasható a 24.hu cikkében. Mázsár Tamás: Balatonszemes polgármestere elintézte a vasúti átjárót a „kényelmes embereknek, akik nem tudnak 1 kilométert gyalogolni” 24.hu 2018. 05. 23. 8

<https://24.hu/fn/gazdasag/2018/05/23/balatonszemes-polgarmester-vasutepites-meszáros-takacs/>

¹⁸⁶ Az esetet részletesen tárgyaljuk a Balatonszemes közösségi médiatérképét bemutató fejezetben.

választási időszakban – voltak képesek egymással konszenzusra jutni és együtt dolgozni. Ezek az alkalmi koalíciók azonban legtöbbször csak rövid ideig tartottak, s a menetrendszerűen jelentkező konfliktusok újra kiélezték az ellentéteket, s visszahozták a helyi közéletet meghatározó, korábbi kommunikációs formákat.

Ugyanakkor ez a fajta kommunikációs stílus nem váratlanul jelentkezett, a község nyilvánosságban látenszen mindig is jelen volt egy ilyen hang, amely konfliktushelyzetekben könnyen eszkalálódáshoz vezetett. A Fürdőegyesületnek a rendszerváltás után létezett egy *Mi újság?* című nyomtatott lapja¹⁸⁷, amely alkalmanként éles kritikát fogalmazott meg önkormányzattal szemben. Ugyanez volt jellemző a *Mi újság?* jogutódjának számító *Minálunk* című, helyi ügyekkel foglalkozó online újságra, amelynek komment-rovata, az ottani hangvétel nagyon hasonlít a mai Facebook-csoportok némelyikében megfigyelhető stílushoz, sokszor átfedések is vannak a szerzők között. Az online újságban megjelenő írások némelyikét ugyanúgy feljelentések és bírósági eljárások követték, mind a Szemes-Öszöd Közlöny posztjait. Így volt ez például 2014-ben, amikor egy ott megjelent írása miatt a polgármester rágalmozás miatt büntető eljárást indított a nyaralótulajdonos Kemény Gábor ellen, mert „alkontárnak” nevezte a alpolgármester-jelöltet, akit a polgármester „évek óta favorizál, fizeti”, s ezzel megsértette a polgármester jóhírnévhez való jogát¹⁸⁸.

Az is jól látszik, hogy 2019-es évben tetőzött kommunikációs spirálból nagyon nehéz kitörni. A botránypolitizálást folytató szereplők/portálok folyamatos támadásaikkal megteremtették saját ellenségeiket, akik mintegy párhuzamos kommunikációs univerzumként felépítenek egy hasonló stílust alkalmazó platformot. Egymással állandó vitában álló, destruktív résznyilvánosságok jönnek így létre, amellyel szembefordulni csak kevés játéktér kínálkozik. Például azért, mert az így létrejövő kommunikációs térben az önkormányzatot folyamatos közérdekű adatigénylésekkel szorítják sarokba, s testület a nyilvános kommunikációban úgy jelenik meg, mint állandóan kérdőre vont, inkompetens szervezet, amelynek képviselői defenzívában vannak, a maguk fórumain kényszerülnek válaszolni a vádakra. Vagy azért, mert a helyi közélet legtöbbször azon kérdések mentén tematizálódik, amelyet a destruktív kommunikációt folytató portálok felvetnek. Egy harmadik típusú stratégia, amelyet jelen képviselőtestület tagjai közül is többen folytatnak, a tudatos ignorálás, figyelmen kívül hagyás, ami akár sikeres is lehet, hiszen a 2024-es választási

---

¹⁸⁷ A problémáról, a Fürdőegyesület lapjáról 2011-ben még részletes beszámolót közölt a megyei lap újságírója: <https://www.sonline.hu/kozelet-somogy/2011/09/az-udulotulajdonos-is-szamit-hivatalt-ment-az-allando-lakcim> A *Mi újság?* című újság a budapesti, könyvkiadással foglalkozó Logod Bt. kiadásában 1993-2010 között jelent meg: https://nektar.oszk.hu/peldinfo_spring/peldinfo.htm?id=1010253&language=hu&view=1

¹⁸⁸ Az esetről a Társaság a Szabadságjogokért egyesület számolt be: https://ataszjelenti.444.hu/2017/05/04/egy_rovid_iras_miatt_evekig_a_birosagon_feleslegesen

eredmények a botrányok egyik főszereplőjének, Havasy Tamásnak a marginalizálódását mutatják.

Történtek próbálkozások, hogy a település kiemelkedjen ebből a negatív kommunikációs spirálból, túllépjen a közéletet ellehetlenítő vitákon, s újrapiézicionálja magát. A legnagyobb reményt Szomorú Szilárd polgármesteri tevékenységéhez társult, a 2019-es évet úgy írták le az interjúalanyaink, mint egy új kezdet lehetőségét. Az ekkor született testületi dokumentumok azt mutatták, hogy a polgármester valóban komolyan vette feladatát, s megpróbálta új pályára állítani a települést, ám azzal, hogy helytelenített a Bahart vitorlaskikötőinek eladását, politikailag elszigetelődött, illetve jelentős konfliktusba keveredett a Szemesért Közhasznú Nonprofit Kft. saját maga által kinevezett vezetőjével. Azonban a botrányos jelenetekkel kísért vitákra – amelyek pontosan a szemesi nyilvánosság általa meghaladni kívánt korszakára emlékeztette – nem tudott érdemben reagálni, a közösségi oldalakon megjelent kritikákat támadásnak vette, ezért nagyon gyorsan 2020 június 1-én lemondott a pozíciójáról¹⁸⁹. A helyi közvélemény, a polgármester mögött álló képviselőtestület megdöbbenéssel fogadta a döntést, erre utalnak is közleményükben: „Nem tehetjük meg, hogy pár ember facebookon feltett vádaskodásaira úgy felelünk, hogy cserben hagyjuk a választóinkat”.

Szomorú Szilárd lemondása után a 2020-as időközi választáson a polgármesteri tisztségért négyen indultak: Németh Kornélné, a helyi iskola tanára, alpolgármester indult a Fidesz–KDNP képviseletében, valamint a független Borbély János, Farkas Péter és Havasy Tamás. Az időközi választás nyertese Németh Kornélné lett 529 szavazattal, míg a legtöbb szavazattal rendelkező független polgármester jelölt, Farkas Péter 257 szavazattal zárt. (A maradék kettő független jelölt 24 és 19 szavazatot kaptak)

A 2024-es önkormányzati választásokon összesen négy polgármesterjelölt indul, függetlenként Mórocz Viktor, Márton Béla János és Havasy Tamás, a Fidesz-KDNP képviseletében pedig Iváncsics Zsolt. Iváncsics Zsolt nagy fölénnyel nyert, a szavazatok 52,16%-át kapta, amely több, mint az őt követő három jelöltre leadott összes szavazat.

---

¹⁸⁹ Szomorú Facebook-posztjában egyebek mellett azt írta: „nem arra vállalkoztam, ami ma Balatonszemesen folyik. Én nem harcba és csatába indultam. Van, akinek ez az élete, NEKEM nem. Nem támogathatom azt, hogy a településünket egyes személyek állandóan lejáratni kívánják mindenki előtt.” Részletesen utánajárt a lemondás történetének Marácz Tamás, a Mandiner újságírója: Mi folyik Balatonszemesen? – megszólalt a lemondott polgármester. *Mandiner* 2020. július 08. <https://mandiner.hu/hirek/2020/07/balatonszemes>

Konfliktusok a vízparti ingatlanfejlesztések kapcsán

A balatonszemesi ingatlanfejlesztések és beruházások két korszakra bonthatók: az első időszakra – amely nagyjából a 2008-as világválságig tartott – a kisebb léptékű fejlesztések, a felmerülő konfliktusok kapcsán pedig az alkalmi szakmai konszenzuseresések voltak jellemzők. Mindez természetesen nem zárta ki, hogy a lakosság bizonyos csoportjai ellenérzésüknek adtak hangot ezekkel az építkezésekkel kapcsolatban, s heves vitássá a beruházásokat különböző fórumokon (ekkor még leginkább a különböző offline kommunikációs helyzetekben, de 2004 júniusa óta már élt az *Index* Balatonszemesi-fóruma¹⁹⁰, amely lehetőséget kínált az online térben zajló kommunikációra). A tiltakozás motivációja legtöbbször a sok településen jelenlévő ellenérzés a változással szemben, amely Balatonszemesen különösen erőteljes volt. A faluban ugyanis elmaradtak a rendszerváltás utáni fejlesztések, s a part menti területek megőrizték egy korábbi korszak hangulatát, amelyet legfőbb értékének tartottak, s amely a helyre jellemző nosztalgiának legfontosabb eleme volt.

Az ingatlanfejlesztések e korszakára jó példa az OTP-által finanszírozott (2007-től induló) kikötői beruházások, amikor – a Fürdőegylet részvételével, s az Építész Kamara akkor elnökét, Ekler Dezsőt is mozgósítva – sikerült konszenzusra jutni az építetővel és tervezővel. Ennek eredményeképp az épület magasságát korlátozzák és az eredetileg egységesként elgondolt épületet megosztva, két tömbben építették meg. Ennek az épületnek a megvalósítására az interjúkban mindmáig úgy hivatkoznak, mint egy olyan időszakra és példára, amikor a part menti beruházásokkal, ingatlanfejlesztésekkel kapcsolatos vitákban még lehetett szakmai érveket alkalmazni, konszenzusokat elérni, s amikor a szakmai fellépés következtében egy magasabb építészeti minőség valósulhatott meg.

A Vigadó ügye

2016 sok szempontból is fordulatot jelentő év volt a település történetében. Ekkor zajlott a délbalatoni vasútvonal fejlesztésének első üteme, számos problémát okozva Balatonszemesen¹⁹¹. Ugyanebben az évben bonttatta el az önkormányzat saját cégével a település egyik központi helyén lévő, egykor jelentős építészeti értéket képviselő, a település életében meghatározó szerepet betöltő Vigadó épületét.

---

¹⁹⁰ <https://forum.index.hu/Topic/TopicDescription?t=9110362>

¹⁹¹ Ezekről részletesen szóltunk a médiaelemzésben.

Az 1933-34-ben épült, a neobarokk építészet egy meghatározó alakja, Wälder Gyula által tervezett Vigadó épülete egészen az államosításig a Fürdőegylet székháza volt, a Balaton-partján található, pezsgő közösségi térként működött. Az 1948-as államosítás után sem veszítette el ezt a jellegét, a szocializmus időszakában egy közkedvelt szórakozóhely működött benne, előzenével, igényes programokkal. A vele szemben található focipályával együtt fontos térszervező funkcióval is rendelkezett, az épület – illetőleg ekkor inkább már a kerthelyiség – ebben az időszakban is igazi közösségi helyként is működött, amely a település lakói számára fontos pont volt, a közösség emlékezetében mindmáig aktívan jelen van¹⁹². A rendszerváltás után nem igazán tudtak funkciót találni ennek a romossá vált – ugyanakkor kitűnő adottságokkal rendelkező telken található – épületnek: hiába kapta vissza a Fürdőegyesület, források híján nem tudott vele mit kezdeni, így visszakerült az önkormányzathoz. Színvonalas rendezvények – a 2010-es években fénykorát élő Szemes Fesztivál – alkalmi helyszínként még tovább működött, de az épület sorsa már sokkal korábban, 2007-ben eldőlt, amikor az egy évvel korábban megválasztott polgármester a költségvetési hiány megszüntetése érdekében az ingatlanállomány értékesítéséről döntött, s ennek részeként eladták a Vigadót is a Providus Kft-nek¹⁹³. Egy évtizeddel később, 2017-ben elkezdték a Vigadó épületének bontását, majd ugyanezen év augusztusában elkezdődtek az alapozási munkálatok, az építkezés befejezése 2018-ban történt.

A Vigadó sorsa mintegy magába sűríti az egész község rendszerváltás utáni történetét: a Fürdőegyesületnek visszaadott, majd újra önkormányzati tulajdonba került, funkció hiányában lepusztult, és költségvetési okok miatt privatizált értékes vízparti telek magánbefektetők kezébe került, akik lebontották az egykor kiváló építészeti kvalitásokkal rendelkező épületet és egy vitatható esztétikai minőségű lakóparkot húztak fel helyette. A történet ugyanakkor nagyon jól mutatja a gazdasági-politikai kényszerhelyzetek egész sorozatát, amelynek a településnek (az önkormányzatnak és a lakosságnak egyaránt) szembe kell nézni. Láthatóvá teszi, hogy a civil egyesületek (jelen esetben a Fürdőegyesület) megfelelő költségvetési háttér nélkül ugyanúgy kényszerpályán mozognak, mint az önkormányzat, amely rákényszerül az ingatlanvagyonra értékesítésére. Ugyancsak tipikus az a pár évtizedes köztes helyzet, amelyben a Vigadó mint

---

¹⁹² Az épület – főleg háború előtti történetét – részletesen feldolgozza az alábbi tanulmány: Wettstein Domonkos: Szezonális örökség: Civil bázisú településfejlesztés a harmincas évek nyaralótelepein – A szemesi Vigadó (2021) <https://epiteszforum.hu/szezonalis-orokseg-civil-bazisu-telepulesfejlesztes-a-harmincas-evek-nyaralotelepein--a-szemesi-vigado>

¹⁹³ „A 2007. évben több ingatlanvagyon értékesítéséről is döntés született, melyek közül legnagyobb értéken, de a gazdasági program végrehajtásának részeként értékesítettük a Vigadó épületét. 2006-ban, polgármesterré választásomkor a község vezetését és gazdálkodását 95 millió Ft hiánnyal vettem át. A Vigadó eladásából sikerült ezt a hiányt megszüntetni.” Takács József: Beszámoló a ciklusprogram végrehajtásáról (részletek a Balatonszemesi Községi Önkormányzat 2010. július 19-én tartott ülésének vitaindító előterjesztéséből) *Szemesi Újság* 2010/július 12. oldal <https://www.balatonszemes.hu/wp-content/uploads/files/2010-4.pdf>

épület ugyan már nem működött, de közösségi térként, fesztiválok és programok helyszínéként be tudta tölteni közösség-szervező funkcióját, alkalmat teremtett a „nyaralósok” és a „helybeliek”, a „szemesiek” és „idegenek” közötti találkozásokra. Az interjúk tanulsága szerint a Vigadó – mint közösségi tér, az egykor még létező/elképzelte közösség képzelete – mindmáig létezik nosztalgikus emlékezőekben, a mindennapi kommunikáció szituációiban felidézett helyzetekben¹⁹⁴.

De a Vigadó már mutatja az új időszakot is – azt, hogy új befektetők jelennek meg a faluban, akik az értékes partmenti sáv beépítésével kapcsolatban a profitmaximalizálásban érdekeltek, s akikkel szemben az önkormányzat meglehetősen eszköztelen. Mindezzel párhuzamosan a Vigadó sorsa kommunikációs felület is kínál a polgármesterrel szembeni erőknak arra, hogy kritikákat fogalmazzanak meg az önkormányzat működésével szemben. Gyakorlatilag itt épül fel az az érvrendszer, amely aztán a későbbiekben – az újabb és újabb konfliktushelyzetek során – bármikor aktualizálható. Jól láthatóak ennek az érvrendszernek az elemei:

- gazdasági inkompetencia (az önkormányzati vagyon elkótyavetyélése vagy egyenes hűtlen kezelése),
- ellenőrzési inkompetencia (képtelen saját előírásainak érvényt szerezni az önkormányzat, hiába állapodnak meg a beruházóval, a kivitelezővel, nem tartják be ezeket a megállapodásokat)
- felkészültségbeli hiányosságok (az önkormányzat döntéshozói nem ismerik a vonatkozó előírásokat, könnyen „megvezetik” őket a beruházókat képviselő ügyvédi irodák munkatásai).

A Vigadó helyére épült apartmanház átadása után mintha valamiféle dominóhatás érvényesült volna, egymást érték a településen a jelentős ingatlanfejlesztések. 2018-2020 között megépült a sajátos hajóformája miatt a népnyelvben csak „Titanic”-ként emlegetett, 52 lakásos társasház, a Marina Penthouse, amely a helyi nyilvánosságban sok ellenérzést generált. Elsősorban a beépítettség nagyságrendje és az épületmagasság léptéke (4 méter helyett 10 méter) váltott ki heves vitákat. Ennek során az interjúalanyok felhívták a figyelmet arra, hogy az épület magasságszámítása „cselesen”, a szinteltolódásokat figyelembe véve – azaz csak látszólag szabályosan – történt. A *24.hu* cikke főleg az építészeti háttérrel járja körül, a szegedi Török Csongor Építésziroda szerepét, amely nem korlátozódott a szemesi társasház építésére¹⁹⁵ hanem a sok vitát kiváltott balatonaligai beruházás is a nevéhez kapcsolódik.

---

¹⁹⁴ A 2024 nyarán készített interjú során megfigyelhettem, hogy a polgármesteri iroda központi falát a Vigadóról készült festmény díszíti, amely jól mutatja ezen épület fontos szerepét tölt be a közösség emlékezetében.

¹⁹⁵ Erről részletesen lásd: Vincze Miklós: Korábban is átrajzolta már a Balaton képét a NER-közi társasház tervezője *24.hu* 2021. 03. <https://24.hu/kultura/2021/03/17/torok-csongor-balaton-balatonvilagos-tarsashaz-balatonszemes-marina-setany-penthouse/>

Az elhúzó peres eljárások után csak 2018-ban születtek meg az első tervek az előző évben privatizált Lidó kemping beépítésével kapcsolatban. A 2019. március 28-i önkormányzati ülésen már napirendi pontként szerepel „Balatonszemes, Ady Endre utca 6-8 alatti, volt Lido kemping beépítési javaslata”¹⁹⁶. Az ülésen résztvevő Budás Sándor, a beruházó cég, a B.SZEM-ES Kft. egyik képviselője és az Borza Endre, az építésziroda képviselője bemutatták a 34 apartman magába foglaló lakópark építésének terveit és az önkormányzat segítségét kérték az építési engedélyek megszerzésében. A képviselő-testület 2019. április 25-i ülésén úgy határozott¹⁹⁷, hogy az 1,8 hektáros Lidó kemping területének harmadára lakópark épülhet, a telek tulajdonosa pedig 360 tonna aszfaltot ajánlott fel az önkormányzatnak községejlesztési hozzájárulásként, cserébe pedig az önkormányzat segítségét ígért az építési engedélyek megszerzésében. Az, hogy ezzel az építkezéssel kapcsolatban miért nem alakult ki jelentősebb ellenállás, több dologgal is magyarázható: egyrészt az önkormányzat mindent megtett azért, hogy megszerezze a területet, érvényesítse a település elővásárlási jogát, ám ez egy bírósági döntés következtében nem sikerült. Másrészt a Lidó kemping faházai meglehetősen rossz állapotban voltak, átfogó felújításra szorultak, mindenképpen kellett a területtel valamit kezdeni a tulajdonosnak. A parti sáv szabad megközelíthetősége pedig fontos pontja volt az önkormányzat és a beruházó közötti megegyezésnek.

Egy intermezzo: a Bahart állami tulajdonba kerülése

A Balatoni Hajózási Zrt (Bahart) tulajdonosai kezdetben csaknem teljes egészében balatoni települések voltak. A magyar állam csak 2019-ben került be a Bahart tulajdonosai közé, majd 2019. augusztusban egy 6,6 milliárd forintos tőkeemeléssel elérte, hogy többségbe kerüljön, megszerezte a részvények 75%-át. Ennek következtében a tóparti tulajdonos önkormányzatok érdemben már nem tudnak beleszólni a társaság működésébe, csupán néhány balatoni településnek maradt pár százaléknyi részvénye a cégben (Siófoké a legtöbb, közel 10%).

2020 májusban a Balatoni Hajózási Zrt. egy reorganizációs tervet nyújtott be, amely szerint – a koronajárványra és gazdasági nehézségekre hivatkozva – megválna a tulajdonában lévő Csopak, Balatonakali, Balatonkenese és Balatonudvar közforgalmi kikötőitől, eladnák a Hotel Mólót, a balatonszemesi Hattyú és a balatonboglári Sellő kempingeket. Emellett a cég megválna attól az üzletágától, amely (viszonylag kicsi befektetéssel) talán a legnagyobb bevételt termelte, és egy

---

¹⁹⁶ <https://www.balatonszemes.hu/dokumentumtar/>

¹⁹⁷ <https://www.balatonszemes.hu/dokumentumtar/>

kft-be 15 éves időszakra külső működtetésbe kiszerveznék a 11 prosperáló vitorlásokötőt, A befolyó összeget a hajózási üzletág fejlesztésére szánják. A szavazás során kiderült, hogy az önkormányzatok vezetői – még a kormányközeli polgármesterek is – ellenzik a reorganizációs tervet, a felvetésre Balatonszemes polgármestere, Szomorú Szilárd is nemmel szavazott. A döntés ennek ellenére megszületett.

A Hattyú kemping ügye

2021 elején az 1 016 000 000 forintos kikiáltási áron elkelt a Bahart tulajdonában lévő a balatonszemesi Hattyú kemping¹⁹⁸. Noha az ingatlanon a helyi önkormányzatnak és az államnak elővásárlási joga volt, ám azt források hiányában nem tudta érvényesíteni, így a terület a Biggeorge 4. Ingatlanfejlesztő Ingatlanbefektetési Alap tulajdonába került. A Biggeorge Property Zrt. érdekkörébe tartozó ingatlanbefektetési alap tulajdonosa Nagygyörgy Tibor, az Otthon Centrum cégcsoport tulajdonosa.

Az országos média figyelmét felkeltette a Hattyú kemping megvételének híre. Az *Átlátszó* a helyszínen riportot készített az ingatlanfejlesztés körüli konfliktusokról és a szereplőkről. Részletesen bemutatották a kemping helyére épülő 153 lakásos, medencés luxuslakóparkot, ahol a lakásokhoz mélygarázst is terveztek (noha az építési szabályzat ezt nem tenné lehetővé). A lakóparkhoz privát strandot is társul, 8600 négyzetméteres kotrással mélyítik a Balaton medrét és egy stéget is felépítenek. A cikk felveti mindezzel kapcsolatban a helyi önkormányzat felelősségét: a képviselőtestület állításaik szerint nem tesz érdemi lépéseket a túlméretezett beruházás ellen, sőt, mivel nem szeretnék a munkálatokat akadályozni, ezért a mélygarázst illetően módosították a Helyi Építési Szabályzatot. Az önkormányzat tehetetlenségét azzal is illusztrálták, hogy hiába egyeztek meg a kivitelezővel az építkezéssel járó kellemetlenségek csökkentésében, ezt nem tartották be. Ezt bizonyítja a több mint 4000 szállítás miatt beszakadt járda esete is, amiről a falubeliek a különböző Facebook-csoportokban több képet is nyilvánosságra hoztak, élénk vitákat gerjesztve a lokális közvéleményben. A kulcskérdés ebben az esetben is a vízpart megközelíthetősége volt, s noha a privát strand továbbra is szerepelt a tervekben, ám az az önkormányzat megegyezett a strand használatáról a befektetővel arról, hogy mindenkinek biztosított legyen a szabad bejárás a vízhez. A beruházó csak a strand kis részét használja, amiért egy meghatározott összeget fizet.

---

¹⁹⁸ https://www.balatontipp.hu/balatoni_hirek/bahart-vagyon-elkelt-a-balatonszemesi-hattyu-kemping-az-ujabb-arveresi-forduloban/

A képviselőtestület érvei az önkormányzat havilapjában, a *Balatonszemesi Hírmondóban* olvashatók. A cikk röviden bemutatja az önkormányzat álláspontját, miszerint a testület a lakosság érdekeit kellőképpen képviselte, majd tájékoztatják a települést a legfontosabb döntésekről. A helyi lakosok, de főleg a nyaralótulajdonosok nemtetszésüket fejezték ki a tervezett ingatlanfejlesztéssel szemben, petíciót indítottak. Néhány nap alatt négyszáznál is több (végül 5300) aláírás gyűlt össze a Hattyú-kemping megmentésére, a kezdeményező egy civil aktivista, nyaraló Barna Judit volt, aki aktívan részt vesz a helyi Facebook közösségben¹⁹⁹. A petíció többek között kiemeli: az utolsó jelenleg is kempingként funkcionáló balatonszemesi létesítményről van szó, amelyre vélhetően ugyanaz a sors vár, mint a Lidó területére, hogy „giga-luxus apartmanház”, vagy „hotelkomplexum” épülhessen. Az aláírók aggódnak a strand szabad megközelíthetősége és a korábbi "gyerekstrand" megszűnése miatt. Felvetik az önkormányzat felelősségét is az egész folyamatban, azt követelik, hogy szabja meg a beépítés feltételeit, az épületek méretét, funkcióját.

A lokális nyilvánosság online fórumain korántsem vetett ilyen hullámokat az ügy, a Facebook-csoportokban csak elenyésző számú poszt található a Hattyú kempinggel kapcsolatban. Így 2020. december 16-án a *Faluszemes* csoportban Kónya Éva, a csoport adminisztrátora osztotta meg a beruházás látványterveit, hozzátette, hogy ezek már 2,5 éve elérhetőek. A kommentekben nagyon szórt vélemények fogalmazódtak meg: volt, aki az előző önkormányzatok felelősségét vetette fel, mondván, hogy már korábban is lehetett hallani erről a tervről és az akkori képviselőtestületnek kellett volna lépéseket tenni ellene. Volt, aki azt gondolta, hogy nem történik semmi rendkívüli, a kempinget felújítják majd. Más felelősségre vonta az önkormányzatot, mert úgy látta, hogy nem történik hiteles és részletes kommunikáció a részükről. A hozzászólók másik része tanácstalan voltak azzal kapcsolatban, miért egy szálloda épül ott, ahelyett, hogy felújítanák a kempinget. A nosztalgia kedvéért néhányan régi képeket is feltettek a kempingről, a poszt alatt kifejezve szomorúságukat a történetekkel kapcsolatban.

2020. december 14-én is megjelent egy poszt a *Faluszemes* csoportban, szintén Kónya Éva részéről. A posztban leírja, hogy – mint afféle újságíró – az önkormányzatnál érdeklődött a Hattyú kempinggel kapcsolatos tervekről. Németh Kornélné polgármester azt válaszolta, hogy amint tudnak valamit, közlik a lakossággal. A hozzászólások vegyesek, vannak, akik belenyugodtak és várják a hivatalos információkat, míg mások „látens demokráciaként” definiálják a történéseket. Az egyik hozzászóló részletesen leírja, hogyan működik a tervezet elfogadtatásának folyamata és milyen pontokon van befolyása az önkormányzatnak erre a folyamatra.

---

¹⁹⁹ <https://szabad.ahang.hu/petitions/civil-osszefogas-balatonszemes-utolso-kempingjeert> .

A csoportban ugyanakkor többször megosztották a Barna Judit által indított petíciót, valamint az *Átlátszó* tényfeltáró riportját, amit általában hiteles forrásnak tartottak, amely jól szemlélteti azt, mi zajlik helyi és országos szinten. A petíció létrejöttéről Barna Judit is megosztott egy posztot 2021. április 26-án, amiben elmondja, hogy az *Összefogás a Balatonért Egyesület*, valamint *aHAng* csapata segítette a munkáját. Felveti az önkormányzat felelősségét, mert hiába kértek onnan adatigénylést, nem kaptak választ, ezért fordultak az *Átlátszó*hoz. A 2023 augusztus 9-én lezajlott közmeghallgatáson – amely a település hivatalos Facebook-oldalán követhető volt – szóba került a Hattyú kempinggel kapcsolatos tervek, itt is főleg a strand, a vízpart szabad megközelítés volt a legtöbbször előkerülő téma.

Összeségében a helyi közvélemény meglehetősen passzivitást mutatott a Hattyú kemping ügyében, mintegy „rábízták” az ügyet az országos nyilvánosságra, a petíciót indító nyaralótulajdonosra. A kommentek is csak pár ember nevéhez kapcsolódnak, leginkább olyanokhoz, akik minden közéleti kérdésben megnyilvánulnak. Az, hogy a helyi közvélemény tagjai megelégedtek az országos nyilvánosságban forgó tartalmak megosztásával egyrészt azt mutatta, hogy egyetértettek az ott megjelenő probléma-reprezentációval, magukénak érezték a helyzet bemutatását. A másik oldalon, az önkormányzat kevés kísérletet tett arra, hogy saját pozícióját ebben a kérdésben megjelenítse, miközben az interjúk és a képviselőtestületi dokumentumok is arról tanúskodnak, hogy megpróbált a beruházóval a terület sorsáról érdemi tárgyalásokat folytatni. S noha pozíciója ebben a tárgyalásban nem volt túlságosan erős, mégis sikerült eredményeket elérni a legfontosabb kérdéssel, a part megközelíthetőségével, a strand szabad használatával kapcsolatban.

Összegzés

A Balatonszemesen 2018 óta történtek számos tanulsággal szolgálnak a lokális nyilvánosság működésének vizsgálatához, jól példázzák azt, hogyan épül fel egy olyan helyi közélet, amely erősen polarizált, miképpen alakul ki egy olyan mediális rendszer, amely mintegy leképezi ezt a polarizáltságot. Figyelemre méltó, ahogyan ebben a nyilvánosságban megjelennek a települési konfliktusok, ahogyan az érvek és álláspontok rögtön emocionális tartalomra tesznek szert, s a racionális kommunikáció feltételei meggyöngyölnek, egymással állandó vitában álló, destruktív résznyilvánosságok jönnek ezen a módon létre. Negatív kommunikációs spirálként jellemeztük a szemesi közéletnek ezt a formáját, amely tetőpontját 2019-es évben érte el, ám amely azóta is – ugyan moderáltabb formában, de – jelen van a falu mindennapjaiban. A botránypolitizálást folytató szereplő(k)/portálo(k) folyamatos támadásaikkal képesek arra, hogy tematizáljanak

problémákat, megteremtsék saját ellenségeiket, s arra is kísérletet tesznek, a nyilvánosság játékszabályait saját magukra szabják.

Ugyanakkor léteztek – és jelenleg léteznek – törekvések a település közéletében, amelyek megpróbálnak alternatívát kínálni a nyilvánosság fentiekben leírt működésével szemben. „Arany középut” – legtöbbször ez a szóösszetétel hangzott el az interjúink során, amelyben a helyi közélet szereplői a jövővel kapcsolatos elképzeléseiket felvetették. Valójában emögött általában nem egy konkrét terv húzódott meg, hanem valamifajta vágy azzal kapcsolatban, miképpen lehetne egy olyan lokális nyilvánosságot létrehoz és működtetni, amely nem „szélsőséges”, kirekesztő és destruktív.

A balatonszemesi interjúk listája

1. Interjú Gerencsér Andrással, önkormányzati képviselővel
2. Interjú Komáromi Krisztinával, a Somogy TV munkatársával, a Faluszemes most Fb-csoport egyik adminisztrátorával
3. Interjú Mórocz Viktorral és Boór Miklóssal, önkormányzati képviselőkkel
4. Interjú Németh Kornélnéval és Iváncsics Zsolttal, a korábbi és jelenlegi polgármesterekkel
5. Interjú Selmeczi Ágnessel, nyaralóssal, a Szemes Fesztivál szervezőjével
6. Interjú Stróbl Kristóffal és Wettstein Domonkossal, a Balatonszemes Fürdőegylet vezetőivel

Keszthely: a település és a helyi társadalom bemutatása

Keszthely a Balaton régió egyik legfontosabb városa, egyúttal Zala vármegye harmadik legnagyobb települése, a város öndefiníciója szerint a Balaton fővárosa.²⁰⁰ A város a tó nyugati medencéjének északnyugati csücskében épült, az azonos nevű öböl partján. A környező településekkel, így a fürdőváros Hévízzel, a tóparti Gyenesdiással, Vonyarcvashegygel, Balatongyörökkel, valamint a Keszthelyi-hegység felé eső Cserszegtomajjal egybefüggő mikro-régiót alkot. Az említett települések lakott területei gyakorlatilag összeérnek.

A város ragját azonban nem csak méretének, illetőleg a környéken meghatározó gazdasági-kulturális súlyának köszönheti. A településtől néhány kilométerrel délebbre, a Zala-folyó torkolatához közel fekvő Fenékpuszta a római korban is lakott hely volt.²⁰¹ A következő századokban Keszthely nem volt jelentős település. A középkori mezőváros státuszából történő felemelkedés a horvát származású Festetics családnak volt köszönhető. Festetics Kristóf a 18. század közepén helyezte át a családi birtok központját Keszthelyre. A Festeticsek a következő évtizedekben olyan fejlesztéseket hajtottak végre, melyek alapvető hatással voltak a településre.²⁰² Ők építették a városarculat és turizmus meghatározó épületegyüttesét, a kastélyt, de nevükhöz (Festetics György) fűződik egy gazdasági iskola alapítása is. A Georgikonnak nevezett intézmény később a hazai agrár-felsőoktatás fontos szereplője lett. Az intézményalapításon és kastélyépítésen túl a grófi család érdeme a város parkosítása (Helikon park, Fenyves allé), vagy a Helikoni ünnepségek megalapítása.²⁰³

A barokk örökség, az értelmiség jelenléte és a kulturális emlékek együttesen járulnak hozzá a keszthelyi identitáshoz. Mivel a felsorolt értékek a helyi nyilvánosságban folyamatos hivatkozási és igazodási pontként jelennek meg, így érthető, hogy a jelenkor folyamatai nem választhatók el szerteágazó Festetics-örökségtől.

Miközben a város a Balaton legfontosabb településeként igyekszik meghatározni magát (Keszthely, a Balaton fővárosa), szembe kell néznie a földrajzi elhelyezkedésből fakadó hátrányokkal is, hiszen nem érinti közvetlenül sem vasúti fővonal, sem autópálya, sem első rendű főút. Ezzel pedig jelentős hátrányban van a déli part településeivel – különösen Siófokkal – szemben. Több interjúalanyunk szerint a Keszthelyi-öböl vízminősége nem megfelelő, a tó vize nyaranta gyorsan algásodik, emiatt nem olyan vonzó célpont, mint a fővároshoz közelebbi

---

²⁰⁰ <https://keszthely.hu/>

²⁰¹ <https://keszthely.hu/szabadido/romai-kori-erod-fenekpusztan/>

²⁰² <https://festeticskastely.hu/festetics-csalad/>

²⁰³ <https://keszthely.hu/valogataskok/festetics-orokseg/>

fürdővárosok. E hátrányok mellett a város társadalma előregedőben van, amit jól mutatnak a népszámlálási adatok. Keszthely helyzetét találóan foglalta össze Molnár Tibor, a Kisvárosunkért Érdekvédelmi Egyesület korábbi önkormányzati képviselője: *„Keszthely az a város, amelyik egy kicsit mindig nagyobbnak pozicionálja magát, mint amilyen. Tehát a helyi percepcióban a Balaton fővárosa és egyetemi város. Eközben egy folyamatosan csökkenő lakosságú, előregedő, gazdaságilag és idegenforgalmilag eljelentéktelenedő fővárosról beszélünk.”*

Keszthely lakosság az ezredfordulón még meghaladta a 22000 főt, ám 2022-ben már csak 18000-en laktak a városban.²⁰⁴ A mintegy 20 százaléknyi népességcsökkenés egyik magyarázata a környező településekre való kiköltözés, hiszen a 4349 fős keszthelyi csökkenéssel párhuzamosan a négy közeli község (Gyenesdiás, Vonyarcvashegy, Balatongyörök és Czerszegtomaj) népessége 3703 fővel nőtt 2001-2022 között. Hévíz népességnövekedése ennél szerényebb, mindössze 164 fő.²⁰⁵ A környező településekre történő költözés okaként a keszthelyi építési telkek hiányát jelölte meg Barna Dániel a VÁRTAK Egyesület elnöke. Amikor ő a településre költözött, akkor azt tapasztalta, hogy a keszthelyi lehetőségeknél jóval kedvezőbb feltételeket kínált a letelepedésre Gyenesdiás és Vonyarcvashegy is az ezredforduló táján. Az eltelt két évtized alatt a helyzet annyiban változott, hogy a környék ingatlanárai megemelkedtek és a fiatalok számára szinte lehetetlenné vált egy Balatonhoz közelebbi településen történő ingatlanvásárlás.

„Épült Gyenesdiáson egy nagyon jó iskola, aztán később egy nagyon jó óvoda, és a belvárosi szövetből az emberek többsége az nem befele a város centruma felé áramlott, hanem kifelé. Na, most ennek a következménye az, hogy gyakorlatilag a fiatalok számára a vonzalom a város felé, az egy inkább csökkenőben van. Az, hogy öregszik a város és öregszik, mondjuk a környék is, ennek meg gyakorlatilag szerintem egy oka van, ahogy először Keszthelyen drágultak az ingatlanárak. Ez követte az agglomerációban a drágulás. Most már gyakorlatilag a távolabbi Várvolgyben, Vállusban és Reziben is nagyon magas ingatlanárak vannak fiatalok számára. Mondhatnám, hogy az átlagos fiatalok számára nehezen elérhető. És ebből eredően rengeteg fiatal, és munkalehetőség ugye gyakorlatilag zéró közeli, hanem turizmusról vagy kereskedelemről beszélünk, és ennek következtében magas az elvándorlás.”²⁰⁶

---

²⁰⁴ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18421>

²⁰⁵ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=03814>

²⁰⁶ Részlet a Barna Dániellel készült interjúból.

A népesség elöregedése és a települések megtartóképeségének csökkenése az egész mikro-régióra jellemző. A 2022-es népszámlálás adatai szerint a 65 évnél idősebbek országos aránya 20,6 %. Keszthelyen ez a 28,6%,²⁰⁷ Hévízen 33,4%,²⁰⁸ Balatongyörökön 35,4%,²⁰⁹ Vonyarcvashegyen 26,8%,²¹⁰ Gyenesdiáson 25,5%,²¹¹ míg Cserszegtomajon mindössze 22%²¹² – ám ez utóbbi is magasabb, mint az országos arány. Két évtized alatt a nyugdíjas korúak aránya Keszthelyen másfélszeresére, Cserszegtomajon és Gyenesdiáson több mint háromszorosára, Vonyarcvashegyen és Balatongyörökön a két és félszeresére, Hévízen pedig közel a duplájára nőtt.

A korfa eltolódását a 15 évnél fiatalabbak számának, illetve arányának a változása is jelzi a számunkra. A fiatalok aránya Keszthelyen 2022-ben mindössze 11,1%, a számuk közel 40 százalékkal kevesebb, mint 20 évvel korábban. A többi településen sem sokkal jobb a helyzet. Egyedül Cserszegtomaj jelent kivételt, ahol kevéssel ugyan, de meghaladja a 15 évnél idősebbek aránya az országos átlagot (15,4%).

A Keszthely környéki települések népesedési mutatói hasonlóságot mutatnak a Zala vármegyei adatokkal: a lakosság 12,5%-a 15 évnél fiatalabb; 24,2%-a 65 évnél idősebb a megyében.²¹³

A statisztikai adatok azt is mutatják, hogy Keszthelyen az elmúlt két évtizedben emelkedett a magasabb végzettségűek aránya. Míg helyiek közül 2001-ben mindössze 12,6 %-a rendelkezett diplomával, addig 2022-re ez az arány 24%-ra javult. Az érettségizettek esetében az emelkedés már jóval szerényebb mértékű volt: 26,9 %-ról 31,9%-ra emelkedett. Hasonlóan változott a szakmunkások aránya is.²¹⁴

A foglalkoztatási adatok alapján Keszthely és Hévíz központi gazdasági szerepe világosan kirajzolódik. A legutóbbi népszámláláskor a városban lakók közül 5105 fő volt helyben

---

²⁰⁷ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18421>

²⁰⁸ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=03814>

²⁰⁹ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=17002>

²¹⁰ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=12919>

²¹¹ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=23302>

²¹² <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=07135>

²¹³ <https://www.zaol.hu/helyi-kozelet/2023/02/zala-az-idoskoruak-varmegyeje>

²¹⁴ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18421>

foglalkoztatva, 3265 fő viszont más településre járt dolgozni. A Keszthelyre dolgozni bejárók száma 5441 fő.²¹⁵ Hévíz esetében a népszámlálási adatok 3424 bejáró dolgozót, 880 más településen foglalkoztatottat, míg 1175 helyeben munkát vállalót mutatnak.²¹⁶ Nem nehéz észrevenni, hogy a városon kívül foglalkoztatott keszthelyiek és a Hévízre bejáró dolgozók száma hasonlóságot mutat. Ez persze nem jelenti azt, hogy ugyanazokról van szó, de azt a következtetést levonhatjuk, hogy a két település – a környező néhány faluval – gazdasági szimbiózisban van egymással és ennek egyik lényeges oka a turizmus. A statisztikai adatokból kikövetkeztethető képet árnyalták interjúalanyaink, akik egyöntetűen azt mondták, hogy a környékbeli fiatalok jelentős része a közeli Ausztriában, Szlovéniában, vagy a távolabbi Németországban vállal munkát. Különösen igaz ez a szállodáiparban, vendéglátásban, ahol jóval magasabb bérek vannak, mint a hazai gazdasági szereplőknél. Ők úgy tapasztalták, hogy a Nyugat-balatoni szállodákban és éttermekben nagy számban dolgoznak Kelet-Magyarországról érkező szezonális munkavállalók.

„A keszthelyi fiatalok, vagy akár a hévízi fiatalok is elsődlegesen nem a helyi munkahelyeket preferálják, vagy keresik. Amennyiben lehetőségük van, akkor inkább nyugatabbra távoznak és helyüket szerencsétlenebb régióból ide telepedő vagy próbálkozó, és jelen pillanatban nagyon sok albérletben lakó fiatal veszi át. Nagyon sokan jönnek Borsodból, Miskolc környékéről, a Nyírségből, tehát olyan régiókból, amik, még inkább hátrányosak.”²¹⁷

Keszthelyi problématerkép

A terepkutatás során megpróbáltuk feltérképezni, hogy melyek azok a problémák, melyek a leginkább foglalkoztatják a helyi nyilvánosságot és miért érzik azt sokan, hogy a település válságban van. Ezeket a problématerületeket csak részben fedik le azok az ügyek, melyek az elmúlt fél évtizedben az országos nyilvánosságig jutottak.

Interjúalanyaink minden esetben kiemelték a település demográfiai helyzetét, azaz az idősök arányának növekedését és a fiatalok elvándorlását. A város nem rendelkezik kellő megtartóerővel, hiszen elmondásuk szerint nem kínál megfelelő közszolgáltatásokat. Ez igaz

---

²¹⁵ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18421>

²¹⁶ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=03814>

²¹⁷ Barna Dániel, a VÁRTAK Egyesület elnöke

egyrészt az egészségügyi ellátásra, mely a 2024-es helyi önkormányzati választás egyik legfontosabb kampánytémája volt, de más területekre is érvényes. A megszólalók kiemelték a belváros funkcionális kiüresedését, melynek okaként a település peremén kiépült kereskedelmi zónát jelölték meg. A koncentráltan, egymás szomszédságába, az elkerülőút mentén felépített bevásárlóközpontok és áruházak leginkább a turisták igényeit elégítik ki, a rövid balatoni szezonban jól funkcionálnak, de a kereskedelem külterületre költözése egész évre meghatározza a város belső részének funkcióit, pontosabban a korábbi funkciók elvesztését. A Fő tértől a Festetics-kastélyig tartó sétálóutcán (Kossuth Lajos utca) bezárt üzletek sorakoznak, esti, éjszakai élet nincs a városban. Ezt ellensúlyozandó a helyi kereskedők például utcai színpad felállításával is megpróbálkoztak.

A közszolgáltatások csökkenő színvonalával kapcsolatban az interjúalanyaink a kulturális intézmények szakszerűtlen és ötlettelen vezetését is minden esetben kiemelték. Az ismétlődő helyi programok (pl.: fesztiválok) tartalmukban kevésbé változatosak, minőségükben elmaradnak az elvárttól. Többen elmondták, hogy Keszthelynek a veszprémi példát kellene követni, azaz több klasszikus zenei és jazz programot, magasabb kulturális értéket hordozó fesztiválokat, kiállításokat kellene szervezni és jobban ki kellene szolgálni a Balatoni Színház, a Goldmark Károly Művelődési Központ, illetve a Balatoni Múzeum kínálta infrastrukturális lehetőségeket. Ehelyett azt tapasztalták, hogy az elmúlt évtized során a helyi kultúrpolitika fókuszába – az elsősorban néhány déli parti településre jellemző – tömeg-kulturális programkínálat került. Példaként említett a kastélyt és annak parkját, ahol szerintük oda nem illő koncertek, kulturális események is helyt kaptak az elmúlt időszakban.

„A Festetics örökség révén nekünk nem kell Siófoknak lenni, illetve nekünk kéne a Balaton-part kulturális központjának lenni. És itt nem feltétlenül csak a mély kultúrára gondolom, hanem a fogyasztható a kultúrára is. Nem kéne azt majmolni a városnak, hogy gyakorlatilag csináljon, próbáljon Siófok vagy mondjuk Balaton Sound színvonalú rendezvényeket hozni. Teljesen fölösleges. Nekünk, inkább az én véleményem, hogy inkább réteg, de nívósabb programokkal keresse meg a maga közönségét... De ha Keszthelyt valahogy pozicionálni akarjuk, akkor nem szabad a gagyi fele pozicionálni. Abszolút ebben hiszek, hogy nem szabad Balaton Soundot vagy a siófoki zsibit csinálni. Tehát ezeket nem szabad. Nem ez az etalon, hanem az lenne az etalon, mondjuk mint Veszprém, amely elindult egy másik úton és sikeres benne.”²¹⁸

---

²¹⁸ Az idézet a Barna Dániellel készült beszélgetésből származik, de hasonló véleményen volt Rizsányi Zoltán, az új közgyűlés kulturális bizottságának elnöke is. A Keszthelyi Televízió egyik szerkesztője –

A kulturális intézményrendszer válsága kapcsán többször elhangzott a beszélgetések során, hogy a két évtizede hatalmon levő politikai tömb megfelelő szakértelemmel nem rendelkező, dilettáns, ám mindvégig lojális vezetőket ültetett kulcspozíciókba.

Az interjúk alapján úgy látjuk, hogy a helyi nyilvánosság szereplői nosztalgiával gondolnak vissza egy általuk ideálisnak vélt, virágzó városra, mely mindazokat a funkciókat és jellemzőket hordozta, melyek szerintük mára már elvesztek. Egy olyan városról beszéltek, melyben fontos volt a magaskultúra, a Georgikon a virágkorát érte és a település Balatonfüredet illetve Siófokot messze felülmúlva volt a Balaton fővárosa.²¹⁹ Érdekesség, hogy a régmúlt nagyságáról nem csak tősgyökeres keszthelyiek, hanem a néhány éve-évtizede a városba költözők is ugyanolyan tartalommal és hangsúllyal beszéltek. Ezt az idealizált várost az interjúk során nem helyezték el pontosan az időben, de a megszólalásokban gyermekkori, fiatalkori emlékként körvonalazódott.

Az országos média által felkapott témák, így a Reischl Sörház elbukott fejlesztésének ügye, a Helikon park felújítása, vagy a Balaton-parti ingatlanfejlesztések részben kapcsolódnak ehhez a nosztalgikus narratívához. Ennek fő oka természetesen a Festetics-örökség. A főúri család által megteremtett egykori aranykorban számos épület, intézmény és park jött létre. Ezek pusztulása, állaguk leromlása a helyi válság megtapasztalásának egyik vetülete. Eklatáns példa a Festetics-kastély, mely az ezredfordulón komoly fejlesztésen esett át (hintómúzeum, vadászati kiállítás, parkfelújítás),²²⁰ de interjúalanyaink szerint ma már inkább elrettentő példája a rossz kivitelezésnek és a gondatlan üzemeltetésnek. A Festetics kastély lehetséges privatizálásának lehetőségét is komoly veszélyként élték meg a helyiek.²²¹

A keszthelyi problémák sorában lényeges elemként jelent meg a beszélgetések során a nyilvánosság kereteinek szűkülése, az önkormányzat által leuralt helyi média, amelynek okán torz és aszimmetrikus médiaviszonyok alakultak ki. A városlakók, ezen belül különösen az értelmiség, visszahúzódott a privát terekbe, a hatalom retorziójától való félelem miatt rendkívül korlátozottá vált a helyi ügyek megvitatásának lehetősége.

„Mert itt már mindenki olyan szinten be van punnyadva, olyan, hogy minden, mindenki a saját dolgával foglalkozik. Nincs közösség. Közösségi tér sincsen. Hát hova menjenek az emberek, hol találkozzanak egymással a keszthelyiek? Nincsenek

---

Regman Karola – szerint helyiek azért maradnak távol a kulturális programoktól, mert azok tartalmukban, a fellépők személyében nagyon hasonlóak a korábbi évekhez

²¹⁹ Az egyik interjúalanyunk, Bálint Natália szerint ideje lenne felülemelkedni ezen a versengésen és meg kellene találnia mindhárom településnek az adottságaihoz illő funkcióit. Szerinte több kooperációra lenne szükség.

²²⁰ <https://festeticskastely.hu/kastely/>

²²¹ <https://tvkeszthely.hu/news/11493-dr-toth-gergely-meg-fogjuk-vedeni-a-Fidesztol-a-festeticskastelyt>

olyan kulturális programok, amelyek tényleg mindenkit tudnának vonzani. Szóval én ezt a kettőt látom nagyon az infrastruktúrát, meg a közösségnek a hiányát.”²²²

Végezetül meg kell említeni a várost sújtó gazdasági problémákat is. A településnek sosem volt nehézipar, a könnyűipar pedig a rendszerváltás után leépült. Ekkortól egyértelműen a turisztikai ágazat lett Keszthely alapvető gazdasági ágazata, ez viszont csak az év igen korlátozott szakaszában jelent érdemi bevételt és munkalehetőséget. Éppen ezért az idegenforgalom megítélése is kettős a településen. Egyfelől nélküle megoldhatatlan lenne a város működtetése. Az új szállodaberuházások megítélése sem negatív. Másfelől már rövidtávon is fenntarthatatlannak tűnik ez a modell, mert gyengíti a település megtartóképességét. Az olyan apartmanberuházások, mint a város északi részén, a tópartra épült Royal Homes vagy az egykori Zala Kempingnél létesített apartmanházak egyértelműen negatív kontextusba kerültek a beszélgetések során. Ezekben az új építésű házakban csak az év rövid időszakában laknak, a tulajdonosok nem válnak keszthelyivé, kívül vannak a város szövetén. A hasonló beruházások hozzájárulnak a lakásárak emelkedéséhez, növelik a lakhatási problémákat. A Balaton-part részleges kisajátítása pedig újabb konfliktusforrást jelent a helyiek és az új tulajdonosok között.

Feltűnő volt ugyanakkor, hogy az interjúalanyaink viszonylag kevés alkalommal és akkor is főként környezetvédelmi kérdésként pozicionálva beszéltek a Balatonról. Ennek két okát látjuk. Keszthely városközpontja, a belváros és a lakótelepek, bizonyos családi házas övezetek különösképp távol vannak a tótól. A Balatonhoz közel kevesen laknak, sőt, paradox módon a legtöbb lakás épp az elmúlt években épült a tópartra a már említett luxus apartmanházak formájában. Keszthely esetében inkább rekreációs és közösségi területnek tekinthetjük Balatonpartot, ahol az első számú problémát az ilyen lehetőségek beszűkülése jelenti. Ebbe a problémacsoportba tartozik a ligetes szabadstrand (Libás) és a Zala Kemping beépítése, a fakivágások, a tó megközelíthetőségének korlátozása, a kerékpárutakon évekig tárolt építőanyagok ügye.

A vázolt problémák együttesen alkotják azt a komplex problémaegyüttest, melyet a helyi lakosok egy része egyértelmű válságként élt meg, egyúttal aktív közéleti tevékenységre sarkallta őket. Úgy látjuk, hogy a 2010-es évek végére kialakult egy olyan diskurzus, melyben a városvezetés minden igyekezete ellenére a helyi érdekekkel szembeni pozícióba került. Az országos médiumok által bemutatott ügyek hatására az önkormányzat folyamatosan korrigálni próbálta a folyamatokat.

A terepkutatás során készült interjúk alapján a helyi lakosok szerint a következő problémák a legfontosabbak Keszthelyen:

---

²²² Bálint Natália, operaénekes, influenszer

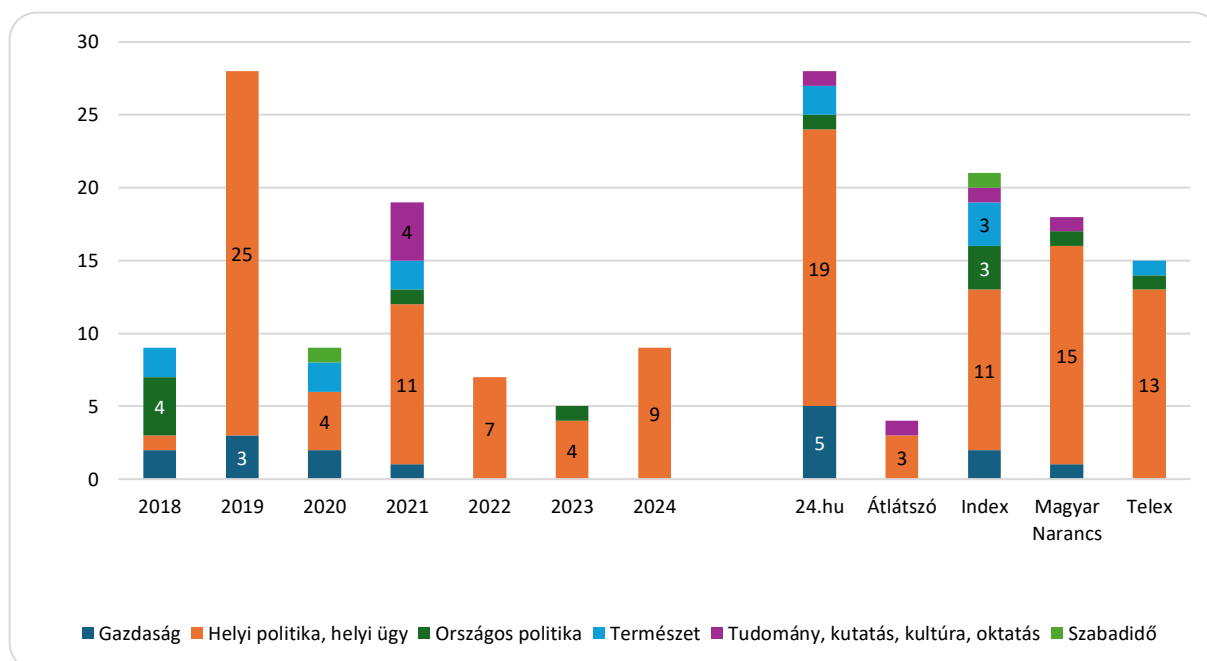
- Idősödő társadalom és a fiatalok elköltözése.
- Romló közszolgáltatások, különösen az egészségügy tekintetében.
- A belváros kiürülése, a városias polgári lét válsága.
- A kulturális élet válsága, a magas kultúra eltűnése és a Balaton-parti gagyi eluralkodása.
- A Balaton-part beépítése, a zöldterületek tönkre tétele.
- A munkalehetőség hiánya, a könnyűipar leépülése, az idegenforgalomra épülő gazdasági modell zsákutcája.
- Lakhatási problémák, dráguló lakások.
- A helyi nyilvánosság beszűkülése, a torz és aszimmetrikus helyi médiaviszonyok.

Ezeket a problématerületeket érdemes összevetni az országos sajtóban megjelent cikkek alapján összeállított táblázatunkkal. Ez alapján jól látszik, hogy a szélesebb nyilvánosság szinte valamennyi helyi megszólalók által említett keszthelyi problémával találkozhatott, de azok feldolgozása néhány egyedi ügghöz kapcsolódott. Az országos sajtóban megjelent témák Keszthely komplex válságának tüneteiként értelmezhetők.

Keszthelyi ügyek és konfliktusok megjelenítése a hírmédiában

A kutatásunk első részében végzett médiaelemzés során 27 olyan keszthelyi cikket találtunk, amely az akkor vizsgált lapokban azokkal a lokális konfliktusokkal, ügyekkel foglalkoztak, amelyek a 2018 után meginduló gazdasági, turisztikai fejlesztésekkel kapcsolatosak. A település helyi közéletének elemzése előtt az országos lapokban megjelenő keszthelyi problémákat és konfliktusokat röviden újra bemutatjuk. Az elemzés elmélyítése érdekében a vizsgált forrásokat is bővítettük: az Átlátszó, az Index, a Magyar Narancs és a Telex mellett a 24.hu 2018 eleje és 2024 június vége között született keszthelyi írásait is összegyűjtöttük. A cikkek kiválogatása során a tematikus fókusz is bővítettük: az említett lapok összes keszthelyi közéleti, helyi politikai cikkét beválogattuk az elemzett források közé.

11. ábra A Keszthellyel foglalkozó cikkek tematikus megoszlása az időbeliség és forrásaik szempontjából

A 11. ábráról jól kivehetjük, hogy a Keszthellyel foglalkozó cikkek időbeli eloszlása viszonylag egyenetlen, két év kiugró ebből a szempontból. 2019-ben különösen sokat írt az országos sajtó Keszthelyről. Egyrészt ekkor jelentek meg a kempingek tulajdonosváltásáról, a Balaton-part beépítéséről (pl. egy toronyház tervével²²³ együtt), a különböző szállodafejlesztésekről szóló első hírek, valamint a Helyi Építési Szabályzat módosításának terve, amellyel szemben élénk helyi tiltakozás kezdődött. Miközben az országos sajtó figyelme Keszthelyre irányult a tervezett beruházások miatt, több cikket is publikáltak a helyi nyilvánosság helyzetéről és a városban zajló választási kampányról is abban az évben. 2021-ben viszont az országos sajtó többnyire lokális

²²³ <https://24.hu/belfold/2019/01/30/keszthely-balaton-fejlesztes-meszaros-lorinc-tiborc-istvan/>

jelentőségű, és nem a balatoni beruházási ügyek miatt foglalkozott a településsel nagyobb mértékben: ilyen volt például az egyik óvoda és a keszthelyi Sörház felújításának, továbbá az erről szóló OLAF vizsgálatnak az ügye, valamint a Georgikon bezárásának a terve.

A 11. ábrán azt is láthatjuk, hogy ezek az ügyek leginkább a helyi politika perspektívájából jelentek meg a lapokban, tisztán országos politikai keretben a 86 cikk közül mindössze hatot találtunk. Ezekre az írásokra az volt jellemző, hogy általában kormánypárti vagy ellenzéki politikusok reakcióit idézték a helyi beruházásokkal kapcsolatban: például Dömötör Csaba államtitkár a Kisfaludy-pályázatok szakmaiságáról beszélt²²⁴, ellenzéki pártok zár alá vették²²⁵ a keszthelyi „Tiborc-zagyont”, arról pedig 2018-ban a Magyar Narancs és az Index is hírt adott, hogy a Reuters keszthelyi tudósításban mutatta be, hogy „A Balatonon csapolják meg Orbán körei az európai adófizetők pénzét.”²²⁶

A következő ábrán már az elemzett 86 cikk időbeli és források szerinti eloszlását az azokban megjelenő problématerületek, konfliktusmezők felől tekinthetjük meg. Egyrészt jól láthatjuk ezen a konfliktusmezők azon dinamikáját, amely a korábbi sajtóelemzés során is érvényesült: a vizsgált időszak elején főleg az ingatlanszerzésekkel, azaz a tér birtoklásával kapcsolatos ügyek voltak előtérben, majd 2020 után már a beruházások problémái okoztak olyan helyi feszültségeket, amelyek felkeltették a sajtó érdeklődését. A 8. táblázat segítségével a településről írt cikkekben megjelenő konkrét ügyeket is áttekinthetjük, egyrészt azok témái, másrészt a bennük megjelenített konfliktusok, problémák alapján. A 8. táblázaton és a 12. ábrán észrevehetjük az ingatlanügyek és a beruházások mellett a helyi ügyek azon további csoportjait, amellyel a sajtó előszeretettel foglalkozott az általunk vizsgált valamivel több mint fél évtized alatt.

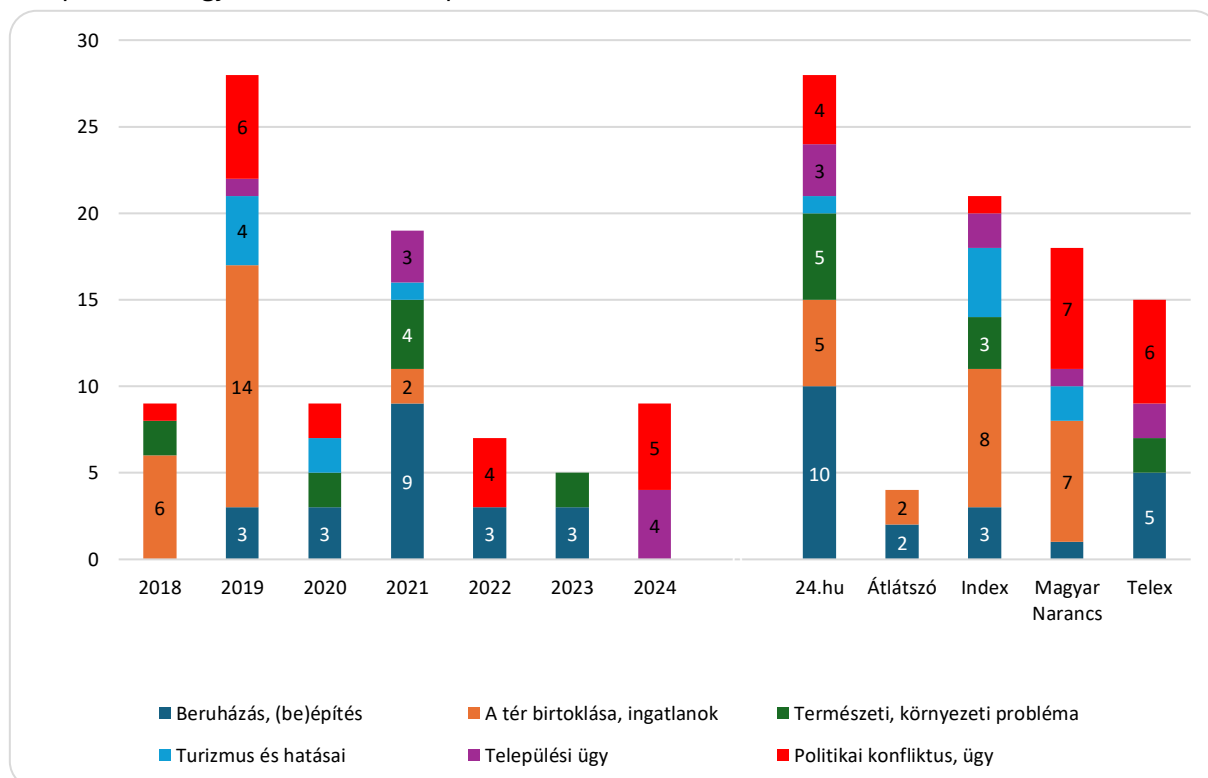
---

²²⁴ <https://telex.hu/gazdasag/2021/03/24/mfor-keszthely-ner-helikon-szalloda-hotel-kisfaludy-mtu>

²²⁵ https://index.hu/belfold/2018/valasztas/2018/03/16/valasztas_2018_kampany_partok_percrol_percre_plakatok/ujabb_tiborc_zagyont_vettek_zar_ala/

²²⁶ https://index.hu/belfold/2018/03/16/meszaros_orban_tiborc_zagyont_reuters/

Négy esztendőben is megjelentek a keszthelyi problémák között a városban gyakori fakivágások. Ezek a legkülönbélebb beruházásokhoz kapcsolódtak: például nemcsak helyi építkezésekhez, hanem a Balaton körüli kerékpárút város melletti szakaszának felújításához. A sajtó többnyire politikai keret nélkül mutatta be ezeket, azonban voltak olyan beszámolók²²⁷, amelyek a helyi ellenzéki szervezet, a *Kisvárosunkért Érdekvédelmi Egyesület*, azaz a KÉVE fellépését is tárgyalták a természetpusztítás hasonló eseteivel szemben.

12. ábra A Keszthellyel foglalkozó cikkekben megjelenő problémák típusainak megoszlása az időbeliség és forrásaik szempontjából

A 12. ábrán láthatjuk, hogy az országos hírmédia hasonló környezeti problémák mellett különböző települési ügyekre és helyi politikai konfliktusokra is figyelt Keszthely esetében. Települési ügyek alatt olyan problémákat kódoltunk az elemzés során, amelyek bemutatása elsősorban nem politikai jellegű volt: mint láthatjuk főleg közintézmények működésére vonatkoztak. Azonban a Keszthelyhez hasonló méretű, lakosságszámú települések esetében a helyi közélet fontos problémáira utalhatnak az olyan hírek, melyek 2021-ben a helyi egyetemi kar, a Georgikon, vagy 2024-ben pedig a helyi kórház szülészetiének bezárásával foglalkoztak. A táblázaton azt is láthatjuk, hogy a lapok Keszthelyről néha beszámoltak olyan tisztán turisztikai, szabadidős ügyek kapcsán is, mint a Red Bull Air Race futamának városba költözésének ötlete, az Erzsébet-program helyi szállodákban zajló üdültetése vagy egy kutyás strand megnyitása.

²²⁷ Például: <https://24.hu/belfold/2023/05/07/fakivagas-helikon-park-keszthely>;
<https://telex.hu/belfold/2021/02/22/keszthely-fakivagas-balaton-part-balaton-szallo-keve>

A korábbi sajtóelemzés során már említettük Keszthely országos médiában való megjelenítése kapcsán, hogy a város meglehetősen élénk helyi politikai élete a Balaton-parti beruházások mellett milyen sajtófigyelmet kapott. Az elemzés kibővített korpuszán is jól látszik, hogy ezt részben a helyi Fideszben zajló átalakulások, például a polgármesterek folyamatos cserélődése, másrészt az aktív helyi ellenzék okozza. Ennek következtében az országos lapok, hírportálok egy olyan kisvárosi nyilvánosságot mutattak be, amely közéletileg meglehetősen megosztott, tulajdonképpen az országos politikai viszonyokat, törésvonalakat fejezi ki kisebb léptékben. A sajtó egyrészt előszeretettel tárgyalta a keszthelyi ingatlanbefektetések mögött álló kormányközeli üzleti körök érdekeltségeit, akiket a kormánypárti városvezetés kiszolgál – Keszthely „*az új Felcsút, az új királyi város*” fogalmazott²²⁸ a Magyar Narancs egyik 2019-es cikke. Ezzel szemben pedig bemutatták a meglehetősen korlátozott helyi nyilvánosságot. 2019-ben és 2020-ban több cikk is tárgyalta ennek keszthelyi állapotát. A Magyar Narancs egy másik, 2020-as cikke²²⁹ például bemutatta, hogy az ellenzékben lévő helyi egyesület, a KÉVE „*sokszor megszólalási, válaszadási lehetőséget sem kap a helyi médiában.*”

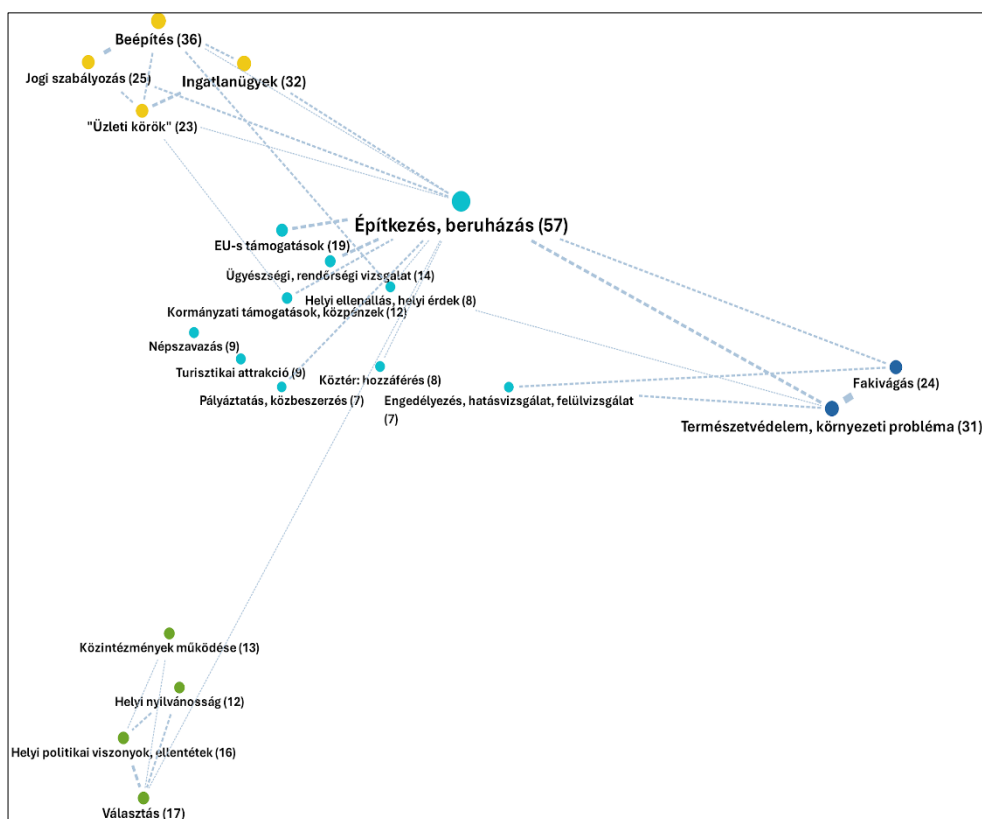
A tartalomelemzés során a Keszthellyel foglalkozó 86 cikket a korábbi médiaelemzésünk során használt kategóriarendszer alapján kódoltuk újra – főleg a helyi politikai témák esetében néhány új kódot is használtunk. Az ábrán látható problématérkép e cikkekben Keszthely kapcsán szóba kerülő legfontosabb, leggyakoribb témáit mutatja be. A problématérkép szerkezete pedig e témák közös említésén alapul: az őket összekötő vonalak a gyakoribb együttes előfordulásukat illusztrálja. Az ábra jól szemlélteti az országos sajtóban megjelenő keszthelyi problémák négy halmazát. A sajtó leggyakrabban az építkezések, beruházások ügyeivel (57) foglalkozott, s ezekkel szoros kapcsolatban olyan témákkal, mint az EU-s (19) és a kormányzati támogatások (12), rendőrségi, ügyészségi vizsgálatok (14), a velük szembeni ellenállás (8) és helyi népszavazás (9) lehetősége. Gyakori témát jelentettek a lapoknak, mint a városban zajló fejlesztések jogi és gazdasági aspektusai, a beépítés (36), az ingatlanügyek (32), a jogi szabályozás (25) és az „üzleti körök” problémái. E témáktól jól elkülöníthetők a problématérképen a beruházásokkal kapcsolatos természetvédelmi problémák (31), amiből 24 alkalommal csak a fakivágásokat említették. A Keszthellyel kapcsolatos problémák újabb önálló, a többi témától szinte teljesen

---

²²⁸ <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/tudjukkik-keszthelyen-csak-suttognak-meszarosrol-es-tiborcrol-de-nyiltan-nem-mondjak-ki-a-nevuket-117347>

²²⁹ <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/sokszor-megszolalasi-valaszadasi-lehetoseget-sem-kap-a-helyi-mediumokban-az-ellenzek-131482>

elváló világát jelentette a helyi politikai viszonyok kérdésköre (16), a választások ügyei (17), a helyi nyilvánosság (12) és a közigazgatás állapota (13).

13. ábra A Keszthellyel foglalkozó cikkekben megjelenő problémák "térképe"

A tartalomelemzés adatai közül végül a konkrét politikai szereplők, személyek megszólalásának gyakoriságát bemutató 9. táblázatot érdemes szemügyre venni. Ezen láthatjuk, hogy az országos sajtó elég jól ellensúlyozta a beszűkülő helyi nyilvánosságot, a kormánypárti, kormányzati politikusok mellett hasonló nagyságrendben jutottak szóhoz a keszthelyi ellenzék, a KÉVE képviselői. Érdekes, hogy a legtöbbet megszólaló szereplő 5 és fél év alatt az öt lap 86 cikkében Molnár Tibor (15) lett a KÉVE képviselője. Őt pedig nagyjából hasonló mértékben követik a kormánypárt egymást váltó keszthelyi polgármesterei, Ruzsics Ferenc (9), Nagy Bálint (11) és Manninger Jenő (8). Ugyanakkor az is feltűnő az adatok között, a helyi politikusok szereplése ahhoz a két évhez kötődik, amikor az országos hírmédia többször foglalkozott Keszthely közéletével – a helyi ellenzék szereplői leginkább az általunk vizsgált időszak elején, a 2019-es ügyek kapcsán bukkantak fel a lapokban.

	Beruházás, (be)építés (21)	A tér birtoklása, ingatlanok (22)	Természeti, környezeti probléma (10)	Turizmus és hatásai (7)	Települési ügy (8)	Politikai konfliktus, ügy (18)
Gazdaság (8)	2020: A Kisfaludy-program milliárdjai szállodafejlesztésre (1) 2021: Tíborcz felújítja a Helikont Hotelt (1)	2018: Tíborcz István szállodát vett (2) 2019: Bezárt a Zala Kemping (2)		2019: Erzsébet-program: nagycsaládosok üdültetése a lepukkant Helios-szállóban 2020: Erzsébet-program: üdültetés a Hullám Szállóban		
Helyi politika, helyi ügy (61)						2018: Ruzsics polgármester helyzete a Fideszben
	2019: Az óvodafelújítás ügye (1) 2019: A part beépítése: toronyház terve (2)	2019: A szabadstrand megszüntetése (3) 2019: A Helyi Építési Szabályzat módosítása, tiltakozás, népszavazás terve (9)		2019: Red Bull Air Race Keszthelyen (3)	2019: Nyilvános bocsánatkéréssel vezekelnék a gimnázium udvarán (1)	2019: A keszthelyi média és nyilvánosság problémája (2) 2019: Helyi politikai küzdelem a választások előtt: fenyegetések, trollkodás a közösségi médiában stb. (4)
	2020: A Zala kemping beépítése és tiltakozás (2)					2020: A keszthelyi média és nyilvánosság problémája (2)
	2021: A Sörház felújításának botránya: OLAF vizsgálat (5) 2021: A Zala kemping beépítése (1)	2021: A vízpart kiemelt fejlesztési tervé nyilvánítása, petíció ellene (1) 2021: A Sörház ingatlanának értékesítése	2021: Fakivágások a Balaton Szálló mögötti telken - a KÉVE fellép (2)	2021: Az ellenzék szabadstranddá nyilvánítaná a Hévízi-kifolyó illegális fürdőhelyét (1)		
	2022: Az óvodafelújítás ügye: lebontás (2) 2022: A part beépítése: lakópark a Balaton Szálló mögött?					2022: Nagy Bálint polgármester összeférhetetlen álláshalmozása (2) 2022: A helyi ellenzék helyzete az időközi polgármester-választás előtt: nincs jelölt (2)
	2023: Elfuserált beruházások és EU-s támogatások: óvoda, sörház (1) 2023: Szállodák felújítása és a NER (1)		2023: Fakivágások a városban - a KÉVE fellép (2)			
					2024: A születészet bezárása a kórházban (3) 2024: Önkormányzati lakások felújítása (1)	2024: Helyi választás: ellenzéki áttörés és törések a Fideszben (5)
Országos politika (6)	2021: A Kisfaludy-program milliárdjai - az Mfor Dömötör Csabát kérdezte (1) 2023: A Sörház felújítása - a Jobbik Polt Pétert kérdezte (1)	2018: A Reuters Orbán oligarcháinak keszthelyi nyomulásáról ír (2) 2018: Index videó a part NER általi megszállásáról (1) 2018: MSZP sajtótájékoztató a parton (1)				
Természet (6)			2018: Fakivágás a Helikon Strand mögött területen (2) 2020: Fakivágás a város melletti kerékpárútnál (2) 2021: Tájépítészeti terv a part egyik szakaszának renaturizációjáról (2)			
Tudomány, kutatás, kultúra, oktatás (4)	2021: 230 milliós kiállítás épül a vadászati világkiállításra (1)				2021: Megszűnik a Georgikon? (3)	
Szabadidő (1)				2020: Kutyás strand a szabadstrand helyén		

8. táblázat A Keszthellyel foglalkozó cikkek megoszlása témák és konfliktuszónák alapján

Személyek	ÖSSZES	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bencze János (Jobbik)	1	0	0	0	0	0	1	0
Dalnoki Szilárd (Momentum)	1	0	1	0	0	0	0	0
Dékány Péter (önkorm. képvis.)	2	0	0	0	2	0	0	0
Dósa Zsolt (önkorm. képvis.)	1	0	1	0	0	0	0	0
Dömötör Csaba	1	0	0	0	1	0	0	0
Elekes István (KÉVE)	1	0	1	0	0	0	0	0
Gábor Hajnalka (jegyző)	1	0	0	0	0	0	1	0
Hoffmann Henrik (turisztikai vállalkozó)	1	1	0	0	0	0	0	0
Ifi Ferenc (önkorm. képvis.)	1	0	1	0	0	0	0	0
Kovács Viktóra (DK – önkorm. képviselő)	5	1	3	0	1	0	0	0
Manninger Jenő	8	1	0	0	1	3	0	3
Molnár Tibor (KÉVE)	15	1	6	2	2	3	0	1
Nagy Bálint	11	0	4	1	4	2	0	0
Nemes Balázs (Momentum)	1	0	1	0	0	0	0	0
Ruzsics Ferenc	9	1	5	0	1	2	0	0
Tarlós István	1	0	1	0	0	0	0	0
Tóth Gergely	5	0	4	0	0	0	0	1
Vértessaljai László (Fidesz, Hévíz)	2	0	0	0	0	0	0	2
Vozár Péterné (alpolgármester)	1	0	0	0	0	0	0	1
Weller-Jakus Tamás (KÉVE)	7	0	2	0	2	1	2	0
Összesen évek szerint:		5	30	3	14	11	4	8

9. táblázat A Keszthellyel foglalkozó cikkekben megjelenő közéleti személyek

A kormánypárti dominancia évtizedei Keszthelyen

A keszthelyi közéleti nyilvánosság elmúlt évtizedének két meghatározó szereplője volt. Az egyik a helyi Fidesz, melynek erős beágyazottsága van a városban. Egy rövid, 2002-2006 közti időszakot kivéve²³⁰ ez a párt adta a város polgármesterét és 1998-tól kezdve fideszes a Keszthely központú választókerület parlamenti képviselője is. A párt két erős embere, a közel negyedszázadig (1998-2022) országgyűlési képviselő Manninger Jenő és az őt 2022-ben váltó, korábban alpolgármesterként (2014-2019), majd polgármesterként dolgozó Nagy Bálint.²³¹ Kettejük mellett a korábbi polgármester, Ruzsics Ferenc emelhető ki, aki jelenleg a Zala Vármegyei Közgyűlés alelnöke.²³² Ezt a pozíciót interjúalanyaink egyfajta büntetésként jellemezték. Tény, hogy Ruzsics 2017-ben enyhe alkoholos befolyásoltsággal vezetett autót.²³³ Az eset elérte az országos nyilvánosságot, az ügyről valamennyi nagy hírportál beszámolt. A Magyar Narancs beszámolója szerint kegyvesztettségéhez nem csak ez a botrány, hanem az is hozzájárult, hogy ugyanebben az évben egy nyilvános beszédében a következőt mondta: *„Egyesek mások becsapásával, félrevezetésével, újabban a pályázati rendszer kiskapuinak a kihasználásával próbálnak haszonra szert tenni, nagyjából munka nélkül, és utána ezt a hasznot felelőtlenül élvezik mások kárára.”*²³⁴ A történetek és az elhangzottak után a polgármester megtarthatta tisztségét, de a 2019-es önkormányzati választáson már a nála jóval fiatalabb, közgazdász végzettségű Nagy Bálint alpolgármester indult a pozícióért. Interjúalanyaink szerint Ruzsicsnak konfliktusos viszonya volt Nagy Bálinttal, de utóbbi és Manninger Jenő közt sem volt teljes az összhang, a párt helyi

---

²³⁰ 2002-2006 között Mohácsi József (MSZP-SZDSZ) volt a polgármester.

²³¹ Keszthely a Zala megyei 2. számú választókerület székhelye. A hagyományosan jobboldali többséggel rendelkező választókerületben a 2018-as országgyűlési választáson a későbbi keszthelyi polgármester, a Fidesz színeiben politizáló Manninger Jenő szerzett többséget, a szavazatok 55,5 %-át szerezte meg. A második helyen a Jobbik jelöltje, Weller-Jakus Tamás (28,3%), a harmadik helyen pedig a Demokratikus Koalíció politikusa, Kovács Viktória végzett (8,2 %). Ha csak a keszthelyi eredményeket nézzük, akkor a Fidesz fölénye egyértelmű, bár az egyes választókörök között nagy különbségek is voltak. Manninger Jenő egyetlen keszthelyi választókörben sem kapott 40-nál kevesebb szavazatot, a legmagasabb arány pedig 55% volt.

Négy évvel később a kormánypárt Nagy Bálintot indította a Zala megyei 2. számú választókerületben. A mandátumot a szavazatok 59,8-ának megszerzésével szerezte meg. Az ellenzéki összefogás jelöltje, Elekes István 30,1%-ot, a Mi Hazánké, Berei Gábor 6,2%-ot ért el. Keszthelyi választókörökben Nagy Bálint előnye hasonlóan nagy volt, mint négy évvel korábban párttársáé.

²³² <https://www.zala.hu/hu/onkormanyzat/oldalmenuk/onkorm/kozerdeku/szerv-vezet%C5%91i>

²³³ <https://tvkeszthely.hu/news/9947-ruzsics-ferenc-cselekedetem-nem-volt-szandekos>

²³⁴ <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/tudjuk-keszthelyen-csak-suttognak-meszarosrol-es-tiborcrol-de-nyiltan-nem-mondjak-ki-a-nevuket-117347/>

szervezete a 2020-as évekre megosztottá vált. Az ambiciózus Nagy Bálint előbb Ruzsicsot szorította ki a polgármesteri székből, majd Manningert az országgyűlési képviselőségből. Politikai súlyát tovább tudta növelni azzal, hogy 2022-ben az Építésügyi és Beruházási Minisztérium beruházási államtitkára, majd a közlekedésért felelős államtitkára lett.²³⁵

A három legutóbbi keszthelyi polgármester szerepe a vizsgált időszakban azért lényeges, mert a helyiek által problémásnak ítélt beruházásokhoz valamilyen módon mindannyian kapcsolódtak. Az építkezések előkészítése több esetben még Ruzsics nevéhez köthető. Az igazán fajsúlyos esetekben (Sörház-projekt, Kísérleti utcai óvoda, Helikon park, Balaton-parti beruházások) már Nagy Bálint volt a város vezetője, de a romok eltakarításának feladata – képletes és fizikai értelemben is – Manninger Jenő feladata lett. Nyilvános megszólalásaik alapján úgy látjuk, hogy az előd által elkövetett hibákért a regnáló polgármester egyetlen esetben sem vállalta a felelősséget, a párt helyi szinten nem zárt össze, inkább a hárítás és a visszafelé mutogatás volt jellemző. Ennek legnyilvánvalóbb példája a 2024-es helyi önkormányzati választás volt, ahol Manninger Jenő (bár nem mondta ki elődje nevét) a büntetőügyig jutott beruházások kapcsán mindvégig azt hangsúlyozta, hogy azokat nem ő kezdte el, de a megoldás az ő kezében van. A botrányoktól való eltávolodás sikertelenségét a 2024-es választási eredmény világosan jelezi.

Megosztott ellenzék és az erősödő civil szervezetek

A 2010-es évektől a Fidesszel szemben nem volt komoly politikai erő a városban. A baloldali pártok közül az MSZP visszaszorult,²³⁶ aktív tagsága megfogyatkozott, a Demokratikus Koalíció lépett a helyére. A DK 2014-ben Kovács Viktória személyében kompenzációs listáról juttatott első ízben képviselőt a keszthelyi közgyűlésbe,²³⁷ majd 2019-ben Dékány Péter révén egyéni mandátumot is tudtak szerezni.²³⁸ Ugyanebben az időszakban erősödött meg a helyi Jobbik is. Rajtuk kívül a 2010-es évek végétől a Momentum Mozgalom mutatott némi aktivitást a

---

²³⁵ <https://kormany.hu/epitesi-es-kozlekedesi-miniszterium/nagy-balint>

²³⁶ 2014-ben a korábbi polgármester, Mohácsi József személyében kompenzációs listáról még sikerült önkormányzati képviselőt juttatniuk a közgyűlésbe, később nem.

²³⁷ <https://static.valasztas.hu/dyn/onk14/szavossz/hu/M20/T093/tjk.html>

²³⁸ https://www.valasztas.hu/jelolt-adatlap_onk2019?p_p_id=onkjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&onkjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet_ejeloltSzemelyAzon=63962186682DEC3C8E7DF992755E99E8&onkjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet_vlId=294&onkjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet_vlId=687

településen,²³⁹ bár velük kapcsolatban interjúalanyaink elmondták, hogy helyi tagság híján a kampányidőszakokban más településekről szoktak aktivistákat utaztatni a városba.

A helyi Fidesz dominanciája és a gyenge ellenzéki pozíciók miatt a településen egy civil szervezet gyakorolt komoly hatást a helyi nyilvánosságra. A Kisvárosunkért Érdekvédelmi Egyesületet 2013-ben hozták létre.²⁴⁰ Az egyesület elnöke az alapítás óta a jogász végzettségű, jegyzőként más településen dolgozó Weller-Jakus Tamás, aki volt a Jobbik egyéni országgyűlési képviselőjelöltje is,²⁴¹ ennek ellenére a szervezet alapvetően nem politikai mozgalomként indult. A céljuk a helyi ügyek felkarolása volt, mert Weller-Jakus szerint úgy látták, hogy a Ruzsics Ferenc vezette helyi önkormányzat nem tesz eleget kommunikációs kötelességeinek, nem gondoskodik a nyilvánosságról és nem enged betekintést a helyieket érintő ügyekbe. Ennek pedig egyenes következményeként azt érzékelték, hogy a helyi Fidesz nem képviseli a keszthelyi lakosok érdekeit.

A KÉVE későbbi tevékenységét oppozíciós identitásként jellemezte beszélgetésünk során Tóth Gergely polgármester. Az ellenzéki szerepbe részben az önkormányzat kényszerítette az egyesületet. Az egyik első konfliktus a két fél között a névhasználat miatt robbant ki. Weller-Jakusék szerették volna használni a település nevét, de ehhez az önkormányzat nem járult hozzá, sőt 150 000 forintos bírsággal sújtotta őket. A KÉVE elnök elmondása alapján az egyesület ennek hatására perre ment és kiderült, hogy a városban számtalan olyan civil szervezet használja a település nevét, mely erre nem kapott önkormányzati felhatalmazást. A névhasználat korlátozását diszkriminációként élték meg.

A KÉVE és a fideszes önkormányzat ellentéte az elmúlt évtizedben alapvetően határozta meg a keszthelyi nyilvánosságot, már csak azért is, mert az egyesület egyfajta gyűjtőhelye lett azoknak a közügyekért elkötelezett polgároknak, akik elégedetlenek voltak a városvezetéssel, illetve tágabb értelemben a Fidesszel.

Weller-Jakus Tamás a terepkutatáshoz kapcsolódó interjú során elmondta, hogy az egyesület működési modelljét tekintve a Badacsonyi Érdekvédelmi Egyesület mintáját követte. Ez azt jelenti, hogy a belépő tagok vállalták a szakterületükhöz, civil foglalkozásukhoz kapcsolódó ügyek

---

²³⁹ Ez alapvetően a település közelébe szinte véletlenül költöző Deli Győzőnek volt köszönhető, aki igen gyorsan bekapcsolódott a párt országos politikájába is. Keszthelyi és Zala megyei elnök, a 2024-es EP választáson a párt listájának 3. helyét kapta.

²⁴⁰ <https://keve-keszthely.webnode.hu/>

²⁴¹ https://www.valasztas.hu/jelolt-adatlap?p_p_id=ogyjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&ogyjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet_vlId=244&ogyjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet_vtId=556&ogyjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet_ejeloltEjid=4533&ogyjeloltadatlap_WAR_nvinvrportlet_ejeloltSzemelyAzon=BD26DC81A16B5CB2CD04344E1EFE8B89

esetében a szaktanácsadói, segítői munkát. A KÉVE tagokkal készített interjúink alapján úgy látjuk, hogy ez a fajta munkamegosztás azokban az időszakokban tudott hatékony és konstruktív lenni, amikor nem rendelődött alá pártpolitikai érdekeknek. A helyi ügyek iránt elkötelezett tagok pártszimpátiától mentesen képviselték azokat a fontos ügyeket, melyeket részben ők tártak fel, de arra is bőven akadt példa, hogy névtelen állampolgári bejelentés alapján indultak el egy-egy téma után.

Az elnök Weller-Jakus Tamás önkormányzati ügyeket jól ismerő jogászként, a jó sajtókapcsolatokkal rendelkező Molnár Tibor véleményvezérként tevékenykedett, Herold János már ekkor több élő videót indított például a fakivágásokról.

Az egyesület igyekezett egyfajta alternatív médiateret is létrehozni Keszthelyen.²⁴² Az egyesület Facebook felületén Herold János hetente mutat be általa fontosnak tartott problémákat, vagy vezet ezekhez kapcsolódó beszélgetéseket. Emellett a 2022-es önkormányzati választást követő időszakban ****helyi Hírlap címmel folyóiratot is kiadott az egyesület. Ezekről a keszthelyi nyilvánosság színtereit bemutató fejezetben részletesebben is lesz szó.

A KÉVE jelentősége a 2019-es önkormányzati választás időszakában nőtt meg, amikor az ellenzéki összefogás mintájára a helyi politikai erők és szereplők is a közös indulásról döntöttek. Az egyesület tagságában korábban nem volt jelentősége a politikai hovatartozásnak. A politikai pártok érkezése azonban pozícióharcokat is hozott, ez pedig erodálásához vezetett. A kampányban meghatározó és kreatív szerepet vállaló, nemzetközi kapcsolatok elemzői, illetve operaénekesi végzettséggel is rendelkező Bálint Natália például a választás után eltávolodott a helyi közélettől, pedig korábban meghatározó szereplője volt a város kulturális életének és a KÉVE-nek is. Pedig az együttműködés kezdetén még különféle szimbolikus gesztusokkal igyekeztek érzékeltetni a felek az összetartozás. Az egyesület logóját úgy tervezték át, hogy a pártok színei megjelenjenek benne, a pártok delegáltjai alelnöki pozíciókat kaptak. Ahogy ezt az egyesületben megfordult interjúalanyaink megfogalmazták, a 2019-es KÉVE kampány jellemzője a forráshiány és az amatőrizmus volt. A tagok leginkább a saját pénzüikkel, tudásukkal és lelkesedésükkel próbálták legyőzni a Fidesz professzionális hatalomgépezetét.

A 2019-es önkormányzati választás a KÉVE szempontjából felemás eredményt hozott. A polgármesteri székért folytatott versenyben jelöltjük (Czuth Zoltán) csupán a szavazatok 45%-át szerezte meg, a polgármester Nagy Bálint lett. Az 1. egyéni választókerületben azonban Dékány Péter révén mandátumot szereztek.²⁴³ Ezért is nagy szó volt, mert Dékány egy néhány éve a környékre költöző, beugrónak számító jelölt volt, aki egy visszalépő párttag helyett indult

---

²⁴² <https://keve-keszthely.webnode.hu/keve-podcast/>

²⁴³ <https://tinyurl.com/2nw784uv>

aktivistaként, számottevő helyi ismertség nélkül. A KÉVE emellett szavazategyenlőséget ért el Molnár Tibor körzetében. Ott a megismételt választást a Fidesz jelöltje nyerte. A kompenzációs listáról végül további két helyet szerzett a KÉVE, melynek elosztása körül konfliktus robbant ki.

A következő öt esztendőben a KÉVE egyértelműen politikai aktorrá vált, azaz már nem csak civil érdekvédő egyesületként, hanem a helyi Fidesz ellenzékeként is alakítója lett a város közéletének. Önkormányzati képviselőik, így különösen Molnár Tibor, olyan helyszínekre is bejuthatott, ahová civil aktivistaként nem engedték volna be.

A 2022-es időközi polgármester-választás során, melyre Nagy Bálint országgyűlési képviselővé választása miatt került sor, a KÉVE nem indított jelöltet.²⁴⁴ A 2024-es választáson pedig már nem a KÉVE, hanem egy másik civil szervezet lett a kormánypárt helyi kihívója. A folyamat háttérében új szereplők feltűnése mellett főként az játszott szerepet, hogy a KÉVE – részben a politikai kapcsolatai, részben az oppozíciós magatartása miatt – nem tűnt győzelemre esélyesnek. Ugyanakkor az új politikai együttműködésből a helyismerete, a beágyazottsága és a bejáratott kommunikációs felületei miatt a KÉVE-t nem tudták kihagyni.²⁴⁵

A VÁRTAK – Városukért Tenni Akarók Egyesülete a Covid-19 járvány időszakában, alapvetően városszépítési céllal jött létre. A szervezet nyilvántartásba vétele 2019 novemberében történt.²⁴⁶ A fő kommunikációs csatornaként használt Facebook oldalukat Kenyeres László hozta létre 2020 márciusában.²⁴⁷ Az első akciójukat a járványügyi megszorításokat enyhítését követően a keszthelyi vasútállomáson szervezték meg. Kitakarították az állomásépület melletti területet, gazoltak, bokrot metszettek, csikket szedtek, majd egy következő alkalommal virágokat ültettek a meglévő üres virágládákba.²⁴⁸

A következő hónapokban, majd években a körülbelül 30 főre növekedő tagság hasonló aktivitásokat végzett a településen.²⁴⁹ A Facebook oldalon megjelenő bejegyzések alapján a szervezet tevékenysége 2022-től futott fel igazán, de 2024 tavaszáig a tagok semmiféle politikai tevékenységet nem végeztek. Fontos megjegyezni, hogy az egyesület Facebook oldalán azután sem jelentek meg politikai tartalmú posztok, hogy a VÁRTAK az ellenzéki összefogás ernyőszervezetévé vált. A bejegyzések 2024 tavaszán és nyarán is szemétszedési, parkgondozási, faültetési projektekről szóltak.

---

²⁴⁴ <https://telex.hu/belfold/2022/06/14/keszthely-polgarmester-ellenzek>

²⁴⁵ A Tóth Gergely körül csoportosuló civilek eredetileg egy saját egyesületet szerettek volna létrehozni, de ezt jogtechnikai okok miatt nem tudták időben létrehozni, ezért esett a választásuk a már bejegyzett és működő VÁRTAK Egyesületre, melyben a politikai porondra lépők egy része évek óta tag volt.

²⁴⁶ <http://vartak.hu/rolunk/>

²⁴⁷ https://www.facebook.com/groups/202402904419657/?locale=hu_HU

²⁴⁸ <https://www.facebook.com/groups/202402904419657/permalink/255401385786475/>

²⁴⁹ <https://tvkeszthely.hu/news/2773-a-vartak-egyesulete-is-csatlakozott-a-teszeddhez>

A VÁRTAK Egyesület politikai szerepvállalása egy kényszerűségből fakadt. Ennek megértésében interjúalanyaink voltak segítségünkre. A mintát a 2019-es választás jelentette több szempontból is. Egyfelől akkor a KÉVE volt azt az ernyőszervezet, melyben a különféle politikai pártokhoz kapcsolódó szereplők megpróbálták együttműködni. Az akkori kampányuk jó néhány negatív elemet tartalmazott, mely az interjúalanyaink szerint nem volt szerencsés. Másfelől a KÉVE köré szervezett összefogás a félig-meddig kudarcként értékelt választás után hamar szétesett.²⁵⁰

Amikor tehát 2024 elején körvonalazódni kezdett a helyi Fidesszel szembeni összefogás, világossá vált, hogy a 2019-es hibákat nem szeretnék a felek elkövetni. Utólag többen is magukénak tudták Tóth Gergely polgármesterjelölti szerepre történő felkérését. Úgy tűnik, hogy a helyi közéletben ismert, öt gyermekes, hívó katolikus, ám a kormánypártból kiábrándult egyetemi professzor neve már a 2022-es időközi választás során felmerült, de ő akkor még nem vállalta a jelöltséget. Molnár Tibor elmondása alapján az ellenzék 2022-ben olyan rossz állapotban volt, hogy borítékolható volt a választási kudarc, ehhez pedig érthető módon egyetlen helyi szinten ismert személy sem akarta adni a nevét. A helyzet azonban 2023. közepére megváltozott, hiszen a Nagy Bálint korábbi polgármester által hátrahagyott botrányokkal terhelt örökség, illetve a Manninger Jenő polgármester által végzett sikertelen kármentési kísérlete felmorzsolta a keszthelyi fideszes erőteret. Esély kínálkozott a változásra és ez már Tóth Gergely számára is vonzó volt.

Tóth Gergely 2023. március 15-én jelentette be a Facebookon, hogy ötévnyi mérlegelés után elindul a polgármesteri székért.²⁵¹ A jelöltség hivatalos bejelentésére a választás előtt egy évvel, 2023. július 4-én került sor a Várkertben.²⁵² Tóth Gergely ekkor hirdette meg a szelíd fejlődés programját, mely egyfelől szakértői városvezetést, fenntartható gazdaságfejlődést és a zöld város koncepcióját tartalmazta.²⁵³ A bejelentés nyilvános esemény volt, nem csak a sajtó képviselői voltak jelen. Tóth Gergely polgármesteri ambícióit olyan helyi, vagy helyben ismert, politikai tapasztalattal rendelkező személyiségek is támogatták, mint a korábban az Együttben politizáló Molnár Tibor, vagy a Momentum megyei elnöke, Deli Győző. Ugyanakkor 2023 nyarán az ellenzéki jelölt még függetlenként mutatta be magát. Két kísérője pedig a VÁRTAK Egyesület elnöke (Barna Dániel) és titkára (Klaczne Tar Ibolya) volt – akikkel jó személyes kapcsolatban volt korábban.

---

²⁵⁰ Mivel az ellenzéki összefogás csak három jelöltet tudott beültetni a közgyűlésbe (egyét egyéniben, kettőt kompenzációs listáról), így gyorsan kiderült, hogy a további együttműködés oka fogott.

²⁵¹ https://www.facebook.com/kpmj2024/posts/pfbid0CiwQZdArFNBwebQkZZzpMrMAJ4uprrbZwUYsf3T2jRnp2mcjwDu38fQ964HEydmsl?locale=hu_HU

²⁵² <https://tykeszthely.hu/news/828-polgarmesterjelolt-lesz-dr-toth-gergely>

²⁵³ A jelölt civilben a MATE Kaposvári Campusának közgazdász oktatója, így érthető a közgazdasági fókuszú megközelítés.

Az egyházak közéleti szerepvállalása Keszthelyen

A legutóbbi népszámlálás során a keszthelyi lakosok 46%-a vallotta magát katolikusnak, a reformátusok aránya 3,1 %, az evangélikusoké 1,5 %. Más keresztény felekezethez a lakosság további 1,4 %-a sorolta magát. Az ortodoxok és izraeliták arány 0,2 illetve 0,1 százalék, egyéb vallási felekezetet 0,3 % jelölt. Vallási felekezethez nem tartozónak 9,7 % mondta magát. A kérdésre 37,7 % nem válaszolt. A választ megtagadók miatt a népszámlálási adatok csalókák lehetnek.²⁵⁴ A városban kilenc templom működik, többségében a katolikus egyházhoz tartoznak, de van temploma a református és evangélikus gyülekezetnek is, illetve az EMIH égisze alatt létezik zsidó hitközség is a településen (saját zsinagógával)²⁵⁵. Jelen van a Hit Gyülekezete is a városban.

Az elmúlt időszakban a város közéletének egyik aktív szereplőjévé a Veszprémi Érsekség vált²⁵⁶. A későbbiekben részletesebben lesz majd szó olyan önkormányzati beruházásról, melynek végrehajtása sikertelen lett, a megkapott és már elköltött pályázati támogatást vissza kellett fizetni, majd az érsekség nyújtott segítő kezet azzal, hogy a visszafizetendő támogatás értékében megvásárolta az ingatlant, majd ott fejlesztést jelentett be.²⁵⁷

A vallás, ezen belül főként a katolicizmus, meghatározó identitásformáló erejét mutatja az is, hogy a közéletben különösen aktív helyi polgárok egy része az interjúk során (pártszimpatiától függetlenül) erős vallásos vagy felekezeti elköteleződéséről beszélt.

---

²⁵⁴ <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18421>

²⁵⁵ <https://zsido.com/bemutakozik-keszthelyi-zsido-hitkozseg-leghajotol-miss-europaig/>

²⁵⁶ <https://onkormanyzat.keszthely.hu/jo-utemben-haladnak-az-erseksegi-beruhazasok/>

²⁵⁷ Hozzátehetjük, hogy a 2024-ben megszaporodtak az olyan posztok Manningér Jenő polgármester Facebook oldalán, melyen együtt szerepel dr. Udvardy György veszprémi érsekkal, aki a közelmúltban gyakori vendég volt a városban.

A lokális nyilvánosság jellegzetes offline és online színterei

Intézményesült és közösségi médiatér Keszthelyen

A város első számú médiaszolgáltatója az önkormányzati tulajdonú Keszthelyi Televízió. A 1995-ben, Zala megyében elsőként alapított helyi televízió nonprofit Kft.-ként működik. Kábelen 6500 háztartásba jutnak el műsoraik, de digitális műsorszórással a Nyugat-balatoni régió 37 települését éri el, azaz meghatározó szereplő a Nyugat-balatoni régió nyilvánosságának.²⁵⁸

A honlapon szereplő adatok alapján a Keszthelyi Televízió viszonylag nagy, 2024 nyarán 17 fős stábbal, látja el a feladatait. A Nemzeti Cégtár ennél alacsonyabb 5-9 fős alkalmazotti létszámot mutat.²⁵⁹ Az eltérés oka, hogy az NKft-nek nem mindenki tagja, többen külsős vállalkozóként dolgoznak a televízióknak. A cég a televíziós adás mellett nyomtatott periodikát is kiad, Balatoni Krónika címmel. Ebben a szerkesztőség tagjai által készített hírek, beszámolók jelennek meg, azaz tartalmilag hasonló, mint a televíziós adások.

A keszthelyi önkormányzati média városi megítélése nem egyöntetűen pozitív. Az ellenzéki képviselők, képviselőjelöltek, illetve véleményvezérek szerint a műsor teljesen elfogult, a hatalmon levők szócsöve, működési modelljét pedig az országos közmédiához hasonlították. A polgármesteri kézi vezérlésre két példát is említettek interjúalanyaink. A magát pártatlannak és függetlennek meghatározó televízióknak 2022 előtt egy ideig programigazgatója volt az akkori polgármester, Manninger Jenő felesége. Manninger Beáta televíziós újságírói múlttal érkezett szakértő volt.²⁶⁰ Szakmai jártasságát a televízió általunk megszólaltatott szerkesztői is megerősítették. Ugyanakkor nem erősítette az önkormányzati média iránti közbizalmat, hogy a polgármester felesége felügyelt a műsorkészítést. A másik visszásságként azt említették, hogy a Keszthelyi Televízió szerkesztősége egy épületben működik a helyi Fidesz irodával, gyakorlatilag egy ajtó választja el egymástól a két intézményt. A fenntartói nyomásgyakorlás problémájáról az egyik televíziós szerkesztőnk is beszélt:

„Már nagyon régóta küzdünk azzal, hogy volt egy ilyen tendencia, hogy történik valami a városban, teszem azt egy útfelújítás, egy valamilyen beruházás, mi szeretnénk arról beszámolni, és az önkormányzat azt mondja, hogy erről most még ne beszéljünk. És akkor telnek a hetek, ad abszurdum a hónapok, már régen

---

²⁵⁸ <https://tvkeszthely.hu/rolunk>

²⁵⁹ <https://www.nemzeticegtar.hu/nemzeticegtar/cegadoat/2009062475/Keszthelyi-Televizio-Nonprofit-Kft>

²⁶⁰ <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/sajat-tevejenek-adott-interjut-sajat-magarol-a-keszthelyi-fideszes-polgarmester-felesege-253282>

elkészült, de mi még mindig nem számoltunk be róla, mert hogy erről ne beszéljünk. Tehát, hogy én azt érzem, hogy van az önkormányzat részéről valamiért egyfajta bizalmatlanság is, hogy mi őket lehúzzuk... ...A másik, hogy, amit én most tapasztaltam az elmúlt 2 évben, hogy már kontraproduktív volt az a mennyiség, amilyen mennyiségben megjelent a város polgármestere a televízióban. És hiába mondjuk nekik szakemberként, hogy nem ellene beszélünk, de tényleg kontraproduktív... ...Hát amikor meg ellenzéki forgatásra mentünk ki, ha egyáltalán kimentünk, akkor egyrészt mi magunkat cenzúráztuk, tehát már tudtuk azt, hogy mik azok a triggerpontok, amiket biztos, hogy nem lehetne írni. Sokszor volt olyan, hogy el kellett küldeni egy szerkesztésre mondjuk, szerintem sajtó etikailag abszolút nem állja meg a helyét, hogy én elküldöm, egy önkormányzatnak, hogy ő cenzúrázza, de valószínűleg ez is valahogy a bizalom kérdése. De ugyanúgy volt, hogy az ő szerkesztésüket is el kellett küldeni, és akkor jön, hogy ezt elfelejtettük mondani, írjuk bele. Ami meg tényleg ellenzéki dolog volt, legyen ez itt fakivágás, vagy bármi, arról nagyon ritkán lehetett beszélni, ha egyáltalán lehetett beszélni.”

A televízió honlapja jól használható, a videós tartalmakhoz szöveges összefoglaló is felkerül, az anyagok címkézése nem teljesen teljes körű, de jól használható.²⁶¹ A televíziónak 2014. március 22. óta van tartalommal naponta bővülő Youtube csatornája is, közel 3000 feliratkozóval és 6700 videóval.²⁶² Tíz év alatt a megtekintések száma megközelítette a 3 milliót, az egyes videók esetében nagy a szórás. Youtube-csatorna nézettségi adatai alapján a politikai-közületi témák általában kevesebb nézőt vonzanak, mint a bulvár jellegű tartalmak. Utóbbiak esetében gyakori a több ezres-tízezres kattintásszám, előbbieknél a 200-400 közötti szám a jellemző. A 2024-es választási időszakban a polgármester jelölti vita (1800 megtekintés)²⁶³, majd az új polgármesterrel folytatott beszélgetés (1500 megtekintés)²⁶⁴ produkált magasabb számot.

A Youtube-oldal 10 lejátszási listát tartalmaz, de az ezekben szereplő 10-87 közötti darabszámú videó csak egy töredéke a teljes tartalomnak. A 434 lejátszási listában szereplő videó a teljes tartalom 0,06 százaléka. Az oldal tehát strukturálatlannak tekinthető.²⁶⁵

A Keszthelyi Televízió jelen van a Facebookon is, ahol a követők száma 14.000. A felületen jellemzően kétféle bejegyzéstípust találunk. Vannak rövid, néhány soros magyarázó szöveggel kiegészített fotós beszámolók, melyek különféle programokkal, rendezvényekkel kapcsolatosak.

---

²⁶¹ <https://tvkeszthely.hu/>

²⁶² <https://www.youtube.com/@keszthelyitelevizio1031>

²⁶³ <https://www.youtube.com/watch?v=K49bOBq6lK8>

²⁶⁴ https://www.youtube.com/watch?v=YgKI_Vj0iBM

²⁶⁵ <https://www.youtube.com/@keszthelyitelevizio1031/playlists>

De többségben vannak a 3-4 soros szöveggel kísért videós linket. A videókat nem a Facebookra töltik fel, hanem a link a Keszthelyi Televízió honlapjára vezeti a felhasználót, ahol egy oldalba ágyazott Youtube-videót tekinthet meg. Ez a megoldás nem a legideálisabb, hiszen a néző csak több lépcsőben jut el a tartalomig. Talán ennek is betudható, hogy az interakciók és a megosztások száma nagyon alacsony a követők számához képest.²⁶⁶

A Keszthelyi Televízióhoz kapcsolódik a Balatoni Krónika – Keszthely Információs Magazinja nevű Facebook oldal, melynek 5800 követője van. Az oldalon a televízió szöveges tartalmait posztolják fotógalériákkal. A tartalommegosztás nem olyan intenzív, mint az anyoldal esetében. Az interakciók és megosztások száma itt sem magas (jellemzően 20 alatti interakció és 1-3 megosztás bejegyzésenként). Az oldalon feltüntetett balatonikronika.hu link a tvkeszthely.hu-ra vezet.²⁶⁷

A televízió munkatársai az elmúlt években több újítással is próbálkoztak, így például az élő videóközvetítéssel, de ezekhez nem rendelkeztek kellő kapacitással. A médiaszolgáltató honlapja szerint még egy platformot használnak. A Keszthelyi Televízió TikTok-os követőinek száma 25 fő, a feltöltött videók száma pedig mindössze 5 db.

Az online platformokon való jelenlét ellenére megítélésünk szerint a Keszthelyi Televízió a hagyományos kisvárosi televíziók műsorstruktúráját, szemléletét, vizuális világát és tartalmi sajátosságait hordozza. Hegedűs Éva felelős szerkesztő az interjúk során elmondta, hogy a Keszthelyi Televízióban az elmúlt 25 évben egyetlen nézettségmérésre emlékszik, de nem is látják szükségesnek, mert ők mindenkihez szólni szeretnének és úgy gondolja, hogy éppen ezért mindenki találhat számára hasznos tartalmat az adásfolyamban. Ezt a megközelítést problémásnak tartjuk, leginkább azért, mert maguk a műsorkészítők sincsenek tisztában a munkájuk hatékonyságával. A fenntartó önkormányzat pedig úgy költ jelentős összeget a Keszthelyi Televízióra, hogy nincs információja a ráfordítás hasznosulásának mértékéről.

Az önkormányzati médián kívüli nyilvánosság színterei

A Keszthelyen alkalmazott önkormányzati médiamodell megítélésünk szerint aszimmetrikussá teszi a helyi nyilvánosságot. Az aktuális városvezetők, a térség országgyűlési képviselője, vagy az önkormányzat számára fontos témák felülreprezentáltak, a nyilvános diskurzus korlátozott. Ennek ellenpólusát jelenthetik azok a közösségi médiafelületek, melyekhez tartalom előállítóként bárki könnyen hozzáférhet.

---

²⁶⁶ <https://www.facebook.com/keszthelyitv>

²⁶⁷ <https://www.facebook.com/BalatoniKronikaKeszthely>

A helyi közelet legfontosabb online fórumai a Facebook felületén működnek. Keszthely esetében elsősorban nem a város ügyeivel foglalkozó csoportokban alakult nyilvános viták, hanem az egyes különféle szereplők (önkormányzati média, polgármester, országgyűlési képviselő, civil szervezetek, ellenzéki polgármesterjelöltek, vagy nem beazonosítható aktivisták) által működtetett Facebook oldalakon.²⁶⁸

Az interjúalanyaink elmondása alapján a Facebook középpontú helyi online médiatérben a különféle politikai oldalon állók ritkán szoktak vitatkozni egymással, mivel ehhez nincs megfelelő felület. A legutóbbi választás során érdemi vita leginkább Manninger Jenő polgármester, illetve Nagy Bálint országgyűlési képviselő bejegyzései alatt alakult ki, de ezen a két felületen a moderátorok sok bejegyzést töröltek.

Keszthely esetében a Facebook leginkább egyoldalú kommunikációs csatornaként definiálható, ahol az olyan szereplők, mint például a KÉVE egyesület, Tóth Gergely polgármesterjelölt, vagy korábban Molnár Tibor önkormányzati képviselő, szélesebb nyilvánosságot tudtak megszólítani üzeneteikkel. Ebből szempontból a Kisvárosunkért Érdekvédelmi Egyesület, azaz KÉVE 3200 követővel rendelkező oldala emelhető ki.²⁶⁹ A hírfolyamban történő posztolás mellett a tagok egyéb felületeket is üzemeltettek. Így például nyomtatott újságot adtak ki *****helyi Hírlap címmel.²⁷⁰ A csillagok arra utalnak, hogy nem használhatták a város nevét. Interjúalanyaink többször is szamizdat újságként hivatkoztak a 2019-ben indított kiadványra. A folyóirat rövid életű volt. Ennek egyik oka a forráshiány volt. A kiadványt saját forrásból finanszírozták és amatőr újságírók írták. Az egyesület elnöke, Weller-Jakus Tamás a megyei közgyűlés tagja lett és az ott kapott tiszteletdíját is a kiadványra fordították. A *****helyi Hírlap a COVID-19 járvány miatt megemelkedő nyomdaköltségek mellett finanszírozhatatlanná vált.²⁷¹ De ennél is nagyobb problémát jelentett Molnár Tibor szerint a

---

²⁶⁸ A helyi témákkal foglalkozó oldalak különböző aktivitást mutattak az elmúlt években. Volt olyan, amely egy-egy időszakra jött létre. Ennek példája a 2024. május 7-én létrehozott Keszthelyi polgárok nevű oldal, melyre a bejegyzések alapján kormánypárti aktivisták, több interjúalanyunk szerint a polgármesteri kabinethez közel álló személyek posztoltak. A feltöltött tartalmak egyetlen célja az ellenzéki jelöltek lejáratása volt. Az utolsó bejegyzés a 2024-es helyi önkormányzati választás után négy nappal került fel a 111 kedvelővel és 203 követővel rendelkező, azaz nem túl népszerű oldalra.

²⁶⁹ <https://www.facebook.com/kevekeszthely>

²⁷⁰ https://7e1e282f4e.cboul-cdnwnd.com/5b428ab2b9fbc3a7770357e0fb00220f/200000109-7d5d27d5d4/keve_2019_oktober_ujsag.pdf?ph=7e1e282f4e

²⁷¹ Bálint Natália szerint jól érzékelteti a helyi hatalmi viszonyok alakulását, hogy az újságot kezdetben nem a városban nyomtatták, majd egy helyi nyomda felvállalta annak elkészítését, de végül a nyomdában a cég nevét kitakarták, hogy ne legyen konfliktusuk a városházával. Erről a Magyar Narancs is beszámolt. <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/keszthelyi-abszurd-amikor-a-nyomda-a-sajat-magat-cenzurazza-ki-130215>

főállású, vagy részmunkaidős főszerkesztő hiánya. A szabadidőben szerkesztett kiadványra a készítőknél egyre kevesebb ideje és energiája maradt.

A nyomtatott újságnál tartósabb médiafelületet jelent a podcastként²⁷² indult KÉVE TV,²⁷³ mely az egyesület Facebook oldalán látható heti rendszerességgel.²⁷⁴ A csütörtök esténként, heti rendszerességgel jelentkező, nagyjából egy órás adásban a műsorvezető, Herold János a város életével kapcsolatos közéleti kérdésekkel foglalkozik, gyakran vendégelek együtt. A műsor alcímével – Ami a városi tévéből kimaradt – az önkormányzati televízióval szemben pozicionálta magát.²⁷⁵

„Több mint két évvel ezelőtt egy hang podcasttel indultunk, amikor gyakorlatilag egy olyan programozott, teljes 24 órás műsoridővel indult ez a podcast, és ezekre ráépült egy ilyen napi egy alkalmas beszélgetés, amiben kezdetekben csak mi kollégák, munkatársak vettünk részt, és a későbbiekben pedig, ahogy ez a tévé felé kibővült, tehát egy kicsit a technikánk jobb lett, jobban mi is megtanultuk a médiának ezen tevékenységét. Hiszen mi csak egyszerű közemberek vagyunk, semmi közünk a riportokhoz, a műsorokhoz, meg egyebekhez, hanem saját magunk módján ezt megtanulgattuk. És ez azóta, büszkén mondhatom, hogy több mint két éve most már minden csütörtökön, ha még változás is van, de elmaradás nem volt, tehát ez minden héten megtörtént, de hangsúlyozom, hogy maximum néhány nap eltéréssel, de ugye bepótoltuk a műsort, hogyha valamilyen betegség vagy bármi miatt. Most a műsor aztán később már olyan felületté vált, aminek már nemcsak maga a podcast, hanem ennek az írott és online felülete is, felülete itt is.” – foglalta össze a KÉVE TV működését Herold János az interjú során.

A KÉVE TV adásainak megtekintésszáma széles skálán belül mozog. Volt 200 megtekintés alatti videójuk is, de jellemzőbb a 1000 feletti szám. Az egyik Kísérleti óvodával foglalkozó adásukat 8200-an nézték meg.²⁷⁶ Az adatokat nem tudjuk összevetni a Keszthelyi Televízió nézettségi adataival, hiszen ők nem mérnek nézettséget, de a városi tévé Facebook-os/Youtube-os nézőszámaihoz hasonló nagyságrendű nézőszámot tud elérni a KÉVE TV. Teszi ezt professzionális eszközök és főállású stáb nélkül.²⁷⁷ A különféle ellenzéki online felületek

---

²⁷² Egy rövid ideig rádióadással is próbálkozott az egyesület Rádió Kéve néven.

²⁷³ <https://keve-keszthely.webnode.hu/keve-podcast/>

²⁷⁴ <https://www.facebook.com/kevekeszthely/videos>

²⁷⁵ Az egyesület általában úgy hivatkozik magára, mint Keszthely lelkiismerete.

²⁷⁶ <https://www.facebook.com/kevekeszthely/videos/335083207705320/>

²⁷⁷ Jól szemlélteti a helyi politikai helyzet komplexitását, hogy a korábban Jobbikban politizáló Herold János (és Weller-Jakus Tamás) időnként együtt vezeti a műsort az MSZP-s kötődésű Horváth Balázssal, egy olyan irodában, melyen kívülről MSZP matricák láthatók.

együttműködése nem volt folyamatos és állandó, és főként a 2024-es kampányra volt jellemző a tartalmak egymás között megosztása, a témák egymás felületein történő felerősítése.

„És ezek a szereplők, tehát a Keszthely tévén kívüli, vagy az önkormányzathoz eddig kötődő szereplőkön kívüli különböző aktorok együttműködtek az elmúlt években, ebben volt valamifajta változás, vagy ezek egymástól inkább függetlenül játszottak tartalmakat. Első körben egymástól függetlenül, és itt a választási hajrába, hál' Istennek. Mondhatjuk azt, hogy mindenki mellékelt, és az ellenzéki médiumok, vagy a helyi ellenzéki kis csoportok ugyanúgy látták, ugyanúgy gondolkodtak, és ugyanazért tettek, és így hál' Istennek előirányoztak egy pozitív változást a város életében. Tehát először külön, majd egyben. És egyben mindig kisebbek voltak, mint a nagy Fideszes média, de összességében mégis valahogy hála Istennek több emberhez ért. Nem is akármilyen aránnyal”²⁷⁸

Keszthelyi Facebook csoportok: interakció- és topikelemzés

A másik két település esetében lehetséges volt a közösségi oldalon megtalálható releváns csoportok alaposabb vizsgálata, Keszthely esetében azonban a csoportok, posztok, hozzászólások nagy száma nem tette lehetővé, hogy a kutatásra szánt idő szűkre szabott keretében hasonló mélységben folytassunk kutatásokat.

Mivel azonban fontosnak tartottuk, hogy a helyi közéleti konfliktuszónák feltárása során a közösségi médiafelületeken folytatott aktivitásokat is megismerjük a korábbi HírBalaton korpusz elemzésében is alkalmazott adatbányászati módszereket használunk a jellemző témastruktúra meghatározására. Az elemzés bázisát 11 Facebook-oldal és csoport képezi, a kiválasztás során alkalmazott legfontosabb szempont az volt, hogy a médiaelemzés során feltárt helyi ügyek ezeken a közösségi felületeken – bár igen különböző mértékben és arányban – is megjelenjenek. Emellett a követők és tagok száma, reakciók és posztok mennyisége is szerepet kapott a korpusz szűkítése során meghozott döntéseinkben. Azt is el kell ismerni, hogy indokolt lett volna egy 12. oldal vizsgálatba vonása. Tóth Gergely több mint egy évvel a 2024-es önkormányzati választások előtt indította el közszereplői oldalát polgármesterjelöltként, amely eredetileg a kampányát volt hivatott segíteni. Az oldalon tapasztalható felhasználói aktivitás a kampány utolsó szakaszában kezdett egyre intenzívebbé válni, és ez a jelölt megválasztása után is megmaradt. Mindezek alapján, illetve arra való tekintettel, hogy két hasonló közszereplői oldal szerepeltetéséről már

---

²⁷⁸ Részlet a Herold Jánossal készült interjúból.

korábban döntöttünk, indokoltnak tűnt volna a vizsgálati korpusz részeként kellett volna kezelni. Ebben sajnos az a technikai probléma akadályozott meg minket, hogy az adatgyűjtéshez használt szoftveres segédeszköz (CrowdTangle) augusztus közepén bezárt, a kutatók számára elérhető új felülethez viszont a kutatási beszámoló megírásának idejéig nem kaptunk hozzáférést.

Facebook csoport/oldal	tag /követő	első poszt	posztok száma	adatfelvétel vége
<i>Hello Keszthely csoport</i>	27 ezer	2020. 05. 24.	638	2024. 08. 07.
<i>Keszthely</i>	5,7 ezer	2019. 09. 23.	1416	2024. 08. 08.
<i>Keszthelyen hallottam</i>	1,7 ezer	2017. 07. 05.	664	2024. 08. 03.
<i>Keszthelyért</i>	0,3 ezer	2022. 07. 16.	649	2024. 08. 08.
<i>Keszthely összefog</i>	7,9 ezer	2020. 03. 15.	9488	2024. 08. 08.
<i>Keszthely és környékének panaszládája</i>	0,3 ezer	2019. 08. 13.	373	2024. 08. 07.
<i>Keszthelyi Televízió</i>	14 ezer	2019. 08. 09.	8848	2024. 08. 07.
<i>KÉVE</i>	3,2 ezer	2019. 08. 08.	1077	2024. 08. 07.
<i>Maninger Jenő</i>	5,7 ezer	2017. 06. 18.	1973	2024. 08. 12.
<i>Nagy Bálint</i>	10 ezer	2019. 08. 14.	3262	2024. 08. 12.
<i>VÁRTAK</i>	0,4 ezer	2020. 03. 21.	200	2024. 08. 02.

10. táblázat A kiválasztott Facebook csoportok és oldalak alapadatai (2024. augusztus eleje-közepe)

(Amennyiben a későbbiekben lehetőségünk lesz rá ezt a kibővített elemzést elvégezzünk).

A kiválasztott mintába tehát a 10. táblázaton szereplő oldalak és csoportok kerültek. Amint látható, a legtöbb első poszt a 2019-es önkormányzati választások előtt jelent meg ezekben a csoportokban, a mintavétel augusztus első felében zárult.

Igazán jelentős követőszámmal két csoport rendelkezik. A *Hello Keszthely* közösség 27 ezer követővel rendelkezik, működtetését az önkormányzat partnercége (Smart destination) végzi. „Keszthely közösségi és turisztikai oldala” (A Facebook névjegyben így határozza meg magát) online újsággként és programajánlóként funkcionál, vállaltan nem csak a helybelieket akarja megszólítani. A posztolt tartalmakkal kapcsolatos összes felhasználói interakció mennyisége (az érzelemnyilvánítások, a kommentek és a megosztások összesített száma) jelentős, ezen belül viszont eltörpül a kommentek aránya. Ez arra utal, hogy bár ez a legnagyobb csoport, nem csak igen korlátozottan lehet terepe a helyi közéleti kérdések, problémák és konfliktusok megbeszélésének. A *Keszthelyi Televízió* 18 ezer követővel rendelkező oldala kínálja a legnagyobb mennyiségű tartalmat, tekintettel arra, hogy ez a helyi csatorna archívuma is (a megosztás a Facebookon történik, a leírásokat a honlap tartalmazza, a videók a YouTube-ra archiválódnak). A felhasználói reakciók főként érzelemkifejezések, de a megosztások és a kommentek száma arányaiban más.

A mintába két politikus oldala került be: Nagy Bálint országgyűlési képviselő (aki korábban keszthelyi alpolgármester és polgármester is volt) oldalát csak 2019-ben kezdte el használni, de több követője van és jelentősen többet posztolt, mint a 2022-ben polgármesterré választott Manninger Jenőnek. A kommentek mennyiségében és arányában megfigyelhető eltérések is sokat mondóak, Nagy esetében a kommentek száma közelítik a posztokét, Manninger esetében ez arány egy a tízhez. (Ez adódhat részben abból is, hogy Manninger kommunikációs stábja moderálja az oldalt.)

Érdekes mintázatot nyújt a Covid lezárások idején alakult, közel nyolcezer taggal rendelkező *Keszthely összefog* csoport. Az indulása óta eltelt négy és fél évben a messze a legtöbb (közel 10000) posztot, a hírfolyam gyakorlatban különböző más csoportok és profilok tartalmainak újramegosztásából áll. Ebben a csoportban is az érzelmi reakciók visszajelzése dominál, körülbelül minden tizedik posztra jut egy komment. Hasonló méretű közönséggel rendelkező, a működési elvek és a tartalmak tekintetében is közel azonos profilú *Keszthely* csoport posztjainak száma alacsonyabb, viszont a visszajelzések még kevésbé jellemzők, mintha a figyelem nagy részét elvinné a kicsit nagyobb tagságú, jóval aktívabb csoport.

A politikai profillal rendelkező csoportok viszonylag kis létszámúak. A civil érdekvédelem felől induló, az ellenzéki pártok alternatíváját helyi megtestesítő KÉVE két közösséget működtet; a szervezet nevét viselő csoport mellett a Keszthely és környékének panaszládája mögött is ők állnak. Az aktivisták egyértelmű szándéka az önkormányzat információs monopóliumának gyengítése az információmegosztás, a tájékoztatás, a vélemények közzététele segítségével, ami mellett a városvezetést nevetségessé tevő mémek terjesztése is megfér. A közösségi média jelenlét lényge esetükben a tartalomgyártás, korábban podcast és print anyagok készültek, az utóbbi időkben a KÉVE TV jelentkezik élő adással. A látogatók is egyfajta streaming csatornaként tekintenek rá, a nézettségi adatok tükrében kiváltott reakciók között kevés viszonylag kevés a komment és a megosztás. (A választási kampány finisében készített élő adásukat 1100 megtekintés felett áll, visszacsatolásként 18 like-ot, 2 hozzászólás és 8 megosztás érkezett²⁷⁹).

A Keszthelyen hallottam csoport tevékenysége jelentősen eltér a fővárosban és vidéken működő hasonló elnevezésű csoportokétól. A csoport az „ellenzék” (a pártok, a KÉVE, legutóbb Magyar Péter) lejáratása törekszik, leleplezőnek vélt információk nyilvánosságra hozásán, kommentárok, magyarázatok, mémek gyártásán keresztül. Az interakciókra vonatkozó számok szerények a tagság tükrében (1,7 ezer), különösen az összes megosztás (72) tűnik meglepően alacsonynak (azt nem vizsgáltuk, hogy ugyanezeket a tartalmakat nem posztolták egyéb felhasználói profilokon párhuzamosan, és azoknak milyen volt a közönségelérése).

---

²⁷⁹ <https://www.facebook.com/kevekeszthely/videos/1641340449764632>

A nyáreleji önkormányzati választást megnyerő tömörülést koordináló és a nyertes polgármestert jelölő VÁRTAK egyesület Facebook nyilvános csoportjában közzétett tartalmak alapján nem derül ki, hogy részt vesznek a helyi politikában (egyetlen poszt reflektál a választások végeredményére²⁸⁰). Az interakciók száma alacsony, de aránytalan az, ha a csoport mértével és a posztok számával vetjük össze.

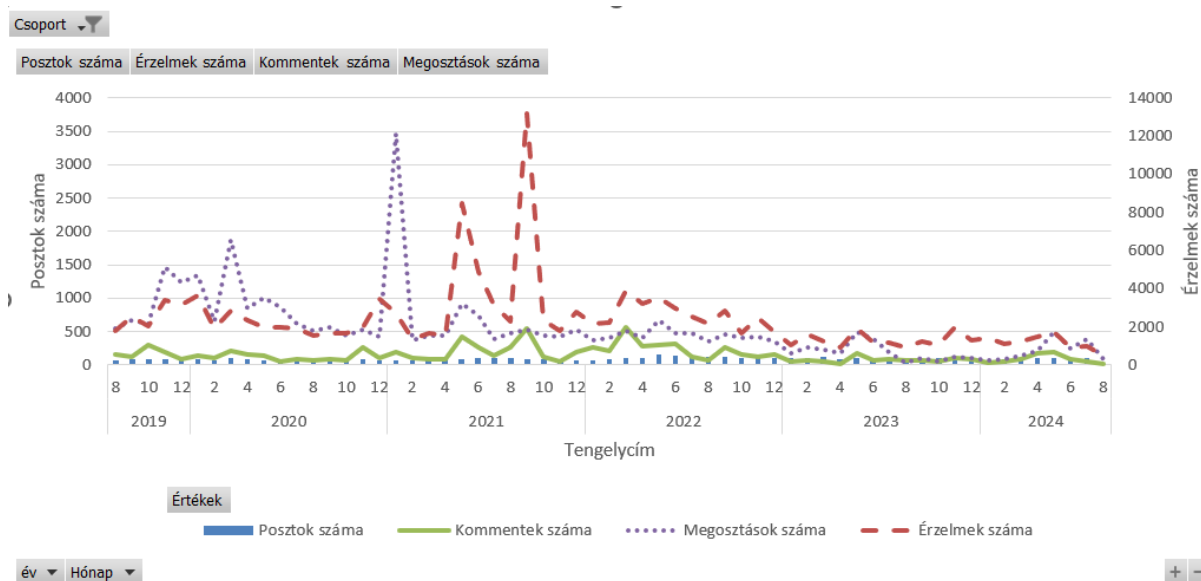
A 11 vizsgálati körbe vont Facebook fiók aktivitási mutatói időben hasonló dinamikát követnek, általánosságban kijelenthető, hogy 2021-ben és 2022-ben született a legtöbb poszt és arra adott reakció, a korpusz egészében, 2022 után érzékelhetően csökken az aktivitás. Két egymással jól szembeállítható példát megragadva: az önkormányzathoz közel álló *Keszthelyi Televízió* oldalán 2021-ben 1037, 2022-ben 1335, 2023-ban 1154, az önkormányzati választás évében az első 9 hónapban már csak 697 poszt jelenik meg; az ellenzék *KÉVE* csoportjában 2021-ben 94, a következő években 20, 24, 37 poszt jelenik meg. A kommentek számában kifejezve mindezt: a *Keszthelyi Televízió* posztjaira 2022-ben 2823 komment érkezett; tavaly 899, idén az első 7 és fél hónapban 699; a *KÉVE* legjobb éve 2020 volt, ekkor 81 posztra 183 komment született, míg a tavaly és idén csak 57-57. Ha ezekhez hozzátesszük a megosztások és az érzelmi reakciók az időbeli alakulását akkor nagyon jól látszanak a hasonlóságok és különbségek. A *Keszthelyi Televízió* oldal és közönsége 2021 közepe és 2022 között volt leginkább aktív, azóta folyamatos csökkenés látható; A *KÉVE* csoportban erős kezdés után kisebb hullámokat látunk alkalmi

Facebook csoport/oldal neve	érzelmi reakció*	komment	megosztás	összes interakció
<i>Hello Keszthely</i>	16666	318	1963	19275
<i>Keszthely</i>	248	16	29	297
<i>Keszthely és környékének panaszládája</i>	63	1	9	73
<i>Keszthely összefog</i>	14055	999	4093	19482
<i>Keszthelyen Hallottam</i>	859	155	72	1087
<i>Keszthelyért</i>	459	66	80	617
<i>Keszthelyi Televízió</i>	141971	9218	32748	187238
<i>KÉVE</i>	6893	694	1655	9272
<i>Manninger Jenő</i>	13682	192	1350	15264
<i>Nagy Bálint</i>	47065	2948	3399	53721
<i>Vártak -Városukért tenni akarók egyesülete, Keszthely</i>	375	15	64	475

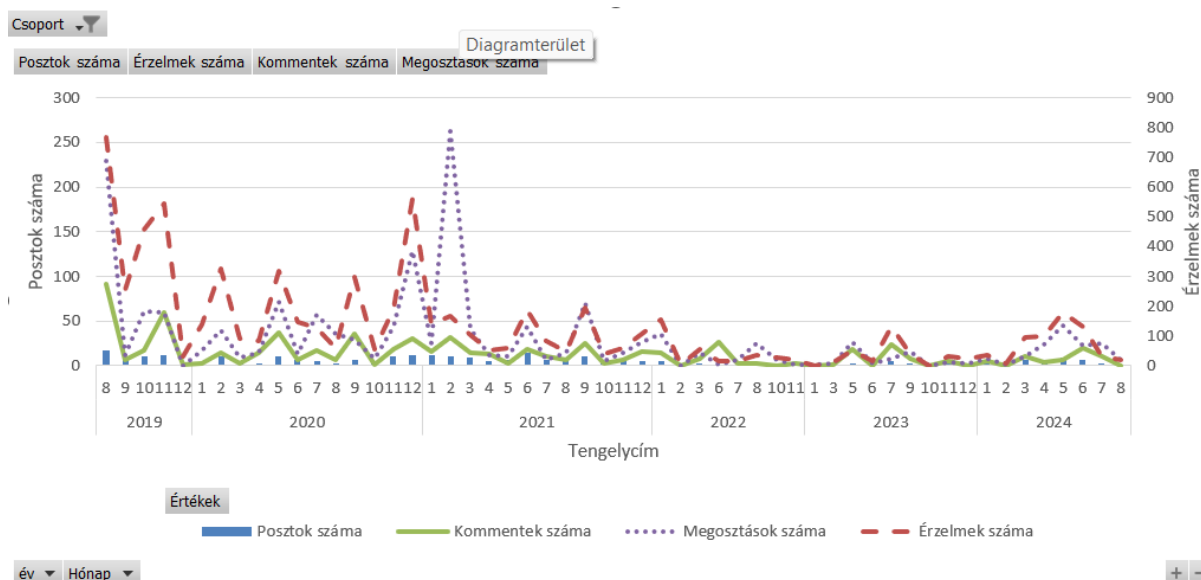
11. táblázat A vizsgált Facebook oldalak és csoportok interakciós jellemzői (*Érzelmi reakció alatt az emotikonok használatát értjük, bevett angol terminusok mentén: like, love, wow, haha, sad, angry, care.)

²⁸⁰ <https://www.facebook.com/groups/202402904419657/permalink/1142342307092374/>

csúcsokkal a megosztás és az érzelmi reakciók tekintetében, az önkormányzati választás előtti évben teljesen lecsendesedik a csoport.

14. ábra A Keszthely Televízió oldal posztjainak, az azokhoz fűzött kommentek, megosztások, érzelmi reakciók számának időbeli eloszlása havi bontásban

15. ábra A KÉVE csoport posztjainak, az azokhoz fűzött kommentek, megosztások, érzelmi reakciók számának időbeli eloszlása havi bontásban

A helyi csúcsok láthatóan nincsenek szinkronban, tanulságos megnézni a legtöbbet kommentált és megosztott posztokat. A Keszthely Televízió leginkább megosztott posztja egy Vas megyei házaspár gyermekének életmentő műtétjére gyűjtő segélykérő felhívása (3113 megosztás²⁸¹), az ezt megelőző és követő csúcsok jellegzetesen népszerű bulvártémák (drón

²⁸¹ <https://www.facebook.com/200440756643357/posts/3798401750180555>

videó a városról, segélykérés keszthelyi kisfiú összejt kezelésére, védőnők és gyógyszerészek tánca, légimentő helikopter érkezése, betörés).

A következő vizsgálat, amit elvégeztünk, a kiválasztott csoportokban megjelenő posztok szöveges állományának topikelemzése, amivel korpusz egészében található tematikus csomópontokat próbáltuk megkeresni. A vizsgálat során hasonló szövegbányászati módszertant alkalmaztunk, mint a *HírBalaton* korpusz esetében. Itt azonban nem szerettünk volna megállni, hanem arról is információt akartunk szerezni, hogy az egyes csoportokban és fórumokban milyen arányokban vannak jelen az egyes tematikus csomópontok. Ennek azért is van jelentősége, mert ahogy láttuk, a kiválasztott csoportokban és oldalakon megjelenő posztok száma nagyságrendekkel eltérhet, a finomabb elemzéshez szükséges az egyedi elemzések elkészítése.

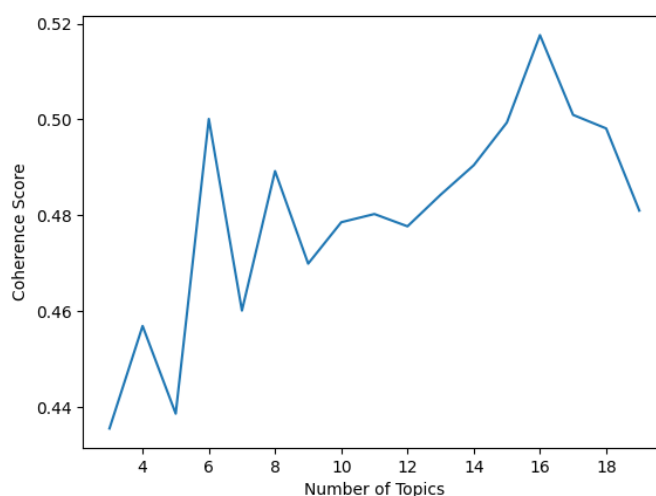
A technikai részletek elisméltése nélkül felidéznénk a topikelemzés során alkalmazott lépéseket:

- előfeldolgozás
  - a vizsgálat tárgyát képező korpusz összegyűjtése
  - a zajszűrés, azaz a szövegben megjelenő, a tartalma szempontjából irreleváns szövegrészek eltávolítása;
- dokumentumreprezentáció
  - tokenekre bontás, melyek jellemzően mondatok, majd további bontásban szavak, ezek jelentik a vizsgálat alapegységét
  - stopszavazás, vagyis a tartalmi információt nem hordozó szavak eltávolítása
  - szótövezés, melynek során a szavak módosulásainak (ragozás, toldalékolás) visszafejtése a szótőre történik;
- vektortérmodell készítése
  - ennek segítségével a dokumentumok hasonlóságát (távolságát/közelségét) tudjuk meghatározni, melynek alapját a vizsgálandó dokumentumok szókészlete, hasonlóságuk fokát pedig ezen szókészlet átfedésének mértéke adja.

A vizsgált korpusznál fennáll egy olyan speciális kondíció, ami nem teszi lehetővé a teljes tartalom elemzését. A platform természetéből fakadóan egy adott posztnak létrehozásakor a közzé tevőnek nem kell saját szöveges tartalmat hozzátennie, az állhat pusztán egy linkből, egy képből (ami lehet szöveges elemeket tartalmazó mém), egy videóból, esetleg néhány írásjelből és/vagy emotikonokból. Ezen posztok tartalmát nem tudjuk vizsgálni, ahogy azokat sem, ahol nincs a topikelemzés számára releváns tartalom („Üdvözöljük új tagjainkat” típusú posztok).

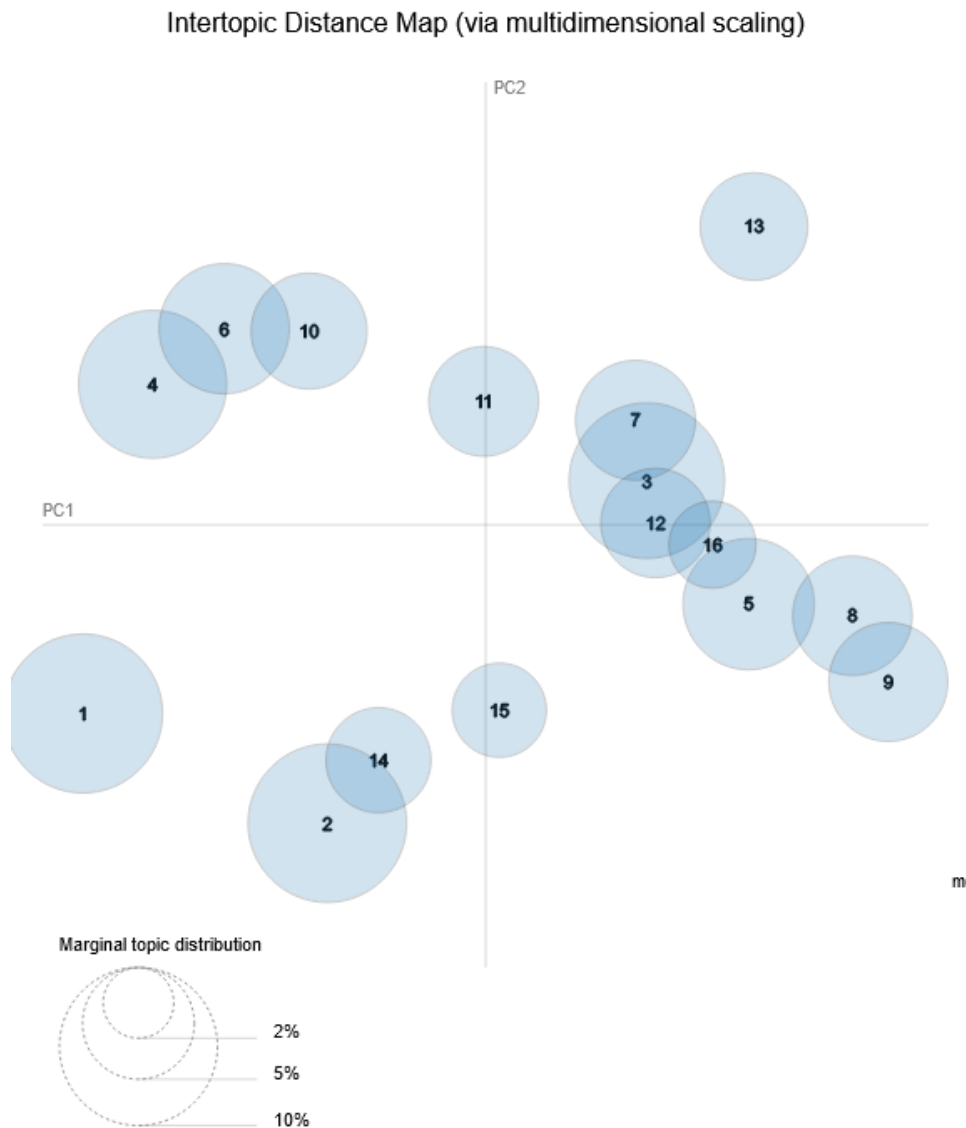
Ahogy majd látni fogjuk ez nem csak a teljes korpuszra vonatkozó átfogó kép kialakítását befolyásolta, hanem különböző mértékben torzította, alkalmanként megakadályozta az egyes csoportokban megjelenő témák érdemi elemzését. A korpuszba tartozó összes, közel 28588 poszt közül 9955 poszt volt feldolgozható.

Az előzetes elemzés során a 4, 6, 16 témacsoportra való tagolás látszott ideálisnak, ezek közül az első nem kellően tagolt ahhoz, hogy érdemben topikokra tudjuk bontani, egyúttal viszont a 16 csoportosítás kategóriája között is lehetnek átfedések, esetlegesen összevonható témacsoportok.

16. ábra Előzetes elemzés: Optimális topikszám iteratív vizsgálata

A témacsoportokra bontás során az alábbi ábrán látható csoportokat kaptuk, a körök sugara az egyes topikokhoz kapcsolódó posztok számával arányosak, a topikok közelsége a hozzájuk tartozó tokenek szemantikus távolságát képezi le többdimenziós skálázás segítségével.

17. ábra Az egyes topikok közötti távolságok térképe a teljes mintában

Az ábrán azt figyelhetjük meg, hogy egyes topikok önmagukban állnak (1, 11, 13, 15), míg mások részleges átfedésben vannak (4,6,10), a fennmaradó topikokat lazább és többretegű kapcsolat fűzi egybe. A topikok azonosításához a bennünk leggyakrabban előforduló tokenek gyakoriságát, illetve azok topikban betöltött relevanciáját vettük alapul. Amint az alábbi táblázatból láthatjuk a tokenekre mint kulcsszavakra építő besorolás nem mindig vezet homogén és jól körülírt csoportokhoz, ami a korpusz nagymértékű strukturátlanságára utal. Ez egyrészt nem meglepő az interneten fellelhető szövegbázisok esetében, másrészt arra utal, hogy határozottabb körvonalú témacsoportok kialakításához a korpusz további tisztítására lenne szükség.

A Facebook posztok leggyakoribb témái a beruházásokhoz, oktatáshoz, rendezvényekhez kötődnek a teljes mintán belül. Meglepő, hogy a beruházásokról szóló posztok nem kapcsolódnak a többi tematikus témán belül. Az oktatáshoz kapcsoló és a kutyás tartalmak átfedésbe kerülésére talán az a magyarázat, hogy mindkettő gyakran fordul elő a médiában. A rendezvények témakör egyszerre kapcsolódik különböző városi intézményekhez és magához a központhoz. Ugyanakkor ismért hangsúlyoznunk kell, hogy nagyon heterogén a kiválasztott alanyok köre, ezért érdemes a posztokban található topikok és a posztokat közzé tevő fiókok kapcsolatát figyelembe venni.

	topik	tipikus tokenek (és kapcsolódó tulajdonnevek)
1	beruházás	fejlesztés, pályázat, beruházás, projekt, támogatás, forint, forrás
2	oktatás	iskola, város, sajtótájékoztató, diák, általános, gimnázium, pedagógus (Deák, Vajda, Ranolder)
3	rendezvény	program, rendezvény, szervez, esemény, hagyomány, érdeklődő, bor, vásár (Georgikon)
4	segítség	segít, segítség, intézkedés, kér, gyors, nyújt, növény (Orbán Viktor)
5	kultúra	előadás, nemzeti, kulturális, művész, színház, könyv, magyar
6	káresetek	verseny, munkálat, tűzoltó, szakember, okoz, történik, kár, baleset
7	vendéglátás	hotel, major, érkezik, kezdődik, szálloda turizmus, szezon (Hévíz, Keszthely)
8	egyetem	egyetem, képzés, élettudományi, szakmai, előadás, campus, színház
9	művelődés	könyvtár, városi, művelődési, belváros, központ, közönség (Goldmark Károly)
10	(köz)biztonság	rendőrség, figyelem, természetvédelemi, jármű, fokozott, kampány
11	szertartások	temető, korlátozás, szent, közlemény, isten, ünnep, kísér, betegség
12	kastély	vadászati, kiállítás, kastélymúzeum, tárlat, rendhagyó, látogató (Helikon)
13	szabadidő	tábor, strand, hétvége, gyerek, természet, plébániatemplom
14	eb	híradó, pikniker, kutyás, testület, gazda, televízió, egészség
15	múzeum	múzeum, önkéntes, megrendezett, szervez, önkéntes, nonprofit (Kossuth)
16	verseny	megmérettetés, programsorozat, szabadtéri, település, csapat

12. táblázat A Facebook fiókok posztjainak topikokba sorolása

Amint láthatjuk a *Helló Keszthely* posztjainak kétharmadában nem találtunk értékelhető és besorolható tartalmat, másutt az eleve alacsony kiinduló értékről olyannyira lecsökkent a beazonosítható posztok aránya, hogy nem érdemesek további vizsgálatra. A kibeszélő jellegű csoportok közül csak az igen nagy számú posztot közzé tevő *Keszthely összefog* értékelhető, itt a beruházások mellett a kultúrához és a művelődéshez kapcsolódó szöveges megnyilatkozások kerültek elő leggyakrabban, de az egész korpuszban kevésbé releváns „kutyás” tartalmak is szép számban akadtak.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Hello Keszthely	1	48	4	10	19	7	9	1	9	20	66	2	2	2	5	5
Keszthelyen Hallottam	18	1	12	1	3	19	2	4	4	7	4	6	18	5	6	3
Keszthelyi Televízió	671	343	409	195	170	578	852	153	206	404	325	379	227	265	237	187
KÉVE	44	3	33	3	6	88	2		6	25	14	19	41	10	5	3
Manninger Jenő	91	9	35	17	9	30	13	3	13	12	29	19	85	9	37	19
Nagy Bálint	121	21	38	11	9	100	23	7	12	25	38	13	58	31	29	4
Keszthely és környékének panaszládája	1		2			2	1	1				1	1		2	1
Keszthelyért	41	3	7	1	6	20	5	2	6	13	17	8	28	2	12	3
Vártak - Városukért tenni akarók egyesülete, Keszthely	4	3	3	1			1		6		3	1	10		2	1
Keszthely összefog	203	129	151	157	197	77	143	57	185	130	140	64	330	165	138	47
Keszthely	8	2	10	30	9	5	8	4	13	7	30	6	65	16	7	5

13. táblázat Az összes poszt szövegelemzése során előállt topikok az előfordulás gyakoriság sorrendjében a teljes mintában

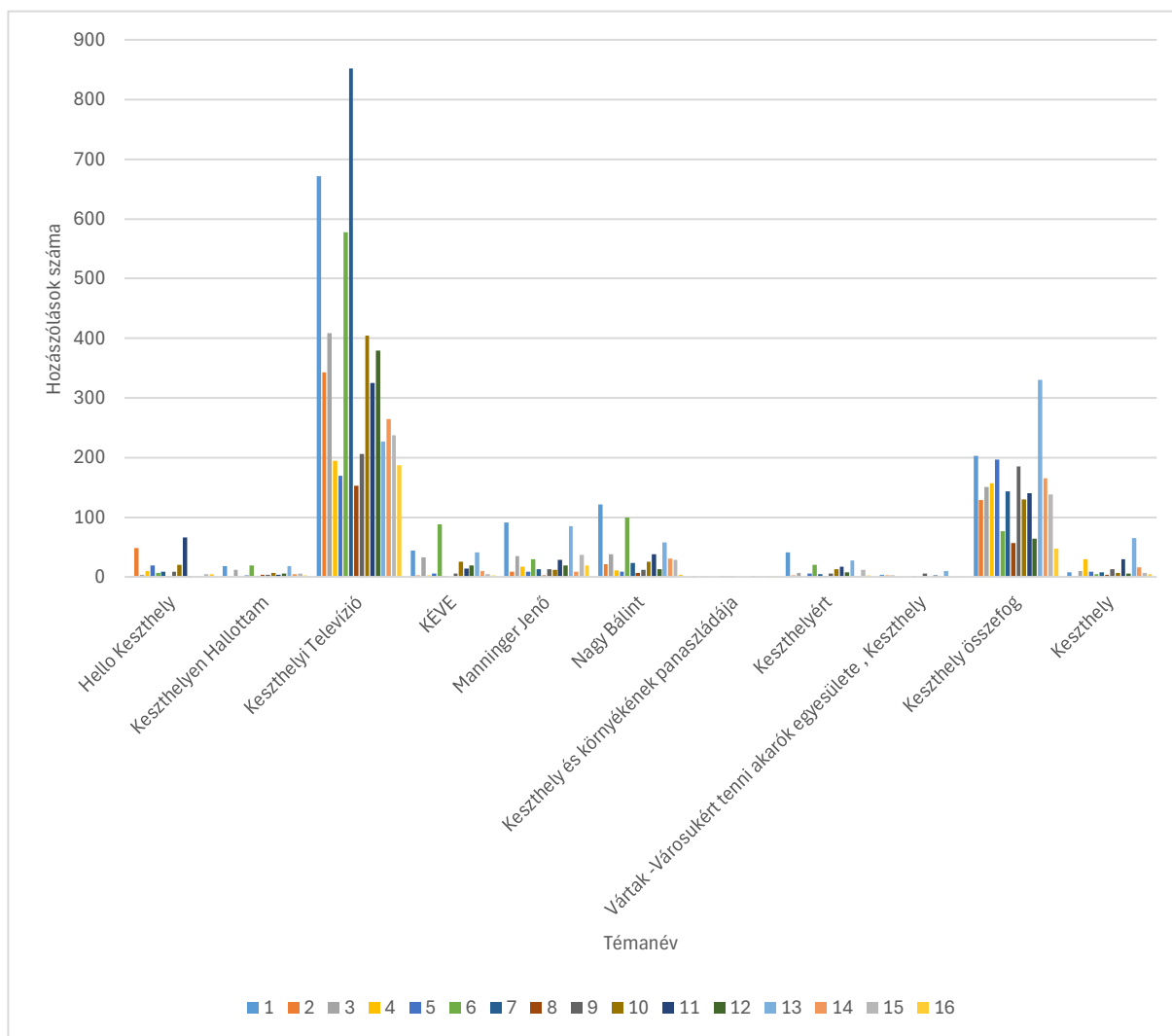
A posztjaiban szöveges lead formátumot gyakran alkalmazó *Keszthelyi Televízió* csoportjában viszont többségben volt a feldolgozható tartalom, és ennek eloszlása is jól követhető. Az önkormányzati médium posztjaiban a vendéglátással, a beruházásokkal és a káresetekkel kapcsolatos témák vezettek, a többi téma megjelenése arányos, csupán a kultúrához kapcsolódó témák aránya tűnik alacsonynak. Mindkét fideszes politikus kiértékelhető posztjai között a beruházásokról szóló megnyilatkozások domináltak. Manninger esetében a szabadidő eltöltésével kapcsolatos, Nagynál a káresetekhez kapcsolódó témák lettek felülreprezentálva a teljes mintához képest. Itt azt is érdemes megjegyezni, hogy milyen topikoktól maradtak távol a politikusok. Manninger feltűnően ritkán posztolt szöveges tartalmat egyetemi ügyekkel kapcsolatban, Nagy esetében a kultúra tekinthető viszonylag alulértékelt területnek az adatokból.

A KÉVE közzé tartalmi esetében számottevő lehet a torzítás, mert a legtöbb esetben itt sem akadtunk értékelhető szöveges tartalomra. A vizsgálható anyagból úgy tűnik, hogy előkelő helyen foglalkoztak a vendéglátással, de második helyen már náluk is a beruházások álltak, a marginálisabb témák közül pedig a természetet is magában foglaló szabadidős témák kapcsán nyilvánultak meg. Az utóbbi kapcsolódással magyarázható, hogy a VÁRTAK is egyedül a szabadidős témák kapcsán mutat fel értékelhető eredményeket.

Ebben a szakaszban a Facebook csoportjainak működéséről próbáltunk meg képet adni a szövegbányászat segítségével. A lehetőségeinket korlátozták az elérhető adatkinyerési eszközök korlátai, illetve a platform sajátosságai. Az interakcióelemzés alkalmasnak bizonyult a különböző csoportok és oldalak tartalmi nyomán születő felhasználó reakciók elsődleges elemzésére, a mélyebb betekintést adó, az egyes népszerű, túl- vagy éppen alulteljesítő posztokat egyedileg is

megvizsgáló elemzésre a korpusz mérete miatt ennek a vizsgálatnak a keretében nem volt lehetőség. A csoportaktivitás időbeli változásának vizsgálata ígéretes iránynak tűnik, ebben a fázisban elsősorban azt látjuk, hogy a kiválasztott csoportok és oldalak többsége az alakulás utáni egy-két évben volt sikeresnek mondható, későbbiekben vagy az érdeklődés hagyott alább, vagy tartalmakat előállító és menedzselő közösségek veszítettek lelkesedésükből. A posztok tartalmának topikelemzése elviekben lehetséges tűnt, a gyakorlati megvalósítás azonban korlátokba ütközött. Az adatok kinyerésére szolgáló szoftveres eszközt felhasználva csak az elérhető tartalmak körülbelül harmada került a látókörünkbe, amihez a platform speciális jellemzői is hozzájárultak.

14. táblázat A keszthelyi Facebook-felületeken megjelenő topikok

A helyi nyilvánosság vizsgálata – konfliktuselemzések

A keszthelyi közélet fő jellemzője az intézményesültség, ami azt jelenti, hogy a helyi nyilvánosságot részben politikai pártok, részben civil szervezetek alakítják. Ahogy az előzőekben arról szó volt, a 2010-es évek közepe óta a városban két meghatározó politikai csoportosulás áll egymással szemben. A város problémáit, konfliktusait a köztük lévő interakciók mentén lehet megérteni és a médiahasználatuk elemzésével leírni. Az egyik tömb a kívülről monolitnak tűnő, a várost évtizedek óta irányító Fidesz, melyet valójában több törésvonal is megoszt. Ezek feltérképezése csak részben volt lehetséges a kutatás során.²⁸² Azt mindenesetre a keszthelyi események közelebbről történő megismerése révén kijelenthető, hogy az egymást követő polgármesterek közötti érdekellentét hozzájárult a város irányításának elvesztéséhez.

A dichotóm politikai tér másik oldalát folyamatos átalakulás, egymást követő konfliktusok, és időszakos szövetségek jellemzik. Ennek a heterogén csoportosulásnak civil szervezetek (KÉVE, VÁRTAK), illetve pártok a tagjai (DK, Momentum, Jobbik, MSZP),²⁸³ de az interjúk alapján ezekhez a szervezeti kötődésekhez mérhető fontosságúak a személyes kapcsolatok – például a régi iskolai ismertség, szomszédság, barátság.

A következőkben három helyi konfliktuszóna részletesebb vizsgálatával kívánjuk bemutatni a helyi nyilvánosság működését. Az elsőre interjúalanyaink „elbaltázott beruházásokként” hivatkoztak. Olyan épületfelújításokról van szó, melyekre a város jelentősebb pályázati (részben EU-s) támogatást nyert, de a rosszul kiválasztott kivitelező miatt sosem készültek el.²⁸⁴ A második vizsgált terület a Balaton-part és annak közelmúltban történt beépítése, mely részben azt jelenti, hogy új befektetők érkeztek, de azt is, hogy érkezésükkel felerősödtek a városban a természetvédelmi kérdések. Végezetül a 2024-es helyi önkormányzati választást vesszük górcső alá, méghozzá úgy, hogy annak két kulcsmozzanatára fókuszálva próbálunk képet alkotni a különféle szereplők média- és nyilvánossághasználatáról.

---

²⁸² A terepkutatás során szeretnénk volna Manninger Jenőt is megszólaltatni, de nem reagált megkeresésünkre.

²⁸³ Fontos azt is megjegyezni, hogy ezeknek a pártoknak nincs mély beágyazottsága a városban, kevés az aktív tagjuk. Ellenzéki politikát csak kevesen folytatnak aktívan, de a Fidesz tagsága sem nagyobb nagyságrendekkel az interjúalanyaink szerint.

²⁸⁴ Ezek mindegyikében büntetőügy van folyamatban a kivitelező vállalkozóval szemben.

A Reischl Sörház és a Kísérleti utcai óvoda felújítása

Keszthely esetében az elmúlt évtized egyik legnagyobb sajtóvisszhangot kiváltó botránya a város belvárosában található Reischl-féle sörházépület felújításához kapcsolódik. Az egykor impozáns, de igen leromlott állapotú barokk épületegyüttes felújításával kapcsolatos problémákat érzékelt a közvélemény a Kísérleti utcában található óvodaépület átalakítása kapcsán is, sőt bizonyos tekintetben ebbe a problémacsoportba tartozik a Helikon park ügye is. Az első két projekt esetében az események részben párhuzamosan történtek és a nyilvánosságban is ugyanazok a szereplők szólaltak meg, ezért a két elmaradt épületfelújítási ügyet mi is egyben tárgyaljuk. Ezt már csak azért is indokoltnak tartjuk, mert a keszthelyi közélet interjúinkban megszólaló szereplői mindkét projektre a helyi közvéleményt hosszabb ideig lázban tartó, országos nyilvánosságot is kapó, így a város presztízsét romboló beruházásként hivatkoztak. A Helikon park ügye pedig erről a két épületfelújításról átvezet minket a Balaton-parton kialakult konfliktusok irányába. Ez az átkötés térben is igaz, mert a Helikon park a belváros és a part menti övezet találkozásánál van.

A beruházásokkal kapcsolatos eseményeket az önkormányzat közleményei, a Keszthelyi Televízió beszámolóí, a helyi civil és ellenzési aktorok közösségi médiában megjelent posztjai, tovább az országos médiumok témával kapcsolatos összefoglalói alapján rekonstruáltuk.

A Reischl Sörház a város központjában, a Főtértől alig 200 méterre található. Az épületegyüttes Keszthely egyik legrégebbi barokk épülete. Még 1770 körül építették a Festeticsek, majd az uradalmi üzemből 1844-től egy cseh serfőzőmester, Reischl Vencel üzemeltetett sörfőzdet. A cég a XIX. század második felében a település legnagyobb élelmiszeripari vállalatává fejlődött. A cégalapító és leszármazottjai a város leggazdagabb polgáraivá váltak a grófi család után. Az 1930-as évek közepétől a vállalat már nem prosperált olyan jól, az államosítás után az épület állaga leromlott.²⁸⁵

Ebbe a központi helyen lévő, ám igen rossz állapotú műemléképületbe szeretett volna újra életet lehelni az önkormányzat. A tervek szerint a 2019-es építkezés megkezdése után, másfél év alatt kézműves sörfőzdet, sörteraszt és szövetkezeti boltot alakítottak volna ki. A kivitelezésre kiírt pályázatot ugyanaz a cég nyerte el, mely megbízást kapott a város egyik óvodájának felújítására is. Az épületfelújításra, a sokfunkciós kereskedelmi-szolgáltató és közösségi terek kialakítására, valamint inkubátorirodák kialakítására 850 millió forintnyi támogatást nyert el a város. Ehhez kapcsolódott egy másik pályázat, mely termelői piac és szövetkezeti bolt

---

²⁸⁵ <https://kultura.hu/mult-kor-magazin-keszthelyi-sorgyaros/>

kialakítását célozta 250 millió forint értékben. A Reischl Sörház-projekt teljes kivitelezési költsége 1,1 milliárd forint volt.²⁸⁶

A Kísérleti utcai óvoda felújítását 2018 szeptemberében jelentette be a város akkori fideszes polgármestere, Ruzsics Ferenc. A beruházásra közel 200 millió forintot nyert el az önkormányzat egy TOP pályázaton keresztül. A polgármester már a bejelentéskor jelezte, hogy ez az összeg a kivitelezéshez nem lesz elég, ezért az önkormányzatnak saját forrást is igénybe kell majd vennie.²⁸⁷ A kivitelezéssel egy Budapesten bejegyzett céget bíztak meg. A közbeszerzési eljárás során az InvestMondi-System Kft. adta a legolcsóbb árajánlatot. Ugyanez a cég nyerte el a városi strand²⁸⁸ és a Reischl Sörház felújításával kapcsolatos közbeszerzési pályázatokat is.²⁸⁹ Az óvodafelújítás a tervek szerint 2019 év végére készült volna el.

A két beruházás azonban nem zajlott zökkenőmentesen. Kisvárosunkért Érdekvédelmi Egyesület (KÉVE) már 2019-ben felhívta a városvezetők figyelmét arra, hogy az InvestMondi Kft. ügyvezetője és tulajdonosa egy felszámolás alatt álló, hasonló nevű és tevékenységű cégben is érdekelt, emellett a KÉVE irreálisan alacsonynak tartotta a vállalási árat.

A vállalkozó 2019-ben nem készült el az óvoda felújításával, és megakadt a sörház felújítása is. A két ügy feltárásban a KÉVE volt a legaktívabb. Molnár Tibor ebben az időszakban az egyesület önkormányzati képviselője volt, így beléphetett a munkaterületre, ott fotókat készíthetett. A kérdésben többször tartott sajtótájékoztatót és szólalt meg az országos sajtóban is²⁹⁰. Lényegében a KÉVE volt az, amely a témát forrón tartotta és eljuttatta a szélesebb nyilvánossághoz. A korábban Együttben is politizáló²⁹¹ Molnár még egyetemista éveiben ismerte meg Mázsár Tamást, aki időközben a 24.hu újságírója lett. Ez a személyes kapcsolat²⁹² és Molnár országos politikában való terepismerete nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a keszthelyi ügyek országos sajtónyilvánosságot kapjanak.²⁹³

---

²⁸⁶ <https://tvkeszthely.hu/news/5155-elkezdodik-a-reischl-sorhaz-felujitasa>

²⁸⁷ <https://tvkeszthely.hu/hirek/296-felujitjak-a-kiserleti-utcai-tagovodat>

²⁸⁸ A városi strand fejlesztése sem volt problémamentes, bár erről sokkal kevesebbet tudhatott meg a nyilvánosság. Interjúalanyaink szerint ennél a projektnél 50 millió forintot fizetett vissza a város, a beruházást egy alvállalkozó fejezte be.

²⁸⁹ <https://24.hu/belfold/2022/08/22/keszthely-ovoda-felujitas-unios-penz-bontas/>

²⁹⁰ <https://ezalenyeg.hu/helyben/molnar-tibor-a-jarvany-es-a-szajer-botrany-sem-terelheti-el-figyelmunket-a-keszthelyi-ugyeinkrol-29519>

²⁹¹ Az Együtt elnökségi tagja is volt.

²⁹² A Demokratikus Koalícióban politizáló interjúalanyaink szerint a pártoknak kulcsszerepe van az országos sajtóval való kapcsolattartásban, mivel a nagy hírportáloknak jellemzően nincs helyi tudósítója.

²⁹³ A keszthelyi beruházásokkal kapcsolatos ügyek leginkább a 24.hu-n keresztül jutottak el a többi médiumhoz.

Az óvodafelújítás befejezési dátumát a kivitelező kérésére többször kellett módosítani, de az InvestMondi-System Kft. a 2021 májusára kitűzött végső céldátumot sem tudta tartani. A kudarc az önkormányzat számára is világossá vált, ráadásul a 24.hu nyomán több médium is foglalkozott a kérdéssel.²⁹⁴ Sőt, 2021 elején az önkormányzati média is többször hírt adott a problémáról. A februári és áprilisi tudósítások még megegyezésről és előre lépésről szóltak, de város 2019-ben megválasztott polgármestere, Nagy Bálint május elején szerződést bontott a kivitelezővel és az együttműködés hiányára hivatkozva rendőri segítséggel foglalta vissza az építési területet. Erről az akcióról a Keszthelyi Televízió is beszámolt.²⁹⁵ A felvételeken jól látszanak a félbehagyott épület külső és belső terei. A beszámolóban Idézték Nagy Bálintot, aki továbbra is nagyon fontosnak tartotta, hogy hitelesen tájékoztassák a lakosságot a város problémás projekteivel kapcsolatban.

Mindez már azután történt, hogy hasonló módon szerződést bontottak az InvestMondi-System Kft-vel a sörház projekt kapcsán. A beruházás egyik helyen sem készült el, a Reisch Sörház esetében talán még annyi sem történt, mint az óvodánál, az önkormányzat ennek ellenére 2021. január 20-ig több mint 300 millió forintot kifizetett. A vállalkozó likviditási gondokkal indokolta a csúszást, de az önkormányzat a botrány hatására szerződést bontott a céggel és árulni kezdte az ingatlanokat. A sörház esetében 601 millió forintos induló vételárat állapított meg.²⁹⁶

Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) egy bejelentés után mindhárom projekt ügyében előzetes vizsgálati eljárást indított, a rendőrség pedig már a jelenlegi Fideszes városvezetés és a Kisvárosunkért Érdekvédelmi Egyesület (KÉVE) feljelentése alapján kezdett el nyomozni a sörház és az óvoda felújítása ügyében.²⁹⁷ Mivel az önkormányzat visszamondta a két projektre kötött támogatási szerződést és visszafizette az EU-nak a megpályázott összeget, így az OLAF az ügyben nem vizsgálódott tovább. A magyar hatóságok viszont igen, bár a nyomozás igen lassan haladt előre. A sörház ügyben 2023 tavaszán a magyar ügyészség négy embert hallgatott ki gyanúsítottként költségvetési csalás és hamis magánokirat felhasználásának megalapozott gyanúja miatt.²⁹⁸ Ekkora már sem a projektet elindító Ruzsics Ferenc, sem a beruházásért felelős Nagy Bálint nem volt városvezetői pozícióban.

A várost mindkét esetben többszörös kár érte. A két beruházás nem valósult meg, a vállalkozónak kifizetett előleg eltűnt, vissza és kellett fizetni a támogatási összeget. Utóbbira a műemléképület esetében a településnek nem volt fedezete, így az ingatlan értékesítése mellett

---

²⁹⁴ <https://rtl.hu/belfold/2022/08/22/keszthely-ovoda-bontas>

²⁹⁵ <https://tvkeszthely.hu/news/3211-visszavette-az-onkormanyzat-a-kiserleti-utcai-ovodat>

²⁹⁶ <https://24.hu/belfold/2021/07/02/keszthely-reischl-sorhaz-onkormanyzat/>

²⁹⁷ https://hvg.hu/gazdasag/20210702_keszthelyi_onkormanyzat_sorhaz_unios_tamogatas_felujitas

²⁹⁸ <https://24.hu/belfold/2023/03/14/keszthelyi-sorhaz-negy-gyanusított-a-csapra-vert-unios-penz-miatt/>

döntöttek. A vevő a Veszprémi Érsekség volt. Interjúalanyaink szerint az egyház csak azért lépett be a történetbe, hogy a várost ne érje nagyobb kár. Az érsekség a sörház épületében oktatási, kulturális és sportközpont kíván kialakítani.²⁹⁹ A Kísérleti utcai óvoda épületét időközben vissza kellett bontani, a helyére bölcsődét épít a város, amire 420 milliós támogatást nyertek el.³⁰⁰

A két elbukott beruházás ügye interjúalanyaink szerint komoly hullámokat vetett a helyi nyilvánosságban. A Fideszre korábban sokat tekintettek úgy, mint a város fejlődésének garanciájára. Ez a mítosz azonban szertefoszlott, hiszen az elnyert fejlesztési forrás nem hasznosult helyben. Abból a helyi vállalkozások nem profitáltak. Viszont az önkormányzat jelentős vagyont veszített. Ez az ügy is hozzájárult ahhoz, hogy a 2024-es helyi önkormányzati választási kampányban megjelentek olyan tőkeerős helyi vállalkozók, akik szívesen támogatták azt az ellenzéki csapatot, mely a helyi vállalkozók támogatását ígéri, egyúttal kerülni kívánja a hasonló, nagy kockázatú beruházásokat.

Balaton-parti fejlesztések Keszthelyen

Az elmúlt fél évtizedben jelentősen átalakult a keszthelyi Balaton-part képe és funkciója. A 2010-es évek közepén a terület a Balaton legelhanyagoltabbjai közé számított. A parton álló szállodák és kempingek vagy rossz állapotban voltak, vagy nem üzemeltek. De már ekkor az a hír járta a városban, hogy komoly befektetők fognak érkezni, így Tiborcz István és Mészáros Lőrinc is. A tőkeerős vállalkozók hatására Keszthely lesz az új Felcsút, a királyi város. A beruházásokat a Ruzsics Ferenc vezette kormánypárti többségű képviselő-testület olyannyira támogatta, hogy a befektetői érdekeknek kedvezve sietősen, a beépítési százalékok és építménymagasságok növelésével kiemelt fejlesztési övezetté szeretne volna nyilvánítani a város vízparti területeit. Ezzel a törekvéssel szembement a KÉVE és Molnár Tibor helyi népszavazást kezdeményezett.³⁰¹ A járványhelyzet azonban felülírta a terveket és rövid időre elakadt a folyamat.³⁰² Az új polgármester két évvel később, 2021 tavaszán – élve a járványhelyzet során rá ruházott jogával – egy személyben nyilvánította kiemelt beruházási övezetté a keszthelyi Balaton-partot. Az egyszemélyi polgármesteri döntést megelőzte egy kormányhatározat, melyre 400 millió forintot

---

²⁹⁹ <https://tvkeszthely.hu/news/469-jo-utemben-haladnak-az-erseksegi-beruhazasok>

³⁰⁰ <https://onkormanyzat.keszthely.hu/2025-ben-keszulhet-el-a-kiserleti-utcai-bolcsode>

³⁰¹ <https://szabad.ahang.hu/petitions/ne-epulhessen-tobb-lakoingatlan-a-keszthelyi-balaton-partra>

³⁰² <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/tudjukkik-keszthelyen-csak-suttognak-meszarosrol-es-tiborczrol-de-nyiltan-nem-mondjak-ki-a-nevuket-117347/>

biztosított egy keszthelyi Balaton-partra vonatkozó komplex fejlesztési program elkészítésére.³⁰³ A tervpályázatot az MMA nyerte le.³⁰⁴ A helyi ellenállást gyengítette, hogy a járványhelyzetben nem volt lehetőség helyi népszavazás kiírására, így a part menti nagyberuházások elől elhárultak az adminisztratív akadályok.

A helyi félelmeket azok a hírek táplálták, melyek toronyházak építéséről szóltak. Ezt az önkormányzat már 2019-ben és 2021-ben is cáfolta. Nagy Bálint polgármester Dékány Péter DK-s képviselőnek írt válaszában úgy fogalmazott, hogy *„a ligetes sétányok és zöldterületek nőni fognak a keszthelyi Balaton-parton, mely továbbra is mindenki számára ingyenesen megközelíthető lesz egész évben.”*³⁰⁵ Ezek kijelentések azonban nem igazolódtak be teljes mértékben.

A következő években megújult a városi strand és a móló, de ezzel párhuzamosan a NER vállalkozói is megjelentek a településen. Fejlesztéseik a tó partját érintették. A Keszthelyi Yachtkikötő megszerzésével még 2014-ben lépett be Tiborcz István és csapata a Balaton-térség „fejlesztői” közé. A kikötőt a korábbi Bahart-portfólióból privatizálták, a Ruzsics Ferenc vezette keszthelyi önkormányzat közreműködésével. A kormányfő veje formálisan kiszállt a Keszthelyi Yachtkikötő Üzemeltető Zrt.-ből, de annak működését egyik bizalmi embere végzi. Tiborcz István emellett két szállodát is megszerzett a város part menti részén – a kisebb Hullámot és jóval nagyobb a Helikont. Utóbbi megújítására 3,99 milliárd forint vissza nem térítendő állami támogatás jutott a Kisfaludy-program szállodafejlesztési keretéből.³⁰⁶ A Helikon Szálló szomszédságában 8 milliárd forintos állami támogatásból felépült a Sirius Hotel, mely szintén egy NER-s vállalkozóhoz, Szíjj Lászlóhoz és a Themis Magántőkealaphoz köthető.³⁰⁷ Mészáros Lőrinc érdekeltségébe került a Balaton Szálloda, továbbá a város déli határán lévő Zala kemping, melynek területén nagyszabású ingatlanfejlesztés kezdődött. A fentiek mellett megjelent egy luxusingatlan-csoport (Royal Homes) is, mely a település legészakibb partszakaszán, a „Libás térségben” levő 2,5 hektáros területen alakított ki luxuslakásokat.³⁰⁸ A Royal Homes formális NER-kötődése a sajtóban nem ismert.³⁰⁹

---

³⁰³ <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/a-part-lesz-zoldebb-vagy-a-ner-lovagok-kapnak-zold-utat-keszthelyen-236126>

³⁰⁴ <https://www.mma.hu/palyazatok/-/content/10180/1/%E2%80%9Ekeszthely-balaton-kozpontjanak-fejlesztese-2020%E2%80%9D>

³⁰⁵ <https://magyarnarancs.hu/kismagyarorszag/a-part-lesz-zoldebb-vagy-a-ner-lovagok-kapnak-zold-utat-keszthelyen-236126>

³⁰⁶ <https://www.nerhotel.hu/hotel/168>

³⁰⁷ <https://www.nerhotel.hu/hotel/391>

³⁰⁸ <https://www.economx.hu/ingatlan/titokzatos-beruhazas-indul-a-keszthelyi-kikotoben.608252.html>

³⁰⁹ <https://www.valaszonline.hu/2024/07/02/toth-gergely-keszthely-polgarmester-portre/>

Interjúalanyaink egyetértettek abban, hogy az idegenfogalom fejlesztése miatt a szállodaberuházások (Helikon Szálló felújítása és szomszédos Sirius Hotel felépítése) a város számára előnyös volt, mert minőségi szolgáltatást nyújtanak és növelik a helyi idegenforgalmi adóbevételt.

Ugyanakkor az építkezések átfomálták a part menti terület látványát és megváltoztatták annak mindenki számára elérhető rekreációs funkcióját, ez pedig konfliktusokat generált. A fejlesztéseket nem előzte meg szélesebb körű társadalmi egyeztetés, a helyiek úgy érezték, hogy az önkormányzat a keszthelyi lakosok ellen cselekedve hozta helyzetbe a NER-hez köthető vállalkozókat. A tó közelében felhúzott nagyméretű építmények – bár nem lettek toronyházak – nem csak méretükben és formájukban idegenek ott, ahol korábban egy szintes bungalók álltak. Felépítésük jelentős környezetkárosítás is járt a helyi civilek szerint.

A Keszthellyel kapcsolatos országos hírek egyik visszatérő eleme volt a fakivágások ügye. A Balaton szálló mögötti magánterületen, azaz a városi mólóhoz közel 2019-ben 40 fát vágtak ki. A tiltakozás élére a KÉVE és Molnár Tibor állt.³¹⁰ A következő években több alkalommal került sor fakivágási engedély kiadására, melyet a KÉVE jogi úton megtámadott, de valamilyen módon a fák kivágására sor került. Az önkormányzat rendszerint a fák veszélyességével, illetve az invazív fajok kivágásának szükségességével érvelt.³¹¹ Ugyanezt az érvrendszert használta a Helikon park esetébe is.³¹² Ott 60 fát vágtak ki a terület fejlesztése során. Emellett eltüntették a rózsaligetet és felszámoltak sétányokat. A civilek az ügyben természetkárosítás miatt tettek feljelentést.³¹³ A park a város központi részén van, a Festetics örökség része. A helyi ellenzék éppen ezért a 2024-es kampányra készülve központi témának tekintette a parkfejlesztést. Az önkormányzat által megbízott kivitelező hibát hibára halmozott. A beruházás itt is folyamatos csúszásban volt, a 2024-es választásra csak részben, nagyjából 30%-os készültségi fokban valósult meg. A helyszínen több mint hatvan öreg fát kivágtak, a helyükre ültetett néhány csemete köré pedig hatalmas kőtömböket helyeztek el, rajtuk vers idézetekkel.³¹⁴ A megvalósításba olyan szarvashibák is csúsztak, mint például olyan emlékkő elhelyezése, melyre Csokonai Vitéz Mihály neve y-nal került fel.³¹⁵

---

³¹⁰ <https://telex.hu/belfold/2021/02/22/keszthely-fakivagas-balaton-part-balaton-szallo-keve>

³¹¹ <https://tvkeszthely.hu/hirek/7829-szakmai-szempontok-szerint-vagjak-ki-a-fakat-a-balaton-szallo-mogott>

³¹² <https://onkormanyzat.keszthely.hu/tajekoztatas-a-fakivagasok-ugyeben/>

³¹³ <https://24.hu/belfold/2023/05/07/fakivagas-helikon-park-keszthely/>

³¹⁴ <https://www.valaszonline.hu/2024/07/02/toth-gergely-keszthely-polgarmester-portre/>

³¹⁵ A park egyik ismert sétányának nevébe pedig hasonló hiba csúszott, ott Sóhaly allé-nak írták a Sóhaj allét.

Ebben az időszakban vágtak ki fákat a város déli, zöldövezeti részén is. Interjúalanyaink szerint a fakivágások ügye jobban hatott az országos közvéleményre, mint a helyi nyilvánosságra. Utóbbiakat a kórház körüli ügyek jobban érdekelték. A fakivágással járó erőltetett ingatlanfejlesztések viszont a távolabb lakók számára is átélhető, egyik megszólalóink szerint „szexi” témák voltak.

A vízparti fejlesztéseknek volt még egy vetülete, mely a tó és tópart, a rekreációs zóna és közösségi használatával függött össze.³¹⁶ A civilek például a régi pavilonsor felújítása mellett érveltek. Emellett nehezményezték, hogy a nagyberuházások során az építetők jogszerűtlen módon zárják le a közterületeket, például a kerékpárutakat. A beruházásokkal kapcsolatos lényeges ellenérv volt az is, hogy az új ingatlanok, különösen a luxusapartmanok, korlátozzák a tó megközelítésének lehetőségét.³¹⁷ Ebben a kérdésben számháború alakult ki a helyi ellenzék és az önkormányzat között. Tehát alapvetően nem a beruházó (Royal Homes) védekezett azzal, hogy továbbra is biztosított a bárki számára a víz megközelítése, hanem helyettük az önkormányzat érvelt a szabályok betartatásával. Érveiket azonban az ellenzék fotókkal könnyen meg tudta cáfolni és így ismételten a keszthelyiek érdekével szembe helyezkedő szerepbe kényszerítette az önkormányzatot.

„A Royal Homes beruházója komplett víziállást épített magának az állami tulajdonú Balaton-mederben, plusz önkényesen elkerített egy füves területet a partból. Kitettek feliratokat, hogy horgászni tilos, meg hogy magánstrand. Úgyhogy mi szerveztünk egy villámcsődületet, odamentünk 40-50-en, majd sípszóra elfoglaltuk ezeket a részeket. Persze nem örökre, csak egy békés piknikezés és »magánstéges« fürdés erejéig. Van eredmény: azóta le is bontották a kis engedély nélküli kerítést, a táblák eltűntek. Sok ilyen eset van még, és számomra elvi kérdés, hogy a Balaton nem privatizálható. A víz és annak 30 méteres védősávja mindenkié kell, hogy legyen.” – fogalmazott a válaszonline.hu-nak megválasztása után Tóth Gergely ellenzéki jelölt.³¹⁸

---

³¹⁶ <https://nyugatifeny.hu/2021/02/25/all-a-bal-keszthelyen-fenyegetesek-es-ellentmondasos-megnyilatkozasok-metelyezik-a-balaton-parti-beruhazast>

³¹⁷ <https://www.facebook.com/kevekeszthely/posts/pfbid024LMbvXok2JyKsnYagR2AXp8vBJizAuBTRMNct6ki6UPxDC6ZdoFTA1513YAcqPXWL>

³¹⁸ <https://www.valaszonline.hu/2024/07/02/toth-gergely-keszthely-polgarmester-portre/>

A 2024-es önkormányzati választás a helyi médiatérben

A következőkben két példán keresztül szeretnénk bemutatni a helyi nyilvánosság működését és a különféle szereplők médiahasználatát. Úgy véljük, hogy a Keszthelyi Televízió által készített polgármesterjelölti vita illetve a helyi kórház szülészeti osztályának bezárása reagáló Facebook-használat részletes elemzése segíthet annak jobb megértésében, hogy a különféle szereplők miként tudták és akarták használni a helyi nyilvánosság tereit, hogy milyen kereteket biztosított a közéleti diskurzusra az önkormányzati média, illetve, hogy a közösségi média használata milyen lehetőséget biztosított a társadalmi diskurzusra. A polgármesteri vita és a kórház ügye a legutóbbi helyi önkormányzati választás során alapvető jelentőségűnek bizonyult, mert nyilvánvalóvá tette a helyi nyilvánosság legfontosabb problémáit.

Ahogy arról már korábban volt szó, a Keszthelyi Televízió megítélése a településen nem egyöntetűen pozitív. A Fidesszel szemben állók az ellenzék elhallgattatását, a kézi vezérlést, öncenzúrát és észak-koreai módszereket említettek a helyi önkormányzati média kapcsán. A televízió általunk megszólaltatott szerkesztői csak részben értettek egyet ezzel a kritikával, de elismerték, hogy az önkormányzatnak fenntartóként-megrendelőként határozott elvárásai voltak a televízió működésével kapcsolatban. Ez azt is jelentette, hogy a helyi ellenzék által felkarolt ügyek csak korlátozott nyilvánosságot kaptak a televízió különféle online és offline felületein. Éppen ezért volt érdekes a 2024-es helyi önkormányzati választási kampány során lebonyolított polgármesterjelölti vita.

A kampány kezdetén a Keszthelyi Televízió NKft. Helyhatósági és EP választási kampányszabályzatot készített,³¹⁹ melyet minden általuk ismert jelölőszervezethez eljuttattak. A dokumentum két médiatermék esetében szabályozta a jelöltek, szervezetek, pártok médiaszereplését. Az egyik a Keszthelyi televízió, a másik a Balatoni Krónika nyomtatott újság volt.

A szabályzatot öt jelölő szervezet fogadta el³²⁰ (VÁRTAK, a Demokratikus Koalíció, a Változást Akarók Nemzedéke, a Fidesz és a KDNP). A Keszthelyi Televízió NKft. a szabályzatban kijelentette, hogy a kampány időszakában politikai hirdetéseket sem műsorban, sem képújságban nem sugároz, kerekasztal beszélgetést nem tart. Emellett vállalta, hogy a pártoknak és jelölőszervezeteknek az április 20. – június 9. közötti kampányidőszakban két alkalommal, egyenként 2 perc hosszúságú megjelenési lehetőséget biztosít, melyet előzetes egyeztetést

---

³¹⁹ https://tvkeszthely.hu/cont_docs/Kampanyszabalyzat_2024.pdf

³²⁰ <https://tvkeszthely.hu/news/11303-ot-jelolo-szervezet-fogadta-el-a-keszthelyi-tv-kampanyszabalyzatot>

követően szabadon használhatnak fel, de a műsor leadását a televízió jogszabályba ütközés esetén megtagadhatta. Erről a nonprofit KFT. ügyvezető-főszerkesztője dönthetett, de ismereteink szerint ilyenre nem került sor.

A Keszthelyi Televízió a fentiek felül lehetőséget biztosított a polgármesterjelölteknek egyszeri 3 perces programismertetésre, a jelöltek esetében ugyanilyen célra 1 percet szántak jelöltenként.³²¹ A kampányidőszakban 3 alkalommal megjelenő Balatoni Krónika című újságban csak a polgármester jelöltek kaptak felületet, fejenként 1500 leütésnyi terjedelemben, egy fotóval.

Ahogy látható, a szabályzat nem tartalmazta a polgármesterjelölti vita lehetőségét, sőt a kerekasztal beszélgetést egyenesen elutasította. Mégis a 2024-es önkormányzati választás egyik legérdekesebb epizódja a Keszthelyi Televízióban június 7-én, felvételtől sugárzott fél órás vita volt.³²² Interjúalanyaink eredménynek tekintették, hogy Keszthelyen közel 20 éve regnáló párt aktuális polgármestere egy asztalnál, egy műsorban szerepelt kihívójával. Tóth Gergely eredetileg egy közönség előtti, a Keszthelyi Színházban megrendezendő vitára hívta ki Manninger Jenőt. Ezt a Fidesz jelöltje nem vállalta. A televíziós vitára interjúalanyaink szerint azért kerülhetett sor, mert a választási kampány hajrájában a kormánypárt helyi mérései népszerűségvesztést mutattak, így a televíziós szereplés egyfajta kármentési kísérlet volt a Fidesz részéről. Ezt a narratívát a választás eredménye megerősíteni látszik.

Az adás felkerült a tévé Youtube-csatornájára (1850 megtekintés), illetve Facebook oldalára (3400 lejátszás). Mindkét felületen 7 hozzászólás érkezett. A Youtube esetében ezek nem relevánsak. A Facebookra írt egyik komment ugyanakkor plasztikusan írta le a televíziós vita hangulatát: *„Ez nem volt vita! Éppúgy nem, mint a közszolgálatnak csúfolt tévé EP-»vitája«. Monológokat hallottunk egymás mellett. Tóth Gergely próbált természetességet, egyáltalán életet lehelni a 16. sz.-i spanyol királyi udvar etikettjét megszégyenítő merev sötétségbe, melyet az újságíró szerepét alakító hölgy és ez a Manninger nevezetű polgármester együttesen idéztek elő.»*³²³ A két meghívott polgármester-jelölt valóban nem vitatkozott egymással. Ezt a szerkesztőség által létrehozott keret nem is tette lehetővé. A közszolgálati média EP listavezetői vitájának mintájára megszervezett műsorban a regnáló Manninger Jenő polgármester és kihívója, Tóth Gergely összesen 12-12 percben fejthette ki a véleményét az előre meghatározott három témakörrel: városfejlesztés és környezetvédelem; turizmus és gazdaság; humánügyek, kultúra,

---

³²¹ A polgármesterjelöltek esetében május 13-ai, a jelöltek esetében május 15-ei sugárzást vállalt a csatorna, egyszeri ismétléssel (május 27. illetve május 29.). A szabályzatban nem volt róla szó, de a bemutatkozások felkerültek a Keszthelyi Televízió Youtube csatornájára és Facebook oldalára is.

³²² <https://www.youtube.com/watch?v=K49bOBq6lK8&t=2s>

³²³ <https://www.facebook.com/watch/?v=3190610184402441>

sport, programok és rendezvények. A témánként négy perces időkereten felül további 2 percet kaptak a jelöltek arra, hogy összefoglalják gondolataikat.

Az önkormányzati televízió stábja által teremtett körülmények valódi vitát nem tettek lehetővé. A jelöltek több olyan témában fejthették ki a véleményüket, melyek meghatározóak a település életében, de ezeket a problématerületeket egyik jelölt sem vette túlságosan komolyan. Minkét fél eltért a tárgytól, a moderátor – aki szinte képernyőre sem került – pedig nem tett semmit azért, hogy visszaterelje a megszólalókat az adott blokk témájához. Ebből fakadóan a keszthelyi polgármesterjelölti televíziós vita tartalmát tekintve inkább programismertetőnek tekinthető, a két jelölt szinte ugyanazt mondta el, mint május 13-án, amikor három percben ismertethették programjukat.

Ugyanakkor rendkívül beszédes volt a két jelölt vita közben tanúsított viselkedése. Egyik jelölt sem hagyta, hogy a másik kizökkentse az előre megírt forgatókönyvből. Ennek tudható be, hogy a vita során szinte végig a papírjaikat nézték mindketten. Az olvasószemüveget használó Manninger Jenő esetében ez igen látványos volt, mert a néző számára inkább keltette egy felkészületlen politikus benyomását, mint egy olyanét, aki két évtizede aktív közéleti- és médiaszereplő. Mivel nem akart hibázni, ezért folyamatosan követte az előtte lévő sorvezetőt, így viszont nem alakult ki személyesebb kapcsolata a nézőkkel. Testtartása fáradtságot sugallt. Jóval energikusabbnak és tette készebbnek tűnt a vita során Tóth Gergely. Azonban ő sem nézett kamerába, ha felpillantott a papírjaiból, akkor hol a moderátorra, hol a vitapartnerére tekintett. Esetében mindez a rutintalanság számlájára írható, és a politikai térbe újonnan belépő, ott még kissé bizonytalanul mozgó civil benyomását keltette. Összefoglalva úgy látjuk, hogy mind a két jelölt arra törekedett, hogy biztonságosan, hibát nem vétve legyen túl a televíziós szereplésen. A VÁRTAK Egyesület jelöltjét felkészítő kampánycsapat egyik tagja (Deli Győző) úgy fogalmazott, hogy nagyon tudatosan törekedtek a kampány során arra, hogy ne kövessenek el hibát, de ki akarták használni a másik fél hibáit.

A Keszthelyi Televízió felelős szerkesztője, egyúttal a polgármesterjelölti vita moderátora, Hegedűs Éva, a személyes lekérdezés során elmondta, hogy ők nem végeznek nézettségmérést. A vita nézői elérésével kapcsolatban ezért a Facebook és a Youtube adatai szolgálhatnak számunkra információval. A Keszthelyi Televízió által kezelt két platformon összesen nagyjából 5400 megtekintést ért el a fél órás műsor. Ennél többen látták az adást Tóth Gergely Facebook oldalán (5700 lejátszás).

Ugyanakkor beszédes, hogy a vita egésze nem került fel Manninger Jenő polgármester Facebook oldalára. Június 7-én mindössze egy olyan képernyőkép került ki, melyen a két jelölt egymással szemben ül. A párbajt idéző pillanatképen a kihívó mosolyog, a hivatalban lévő polgármester szikár tekintete pedig erőt sugároz. Ahogy arról korábban már volt szó, a televíziós

felvétel összességében más képet sugallt a két jelöltről. A Facebook poszt képaláírása pedig arról szól, hogy Tóth Gergely tervek nélküli jelölt, aki tudatosan kerülte a vita során a megjelölt témákat és a kampányszabályzatot sem tartotta be. Másnap pedig felkerült egy rövid, mindössze egy perces részlet, melyben Manninger Jenő kifejtette, hogy a VÁRTAK Egyesület valójában álcivil szervezet és baloldali politikai pártok állnak mögötte. A képaláírás is ezt a narratívát erősítette: „Az ellenzék politikai trükkje: trójai faló!”.

Nem tudhatjuk, hogy a vitát a különféle felületeken végül hányan és hányszor nézték meg, de, ha csak ezt a két számot vesszük alapul, akkor is 11000 feletti megtekintésről van szó. A 2024. június 9-én polgármesterre leadott érvényes szavazatok száma 8939 volt, melyből 4884 Tóth Gergely nevére szült,³²⁴ azaz elméletileg az összes leadott voks mögött állhat olyan szavazó, aki az online térben látta a vitát. Kijelenthető, hogy a Keszthelyi Televízióban megrendezett polgármesterjelölti vita iránt nagy volt az érdeklődés a helyi nyilvánosságban. A polgármesterjelöltek és képviselőjelöltek egyéni bemutatkozásai ugyanezekben a felületeken csak néhány száz lejátszásig jutottak. Az állampolgári érdeklődés mértékén lemérhetőnek tűnik a vita jelentősége, azaz, hogy igény van a közéleti diskurzusokra, a mindenkit közvetlenül érintő kérdések nyilvános megvitatására, az érvek és ellenérvek ütköztetésére. Emellett a jelöltek személyisége, ambíciói, viselkedésük még egy ilyen erősen korlátozott szócsatában is jobban „letapogatható” válik a nézők számára, mint akkor, ha csak egyedül szerepelnek.

De nem csak a polgármesterek kaptak lehetőséget arra, hogy az önkormányzati televízióban szerepeljenek. Mind a Fidesz, mind a VÁRTAK jelöltjei kaptak 1-1 perc műsoridőt arra, hogy bemutakozzanak és ismertessék programjukat.³²⁵ Ezzel a szűkös időkerettel egyik jelölt sem tudott igazán jól gazdálkodni. Az, hogy az ellenzéki jelöltek megjelenési felületet kaptak a Keszthelyi Televízióban, első pillantásra némiképp árnyalni látszik az interjúalanyaink többsége által vázolt képet, miszerint az önkormányzati televízió nem biztosít egyenlő feltételeket a

---

³²⁴ <https://vtr.valasztas.hu/onk2024/valasztopolgaroknak/varmegyek-telepulesek/varmegyek/20/telepulesek/093?tab=results&filter=representative>

³²⁵ A 8-8 db egy perces videó 2024. május 15-én került fel a tévé Youtube csatornájára, azaz három héttel a polgármesterjelölti vita előtt. A televízióban a felvételek egy műsorblokkban kerültek adásba. A látottak alapján a Fideszes jelöltek szerepeltek rosszabbul. Leginkább azért, mert rosszul gazdálkodtak az időkerettel, többen fél percnél is többet szántak a bemutatkozásra és kevés érdemi eredményről tudtak beszámolni. Jóval többet beszéltek arról, hogy megválasztásuk, vagy újbóli megválasztásuk esetén milyen fejlesztéseket szeretnének elérni. Ezzel pedig nem csak arra mutattak rá, hogy milyen területeken tapasztalnak ők is valódi problémákat, melyeket megoldására korábban lett volna lehetőségük, hanem nagyon hasonló, szinte azonos témákra mutattak rá, mint a kihívóik. Mind a két oldal jelöltjeiről elmondható, hogy ezekben az egy perces filmekben rosszul kezelték a szituációt, a szövegüket a legtöbb esetben olvasták. A polgármesterjelölti vitához hasonlóan ez a rutintalanság az ellenzéki jelölteknek „állt jobban”, mivel esetükben is a civiltásukat hitelesítette az esetlenségük, kamera előtti ügyetlenségük.

különböző politikai oldalon állóknak. Ugyanakkor az a tény, hogy egy önkormányzati kampány során mindössze egyetlen perc megjelenési lehetőséget kapnak a jelöltek, már egy kiüresedő funkciójú önkormányzati médium képét mutatja, mely látszólag demokratikus elveket követ és biztosítja a véleménynyilvánítás szabadságát, ám valójában mindezt nem veszi túl komolyan.

Megítélésünk szerint a Keszthelyi Televízió által követett gyakorlat – mely természetesen nem példa nélküli a hazai közszolgálati médiumok esetében – kontraproduktív, hiszen így valamennyi jelölt esetében szűkre szabja a bemutatkozás és programismertetés kereteit még akkor is, ha más műsorokban az aktuális önkormányzati/országgyűlési képviselőknek – Keszthely esetében elsősorban Manninger Jenőnek és Nagy Bálintnak – erre több lehetősége nyílik. A látszólag egyelő feltételek az ellenzéki jelöltek mellett a hatalmon lévők lehetőségeit is korlátozta, de a legrosszabbul a közélet iránt érdeklődő lakosok jártak.

A Facebook-nyilvánosság jelentősége a 2024-es önkormányzati választás során

Miközben az intézményesült helyi média a választási kampányban csak részben tudta betölteni funkcióját, a jelöltek egy része aktív politizálásba kezdett a Facebookon. A platform politikai célokra történő használatában a Fidesz és a VÁRTAK jelöltjei eltérő stratégiát választottak. Egység közösségi médiás kampányról csak utóbbiak esetében beszélhetünk. Egy kivételével valamennyien képviselőjelölti oldat hoztak létre,³²⁶ így elválasztották a személyes és közéleti online aktivitásukat.

A VÁRTAK jelöltjei a kampány során viszonylag keveset posztoltak, a bejegyzések gyakran egységesek voltak, azaz ugyanazt a tartalmat osztották meg, vagy egymás bejegyzéseit osztották tovább. Függetlenül attól, hogy pártok vagy civil szervezetek jelöltjei voltak, kerülték az országos témákat és nem osztottak meg pártokhoz kapcsolódó tartalmakat képviselőjelölti oldalukon.

Közelebbről is megvizsgáltuk a nyolc jelölt aktivitását a június 1-9. között kampányhajrá időszakában. Mindössze egy országos témát találtunk.³²⁷ A jelöltek habitusukhoz mérten igyekeztek olyan posztokat is készíteni, melyek személyesen róluk szóltak, maguk is megjelentek azokon. Az interjúk során volt, aki arról számolt be, hogy számára ez nagy örömet okozott és szerette a visszajelzéseket, míg más inkább teherként élte meg a szereplést. Mindannyian törekedtek arra, hogy a város általános problémái mellett a saját választókerületüket érintő

---

³²⁶ Ez alól egyetlen kivétel volt, Dékány Péter, aki továbbra is a már jól bejáratott, 1100 feletti követővel rendelkező, önkormányzati képviselői oldalát használta a 2024-es kampány során.

³²⁷ A Békemenet Pottyondi Edina értékelésében – Klaczné Tar Ibolya VÁRTAK titkár megosztása

gondokról, megoldandó feladatokról is készítsenek tartalmakat. Barna Dániel *Vasárnapi gondolatok* címen indított tematikus bejegyzés-sorozatot, melyben az őt éppen foglalkoztató kérdésekről, és ő volt az, aki Reels videókat is készített a platformra (11 db), melyek megtekintésszáma 650 és 5500 közötti volt.³²⁸

A fideszes jelöltek jellemzően hoztak létre önálló politikai oldalt, vagy alig használták azt. Képviselőik egy részénél (3 fő) a nem is tudtunk érdemi kampánytevékenységet visszakövetni, volt olyan profil, melyen egyetlen bejegyzés van 2010-ből.³²⁹ Négy Fideszes jelölt a polgármester vagy a helyi országgyűlési képviselő profi stábok által készített posztjait osztotta meg. A bejegyzések közt alig találunk személyes hangvételt, vagy olyat, melyben arccal is megjelenik az adott jelölt. Az egyetlen kivétel Vozár Péterné alpolgármester,³³⁰ aki abban is kilógott a sorból, hogy kerülte az országos témákat. A többiek esetében az országos témák domináltak. Raffai-Réz Ildikó például a 2024. június 1-9. közti időszakban 129 országos, Fideszes tartalmat osztott meg, ezzel szemben a Keszthellyel foglalkozó posztjainak száma mindössze 52, de ezek is főként általános tartalmú anyagok. Képviselői minőségben mindössze 3 alkalommal jelent meg a bejegyzéseken.³³¹ Hasonló volt Boldizsár Erzsébet tevékenysége is ebben az időszakban. Ő 125 országos, 75 helyi és mindössze 2 személyes tartalmat posztolt. Utóbbiak közül egy a keszthelyi gyermekorvosi ügyelet újra indításáról számol be. Ez néhány nappal a választás előtt került ki, azaz akkor, amikor a kórház és az egészségügy helyzete a kampány egyik központi témájává vált.³³²

A két szemben álló politikai erő közösségi médiás kampányának volt egy további sajátossága is. A VÁRTAK Egyesület képviselői és kampánytanácsadói okultak a 2019-es választásból és pozitív kampányt szerettek volna folytatni. Az interjúalanyok szerint a KÉVE öt évvel korábbi kudarc részben a negatív tartalmaknak, a folyamatos oppozíciós identitásnak volt betudható, másrészt negatívan befolyásolta az eredményt a pártok feltűnése is. Ezt a két elemet megpróbálták kihagyni a kampányból. A pártok logói, szimbólumai nem jelentek meg sehol, egységesen, egy civil szervezet jelöltjeként jelentek meg mindenhol. Törekedtek a szelíd fejlődést (és a pozitív kampányt) megjeleníteni hivatott, kígyót a csőrében tartó galambot formáló logó használatára.

A választási kampány során a helyi Fidesz az országosan már bevált, egységes kommunikációs stratégiát követte, nem fókuszált a helyi problémákra. A kormánypárt kommunikációs csapata a

---

³²⁸ <https://www.facebook.com/barnad.belvaros>

³²⁹ <https://www.facebook.com/szorenyi.zoltan>

³³⁰ <https://www.facebook.com/vozarpeterne>

³³¹ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100072440509395>

³³² <https://www.facebook.com/dr.boldizsar.erzsebet.onkormanyzati.k>

keszthelyi ellenzékéről ugyanolyan módon próbált ellenségképet kialakítani, ahogy azt az országos politikában korábban már több alkalommal sikerrel megtette.

Több interjúalanyunk is elmondta, hogy a VÁRTAK kampányában lényeges epizód volt Magyar Péter és a Tisza Párt feltűnése. Egyfelől azért, mert a helyi társadalom is aktívabbá vált, másfelől azért mert dilemmát okozott Magyar Péter május 13-ai keszthelyi látogatása. Mivel a felek korábban arról állapodtak meg, hogy a pártokat távol tartják a rendezvényeiktől, így Tóth Gergely közös kerékpározása az új politikai erő vezetőjével konfliktust generált. Elsősorban a Demokratikus Koalíció és a Momentum nehezményezte a közös megjelenést.

Ugyanakkor lényeges, hogy a VÁRTAK Egyesület kampányában a Balaton-part beépítése egészen Magyar Péter látogatásáig nem volt kiemelt téma. A Tisza Párt által szervezett közös kerékpározás³³³ egyik állomása a Helikon Hotel, illetve a szomszédos Sirius Hotel és Yacht Kikötő volt. Ezeken a helyszíneken Magyar Péter az ingatlanok NER-es tulajdonosi és pénzügyi háttéréről beszélt a résztvevőknek. A látogatás zárásaként a Balaton-parti Zenepavilon előtt tartottak nagygyűlést, melyen a beszámolók szerint 1500-2000 ember vett részt. A rendezvény háttéréül a város rendkívül leromlott állapotú, ikonikus épülete, a Balaton Szálló szolgált. A teljes napról megosztott képgalériákban a modern vasbeton-üveg szállodaépületek erős kontrasztot alkotnak az egykor szebb napokat látott szálloda előtti tömeggel.³³⁴ Interjúalanyaink szerint a választási kampányban ez a rendezvény fontos volt, mert hosszú idő óta nem tudott az ellenzék ilyen sok embert az utcára vinni.

A Keszthelyi Kórház ügye

A VÁRTAK Egyesület színeiben induló riportalanyaink egyöntetűen állították, hogy a helyi önkormányzati választás eredményeit nagyban befolyásolta, egyúttal hozzájárul az ellenzék nagyarányú győzelméhez a helyi kórház szülészeti osztályának bezárása miatt kirobban országos botrány. A Keszthelyi Kórház 2024. április 13-án jelentetett meg közleményt a honlapján arról, hogy április 19-től átmenetileg szünetelni fog a szüléset-nőgyógyászati fekvőbeteg-ellátás.³³⁵ A hír időzítése pont a választási kampány megkezdésére esett, így a helyi ellenzék számára új témaként szolgált. Az egészségügyi ellátás problémája április közepéig nem szerepelt Tóth Gergely polgármesterjelölt és csapatának témái között. Az ellenzéki jelöltek korábban a már sokak által jól ismert és jól vizualizálható problémák mentén igyekeztek tematizálni a

---

³³³ <https://www.facebook.com/watch/?v=479427807843877>

³³⁴ https://www.facebook.com/story.php/?story_fbid=384041457945738&id=100090196598782

³³⁵ <https://keszthelyikorhaz.hu/2024/04/13/tajekoztatas/>

közbeszédet, és úgy tűnt, hogy a látványosan elrontott nagyberuházások, azaz a Reischl Sörház és a Kísérleti utcai óvoda félbemaradt felújítása, de leginkább a Helikon park rosszul sikerült átalakítása lesz a legfontosabb kampánytémájuk. A kórház közleménye azonban jelentős változást hozott és a szüléset szüneteltetésének ügye lett a központi téma.

Az elrontott nagyberuházások minden keszthelyi számára jól láthatóak voltak, hiszen az épületek és a park is torzóban maradt, a helyi vezetés által beígért fejlesztés helyett inkább a pusztulás jeleit mutatták, ugyanakkor sokkal kevesebb embert érintettek személyesen, mint az egészségügy helyzete. Barna Dániel az interjú során elmondta, hogy Helikon park, bár fontos téma volt, de valójában a helyiek kevésbé használják, inkább csak átmenő forgalom van a park területén. Hozzá kell azonban tennünk, hogy a park a Festetics örökség része, ezért a helyi identitás szempontjából kiemelt jelentősége van.

A Keszthelyi Kórház szüléset-nőgyógyászati osztályának szüneteltetésével kapcsolatos hír április 14-én nem csak Tóth Gergely Facebook oldalára került fel, hanem az országos média különféle felületein is megjelent. A 24.hu-ra már reggel 8 óra előtt kikerült a hír,³³⁶ és ennek nyomán beszámolt róla a 444.hu, a HVG.hu, az nlc.hu, az ATV, majd az RTL Híradója, késő este pedig a Telex – a Keszthelyi Televízió csak másnap számolt be a kérdésről.³³⁷ A szüléset szüneteltetésének hír tehát 24 óra alatt végig söpört az országos médián, a helyi ellenzék pedig ennek nyomán demonstrációt kezdett szervezni. Tóth Gergely megosztotta az országos médiumok beszámolóit, egyúttal összekötötte a szüléset témáját az ugyancsak szünetelő házi gyermekorvosi ügyeletével. Így jött létre a kilátástalan jövő narratívája, mely hangsúlyeltolódásként is értelmezhető a korábbi szelíd fejlődésre épülős pozitívnak mondott kampányhoz képest. Ennek egyértelmű jele volt, hogy az ellenzéki polgármesterjelölt a posztjaiban a helyi városvezetést tette felelőssé a helyzetért, bár azt ő is pontosan tudta, hogy a kórház a Belügyminisztérium alá tartozik, a működésébe a helyi városvezetésnek nincs beleszólási lehetősége. De a negatív hatások mellett olyan demonstrációt is tartottak Tóth Gergely, melynek során korábban Keszthelyen szült édesanyák mondtak köszönetet a szüléset dolgozóinak.

A Keszthelyi Kórház ellátási nehézségeinek ügye lépéskényszerbe hozta a Manninger Jenő vezette városvezetést is. A polgármester április 15-én közleményt jelentetett meg, melyben jelezte, hogy a szüléseti osztály átmeneti bezárásának orvoshiány az oka, azaz nem jelentkezett elegendő orvos a meghirdetett álláshelyekre. Megoldásként önkormányzati bérlakások biztosítását ígérte. Három nappal később rendkívüli képviselő-testületi ülésre került sor, melyen

---

³³⁶ <https://24.hu/belfold/2024/04/14/szuleszet-leallas-keszthely-korhaz/>

³³⁷ <https://tvkeszthely.hu/news/11248-szunetel-a-szuleszet-keszthelyen->

15 millió forintot különítettek el az orvosellátás céljára. A közgyűlést követően Manninger Jenő a Kórház bejáratától jelentkezett be, felsorakozott mögötte mind a nyolc Fidesz-KDNP delegálta jelölt.³³⁸ Az egy perces videóban a polgármester jelezte, hogy a kórház működtetése kívül esik az önkormányzat hatáskörén, de elvárják, hogy megoldódjon a helyzet és ehhez ők szolgálati lakás biztosításával kívánnak hozzájárulni. A téma az aznapi helyi Híradóban is megjelent, ahol Manninger Jenő volt a megszólaltatott vendég.³³⁹

A helyzet másnapra megoldódni látszott. A Keszthelyi Kórház április 19-ei közleményéből kiderült, hogy május 6-tól újraindul a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a fekvőbeteg ellátás. A kórház ügyeivel kapcsolatban a polgármester a következő napokban nem posztolt. Elkezdődött a Helikon Ünnepségek, gyalogátkelőhelyet avatott, LED-lámpát osztott, aláírást gyűjtött, megnyitotta a hajózási szezont és mindenféle ehhez hasonló programon vett részt. Majd május 6-án a Keszthelyi Televízióban jelentkezett be a Kórház elől. A kármentési kísérlet sikerességét és a keszthelyi közhangulatot az ekkor készült bejegyzés alá került kommentek jól érzékeltetik. Ezek nem kerültek törlésre:

Első komment: *„Ha, most az önkormányzat, valóban mindent meg tudott tenni, a szülészeti osztály megmentéséért, miért nem előzte meg a bezárását? Egyszerűbb és hasznosabb lett volna!”*

Válasz: *„Szerintem Te is tudod, hogy ez is csak népbutítás. 2 hónapig -talán- lessz szülészeti, választások után már nem fognak foglalkozni vele. Szavazatokért megy az egész.”*

Válasz erre: *„Sajnos így van, Józsi! Ha nem ijedtek volna meg a felzúdulás miatt, nem csináltak volna semmit, mint korábban az egyetem, az óvoda, a sörház és sok más esetben sem!”*

Válasz: *„látszatzmegoldások! Ahogy az utcánkat is leaszfaltozták hirtelen. A felét megcsinálták, a felső részt ami sokkal rosszabb állapotban van, úgy maradt. Mi meg tapsolunk nekik és megköszönjük!”*

Második komment: *„Jenőbá, vége van. Elég volt. Kell a változás. Keszthelyen és az országban is!”*

Harmadik komment: *„Bízzunk benne, hogy nem csak újra indul a szülészeti-nőgyógyászati osztály Keszthelyen, hanem folyamatosan működni fog!!!! A Balaton " fővárosában" és a hozzá tartozó körzetben, valamint a nem kis idegengorgalommal rendelkező városban elfogadhatatlan, hogy bezárjanak egy ilyen osztályt!!! CSALÁD BARÁT kormány, csak így*

---

³³⁸ <https://www.facebook.com/manningerjeno/videos/391120100574098/>

³³⁹ <https://tvkeszthely.hu/news/11267-hirado-plusz--varos-a-korhazert->

lehet!!! 45-50 km autózni, ha megindul a szülés, komplikáció esetén öngyilkosság babának, anyának egyaránt!!!”³⁴⁰

A bejegyzés alatti kommentek hasonló tartalommal, de változatos stílusban utalnak arra a helyi önkormányzat inkompetenciájára, a rossz minőségű utakra, a kampány során hozott látszatintézkedésekre, illetve arra, hogy ezzel a gyermekorvosi ügyelet kérdése nem oldódott meg. Utóbbira május 24-ig várni kellett, de a kampányhajrára azt is elintézte a helyi vezetés. A polgármester a választási kampány további részében a kórház ügyében nem, csak a gyermekorvosi ügyelet újraindítása kapcsán egy alkalommal szólalt meg.

Nem így tett az ellenzék, amely továbbra is napirenden tartotta az ügyet, és számon kérte a városvezetést, hogy mikor lesz újra baleseti sebészet és miért kell fél-egy évet várni a neurológián, kardiológián, valamint mi a helyzet a proktológiával és a szemészettel? A téma kiterjesztése ebben az esetben nem csak azt jelenti, hogy már nem csak szülészeti és erre felfűzve a keszthelyi jövő lett kampánytéma, hanem azt is, hogy a választás tétje egy jóval általánosabb jól lét kérdése lett. Másfelől az egészségügyi ellátórendszer problémáinak tágabb értelmezése már a nyilvánosság idősebb tagjainak is szólt és részben talán sikerült tompítani a Fidesz helyi kampányának egyik fő témája, azaz az idős gondozásban elért eredményeket (pl.: gondos órák, bevásárlás időseknek).

Annak ellenére, hogy a Manninger Jenő szerint a szülészeti-nőgyógyászati ügye április 19-re megoldódott,³⁴¹ a VÁRTAK Egyesület jelöltjei továbbra ezt a témát tartották a fókuszban. Tóth Gergely a következő napokban folyamatosan posztolt a témában, majd április 21-én fáklyás felvonulást tartottak a város főteréről indulva a Keszthelyi Kórházig. A látványos akció egyúttal a Vártak Egyesület jelöltjeinek kampányindító eseménye is lett. A témáról Tóth Gergely az április 14-24. közti időszakban 37 alkalommal posztolt.³⁴²

A kampány további időszakában, május 24-én tartott egyfajta összegző rendezvény „Emberibb körülményeket a keszthelyi alapellátásban” címmel a VÁRTAK Egyesület.³⁴³ Részben babakocsival, részben színes léggömbökkel vonultak a résztvevők a Főtértől a Kastélyparkban. A három nagyobb demonstráció során – melyből egy a Tisza Párt rendezvénye volt – az ellenzék

---

³⁴⁰ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=834746081807676&id=100058168745266&set=a.304639898151633>

³⁴¹ 2024. július 1-től orvoshiány miatt újra bezárt a szülészeti-nőgyógyászati Keszthelyen.

³⁴² A kampány dinamikája ezt követően megváltozott. Újra előtérbe került a Helikon park ügye, a kórház legközelebb május 3-án posztolt az ellenzéki polgármesterjelölt, majd újabb 10 nap telt el a téma említése nélkül. Ekkor az onkológiai szakrendelés átmeneti szüneteltetéséről tájékoztatta a választópolgárokat a jelölt.

³⁴³ <https://tvkeszthely.hu/news/11397-babakocsis-demonstraciott-tartott-a-vartak>

fizikailag is kijelölte Keszthely a város főbb problémázonáit, így a kórházat, a Balaton-partot és a Festetics Kastélyt, melynek privatizációja továbbra is élénken foglalkoztatta a helyi nyilvánosságot.³⁴⁴ De a kampányban voltak egyéb, utcai politizálásra épülő kreatív elemek is, melyek szokatlanul hatottak a helyi közéletben. Korábban, még 2023. őszén Litkai Gergely humoristát hívták el, hogy ironikus módon mutassa be a Helikon Park fejlesztését³⁴⁵. Ezt a videót a humorista oldalán 96 ezren nézték meg.

A Keszthelyi Kórház szülészeti-nőgyógyászati osztálya körül kibontakozó botrány azért tudott hatást gyakorolni a helyi önkormányzati választásra, mert egyfelől az ellenzék időben felismerte a téma fontosságát és hatékonyan mutatták be a helyi lakosoknak. Ugyanakkor lényeges, hogy az ügy nagyon hamar országos jelentőségűvé vált, ez pedig lépéskényszerbe hozta a kormánypárt helyi vezetőit, akik kapcsolataikat kihasználva elérték a bezárt osztály újbóli megnyitását. Ezzel a problémát csak rövid távon oldották meg, hiszen 2024. július 1-től, az orvoshiány miatt újra bezárt a szüléset-nőgyógyászat Keszthelyen.

A 2024. június 9-én tartott helyi önkormányzati választás során VÁRTAK Egyesület 7 egyéni körzetben tudott győzni. A kompenzációs listáról további egy főt delegálnak a képviselő-testületbe, így kényelmes többségük lesz, hiszem a FIDESZ-KDNP mindössze 4 mandátumot szerzett. Tóth Gergely polgármesterjelölt a voksok közel 56 %-át szerezte meg.³⁴⁶

Összegzés – a keszthelyi közélet sajátosságai

Összességében megállapítható, hogy Keszthelyen azok a polgárok végeznek aktív közéleti tevékenységet, akik nincsenek függő helyzetben sem az önkormányzattól, sem az államtól. Beszédes, hogy a 2024-es önkormányzati választás során egymással szemben álló jelöltek milyen foglalkoztatási státusszal, egzisztenciális háttérrel rendelkeztek. A Fideszes jelöltek esetében volt házi gyermekorvos, iskolaigazgató, pénzügyi tanácsadó a Mészáros Lőrínchez köthető bankholdingban, a Georgikon oktatója, rokkantnyugdíjas, ingatlanközvetítő, korábbi gimnáziumigazgató, alpolgármester, azaz többségben voltak az önkormányzati vagy állami szférában foglalkoztatottak. A VÁRTAK jelöltjei között regionális szinten sikeres vállalkozókat, nyugdíjasokat, agrármérnököt, pénzügyi szakember, szállodaipari középvezetőt találunk. Ezek

---

³⁴⁴ Ezt a témát részben információhiány, részben terjedelmi okon miatt a tanulmányban csak érintettük.

³⁴⁵ https://www.youtube.com/watch?v=opsm_-1JcB8

³⁴⁶ <https://vtr.valasztas.hu/onk2024/valasztopolgaroknak/varmegyek-telepulesek/varmegyek/20/telepulesek/093?tab=results&filter=representative>

alapján tűnik, hogy az ellenzéki jelöltek esetében nagyobb az egzisztenciális függetlenség, mint a kormánypárti jelöltek esetében.

A keszthelyi közéletre rálátó interjúalanyaink által elmondott megerősítették az önkormányzati jelöltek foglalkozásával kapcsolatos észrevételeinket. Többen közülük úgy látták, hogy a helyi közélet állapotához jelentősen hozzájárult az értelmiségiek függő helyzete, hiszen a helyi foglalkoztatási helyzet miatt ők leginkább az önkormányzatnál, annak valamelyik szolgáltató cégénél, a Belügyminisztérium által felügyelt iskolákban, vagy az ugyancsak belügyi igazgatás alá tartozó kórházban tudnak munkát vállalni. A megszólalók szerint ez a helyzet egyfajta hallgatási spirált generált a városban. Az egyik nyugdíjas korú VÁRTAK-jelölt egyenesen úgy fogalmazott, hogy *„Ezért kellett nekem indulnom. A jó jelöltek féltették a munkahelyüket, megélhetésüket.”*

Természetesen a politikai aktivitás nem csak abban mérhető, hogy ki vállal aktív politikai szerepet. Lényeges, hogy hányan tudnak vagy akarnak részt venni a helyi ügyekkel kapcsolatos diskurzusokban. Interjúalanyaink elmondása alapján a keszthelyi Facebook csoportokban tapasztalható kommenthiány mögött is egzisztenciális okok állnak. Szerintük az elmúlt években sokan azért nem mertek hozzászólni különféle helyi témákhoz, mert a féltették saját vagy családtagjuk állását.

Keszthelyi interjúalanyok

1. Tóth Gergely, egyetemi oktató, 2024. október 1-től a város polgármestere a VÁRTAK Egyesület képviseletében
2. Dékány Péter, önkormányzati képviselő, Demokratikus Koalíció és VÁRTAK Egyesület
3. Kovács Viktória, korábbi önkormányzati képviselő, 2024. október 1-től a város polgármestere a VÁRTAK Egyesület képviseletében, a Demokratikus koalíció politikusa
4. Deli Győző, a Momentum Zala vármegyei és keszthelyi elnöke
5. Buth Sándor, a Keszthelyért Facebook csoport egyik adminisztrátora
6. Molnár Tibor, korábbi önkormányzati képviselő a KÉVE képviseletében, az Együtt korábbi elnökségi tagja
7. Barna Dániel, agrárvállalkozó, a VÁRTAK Egyesület elnöke és önkormányzati képviselője 2024. október 1-től
8. Rizsányi Zoltán a VÁRTAK Egyesület önkormányzati képviselője 2024. október 1-től
9. Weller-Jakus Tamás, a KÉVE alapítója és elnöke
10. Herold János, a KÉVE alelnöke, a KÉVE TV műsorvezetője
11. Horváth Balázs, a KÉVE tagja, a VÁRTAK Egyesület képviselőjelöltje
12. Bálint Natália, operaénekes, nemzetközi kapcsolatok elemző, Facebook-influenszer, korábbi KÉVE aktivista
13. Hársfalvi Ákos, a Keszthelyi TV felelős szerkesztője
14. Hegedüs Éva, a Keszthelyi TV felelős szerkesztője
15. Regman Karola, a Keszthelyi TV felelős szerkesztője
16. Klaczné Tar Ibolya, nyugdíjas gyógypedagógus, iskolaigazgató, a VÁRTAK Egyesület titkára és önkormányzati képviselője 2024. október 1-től

Balaton-parti települések önkormányzatának átláthatósági vizsgálata

A kutatás ezen fázisában három Balaton-parti település önkormányzatának átláthatóságát vizsgáltuk. A vizsgálat kiindulási alapját egyrészt az Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban Infotv.) adta, mely meghatározza azoknak az információknak a körét, melyeket a települési önkormányzat saját honlapján közzétenni köteles.³⁴⁷ Másrészt azért esett a választásunk az önkormányzati honlapokra, mert a lokális nyilvánosság egyik alapvető felületeként tekintünk rájuk. A vizsgálat 2024. június és augusztus között zajlott, az alábbi három település vonatkozásában: Balatonszemes, Keszthely és Dörgicse. A vizsgált időszak 2018-2024-re vonatkozott. A vizsgálat során tizenkét szempont került kialakításra, melyek az alábbi három nagy témakör köré csoportosíthatók: általános információk, nyilvános működés, átlátható gazdálkodás. A vizsgálat célja az volt, hogy bemutassuk, betölt-e az önkormányzati honlap információs funkciókat, megjelennek-e rajta a településen élők életét alakító, befolyásoló információk, esetleges konfliktusok. Az első témakör kapcsán azt vizsgáltuk, hogy az alapvető információk közül (például a képviselő-testületre, fogadóórákra vonatkozóan) melyek találhatók meg a honlapon. A második témakör esetében a nyilvános működést vettük górcső alá, azaz megvizsgáltuk, hogy az önkormányzat törvényes működése során keletkező dokumentumok megtalálhatók-e a honlapon. A vizsgálat harmadik pillérét az önkormányzat gazdálkodására vonatkozó információk felkutatása adta, ebben a körben a közbeszerzések dokumentumait, a szerződéseket, a hatályos költségvetés és zárszámadás dokumentumait tekintettük át.

---

³⁴⁷ Az önkormányzatok közzétételi kötelezettségét az Infotörvényen kívül számos más törvény és rendelet is előírja. Ezek a teljesség igénye nélkül a következők: 2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól; 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről; 288/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről; 305/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadat kereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról; 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról; A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) szerinti közzététel; 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól; 1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről; 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről; 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről; 3/2008. (II.5.) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról; 2004. évi II. törvény a mozgóképéről; 345/2014. (XII.23.) Korm. rendelet a központi címregiszterről és a címkezelésről.

Általános információk

Balatonszemes önkormányzat honlapja az alábbi linken érhető el: <https://www.balatonszemes.hu/>. A vizsgálatot június hónapban végeztük. A júniusi struktúra szerint az önkormányzati honlap az alábbi, számunkra három releváns menüponttal rendelkezett: önkormányzat, közérdekű információk és hírek. Ezen túlmenően megtalálhatóak voltak még a turizmust, a település történetét és a településről készült képeket érintő menüpontok is, ám ezek nem képezték a vizsgálat tárgyát. A honlap alján elhelyezésre került az önkormányzat címe, térképes megközelítési lehetősége, az ügyfélfogadás időpontjai, kapcsolattartási információk, valamint közösségi média elérhetőségek is.

A vizsgálatunk szempontjából elsődlegesen fontos menüpont (Közérdekű információk) tekintetében az alábbi megállapítás tehető: az erre a célra szánt menüpont félrevezető, ugyanis nem az Infotv. szerint értendő közérdekű adatokat tartalmazza, hanem a lakosság és a településen élők számára fontos információkat az egészségügyi ellátás és a szemetiszállítás vonatkozásában. A számunkra releváns általános információk a <https://www.balatonszemes.hu/kozos-hivatal/> menüpont alatt találhatók. Erre a menüpontra kattintva megtudhatjuk, hogy ki a település aktuális polgármestere, milyen elektronikus elérhetősége van és mikor tart fogadóórát. A település további képviselőinek elérhetősége is helyet kapott ezen a felületen, valamint az önkormányzat többi adminisztrációs szervének elérhetősége és a feladatokért felelős személyek neve is itt szerepel.

Az önkormányzati honlap „Hírek” menüpontja az alábbi linken érhető el: <https://www.balatonszemes.hu/hirek/>. Ebben a menüben olyan közérdeklődésre számot tartó információk kerültek feltüntetésre, mint például a közétkeztetési díj befizetésének módja és határideje, a térséget érintő pályázati lehetőségek magánszemélyek és gazdasági társaságok részére, a helyi építési szabályzat módosítása, különböző állaspályázatok felhívásai, valamint egyéb lakossági tájékoztatók (például a fakivágásra vonatkozó: <https://www.balatonszemes.hu/tajekoztato-strandpalyazatokrol-fakivagasokrol/>) is. A rovat frissítése időszakosnak mondható, átlagban minden hónapban egy-két alkalommal frissül a tartalom.

---

³⁴⁸ A települési önkormányzatról készült táblázatunkat az 1. függelék tartalmazza.

Nyilvános működés

A vizsgálat következő fázisát a települési önkormányzat nyilvános működése során keletkezett dokumentumok felkutatása jelentette. Ebben a körben az önkormányzat és a képviselő-testület által hozott előterjesztések, határozatok kerültek átvizsgálásra, valamint megnéztük a testületi ülésekről készült felvételeket és jegyzőkönyveket is.

Videós anyagok

A képviselő-testületi ülések egyes videós anyagai a település Facebook oldalán érhetők el az alábbi linken: <https://www.facebook.com/balatonszemes8636>. A feltöltött anyagok ugyanakkor erősen hiányosak, csupán néhány testületi ülés videófelvevétele érhető el. Ezekről elmondható, hogy kis számuk ellenére nagy népszerűségnek örvendenek, a megtekintések a kétezres számot is elérik. A felvételek rendes és rendkívüli testületi ülésekről, valamint közmeghallgatásról, üdülőhelyi fórumról érhetők el. A településnek nincs külön a honlapon erre dedikált menüpontja, így azok a lakosok, akik nem használják aktívan a közösségi médiát, nem értesülnek a videós anyagokról. A videókban olyan közérdeklődésre számot tartó témák jelennek meg, mint például a település közbiztonságának helyzete, a nyaralótulajdonosok és a helyi lakosok közötti ellentétek (például a szemétkerítés vagy az építkezések vonatkozásában), vagy a nyári strandidőszakra vonatkozó általános információk.

Jegyzőkönyvek

A működés során keletkezett anyagok tekintetében az előterjesztések, a jegyzőkönyvek és a határozatok ugyanazon menüpontban érhetők el az alábbi linkeken keresztül: <https://www.balatonszemes.hu/dokumentumtar/> és <https://www.balatonszemes.hu/kepviselo-testuleti-anyagok/>

Balatonszemes esetében 2018 és 2024 között a vizsgált időszakban összesen 68 darab releváns jegyzőkönyvet tekintettünk át. A jegyzőkönyvek nem szó szerinti leírások, hanem tartalmi összefoglalóként rögzítik az üléseken elhangzottakat. Mivel a jegyzőkönyvek nyilvánossá tételét az Infotv. előírja és ezen kötelezettségének a település eleget is tesz, a lakók a honlapon találhatók ezen információk mentén tájékozódhatnak a település aktuális gazdasági helyzetéről és a képviselő-testület munkájáról.

A jegyzőkönyvek a nyílt testületi ülésen megtárgyalandó napirendi pontokhoz igazodva kerültek kialakításra. A legtöbb jegyzőkönyv a település mindennapi működéséhez szükséges döntéshozatalokat rögzíti, különös tekintettel a költségvetésre, a testületi munka ütemezésére, a felmerülő problémák megoldására, a pályázatok, támogatások elfogadására, strandbővítésre, infrastrukturális fejlesztésekre. Néhány jegyzőkönyv azonban betekintést enged más ügyekbe is. A 20180507-es azonosítószámú jegyzőkönyv alapján például nyomon követhető, hogy milyen jogi ügyekbe keveredett felperesi és alperesi pozícióban az önkormányzat. Egy másik jegyzőkönyv (20180809) pedig a Röplabda Akadémia projektjét mutatja be.

2019-ben ugyan az önkormányzati választások mentén a képviselő-testület összetétele változott, új polgármester lett Balatonszemesen, a honlapon továbbra is közzétételre kerültek a testületi ülések dokumentumai, annyi változtatással, hogy most már kereshető formában töltötték fel a tartalmat. Ezekben továbbra is a működéshez szükséges döntéshozatalok szerepelnek, éppen ezért külön itt most csak a kirívó, vagy az átlagostól eltérő tartalmú jegyzőkönyveket ismertetjük. Egyik ilyen jegyzőkönyv (mely a 20191003 azonosítószámot viseli) például arról tanúskodik, hogy az új képviselő-testület megalakulása előtt a régi alpolgármester és az egyik képviselő nem kívánt részt venni a testületi szavazáson a Lidó kempinget és a Vadvirág kempinget érintő döntéseket illetően. A képviselő-testületi munka nem ment zökkenőmentesen az új polgármesterrel sem, hiszen az nemsokkal megválasztása után 2020 júniusában egy rendkívüli ülés alkalmával benyújtotta lemondását. A település vezetőségének döntéshozatalát és egyben működését nehezítette a koronavírus járvány is, erre többször is utalnak a jegyzőkönyvek. Több alkalommal került összehívásra rendkívüli testületi ülés is. Az ezekről készült dokumentumokból kiderült, a településen létrejövő fejlesztések néha fakivágásokkal is együtt jártak. Ilyen volt például a piac melletti területen elhelyezkedő 3 darab platánfa esete is, melyből egyet ki kellett vágni, a másik kettőt meg kellett csonkolni. Arról a jegyzőkönyv nem tanúskodott, hogy erre a helyiektől milyen visszacsatolás érkezett, a közmeghallgatáson sem került elő ez a téma.

A 2021. június 17-i ülésen viszont több olyan téma is felvetésre került, melyet kifejezetten az üdülőtulajdonosok foglalmaztak meg a képviselő-testület számára. A 20210617 BSZ_NY azonosítójú jegyzőkönyv alapján felmerült a kutyák jelenléte a strandon. A kutyás strand ötlete a képviselőket is megosztott, volt, aki ellene, volt, aki mellette érvelt. Több nyaralótulajdonos a nyáron éjfélig tartó bulik ellen szólalt fel, ezt azonban a képviselő-testület nem tudta érdemben tárgyalni, hiszen a csendháborítás rendőrségi hatáskör. Problémaként merült fel, hogy a horgászok minden éjjel használják a strandot annak ellenére, hogy ez kifejezetten tilos. Az önkormányzat a nyaralótulajdonosok ezen javaslatát megfogadta és saját hatáskörben kitiltotta a horgászokat a strand területéről. Megoldandó feladatként hárult az önkormányzatra a strandon

lévő kukák kihelyezése, valamint a gyalogos forgalom megoldása is. Utóbbira a képviselő-testület pénz hiányára hivatkozva nem reagált érdemben.

A jegyzőkönyvek a nyílt testületi ülések mellett a közmeghallgatásokról is szóltak. A közmeghallgatásokról készült jegyzőkönyvekben a közmeghallgatás ideje alatt a polgármester beszámol a település aktuális finansziális helyzetéről, az eddig elért eredményekről, pályázatokról. Ezt követően a lakosság részéről jelenlévők kérdéseket intéznek a település első emberéhez, vagy az illetékes képviselőhöz stb. Ezeken a meghallgatásokon a település lakói szót emelnek azok ellen a településképi változások, beruházások ellen, amelyeket sérelmeznek. Ilyen volt például 2018-ban a 20181210 azonosítószámú jegyzőkönyvben feltüntetett parázs vita a helyiek és a település főépítésze között, melynek apropója egy két hektáros terület önkormányzati tulajdonba vétele volt. A lakosok azt szerették volna, ha a település keleti oldalán fekvő terület kerül az önkormányzat birtokába és ott alakítanak ki strandot, ennek ellenére arról értesültek, hogy a nyugati oldalon kerül kialakításra a strand. A főépítész tájékoztatta a kérdező lakost a helyzet akkori állapotáról, kiemelve, hogy úgyis a testületé lesz a végleges döntés, egyúttal felhívta a lakos figyelmét az önkormányzatnak küldött korábbi levelére, miszerint a lakosok kérték a nyugati oldali kialakítást. A közmeghallgatáson e levél tartalmát a lakos cáfolta.

Ugyanezen a közmeghallgatáson a lakók részéről még érkezett észrevétel a település járdáinak állapotával kapcsolatban is. A lakók azt kifogásolták, hogy sok helyen csak ideiglenes megoldások vannak az utak járhatóvá tételéért, ők viszont végleges megoldást szeretnének. Példaként említették a *Szinbád Hotel* előtti útszakaszt, mely korábban felújításra került, ám a járda megsüllyedése miatt ismét időszerű lenne a felújítása.

Mivel ezen a közmeghallgatáson több kérdés nem érkezett a polgármesterhez és a képviselőkhez, az ülést 55 perc után bezárták.

A 2018. július 28-án Balatonszemesen üdülőhelyi fórumot is tartottak. Az eseményre 40 fő ment el. A fórumon elsőként a polgármester adott tájékoztatást a település korábbi és jelenlegi nehézségeiről, vázolta a jövőbeni elképzeléseit. Ezt követően a lakosság részéről érkeztek kérdések a település első embere felé. A kérdések, kérések nagy része azzal foglalkozott, hogy a település egyes területein (főképp az üdülőövezeti részen) nagy a forgalom, mely balesetveszélyes, így a járművek lassítására merült fel igény. Szintén igény mutatkozott a vasúti közlekedés által keltett zaj csökkentésére is, valamint a vasúti átjáró biztonságossá tételére vonatkozóan is.

Az üdülőhelyi fórumon szó esett a település Facebook oldalán megjelenő véleménynyilvánítások stílusáról is. A polgármester és egy üdülőtulajdonos közti összeszólalkozásból kiderült, a közösségi médiában zajló trágár stílusú megnyilatkozásoknak jogi következményei is voltak a településen. A polgármester mellett több üdülőtulajdonos is kiállt, és

arra kérték a felszólalót, hogy hagyja el a helyszínt. A közönség soraiból egyébként többen aggályukat fejezték ki a trágár megnyilvánulások kapcsán, mondván: „ha valaki ránéz erre az oldalra (mármint a település Facebook oldalára – a szerk.), elmegy a kedve attól, hogy Balatonszemesre jöjjön.” Ugyanezen probléma egy nyílt képviselő-testületi ülés alkalmával is előkerült. A 20180219-es számú jegyzőkönyv például arról árulkodik, hogy a képviselő-testületben heves indulatokat kelt az állampolgárok közösségi média megnyilatkozása. „Facebookon mindent lehet sugallni” mondta a polgármester képviselőtársának címezve e sorokat, majd hozzátette: gondoskodik róla, hogy a képviselőtársa soha ne lehessen polgármester.

Az üdülőhelyi fórumon szó esett még a helyi strand minősítéséről és állapotáról is. A település vezetője elmondta: jelenleg nem tudnak több forrást biztosítani a strandfejlesztésre. A jelenlévőkben felmerült az is, hogy több programra lenne szükség a strandszezonban, különösképp a gyermekes családok részére, ez vonzóbbá tehetné a települést. Egy jelen lévő pedagógus felvetette a diákok animátori tevékenységének lehetőségét is.

A fórum további részében a közvilágítás, az utak, járdák és elhagyatott telkek állapota került meg tárgyalásra. A jelenlévők azt is megemlítik, hogy az egyre több beköltöző és az egyre több ingatlan miatt már többször jelezték a település vezetésének a szennyvíz elvezetésének problémáját (bűz), ez a fórum időpontjáig nem oldódott meg teljesen, ezzel kapcsolatban kértek állásfoglalást a polgármestertől.

A 2019 áprilisában tartott közmeghallgatáson a jegyzőkönyv szerint 40 fő vett részt. Ezen a fórumon a polgármester ismertette az önkormányzat gazdasági helyzetét és jövőbeni kilátásait. A fórumon jelen volt a Konszenzus Kft. képviselője, aki a *Balatoni Röplabda Akadémiával* kapcsolatban adott tájékoztatást a megjelenteknek. Részt vett még az eseményen a *Balatonszemesi Turisztikai Egyesület* elnöke is, aki a fejlesztések kapcsán hangsúlyozta: nem elég egy remek programmal egy beruházást megvalósítani, fenn is kell azt tartani. A helyiek főként az utak, járdák, közvilágítás témájában kérdezték a polgármestert, és mivel sok kérdést nem intéztek hozzá, a közmeghallgatás mindössze 55 perc alatt lezajlott.

A 2020-2022 évre vonatkozó közmeghallgatások dokumentumai a vizsgált időszakban nem voltak elérhetőek a település honlapján, így csak a 2023-as dokumentumból állnak rendelkezésre adatok. Ezek alapján a település 2022-ben anyagi nehézségekkel küzdött az adóelvonások miatt, ez a fejlesztések és a pályázatok ütemezését is visszavette. További anyagi nehézséget jelentett a településnek, hogy elveszítette a Balatonföldvár elleni pert, melynek mentén 129 millió forint kártérítést kellett fizetnie. A település anyagi nehézségei okán 2022-ban megszüntették a közkönyhát. Az anyagi nehézségek 2023-ban sem szűntek meg, a lakossági fórumon a polgármester arról tájékoztatta a lakókat, hogy arra az évre vonatkozóan kevés pályázati kiírás

valósult meg, azok a fejlesztések, amelyek az adott időszakban történtek, már nyertes pályázatok eredményei. A közmeghallgatáson sok kérdést intéztek a polgármesterhez a település zöld felületeinek karbantartása kapcsán. A lakók sérelmezték, hogy egyes önkormányzati tulajdonú helyeken elhanyagolt a terület, nagy a gaz, az út mellett veszélyes fák vannak. A lakosok, nyaralótulajdonosok sérelmezték azt is, hogy a Balaton medrének mélyítésével a part mentén eltűnt a gyermekstrand, amely korábban nagy vonzerőt jelentett a településen. A közbiztonság tekintetében is érkeztek javaslatok a lakosoktól, azt kérték, hogy a településre vezető útra telepítsenek kamerákat annak érdekében, hogy a nyáron megnövekedett bűncselekmények, főleg lopások, betörések okozóit beazonosíthassa és előállíthassa a rendőrség. A lakosok, nyaralótulajdonosok közül többen nem tudtak jelen lenni a meghallgatáson, éppen ezért ők írásbeli kérdéssel fordulhattak a polgármesterhez, aki a közmeghallgatáson ezeket a kérdéseket felolvasta. Ezek közül az egyik, egy, már említett problémát vetett fel. a Facebookon megjelenő trágár beszéd kiiktatására hívta fel a figyelmet. E témakörben előkerült a település nevének önkényes, ám törvénytelen használata is a közösségi felületen. (Itt a szemesi csoportra utalt a levél írója.) A településvezető elmondta, próbálták a közösségi média platformnak jelezni a problémájukat, de választ nem kaptak.

Átlátható gazdálkodás

Ebben a részben a települési önkormányzat vonatkozásában azt vizsgáltuk meg, hogy a honlapon közzétett információk alapján mennyire átlátható és világos az önkormányzat gazdasági működése. E körben megvizsgáltuk az önkormányzat által megkötött szerződéseket, a közbeszerzések dokumentumait, az önkormányzat által elnyert és általa meghirdetett pályázatokat, a zárszámadás és költségvetés dokumentumait. A vizsgálat szempontjából az alábbi menüpontok bizonyultak relevánsnak: <https://www.balatonszemes.hu/kozbeszerzes/> ; <https://www.balatonszemes.hu/palyazatok/>.

Míg az önkormányzati honlap az általános információk és a működési dokumentáció terén transzparenciát mutatott, a gazdálkodási adatok tekintetében hiányosságokat véltünk felfedezni. A költségvetés és a zárszámadás dokumentumai például csak a testületi-ülések dokumentumai (jegyzőkönyvei) között voltak fellelhetőek a vizsgált időszakban, külön erre dedikált felületet nem találtunk. Habár külön menüpontban a közbeszerzési eljárások dokumentumai fellelhetőek voltak, a közbeszerzési terveket csak 2022-ig töltötték fel a felületre. Néhány közbeszerzés esetén csatolásra kerültek a mellékdokumentumok is (úgy mint bontási jegyzőkönyv, vállalkozási szerződés, ajánlattételi felhívás stb.), valamint a Közbeszerzési Hatóság honlapjára mutató link,

ahol a település nevét a keresőbe beírva tudtunk tájékozódni. Az önkormányzat által elnyert és kiírt pályázatok viszont külön dedikált menüpontban érhetők el, ahol a pályázat nevére kattintva elérhetővé válik a pályázat neve, a támogatás összege, időtartama és céljai is. Az önkormányzat által civil szervezeteknek juttatott összegekről viszont nehéz volt tájékozódni, azokról ugyanis a képviselő-testületi ülések alkalmával döntenek, így a dokumentáció is a testületi ülések között található.

Némi kompenzációképp érdemes megemlíteni a települési önkormányzat által fenntartott lapot, mely a Hírmondó nevet viseli és az alábbi menüpontban érhető el: <https://www.balatonszemes.hu/hirmondo/>. A lap eredeti célja az volt, hogy havi megjelenésben mintegy 800 példányban informálja a település lakóit. Az eredeti tervhez képest azonban a havi megjelenés nem teljesült, a honlapra feltöltött adatok alapján néhány lapszám kimaradt vagy éppen összevonásra került. Az átlátható gazdálkodás vonatkozásában azért érdemes megemlíteni az önkormányzati lapot, mert a honlappal ellentétben itt megjelennek adóügyi beszámolók, a település pénzügyi helyzetét megjelentető írások, aktuális információk stb. is.

Dörgicse³⁴⁹

Általános információk

Dörgicse honlapja az alábbi linken érhető el: <https://www.dorgicse.hu/> A honlap vizsgálatára júliusban került sor. Hasonlóan Balatonszemes önkormányzati honlapjának átvizsgálásához, Dörgicse esetében is három nagy területet vizsgáltunk meg: az alapvető információkat, a nyilvános működést és az átlátható gazdálkodást. A vizsgált időszakban az önkormányzat 494 elterjesztést, 92 jegyzőkönyvet és számos határozatot hozott.

Az általános információk vonatkozásában a honlapon külön dedikált menüpontban (<https://www.dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/kozerdeku-adatok>) az Infotv.-nek eleget téve feltüntetésre került a közfeladatot ellátó szerv neve, címe, elérhetősége, honlapja, felépítése, a szerv vezetőjének elérhetősége, a szervezeten belül illetékes ügyfélkapcsolati vezető. Feltüntetésre került továbbá a képviselő-testület létszáma, a képviselők nevei, elérhetősége, politikai hovatartozása, az önkormányzat által fenntartott közalapítvány neve, székhelye, elérhetősége, alapító okirata stb. Az önkormányzati honlap közzétette továbbá az önként vállalt feladatainak listáját, valamint az államigazgatási, önkormányzati és egyéb hatósági ügyek

---

³⁴⁹ A településről készített táblázatunk a 2. függelék név alatt a dokumentum végén található.

intézésével kapcsolatos adatokat is. Szintén ebben a menüpontban érhetők el beágyazott linkként a rendeletek, határozatok, jegyzőkönyvek, pályázatok anyagai.

Az általános információk tekintetében külön felületen érhetők el a hírek (<https://dorgicse.hu/index.php/hirarchiv>), melyek közt a település életét befolyásoló információk, pályázatok eredményei, közérdeklődésre számot tartó ügyek (pl. képviselő-testületi ülésre szóló meghívók) és információk jelennek meg. A felületen sok hír olvasható az elmúlt évekből, több mint 30 oldalon keresztül.

Nyilvános működés

A vizsgálat következő fázisát a települési önkormányzat nyilvános működése során keletkezett dokumentumok felkutatása jelentette. Ebben a körben az önkormányzat és a képviselő-testület által hozott előterjesztések, határozatok kerültek átvizsgálásra, valamint megnéztük a testületi ülésekről készült felvételeket és jegyzőkönyveket is.

Videófelvételek

Dörgicse vonatkozásában nem találtunk sem a honlapon, sem pedig a közösségi médiában a testületi ülésekről készült videófelvételt.

Jegyzőkönyvek

Dörgicse önkormányzata a vizsgált időszakban összesen 92 darab jegyzőkönyvet hozott nyilvánosságra, melyek az alábbi linken érhetők el: <https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/jegyzokonyvek>. A jegyzőkönyveket évekre lebontva, mappába rendezve találtuk meg a honlapon. Beazonosításuk könnyű volt, hiszen a képviselő-testületi üléshez kapcsolódva, a pontos dátum megjelölésével kerültek feltöltésre. A jegyzőkönyvek kereshető formában érhetők el, nem szó szerinti leírásként, hanem tartalmi összefoglalóként.

Balatonszemeshez hasonlóan a legtöbb jegyzőkönyv itt is a település mindennapi életéhez kapcsolódó döntéshozatalt tartalmazza. Megtalálhatók benne a költségvetéshez kapcsolódó módosítások megtárgyalásai, az infrastrukturális beruházások megvitatásai, előkészítései, településrendezési, beruházási előterjesztések, szavazások. A jegyzőkönyvek között megtalálható még Balatonszőlős Község Önkormányzat, Pécsely Község Önkormányzat, Dörgicse

Község Önkormányzat és Vászoly Község Önkormányzat közös képviselő-testületi üléseinek jegyzőkönyvei is. Ezekben a településeket érintő közös ügyekről tanácskoznak a képviselők: például könyvtár létrehozása, önkormányzati tulajdonok bérbeadása, területek vásárlása, közös társulási megállapodások állnak bennük. A jegyzőkönyvek egységes szerkezetűek, általában 3-5 oldalasak. Annak ellenére, hogy feltüntetésre kerül bennük, hogy a kiegészítő mellékletet is csatolták hozzájuk, a mellékleteket nem találtuk meg.

A testületi-ülésekről szóló jegyzőkönyvek mellett megtalálhatók a közmeghallgatások leírásai is. A 20181205 azonosítószámú jegyzőkönyv a 2018-as közmeghallgatásról ad számot. A jegyzőkönyv szerint a közmeghallgatáson a polgármester beszámolt a település akkor anyagi helyzetéről, a megvalósított fejlesztésekről és a jövő évi tervekről. Ezt követően a falugondnok szólt néhány szót a falugondnoki szolgáltatásokról, végül egy őrnagy adott számot a település közbiztonságáról. Ezt követték a településen élők felszólalásai, akik jellemzően az utak és a közvilágítás témájában kérték számon a polgármestert. Az ülésen vita nem volt. Hasonló menetrend szerint zajlott a 2019-es közmeghallgatás is, ahol a fentiekén túl előkerült a település központi részén található zöld övezet karbantartásának hiánya, valamint a mosdó állapota. A lakók a közutak tekintetében forgalomkorlátozást szerettek volna, erre tettek javaslatot a polgármesternek. 2020-ból nem találtunk közmeghallgatásra vonatkozó jegyzőkönyvet, 2021-ben viszont van elérhető dokumentum. E szerint a korábbi polgármester lemondott, helyét ideiglenesen az alpolgármester vette át, ő vezényelte le a közmeghallgatást is. Ekkor a lakók arról érdeklődtek, hogy mikor kerül felújításra a vendégház, mikor teszik rendben a nyilvános helyet és mennyi pénzt szándékozik erre költeni az önkormányzat. A fórumon a leírás alapján parázs hangulat alakult ki, a lakók többször elégedetlenségüknek adtak hangot, azt sejtették, hogy a településen a rendeleti kormányzás (kovid) miatt a település első embere szabálytalanságokat követett el, visszaélt a hatalmával. A közmeghallgatás a folyamatos bekiabálások miatt hangzavarrá alakult. A 20221125 azonosítószámú jegyzőkönyv is hasonló lakossági ellenállásról tanúskodik. Ez a jegyzőkönyv is egy közmeghallgatáson készült, melynek keretében megvitatták az ART&WINE nevű projektet. A lakók elégedetlenségüknek adtak hangot a projekt kialakítása kapcsán, többen megjegyezték, hogy a tervezett szálloda, panzió olyan helyen épülne fel, amelyet jó lenne megóvni ettől. A meghallgatáson részt vett a befekettő is, aki elmondta: Az Art&Wine pezsgőt szeretne gyártani, vendégeket üdültetne, valamint egy étterem kialakítását tervezik kilenc vendégszobával, továbbá tíz villaépület megépítését, amelyek csupán 25-25 négyzetméteresek lesznek. Tervezik még egy kápolna építését és egy sétálókör mentén kültéri szobrokat kívánnak elhelyezni. Ismerteti, hogy öt és fél hektáron szőlőt kívánnak telepíteni, a két és fél hektáros mandulás rehabilitálását továbbá a borászat kialakításához szükséges gazdasági épületek megvalósítását tervezik. A lakók közül arról érdeklődnek, hogy a mandulás is kivágásra kerül-e,

valamint, hogy milyen munkaerőt szánnak a helyiségekbe? A lakók közül többen hatástanulmányt várnak a kivitelezőtől, valamint aggódnak a vízhasználat miatt is.

A polgármester ezen a közmeghallgatáson ismertette a településen történt kérdőíves adatfelvétel eredményeit a falustratégia elkészítésének érdekében. E szerint: A helyiek azt tartják a falu legfontosabb erényének, hogy egy nyugodt, csendes, vidékies kistelepülés. Ezért szeretnek itt lakni azok, akik őslakosok, és ezért választották a település lakóhelyül a beköltözők. A dörgicseiek büszkéek a falu természeti értékeire (azaz a csodálatos fekvésére) és építészeti örökségére - beleértve a romtemplomokat, de a barokk házakat is a faluban, sőt, azokra az új építésű házakat is, amelyek beleilleszkednek a falu építészeti hagyományaiba. A faluban minőségi termékek (pl. az ország legjobb kalácsa) és szolgáltatások (Levendula major, Kaáli Autó-Motor Múzeum, Lelkem étterem) érhetők el. A falusias élettér, a nyugalom lehetőséget ad minőségi emberi kapcsolatok kialakítására. Dörgicse nagyon szép túrahelyszer. A helyiek szeretik a hagyományos falusias rendezvényeket, mint pl. a farsang, a májusfa-állítás, a Márton napi libator, az adventi borozás. válaszadók elsősorban azokat a tényezőket jelölték meg fenyegetésként, amelyek ellentmondanak azoknak az állításoknak, amelyeket korábbi pontokban összegyűjtöttünk. A lakosok döntő többsége a külterületek túlzó beépítését tartja a legnagyobb problémának. Azzal ugyanis tisztában kell lenni, hogy ezeken a területeken egyszer lehet elszűrni a látványt, de azzal nagyon. Az építkezések miatt természeti és építészeti értékeink amortizálódásától tartanak az emberek (jelzésértékű a talajvíz szennyezettségének növekedése a Balatonfelvidéken). Megfogalmazódott a fenntartható, kis ökológiai lábnyomot hagyó falu elve. Sokan aggódnak amiatt, hogy a "menyiségi" turizmus miatt eltűnik a falusias jelleg. Ennek továbbgondolása, hogy a pusztuló természet és a hibás mezőgazdasági gyakorlat felerősíti a klímaváltozás hatásait. A helybéliek ezen túl még a meglévő szolgáltatások (pl. bolt, ételkiszállítás, orvosi ellátás, vízvételi lehetőség) megszűnésétől félnek. Némelyest nyugodtabb hangvételben zajlott a 2023-a közmeghallgatás, melynek során a település lakói leginkább a település közvilágításával kapcsolatban fejezték ki aggályaikat. Ezen túlmenően érkezett egy-két észrevétel a település zöldövezeti részeinek rendbentartásával kapcsolatban is, valamint egy lakó megjegyezte, hogy a település elöregedése miatt nem játszótérre kellene a településnek költenie, hanem idősek klubjára, nyugdíjas otthonra.

Átlátható gazdálkodás

Ebben a részben a települési önkormányzat vonatkozásában azt vizsgáltuk meg, hogy a honlapon közzétett információk alapján mennyire átlátható és világos az önkormányzat gazdasági

működése. E körben megvizsgáltuk az önkormányzat által megkötött szerződéseket, a közbeszerzések dokumentumait, az önkormányzat által elnyert és általa meghirdetett pályázatokat, a zárszámadás és költségvetés dokumentumait. A vizsgálat szempontjából az alábbi menüpontok bizonyultak relevánsnak:

<https://dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/nyertes-palyazatok>;

<https://dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/nyilvantartasok>;

<https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/rendeletek>.

A települési önkormányzat gazdasági adatai legfőképpen a rendeletek között voltak fellelhetők. Itt tudunk mi is tájékozódni az aktuális évre vonatkozó költségvetésről, annak esetleges módosításairól, a zárszámadás részleteiről, a közfeladatot ellátó szervnél foglalkoztatottak létszámáról és személyi juttatásairól, valamint a képviselői tiszteletdíjakról. Az adatok nagyrészt felkerültek a honlapra, ugyanakkor 2018 és 2022 év vonatkozásában nem találtunk rendeletet. A dokumentumokban való információk keresését nehezítette az is, hogy a dokumentumok scannelt PDF formátumúak.

A közfeladatot ellátó szerv által nyújtott, az államháztartásról szóló törvény szerinti költségvetési támogatások kedvezményezettjeinek nevére, a támogatás céljára, összegére, továbbá a támogatási program megvalósítási helyére vonatkozó adatok a nyilvántartások fül alatt volt elhelyezve. Az alábbi menüpontban (<https://dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/nyilvantartasok/153-tamogatasok-osszesito-kimutatasok>) 2021-ig évekre lebontva megtalálhatók a község önkormányzata által nyújtott támogatások. Ezeket a támogatásokat a helyi civil szervezetnek, alapítványnak, sportegyesületnek vagy egyházközségeknek ajánlották fel. A letölthető táblázatokban a támogatás összege és célja is szerepel.

Szintén a nyilvántartások menüpont alatt érhető el a nettó 5 millió forintot elérő vagy azt meghaladó szerződések almenü is, amely azonban tartalmilag teljesen üres volt a vizsgálat időpontjában. A szerződések helyett az alábbi szöveg állt ott: „a tartalom feltöltése folyamatos.” Nem találtunk a honlapon közbeszerzési információkat sem, de a Közbeszerzési Hatóság honlapján is csak 2018-as adatok szerepeltek a település vonatkozásában. A nyilvántartások menüpont alatt egyébként elérhetők a bevásárló központokról, a termelői piacokról, a szolgáltatástól eltiltott szolgáltatókról is nyilvántartás.

A nyertes pályázatok menüpont (<https://dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/nyertes-palyazatok>) alatt a település által elnyert pályázatokról tudhatunk meg információkat. A támogatás neve mellett feltüntetésre került az elnyert összeg, a megvalósítás célja, a megvalósítás ideje és a projekt rövid összefoglalása is. A pályázatokról számot ad még a település önkormányzata által működtetett helyi lap, a *Dörgicsei Hírnök* is, amely azonban nagyon

rendszerint jelenik meg: az első elérhető lapszám 2014-es, a legutolsó 2022-es. A lapban helyet kapnak a közérdeklődésre számot tartó információk, valamint kulturális rovat is. Szintén rövid életrajzot írt meg a település első embere által létrehozott Dörgicsei Hírek Facebookon közzétett hírlevel is, amely csupán 2 példányban, a választások előtt jelent meg.

Keszthely³⁵⁰

Általános információk

Keszthely város önkormányzati honlapja az alábbi linken érhető el: <https://onkormanyzat.keszthely.hu/>. E város esetében is azonos szempontok mentén alakítottuk ki a vizsgálat tárgyát, csakúgy mint a korábbi két másik település esetében tettük. Keszthely honlapjának elemzésére augusztusban került sor. A város polgárait érintő hírek közzétételére az önkormányzat az alábbi felületet működteti: <https://onkormanyzat.keszthely.hu/hirek/?oldal=1&datumtol=&datumig=&cimke=&kategoria=H%C3%ADrek> Itt nagyon sok hír jelenik meg a legkülönbözőbb témákban, például programajánlók, egészségügyi hírek, halálesetek hírei, parlagra, szemetelés stb. A honlap nagy előnye, hogy a keresőfelület segítségével szűrni tudjuk a számunkra releváns tartalmat. A Hírek menüpont mellett az önkormányzati honlapon egy Hirdetmények fül is helyet kapott, melyben lakossági tájékoztatók, közjegyzői hirdetmények, lakossági fórum-felhívások is megjelennek. A honlap alsó részében helyet kapott még egy Városinformáció nevű felület is, ahol az egészségüggyel, a szociális ellátással, a közművelődéssel, az oktatással és a programajánlókval kapcsolatban tájékozódhatnak a honlapra látogatók. Ezeken a felületeken belül érhető el például az egészségügy kapcsán az alapellátási információk, telefonszámok, nyitvatartások és címek. Ezekről bővebb információval szolgál a honlap a Részletek menüpontra kattintva. Hasonló részletesség jellemzi a szociális ellátás menüpontot is, amelyben szociális intézmények elérhetőségéről, vezetőjéről és az általuk nyújtott szolgáltatásokról kaphatunk bővebb tájékoztatást. A közművelődés menüpont tartalmazza a város könyvtárának, színházának, múzeumainak, turinform irodájának elérhetőségeit. Az oktatás rovatban külön feltüntetésre kerültek az oktatási intézmények szintenként: alaptól a felsőfokig. A programajánló segítségével és további szűrők megadásával kiválasztható a honlapon az általunk preferált előadás, kiállítás, de még gyógytorna is.

---

³⁵⁰ Keszthelyről készült táblázat a 3. függelékben található a dokumentum végén.

Az önkormányzatra és a képviselő-testületre vonatkozó általános információkat a <https://onkormanyzat.keszthely.hu/onkormanyzat/> menüpontban értük el. Ezen a felületen megtalálható az önkormányzat elérhetősége, a polgármester és a képviselők nevei, elérhetőségei, fogadóórájuk, választóközrztük. Az önkormányzati bizottságok és a nemzetiségi önkormányzat is ebben a felületben kaptak helyet. Az alapvető információk megszerzéséhez a honlapon külön közadatkereső felület működik: <https://onkormanyzat.keszthely.hu/onkormanyzat/kozerdeku-adatok/>. Ebben a menüpontban szűrhetünk a szervezeti, személyzeti adatokra, az önkormányzat működésére vonatkozó adatokra, valamint a gazdálkodási adatokra vonatkozóan. A honlapon közzétett alapvető közérdekű információk az Infotörvénynek megfelelően mind megtalálhatók a honlapon.

Nyilvános működés

A vizsgálat következő fázisát a települési önkormányzat nyilvános működése során keletkezett dokumentumok felkutatása jelentette. Ebben a körben az önkormányzat és a képviselő-testület által hozott előterjesztések, határozatok kerültek átvizsgálásra, valamint megnéztük a testületi ülésekről készült felvételeket és jegyzőkönyveket is. Mivel Keszthely a vizsgált települések közül a legnagyobb, az adatok számossága kiemelkedő volt: 2018 és 2024 között közel 9000 dokumentum került feltöltésre a honlapra. Ezek közül minden évből kiválasztottuk a közmeghallgatások jegyzőkönyveit, valamint az alábbi kifejezések mentén a többi dokumentumot: Helikon, Festetics, beruházás, Kiskastély, Sörház, Lake Resort, Sirius Hotel, Kísérleti utcai óvoda, szülészet, KÉVE, Keszthelyi TV, helyi kultúra. Ezen kulcsszavas keresés mentén már feldolgozható nagyságú adatbázist alakítottunk ki.

Videófelvétel

A település önkormányzatának honlapján nem találtunk a testületi-ülésekről videófelvételeket. Éppen ezért tovább kutattunk és megnéztük az önkormányzat közösségi média felületeit is, hátha ott találunk közvetítést. Sajnos a Facebookon nem jártunk sikerrel, a Youtube tekintetében viszont a Keszthelyi TV csatornáján találtunk képviselő-testületi ülésen készített anyagokat. (<https://www.youtube.com/@keszthelyitelevizio1031/search?query=test%C3%BCleti>) Ezekre jellemző, hogy nem a közelmúltban készültek és nem a teljes testületi ülést örökítik meg, hanem csak abból egy nagyon rövid, mindössze 1-2 perces részletet ragadnak ki. Ebből a részletből aztán egy kis írott híryanag is felkerül az önkormányzat által működtetett Tv honlapjára.

Balatonszemeshez és Dörgicséhez hasonlóan a legtöbb jegyzőkönyv itt is a város mindennapi életéhez kapcsolódó döntéshozatalt tartalmazza. Megtalálhatók benne a költségvetéshez kapcsolódó módosítások megtárgyalásai, az infrastrukturális beruházások megvitatásai, előkészítései, településrendezési, beruházási előterjesztések, szavazások. A jegyzőkönyvek esetében a közmeghallgatásokkal kezdtük a kutatásunkat. 2018-ban a közmeghallgatás során egy lakó több közérdekű témában is felkérdezte a polgármestert: kíváncsi volt rá, hogy a vízelvezető beruházás kapcsán hogyan számolt el a költségekkel a városvezetés, kifogásolta, hogy az Elios cég által telepített lámpatestek nem megfelelő közvilágítást nyújtanak, kifejtette, hogy a város egyes részein lévő zöld felületek elhanyagoltság látszatát keltik, mintha a városüzemeltetés megfelelőnek volna róla, panaszkodott az önkormányzati tulajdonban lévő cégek tetemes kintlévőségeire, valamint megemlítette a Sörház utcai ingatlan ideiglenes felújítására szánt összeg nem megfelelő felhasználását is. Egy másik lakó a kertvárosi övezetben lévő utak és vízhálózat rossz állapotát említette, kérte a polgármestert, hogy gondoskodjanak a probléma elhárításáról. Egy másik lakó a település elöregedését, a munkahelyek megszűnését említette a város legnagyobb kihívásaként. Több felszólalás érkezett a B.my Lake fesztivál kapcsán is, jelezvén, hogy a program túl nagy zajterheléssel jár.

2019-ben is tartottak közmeghallgatást, ahol legfőképp a Belvárosi Kereskedők Egyesülete szólalt fel. Sürgették a település turisztikai vonzalmának növelését, akár azzal, hogy a parkolást egy ideig ingyenessé teszik, akár azzal, hogy a település első embere vállalja a település turisztikai bejárását. Mint érvelnek: a városban számos olyan hely van, amelynek állapota megkérdőjelezhető, pláne a sétáló utcák a turisták elsődlegesen mennek. Szintén ezen a közmeghallgatáson szólalt fel a Keszthelyért Érdekvédelmi Egyesület elnöke is, aki a csapadékvíz elvezetése kapcsán kérte számon a polgármestert, valamint megemlítette, hogy Keszthely Balaton kapuja, de a szállodák és az épületek szlamosak. Jó volna ezeket felújítani, időt és pénzt áldozni rájuk. Külön felkérdezte a polgármestert a jövő évi költségvetésről, valamint a jövőbeni közösségépítő terveiről. A polgármester a KÉVE-t politikai szervezetnek titulálta és kérte a felszólalót, hogy menjen el a fogadóórájára.

A 2020-ban megtartott közmeghallgatásra többen levélben küldték be az észrevételeiket, kérdéseiket a lakosság részéről. Főképp a Balaton-parti település turizmusával kapcsolatban érkeztek észrevételek, a lakók a beruházások és a turisták hiányára panaszkodtak, szóvá tették, hogy nincs Keszthelyen olyan látnivaló, ami tömegeket vonzana. Ami a városban turisztikai látványosságként aposztrofálható, azt fel kellene újítani, állagmegóvást kellene kezdeményezni.

Szintén kardinális kérdés volt a városi parkolás megoldása is, a lakók arra panaszkodtak, hogy sok helyen az autósforgalom és a kevés parkolóhely miatt nem tudják elhelyezni gépjárműveiket. A település vezetője ígéretet tett a probléma megoldására és elmondta, már több táblát helyeztek ki annak érdekében, hogy kizárólag a lakók tudják használni a számukra biztosított helyeket.

2021-ben Keszthely polgármestere azzal kezdte a lakossági fórumon megtartott beszédét, hogy az előző évek városvezetésétől sok olyan rosszul kivitelezett, főként Európai Unió projektet kaptak meg, melyekkel a város még most is kénytelen foglalkozni. Említette a Kísérlet utcai beruházást és azt, hogy igyekeznek olyan megoldásokat találni az ügyben, amelyek a város érdekeit szolgálják, ilyen például egy új nyílt közbeszerzés kiírása is. A Sörház és a Kiskastély ügye kapcsán megemlítette, hogy a területet az Érsekség számára adja el az önkormányzat, a bevételből arra számítanak, hogy ki tudják fizetni a kivitelezői kárt, valamint az önkormányzat saját költségén beletett finanszírozás is megtérül. A polgármester ezt a vételt kiemelten sikeres tranzakciónak tartotta. Említette ezekkel kapcsolatban, hogy az önkormányzatnak számos „jóakarója” van, akik hamis hírekkel, pletykákkal igyekeznek aláásni az önkormányzat hitelességét. Arra kérte a lakosságot, hogy ezeknek ne higgyenek, kérdezzék az önkormányzat munkatársait az ügyekben, állnak rendelkezésre. A vírus hatással volt a turizmusra és a nyári szezonra, ennek nehézségeiről is beszélt az értékelőjében, ezek anyagi oldalról is nehézséget okoznak. A turizmus fellendítése érdekében elindították a Helló Keszthely oldalt és az applikációt is, valamint olyan beruházásokat ösztönöznek, amelyekről a turizmus megélénkülését várják. Ilyen beruházás például a Helikon Szálló és a Via Hotel is. Több kérdés merült a Balaton Szálló mögötti ideiglenes kerítéssel kapcsolatban is, hogy mennyire illeszkedik az a településképhez és ki adott rá engedélyt. A polgármester elmondta, a kerítés ideiglenes, nem engedélyköteles, magántulajdonról van szó. Kérdés érkezett még egy korábbi közmeghallgatáson is előkerült témával kapcsolatban is: az önkormányzati tulajdonban lévő Vüz kft. több nagyobb összegű kintlévőségének behajtásáról érdeklődtek az állampolgárok. A polgármester arról tájékoztatta a kérdezőt, hogy a kintlévőségek behajtása folyamatos, ugyanakkor a hosszú ideje tartó huzavona alatt néhány adós már el is hunyt, így a helyzet nem könnyű. Kérdés érkezett a védett fasorral kapcsolatban is, a lakók úgy látták, hogy több fa kivágásra került (gesztenyés fasor). A polgármester erre úgy reagált, hogy csak a szükséges fákat vágták ki és csonkolták le, erre mindig előzetes felmérés készült. A későbbi (2022-23) közmeghallgatások alkalmával is visszatérő kérdésként jelentkezett a Sörház, a Kísérlet utca ügye, ezekre a polgármester mind ugyanazt a választ adta: a Sörház ingatlant az Érsekség felvásárolta, a Kísérlet utcai ügy esetében a NAV büntetőügyben nyomoz. A közmeghallgatások során a városlakók és a KÉVE részéről aktív érdeklődés övezte a témát, valamint a Balaton-parti építkezést és a szállodák felújítását is.

Mivel az önkormányzat honlapján a vizsgált időszakban megközelítőleg 9 ezer dokumentum volt elérhető, úgy határoztunk, hogy szűkítjük a korpuszt azokra a dokumentumokra, amelyek korábban a közmeghallgatások alkalmával problémaként felmerült beruházásokhoz kapcsolódnak. A Lake Resort és a Sirius Hotel kapcsán nem találtunk dokumentumokat, a Sörház, a Helikon, a Kísérlet utcai óvoda, a Kiskastély és a Balaton part egy részének kiemelt beruházássá nyilvánításáról szóló dokumentumok viszont fent vannak a honlapon. Az így szűrt dokumentumok tartalmát az alábbiakban foglaljuk össze

Kiemelt fejlesztési terület

A 2019.01.18-i rendkívüli nyílt testületi ülésen készült jegyzőkönyvben találtuk meg a téma kapcsán releváns információkat. Elsőként azt, hogy a polgármester előterjesztésével a Balaton-part vízparti területeinek helyi építési szabályozásának módosítására tett indítványt. A testületi ülésen a képviselők, a megbízott főépítész és a polgármester vettek részt. Arról tanácskoztak, hogy megszavazzák-e a testület elé terjesztett 3 módosítást. A képviselők egy csoportja elégedetlenségét fejezte ki a rövid határidő miatt, szerintük nem volt elegendő idejük áttanulmányozni az eléjük tárt anyagot. A polgármester azzal védekezett, hogy később is lesz alkalmuk további módosításra, mert a kivitelezővel még két egyeztetés vár rájuk. Végül 48 perces tárgyalás után a 3 javaslatot fogadtak el arról, hogy az említett részt kiemelt fejlesztési területté nyilvánítják, ehhez kapcsolódóan pedig módosítják az építési szabályzatot is.

„Keszthely Város Önkormányzata Képviselő-testülete a **„Keszthely, Balaton-part vízparti területeinek helyi építési szabályozása”** című előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozta.

Keszthely Város Önkormányzata Képviselő-testülete a település beruházásainak elősegítésére, az önkormányzat jövőbeni fejlesztései érdekében kiemelt fejlesztési területté nyilvánítja a Keszthely vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról szóló 18/2004. (IX. 11.) TNM rendelet által kijelölt, annak hatálya alá tartozó ingatlanokat magába foglaló, ún. Balaton vízparti területet.”

Szintén e témakörben találtunk a honlapon egy 2019. áprilisi előterjesztést, melyet az alpolgármester adott be. Az előterjesztés a kiemelt fejlesztési terület minősítés megszüntetésére tett javaslatot. Az indoklásban az szerepelt, hogy azért van erre szükség, mert egyes helyi politikai erők félretájékoztatták a lakosokat és a leendő befektetőket, éppen ezért a további károk

elkerülése érdekében szükséges ezt a lépést megtenni. A képviselő-testületi ülésen bár kérdezték az alpolgármestert, hogy mire gondol az egyes politikai erők és a félretájékoztatás kapcsán, de erre nem adott választ. A téma kapcsán kerestük a honlapon a Hírek menüpont alatt az erről szóló hírt, de nem találtunk erre vonatkozót.

Kísérlet utcai óvoda ügye

A közmeghallgatások során számos alkalommal előkerült a fent nevezett téma. Az erről szóló dokumentumokat az önkormányzati honlapon is megkerestük. Ezzel kapcsolatban összesen hat dokumentumot találtunk: előterjesztést, jegyzőkönyvet, interpellációt, mellékletet. Ezek mindegyike a beruházással kapcsolatos megghiúsulási okokat ismertetik és az ezzel járó jogi következményeket taglalják. A dokumentumokból kiderül, hogy a megbízott vállalkozással szemben az önkormányzat egy 141 millió forintot meghaladó követelést kíván végrehajtani, valamint a projekttől teljes mértékben el kívánnak állni. Mindez azt is jelenti, hogy a felhasznált támogatást az önkormányzat terhére vissza kell fizetni. A visszafizetésre az önkormányzat haladékot, valamint részletfizetést kért. Az ügy kapcsán az önkormányzati honlapon az alábbi hírt találtuk: <https://onkormanyzat.keszthely.hu/bolcsodet-terveznek-a-kiserleti-utcaba/>. E szerint az elbukott beruházás helyett egy bölcsődét tervez oda a városvezetés. A polgármester szerint: *„Azt tervezzük, hogy a Kísérlet utcai volt óvoda helyén, azt a helyszínt felhasználva egy bölcsődét nyissunk, amely két csoportos lenne szakemberek szerint és a felmérések szerint, illetve a beérkezett lakossági igények szerint. Ezt én magam is lakossági fórumon tapasztaltam, hogy van rá igény, különösen ebben a városrészben. Szeretnének ezt több pályázatból megvalósítani, és ezért be kell nyújtanunk egy pályázatot, és az ehhez szükséges testületi felhatalmazást kaptuk meg.”*

Sörház

A Sörház beruházást ugyanaz a kivitelező nyerte el, mint a Kísérlet utcai óvodai beruházást. A beruházás bejelentéséről szóló dokumentumot, hirdetményt az önkormányzat honlapján találtuk meg, e szerint a Széchenyi 2020 program keretében valósult meg a fejlesztés, mely rekonstrukciós munkálatokat foglalt magába. A projekt 850 millió forintos európai uniós támogatás segítségével valósult meg. A kivitelezővel azonban ennél a projektnél is gondok akadtak, amiért az önkormányzat elállt a vele kötött szerződésektől. A Sörház ügye számos testületi ülésen téma volt, a képviselők gyakran kérdezték róla a polgármestert.

Kiskastély

A Sörházhoz hasonlóan a Kiskastély ügye is előkerült mind a jegyzőkönyvekben mind pedig az előterjesztésekben, ugyanakkor nem olyan részletességgel, mint a korábbiak. A dokumentumok arról szólnak, hogy a Kiskastély épülete régóta nem használt, az állaga folyamatosan romlik, illetéktelen behatolók garázdálkodnak a területén, ezért hasznosítani kellene az épületet. A képviselőtestület ebben egyetértett, éppen ezért kitűzték az ingatlan vételárát több mint 126 millió forintra. Az adás-vétel sikeresen megtörtént, ám az állagromlás még mindig fennállt. Erre vonatkozóan az egyik képviselő a 20220929-es sorszámú jegyzőkönyv szerint kérdőre vonta a polgármestert, hogy miért uralkodnak áldatlan állapotok a helyszínen, valamint, hogy miért nem bontották le korábban a Kiskastély területén belül található korábban leégett óvoda romos épületét. Erre válaszul a polgármester az új tulajdonosra hárította a felelősséget, kinek egy korábbi levelét is felolvasta. Ebben az állt, hogy a Főegyházmegye mint új tulajdonos igyekszik jó gazdája lenni az ingatlannak. Az épületen néhány ablakot berácsozott annak érdekében, hogy oda illetéktelenek ne juthassanak be, valamint a zöldterületet is igyekszik kordában tartani. A képviselő az interpellációjára adott polgármesteri választ nem fogadta el, a testület viszont igen.

Helikon park

A Helikon park esete is visszatükröződik a képviselő-testületi dokumentumokban. A Helikon esetében a város Keszthely Zöld város című TOP pályázatot nyert el 2017-ben. A támogatás célja az volt, hogy a Keszthely belvárosában található zöld felületek megújuljanak. A kivitelezőt 2021-ben választották ki. A közbeszerzésen különböző kivitelezők indultak, azonban egy nyertest hirdettek. A munkálatok azonban nem voltak zökkenőmentesek: a kivitelező céggel itt is akadtak problémák, ráadásul park területén több fát kivágtak, amiért a helyi lakosok szót emeltek. Csakúgy, mint a Sörház, a Kísérlet utcai óvoda esetében, a vállalkozás nem szerződészerű teljesítése okán itt is az önkormányzat egyoldalúan felmondta a szerződést a vállalkozó céggel.

Átlátható gazdálkodás

Ebben a részben a települési önkormányzat vonatkozásában azt vizsgáltuk meg, hogy a honlapon közzétett információk alapján mennyire átlátható és világos az önkormányzat gazdasági működése. E körben megvizsgáltuk az önkormányzat által megkötött szerződéseket, a közbeszerzések dokumentumait, az önkormányzat által elnyert és általa meghirdetett

pályázatokat, a zárszámadás és költségvetés dokumentumait. A vizsgálat szempontjából az alábbi menüpontok bizonyultak relevánsnak:

<https://onkormanyzat.kesthely.hu/palyazatok/?oldal=1&datumtol=&datumig=&cimke=&kategoria=palyazatok> ; <https://onkormanyzat.kesthely.hu/intezmenyek/> ;
<https://onkormanyzat.kesthely.hu/onkormanyzat/kozerdeku-adatok/3-gazdalkodasi-adatok/>;
<https://onkormanyzat.kesthely.hu/onkormanyzat/gazdasagi-erdekeltseg/> ;
<https://onkormanyzat.kesthely.hu/dokumentumtar/?oldal=1&limit=100&kereses=k%C3%B6lts%C3%A9gvet%C3%A9s> ; <https://www.kozpenzpalyazat.gov.hu/srv/index.jsp>.

A honlapon több menüpontban érhető el az önkormányzat gazdálkodására vonatkozó adatok. A legkézenfekvőbb forrás a közérdekű adatok menüpontban elérhető gazdálkodási adatok almenü volt. Itt megtaláltuk a nettó 5 millió forint feletti szerződéseket, az 5 millió forintot meghaladó támogatásokat, valamint az önkormányzatnál foglalkoztatottak létszámára és személyi juttatásaira vonatkozó összesített adatokat. Nem találtuk viszont meg a közbeszerzési tervet, a közbeszerzési eljárások dokumentumait és az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztéseket sem. A Pályázatok menüpontban (<https://onkormanyzat.kesthely.hu/palyazatok/?oldal=1&datumtol=&datumig=&cimke=&kategoria=palyazatok>) viszont megtaláltuk a település által elnyert pályázatokat, azok azonosítóját, az elnyert támogatás mértékét, célját és határidejét. A <https://www.kozpenzpalyazat.gov.hu/srv/index.jsp> - n a település nevét a keresőbe beírva szintén találtunk további elnyert pályázatokat. (A honlapon egyébként erre a felületre hivatkoznak is.) Az önkormányzat gazdálkodásához szorosan kapcsolódnak az önkormányzat által birtokolt cégek is, az ő nevüket, elérhetőségüket, honlapjukat ezen a felületen találtuk meg: <https://onkormanyzat.kesthely.hu/intezmenyek/>. Mivel önkormányzati tulajdonú cégek, rájuk is vonatkozik az átláthatóság követelménye, éppen ezért a saját honlapjukon nekik is közzé kell tenniük a közérdekű adatokat. A település honlapján ugyanakkor nem találtunk külön a költségvetésre és zárszámadásra vonatkozó felületet. Az erről szóló dokumentumokat csak az előterjesztések és a jegyzőkönyvek között leltük fel, igaz, kereshető formában.

Összegzés

Kutatásunk ezen részében azt vizsgáltuk meg, hogy a lokális nyilvánosság kiemelt részeként az önkormányzati honlapok mennyire informatívak, milyen eseményekről számolnak be, mennyire tartják be a rájuk vonatkozó törvényeket és jogszabályi előírásokat. A vizsgálatban három Balatonparti település önkormányzati honlapját vizsgáltuk át különböző szempontrendszer alapján. A

vizsgálat nyomán az a megállapítás tehető, hogy az önkormányzatok alapvetően igyekeznek megfelelni a nyilvánossági elvárásoknak, törekednek arra, hogy információval szolgáljanak a honlap látogatóinak. Van olyan önkormányzati honlap, amely ennek nagymértékben eleget tesz, és van olyan, amely kisebb hangsúlyt fektet minderre. Például a honlapok *Hírek* menüpontjai is igyekeznek aktuális témákról beszámolni – lakossági felhívást jelentetnek meg, közérdeklődésre számot tartó eseményekről adnak hírt, programajánlókat jelentetnek meg stb.

Az mindhárom önkormányzati honlap esetében megállapítható, hogy a nyilvános működéshez szükséges alapvető dokumentációkat (jegyzőkönyv, határozat, rendelet) nagyrészt elérhetővé teszik a honlapon. Ezekből rekonstruálható, hogy a képviselő-testületi munka során milyen lokális problémák kerülnek elő, ezekre hogyan reagál az önkormányzati vezetés. A közmeghallgatások jegyzőkönyvei arról is tanúskodnak, hogy a lakók és a nyaralótulajdonosok milyen problémákat azonosítanak a településen, miben várják a képviselők segítő együttműködését, megoldási javaslatait. Ugyanakkor a jegyzőkönyvekben előkerülnek a lakosság részéről azok a vádak is, hogy - főleg a beruházásokat érintően - nem kapnak elég tájékoztatást az önkormányzattól.

Az önkormányzatok gazdasági működésének transzparenciája tekintetében is változatos képet mutatott a három vizsgált honlap. Azt tapasztaltuk, hogy bizonyos témaköröket illetően (pl. szerződések közzététele) még mindig vannak hiányosságok az önkormányzati kommunikációt illetően. Ezen ponton érdemes megjegyezni, hogy a lakossági igénynek a beruházásokról való tájékoztatásra pont a szerződések nyilvánosságra hozásával lehetne eleget tenni. Bár a kivitelező neve, a beruházásra szánt összeg és időtartam a testületi ülések dokumentumai között elérhető, mégsem elvárható a lakosságtól, hogy a teljes testületi dokumentációt átnézze. Az önkormányzati gazdálkodás transzparenciáját a vizsgált települések úgy oldják meg, hogy az önkormányzat által működtetett lapban nyilvánosságra hozzák az aktuális költségvetés számait, a kiadásokat, a bevételeket, az adónemeket stb.

Függelék

1. számú függelék: Balatonszemes település önkormányzati honlapjának vizsgálata

Balatonszemes	https://www.balatonszemes.hu/	tartalma
1. szempont: testületi ülések, közgyűlések felvételei	néhány elérhető Balatonszemes Facebook oldalán: https://www.facebook.com/balatonszemes8636/videos_by?locale=hu_HU	közbiztonság, Facebook csoportok, nyaralótulajok szemetelése, gyerekstrand, építkezések vs helyiek közlekedés, zaj, por, felvetődik pl a közmeghallgatáson, hogy a nyári strand időszakban építési tilalom
2. szempont: előterjesztések	https://www.balatonszemes.hu/kepviselo-testuleti-anyagok/ https://www.balatonszemes.hu/dokumentumtar/	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrLMTd4JJBKx0lpSxsgMrbfka?usp=sharing
3. szempont: jegyzőkönyvek	https://www.balatonszemes.hu/dokumentumtar/ https://www.balatonszemes.hu/kepviselo-testuleti-anyagok/	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrLMTd4JJBKx0lpSxsgMrbfka?usp=sharing
4. szempont: határozatok	https://www.balatonszemes.hu/dokumentumtar/ https://www.balatonszemes.hu/kepviselo-testuleti-anyagok/	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrLMTd4JJBKx0lpSxsgMrbfka?usp=sharing
5. szempont: képviselő testület tagok, elérhetőségek	https://www.balatonszemes.hu/kozoz-hivatal/	Általános információk a testületi tagokról, a település vezetéséről, munkatársakról, nyitvatartásról.: Németh Kornélné polgármester asszony Vasicsek László - mail: (zoomman[kukac]freemail.hu) Boór Miklós képviselő - mail: boormiklos[kukac]gmail.com Kónya Éva képviselő - mail: konyaeva8636[kukac]gmail.com Mórocz Viktor alpolgármester - mail: moroczviktor.balatonszemes[kukac]gmail.com Rajczi Tamás képviselő - mail: (zacckavezo84[kukac]gmail.com) Rajczi Gusztáv Balázs - mail: (rgusztav[kukac]gmail.com) Balatonszemes Község Polgármestere Polgármester: Németh Kornélné polgármester asszony Telefon: 84/560-900 Email: polgarmester@balatonszemes.hu Fogadóóra: HÉTFŐ 8-tól 12 óráig.

		<p>Jegyző: dr. Glöckler Ferenc jegyző Telefon: 84/560-903 Email: jegyzo@balatonszemes.hu</p> <p>Fogadóóra Balatonszemes: Szerda 8:00 – 12:00 Balatonőszöd: Péntek 8:00 – 12:00</p>
6. szempont: rendeletek	https://www.balatonszemes.hu/dokumentumtar/	A link a rendeletek tárára mutat.
7. szempont: közérdekű adatok	az erre dedikált felületen nem közérdekű adatok vannak, ilyen tekintetben a honlap nem átlátható.	
8. szempont: költségvetés, zárszámadás	a testületi ülések dokumentumai közé illesztve vannak fent tervezetek, anyagok, módosítások, de külön dedikált menüpont nincs, így kereshető formában nem található.	
9. szempont: civil szervezetek részére juttatott nem normatív támogatások	Az előterjesztések között a felhívást megtaláltam erre vonatkozóan, de magát a pályázatokat és a nyerteseket nem.	
10. szempont: önkormányzat által kiírt, elnyert pályázatok	elnyert pályázatok év szerint 2021-től kezdődően: https://www.balatonszemes.hu/palyazatok/	Egy-egy pályázat linkjére kattintva megjelenik a támogatás, pályázat neve, összege, időtartama, célja.
11. szempont: közbeszerzés, szerződések	https://www.balatonszemes.hu/kozbeszerzes/	A települési önkormányzat honlapján külön menüpontban dedikálva elérhetőek a közbeszerzési eljárások dokumentumai: külön a közbeszerzési tervek 2022-ig, néhány közbeszerzés esetén a bontási jegyzőkönyv, a vállalkozási szerződés, az ajánlattételi felhívás és a közbeszerzési hatóság honlapjára mutató link is.

12. szempont: önkormányzati médiumok	<p>Balatonszemes Hírmondó: https://www.balatonszemes.hu/hirmondo/</p> <p>emellett megjelennek a honlapon is hírek, tájékoztatások, minket érintő kérdésben pl. ez.: https://www.balatonszemes.hu/tajekoztato-strandpalyazatokrol-fakivagasokrol/</p> <p>Hétzáró a Facebookon https://www.facebook.com/balatonszemes8636/?locale=hu_HU</p>	<p>A települési önkormányzat által fenntartott lap, mely eredeti célja szerint havi bontásban jelenik meg, mintegy 800 példányban, azonban a megjelenések gyakran ad-hoc szerűek: kimaradnak lapszámok vagy épp összevonják őket.</p> <p>A lapban megjelennek adóügyi beszámolók, a település pénzügyi helyzetét megjelentető írások, aktuális információk, haláleset, születés, beszámolók programokról, fejlesztésekről, polgármesteri köszöntő, egészségmegőrzés, természeti kincsek megővése, sport. Nádasok védelme, faültetés (2020-as szám).</p> <p>A 2022-es számban már megjelennek a testületi ülésekről írásos beszámolók is, valamint egy számban „válasz a rágalmakra” cikk is a Facebookon megjelenő becsületsértések kapcsán: https://www.balatonszemes.hu/wp-content/uploads/2022/11/SZEMESI_HIRMONDO_2022_MARCIUS.pdf)</p> <p>Külön érdekes ez a lapszám, mely egy utca lakóinak és a képviselő-testületnek a vitáját taglalja: https://www.balatonszemes.hu/wp-content/uploads/2023/04/Hirmondo_2023_jan_febr.pdf</p> <p>Volt külön önkormányzati választási különlap-szám is. Ebben a választás menete, szabályai, a jelöltek bemutatása kapott helyet. 2024-re vonatkozóan nem találtam lapszámot.</p>
--	--	--

2. számú függelék: Dörgicse település önkormányzat honlapjának vizsgálata

Dörgicse	https://dorgicse.hu	tartalma
2024.07.		
1. szempont: testületi ülések, közgyűlések felvételei	nem találtam felvételt sem az önkormányzati honlapon sem a neten, sem a közösségi médiában	-
2. szempont: előterjesztések	https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/eloterjesztesek 2018-2024 között összesen 494 előterjesztés	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrlMTd4JJBKx0lpSxsgMrbfka?usp=sharing
3. szempont: jegyzőkönyvek	https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/jegyzokonyvek 2018-2024 között összesen 92 jegyzőkönyv, benne a közmeghallgatásokkal, évente mappába rendezve.	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrlMTd4JJBKx0lpSxsgMrbfka?usp=sharing

4. határozatok	szempont: 2018: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/hatarozatok/192-hatarozatok-2018 2019: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/hatarozatok/195-hatarozatok-2019 2020: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/hatarozatok/199-hatarozatok-2020 2021: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/hatarozatok/202-hatarozatok-2021 2022: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/hatarozatok/205-hatarozatok-2022 2023: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/hatarozatok/207-hatarozatok-2023 2024: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/hatarozatok/219-hatarozatok-2024	ömlesztett határozatok, csak az előterjesztés címe van benne, így magából az előterjesztésből kell kibogarászni a tartalmat. https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrLMTd4JJBKx0IpSxsgMrbfka?usp=sharing
5. képviselő testület tagok, elérhetőségek	szempont: <ul style="list-style-type: none"> • https://www.dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/kepviselo-testuleti-tagok • https://www.dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/elerhetoseg • https://www.dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/kozerdekesseg-ado-adatok 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polgármester: Pflanzner Sándor József: polgarmester@dorgicse.hu 2. Alpolgármester: Tóth Árpád: Telefon: (+36 30) 306-5795 3. Képviselők: Balogh Balázs, dr. Kiss Károly Miklós, Kurucz Attila <p><u>Balatonfüred Közös Önkormányzati Hivatal Dörgicsei Kirendeltsége</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cím: 8244 Dörgicse, Fő utca 16. <p>Telefon: (+36 87) 444-321</p> <ul style="list-style-type: none"> • onkormanyzat@dorgicse.hu • ado@dorgicse.hu <p>A honlapon megtalálhatók a képviselők hivatali telefonszámai, a polgármester fogadóórája előzetes egyeztetés alapján</p> <p>A közérdekű adatok menüpont alatt megtalálható a törvényben előírt általános és egyedi közzétételi lista: megtalálható benne a szervezeti, személyzeti adatok, bővebb leírást kaphatunk általa a képviselő testület összetételéről (5 fő, mind független)</p> <p>4. A településen falugondnoki szolgálat működik: vezetője: Kurucz Attila falugondnok</p> <p>székhelye, postai címe: 8244 Dörgicse, Fő u. 16.</p>

		<p>telefon- és telefaxszáma: (+36 30) 271-5070</p> <p>elektronikus levélcíme: onkormanyzat@dorgicse.hu</p>
6. rendeletek	szempont: A honlapon az alábbi linken érhetők el a rendeletek: https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/rendeletek valamint itt: https://or.njt.hu/	2018-tól összesen 48 rendelet, külön mappába rendezve, főként a költségvetést, az illetményeket, a településképet érintő rendeletekről van szó. (a költségvetést érintő rendeletek a táblázat másik menüpontjában vannak, a többi rendeletet mappába rendezve ide teszem , csak azokat, amelyek a kutatás szempontjából fontosak, érdekesek.)
7. közérdekű adatok	szempont: nincs releváns adat, sem a szabályzatot nem találni (pedig utalnak rá), sem pedig a statisztikát.	-
8. költségvetés, zárszámadás	szempont: <ul style="list-style-type: none"> https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/rendeletek/category/100-2024-evi-rendeletek https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/rendeletek/category/85-2023-evi-rendeletek https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/rendeletek/category/74-2021-evi-rendeletek https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/rendeletek/category/70-2020-evi-rendeletek https://dorgicse.hu/index.php/kepviselotestulet/rendeletek/category/65-2019-evi-rendeletek 	A települési önkormányzat költségvetésével kapcsolatos dokumentumok a rendeletek menütárban találhatóak, évekre lebontva. Letöltöttem őket és mappába rendeztem, a mappa elérhetősége ide kattintva . (2018 és 2022-re vonatkozóan nincs adat, a covid alatt pedig többször került módosításra egy-egy költségvetés.)
9. civil szervezetek részére juttatott nem normatív támogatások	szempont: <ul style="list-style-type: none"> https://dorgicse.hu/index.php/dorgicserol/civil-kozossegek https://www.dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/kozerdek https://dorgicse.hu/phocadownload/kozerdeku_adatok/tamogataskok-2018.pdf https://dorgicse.hu/phocadownload/kozerdeku_adatok/tamogataskok-2019.pdf https://dorgicse.hu/phocadownload/kozerdeku_adatok/tamogataskok-2020.pdf https://dorgicse.hu/phocadownload/kozerdeku_adatok/tamogataskok-2021.pdf 	<ul style="list-style-type: none"> Dörgicsén a honlap szerint 4 civil szervezet van: a Dörgicséért Közalapítvány, a Dörgicse Sportegyesület, a Dörgicsei Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület és a Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság A közfeladatot ellátó szerv által működtetett közalapítvány: Dörgicséért Közalapítvány → azon dolgozik, hogy a település kulturális és közösségi életének fő mozgatórugója legyen <p>székhelye: 8244 Dörgicse, Fő utca 16.</p> <p>postai címe: 8244 Dörgicse, Fő utca 16.</p>

		<p>telefon- és telefaxszáma: (+36 87) 444-321</p> <p>elektronikus levélcíme: alapitvany@dorgicse.hu</p> <p>alapító okirata: civil szervezetek között - <u>Dörgicséért Közalapítvány</u></p> <p>A Közalapítvány legfőbb döntést hozó, ill. képviselő szerve a Kuratórium, mely az alább felsorolt tagokból áll:</p> <p>Veress Luca (elnök)</p> <p>Tóth-Bubrik Gabriella</p> <p>Osbáthné Vangyia Tünde</p> <p>Paluch Erika</p> <p>Dr. Kiss Károly Miklós</p> <p>Keresztes György</p> <p>➤ A honlapon 2018-2021-ig találtam adatokat arra vonatkozóan, hogy az önkormányzat mely szervezetnek nyújtott támogatásokat. E szerint:</p> <p>1. 2018</p> <p>➤ Balatonfüred-Dörgicsei Társult Evangélikus Egyházközség 400 ezer forintot kapott működési támogatásra, majd 150 ezer forintot emlékmű felújítására Dörgicsén</p> <p>➤ A Balatonfüredi Tündérkert Óvoda Kökörcsin Tagóvodája 30 ezer forintot kapott eszközbeszerzésre Pécselyen</p> <p>➤ A Dörgicséért Közalapítvány 1 millió forintot kapott működési támogatásra</p> <p>➤ A Dörgicse Sportegyesület 150 ezer forintot kapott működési támogatásra</p> <p>➤ A Dörgicsei Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület szintén 150 ezret kapott működési támogatás jogcímén</p> <p>➤ Tihany Iskoláért Alapítvány 40 ezer forintot kapott tanulói buszbérlet támogatására, megvalósulási hely: Tihany</p> <p>2. 2019:</p>
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Balatonfüredi Tündérkert Óvoda Kökörcsin Tagóvoda: 30 ezer forintos eszközbeszerzés, Pécsely. ➤ Balatonfüred-Dörgicsei Társult Evangélikus Egyházközség: 350 ezer forintot kapott működési támogatásra ➤ Dörgicseért Közalapítvány: 1,5 millió forintot kapott működési támogatásként ➤ Dörgicse Sportegyesület: 200 ezer forint működési támogatás ➤ Bencés Apátság Tihanyi Iskola 156.900 ft. tanulói buszbérlet támogatás, Tihany <p>3. 2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Balatonfüred-Dörgicsei Társult Evangélikus Egyházközség 200 ezer forint működési támogatásra ➤ Dörgicseért Közalapítvány: 4 millió forint működési támogatás ➤ Dörgicse Sportegyesület: 300 ezer forint működési támogatás ➤ Bencés Apátság Illyés Gyula Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola: 156.900 ft. tanulói buszbérlet támogatás: Tihany <p>4. 2021.</p> <p>Dörgicseért Közalapítvány: 2 millió forintot működési támogatás</p> <p>Tihanyi Bencés Általános Iskola: 252.500 ft. Tanulói buszbérlet támogatás</p> <p>Balatonfüredi Önkormányzati Tűzoltóság: 200 ezer forintot kapott gépjármű beszerzésre.</p>
10. szempont: a települési önkormányzat minden évben iskolakezdési és tanulmányi támogatásokat ír ki: óvodáskortól egészen a felsőoktatásig: óvodáskorú gyermek esetén évente 15 ezer ft. gyermekként, iskolakezdési támogatás 35 ezer forint tanulónként, felsőoktatási tanulók támogatása: Bursa Hungarica: 10 ezer forint per hó per tanuló ezen túl a település honlapján megtalálhatók állaspályázatok is, pl. kulturális referens és könyvtáros pozícióra, közalkalmazotti bérsávval.	<p>szempont: a települési önkormányzat által kiírt pályázatok</p> <p>https://dorgicse.hu/index.php/hirarchiv/item/501-iskolakezdesi-es-tanulmanyi-tamogatas</p> <p>https://dorgicse.hu/index.php/hirarchiv/item/506-bursa-hungarica-2024-evi-osztondijpalyazatok-kiiirasa</p> <p>https://dorgicse.hu/index.php/hirarchiv/item/354-palyazat-konyvtarosi-feladatok-ellatasara</p> <p>https://dorgicse.hu/index.php/hirarchiv/item/340-osztondij-human-kozszoigaltatasban-dolgozok-szamara</p>	

		<p>megtalálható még egy pályázat, melyben a Dörgicse Község Önkormányzata a Humán közszolgáltatások fejlesztése az Észak-Balaton térségben című projekt megvalósítására létrejött konzorcium egyik tagtelepüléseként ösztöndíj pályázatot írt ki 2020-ban. Célja: hogy a humánszolgáltatási területen dolgozó szakember (a továbbiakban: Ösztöndíjas) megszerezhesse a képességei szerinti, legmagasabb, elérhető iskolai végzettséget; hogy az Ösztöndíjas településhez történő kötődését erősítse</p> <p>hogy az Ösztöndíjasa megszerzett tudását közvetve vagy közvetlenül a település érdekében is kamatoztassa, akár úgy, hogy a településen folyó tevékenységekben önkéntesen részt vesz.</p> <p>hogy a pályázaton olyanok vehessenek részt, akik megszerezni kívánt végzettségére a humánerőforrástérképen a képzettségi vagy kompetenciahiány jelzésre szerepeljen.</p> <p>hogy a célcsoport:</p> <p>elsősorban a helyben élő, és helyben humánszolgáltatási területen dolgozó szakemberek,</p> <p>másodsorban a helyben dolgozó, de másutt élő szakemberek, illetve olyan szakemberek legyenek, akik vállalják, hogy a későbbiekben a település humánszolgáltatásában hiányterületen fognak tevékenykedni</p> <p>az ösztöndíj egyszer összege 150 ezer forint, a települési önkormányzat 3 tagból álló bíráló bizottsága döntött. Sajnos azonban a nyertes pályázatokat nem találtam meg a honlapon.</p>
11. szempont: önkormányzat által elnyert pályázatok	<ul style="list-style-type: none"> • Eu által támogatott és elnyert pályázatok: https://dorgicse.hu/index.php/onkormanyzat/nyertes-palyazatok • https://dorgicse.hu/index.php/hirarchiv/item/453-ujabb-siker-es-palyazatok • https://dorgicse.hu/index.php/hirarchiv/item/476-ujabb-siker-es-palyazatok 	<p>2019-2021</p> <p>Humán Köszolgáltatások fejlesztése az észak-balaton térségben: (EFOP-1.5.2-16 2017-00016)</p> <p>Támogatás összege: 16,46 millió forint</p> <p>2019-2022</p> <p>Turisztikai szolgáltatásfejlesztés Dörgicsén (VP6-19.2.1.-28-1-17 / LEADER)</p> <p>Támogatás összege: 2.628.954,- forint</p> <p><u>Projekt rövid összefoglalása:</u> A Balaton felvidék egyik legszebb települése Dörgicse, elhelyezkedéséből adódóan a "háttér-települések" közé tartozik, ebből kifolyólag a településre látogató turisták száma jelentősen elmarad az elvárttól. Erre jelenthetne megoldást, hogy szolgáltatás minőségének fejlesztése, illetve kínálatbővítés érdekében az önkormányzat napelemes fűtésrendszert alakítana ki a meglévő turistaszállójában,</p>

		<p>illetve pontos szakértői tanulmányterv (kiviteli terv szintű) készülne egy jelenleg csak elvi elgondolás szinten meglévő tanösvény útvonaláról.</p> <p>2019-2020 Dörgicse Község zártkerti földrészetek mezőgazdasági hasznosítását segítő infrastrukturális fejlesztése (Zártkerti Program / ZP-1-2019) Támogatás összege: 10.000.000,- forint</p> <p>2020-2021 Közterület karbantartását szolgáló eszközbeszerzés - 2020 (Magyar Falu Program / MFP-KKE/2020) Támogatás összege: 14.999.588,- Projekt rövid összefoglalása: A program lehetőséget biztosított új eszközök/munkagépek beszerzésére, amelyek hozzájárulnak a belterületi közterületek megfelelő karbantartásához, közparkok, járdák, járda melletti zöldterületek, emlékhelyek fenntartásához, gondozásához. A pályázat keretében beszerzésre került egy 50 LE teljesítményű, 4x4 kerékmeghajtású, panoráma fülkés, klímával felszerelt munkagép (traktor) és hozzá kapcsolható munkaeszközök: rézsúkasza (munkaszélesség: 70 cm), szárzúzó (munkaszélesség: 175 cm) és kardán meghajtású ágaprító gép.</p> <p>2020-2021 Szívünk csücske: Dörgicse - Értékeinkre hangolódva (Hungarikum Pályázat / HUNG-2020) Támogatás összege: 1.908.450,- forint</p> <p>2020-2021 Magánszálláshelyek és egyéb szálláshelyek fejlesztése (Kisfaludy Szálláshelyfejlesztési Program 2020.) Támogatás összege: 3.000.000,- forint</p> <p>2021-2022 Felelős állattartás elősegítése - 2021 (Magyar Falu Program / MFP-FAE/2021) Támogatás összege: 517.621,- Projekt rövid összefoglalása: A támogatás célja, hogy az 5000 fő, és ez alatti állandó lakosság számú települések lakosságának segítséget nyújtson a nem kívánt állatszaporulat mérséklésének előmozdítására. Az Önkormányzat az előzetes igényfelmérések alapján támogatást igényelt, hogy segítséget nyújtson a település lakóinak tulajdonában lévő ebek, macskák állatorvos által elvégzett ivartalaníttatására, ezzel egyidejűleg az állatok veszélyesség elleni védőoltására, valamint transzponderrel (mikrochippel) történő megjelölésére.</p> <p>2021-2022</p>
--	--	--

		<p>Kistelepülések önkormányzati rendezvényeinek támogatása (Magyar Falu Program) Támogatás összege: 1.000.000,- Projekt rövid összefoglalása: A falunap évente megrendezendő hagyományos program, ami a lakó közösséget erősíti, mint összekovácsoló erő hat rájuk. Minőségi szórakozás, finom ételek: ezen belül is természetesen a jó bor - amiről Dörgicse is nevezetes - alapvető elemek egy ilyen eseményen. A projekt keretén belül az előadói költségeken felül dologi kiadások és eszközbeszerzések fedezetének biztosítása is megvalósul.</p> <p>2022.</p> <p>Kulturális ágazatot érintő 20 %-os bérfejlesztés támogatása (KBFT-E-22) Támogatás összege: 705.120,- Projekt rövid összefoglalása: Magyarország Kormánya által előírt, a kulturális ágazatot érintő 20 %-os bérfejlesztéshez kapcsolódó támogatás.</p> <p>2022.</p> <p>Kommunális eszköz beszerzése (Magyar Falu Program / MFP-KOEB/2022) Támogatás összege: 8.624.597,- Projekt rövid összefoglalása: A projekt keretében az Önkormányzat meglévő eszközparkjának bővítése történik: beszerzésre kerül 1 db pótkocsi, homlokrakodó, első 3 pont felfüggesztés, hótolólap, sósórozó, hátsó 3 pontra függeszthető szállítódoboz, valamint egy nagy teljesítményű motorfűrész.</p> <p>2022.</p> <p>Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése (Magyar Falu Program / MFP-ÖTIK/2022) Támogatás összege: 17.510.104,- Projekt rövid összefoglalása: A projekt keretében önkormányzati tulajdonú ingatlanon az önkormányzati feladatellátáshoz kapcsolódó településüzemeltetési és -karbantartási eszközök részére jármű- és eszköztároló gépszín létesül.</p> <p>2023.</p> <p>Dörgicséért Közalapítvány helyi termelői piac minőségi fejlesztéséhez kapcsolódó új eszközök beszerzése (Éltető Balaton-felvidékért Egyesület/Leader/VP6-19.2.1.-28-6-21) Támogatás összege: 3.686.776,- Projekt rövid összefoglalása: A pályázat keretében a piac egységes, esztétikusabb megjelenésére törekszünk egy emelt infrastruktúrával, ami 15 db mobil, könnyen összecsukszható, masszív UV- és időjárásálló ponyvával ellátott, fa kecskelábas piaci standot, leülési lehetőséget</p>
--	--	---

		biztosító 6 db sörpád garnitúrát, valamint - tekintettel a hidegebb időszakokra - 3 db kültéri hógomba beszerzését jelenti.
12. szempont: közbeszerzés, szerződések	nincs adat a honlapon és a közbeszerzési értesítőben sem a vizsgált időszakban, csak előtte a hatóság honlapján: https://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/keres/hirdetmeny/	Az önkormányzat honlapja szerint a közbeszerzéssel érintett szerződések a nyilvántartások fül alatt, a nettó 5 millió forint feletti szerződések menüpontban található, ugyanakkor ott adat nincs, az áll, hogy feltöltés alatt. Éppen ezért megnéztem a közbeszerzési értesítőben a település eddigi közbeszerzéseit, de csak 2018 előttiakat találtam.
13. szempont: önkormányzati médiumok	<ol style="list-style-type: none"> https://dorgicse.hu/index.php/dorgicsero/dorgicsei-hirnok <ul style="list-style-type: none"> https://dorgicse.hu/images/pdf/hirnok/DH202201.pdf https://dorgicse.hu/images/pdf/hirnok/DH202001.pdf https://dorgicse.hu/images/pdf/hirnok/DH201902.pdf https://dorgicse.hu/images/pdf/hirnok/HD201901.pdf https://dorgicse.hu/images/pdf/hirnok/DH201901.pdf https://www.facebook.com/profile/100064629976291/search/?q=d%C3%B6rgicse%20h%C3%ADrei: Dörgicsei Hírek – facebookon közzétett hírlevél, főként választás előtt: a polgi számot vet az eddigi eredményekről – 2 példány 	<p>A települési önkormányzat honlapján Dörgicsei Hírnök címmel található a település közéleti lapja, amely azonban nagyon rendszertelenül érhető el: az első szám 2014-ből, az utolsó 2022-ből. A közte lévő időszakok is hézagosak. A közéleti lap kiadója az önkormányzat.</p> <p><u>2019 első szám:</u> a polgármester beszámol a 2018-as közösségi eseményekről, valamint ismerteti az elnyert pályázatokat, megemlíti a leendő pályázatokat is. Az újság a Dörgicsén tartandó programokat is felsorolja, valamint közérdekű információkat: polgármesteri fogadóórát, könyvtári nyitvatartást, szemétszállítást, kitüntetést.</p> <p><u>2019 első szám – külön kiadás:</u> a táborozó gyerekek állították össze a helyi könyvtáros-programszervező segítségével. A számban 15 beszélgetés olvasható a táborozó gyerekekkel.</p> <p><u>2019 második szám:</u> a település polgármestere visszatekint az elmúlt időszakra és vázolja jövőbeni terveit: sikeres pályázatokról számol be, a támogatások összegéről és a felhasználás céljáról. A lapban helyet kapnak a már említett közérdekű információk és a közelgő események.</p> <p><u>2020 I.:</u> számot vet a korábbi évről, az elfogadott költségvetésről, az elindult fejlesztésekről (közvilágítás, faluház szigetelés, temető-fejlesztés, zöldhulladéklerakó körbekerítése.) Írnak benne a jövőbeli tervekről (parkoló kialakítása, fellendülő sportlétesítmény, sebességmérő telepítése). Helyet kap a játszótér áthelyezése is, melyre azért volt szükség, mert a helyi boltot a tulajdonos bezárta, az önkormányzat pedig a felkínált áron nem tudta megvenni az ingatlant, de boltot üzemeltetni a településen továbbra is akart. Így az önkormányzat saját tulajdonú területen akarta biztosítani a bolt további működését, ehhez hely kellett, a régi játszótér elbontották és helyére szánták a boltot. Ez sokaknak nem tetszett, közmeghallgatás is volt az ügyben. A vita elhúzódott, még a 2022-ben megjelent önkormányzati lap is magyarázkodik a játszótér áthelyezéséről, láthatóan a helybéliek nem örültek neki.</p> <p>A lapban ezen kívül helyet kap programajánló, covid tájékoztató, és egy új rovat is, mely Dörgicse múltját igyekszik megörökíteni.</p> <p><u>2022 I. szám:</u> Bemutatkozik benne az új közművelődési munkatárs, olvashatunk a 2021-es gazdálkodásról, a 2022-es tervekről, a nyári programlehetőségekről, az elkészült fejlesztésekről (hivatali ügyféltér megújulása, járda, vendégház napelemes</p>

		rendszere,Telekom rendszer bővítése: optikai kábel lefektetése. Helyet kaptak ebben a számban is a közérdekű információk, piacnap stb.
--	--	--

3. számú függelék: Keszthely település önkormányzati honlapjának vizsgálata

Keszthely	www.keszthely.hu	tartalma
1. szempont: testületi ülések, közgyűlések felvételei	-	
2. szempont: előterjesztések	https://onkormanyzat.keszthely.hu/dokumentumtar/	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrLMTd4JJBKx0lpSxs_gMrbfka?usp=sharing
3. szempont: jegyzőkönyvek	https://onkormanyzat.keszthely.hu/dokumentumtar/	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrLMTd4JJBKx0lpSxs_gMrbfka?usp=sharing
4. szempont: határozatok	https://onkormanyzat.keszthely.hu/dokumentumtar/	https://drive.google.com/drive/folders/1Gq02ozQxrLMTd4JJBKx0lpSxs_gMrbfka?usp=sharing
5. szempont: képviselő testület tagok, elérhetőségek	https://onkormanyzat.keszthely.hu/onkormanyzat/ https://onkormanyzat.keszthely.hu/onkormanyzat/kepviselotestulet/	<p>Manninger Jenő polgármester +36 83/505-504 polgarmester@keszthely.hu Előre egyeztetett időpontban. Polgármesteri Hivatal, Udvari tárgyaló.</p> <p>Vozár Péterné alpolgármester +36 83/505-504 vozar.peterne@keszthely.hu Előre egyeztetett időpontban. Minden hónap 2. szerdáján 15.00-17.00 között.</p> <p>4. számú egyéni választókerület Bánhegyi Renáta Önkormányzati képviselő +36 30/256-4224 banhegyi.kepviselo@gmail.com Előre egyeztetett időpontban</p> <p>8. számú egyéni választókerület Csótár András Önkormányzati képviselő +36 30/571-2101 keszthely.2.vk@gmail.com Előre egyeztetett időpontban</p> <p>2. számú egyéni választókerület Czuth Zoltán László Önkormányzati képviselő</p>

		<p>+36 30/372-4077 Előre egyeztetett időpontban. Minden hónap első szerda 16:00-17:30 Polgármesteri Hivatal, Udvari tárgyaló.</p> <p>Dékány Péter Önkormányzati képviselő +36 20/418-9303 dekanypeter59@gmail.com Előre egyeztetett időpontban 1. számú egyéni választókerület</p> <p>Dósa Zsolt Önkormányzati képviselő +36 30/419-3801 Előre egyeztetett időpontban</p> <p>Horváth Tamás Önkormányzati képviselő +36 70/319-2361 h.tamas.m@gmail.com Előre egyeztetett időpontban 5. számú egyéni választókerület</p> <p>Molnár Tibor Önkormányzati képviselő +36 30/385-9511 molnar.tibor.janos@gmail.com Minden hónap második keddjén a Városházán. Minden hónap utolsó keddjén pedig a Községi Házban (Rákóczi tér 21.) 16-18 óráig.</p> <p>Nemes Klára Önkormányzati képviselő +36 30/391-3890 Előzetes egyeztetés alapján, minden hó utolsó szerdáján 14:00 órától 15:30 óráig. 6. számú egyéni választókerület</p> <p>Raffai-Réz Ildikó Önkormányzati képviselő +36 30/746-8614 Előre egyeztetett időpontban 3. számú egyéni választókerület</p> <p>Dr. Sáringer-Kenyeres Marcell Önkormányzati képviselő +36 30/543-9498 Előre egyeztetett időpontban 6. számú egyéni választókerület</p>
--	--	---

		Ezen felül a bizottságok és tagjainak alapadatai érhetők el a menüpontban.
6. szempont: rendeletek	külön a honlapon: https://onkormanyzat.kesthely.hu/onkormanyzat/rendeletek/ és itt megtaláltam: https://or.njt.hu/	
7. szempont: közérdekű adatok	https://onkormanyzat.kesthely.hu/onkormanyzat/kozerdeku-adatok/	elérhetők a szervezeti, személyzeti adatok a tevékenységre, működésre vonatkozó adatok, valamint a gazdálkodási adatok is. Ezen felül van közadatkereső menüpont is.
8. szempont: költségvetés, zárszámadás	határozatok között, keresőfelület használatával megtalálható, külön erre dedikált menüpont nincs: https://onkormanyzat.kesthely.hu/dokumentumtar/	
9. szempont: civil szervezetek részére juttatott nem normatív támogatások	2016-18-as támogatások itt: https://onkormanyzat.kesthely.hu/onkormanyzat/kozerdeku-adatok/3-gazdalkodasi-adatok/	
10. szempont: önkormányzat által kiírt pályázatok	https://onkormanyzat.kesthely.hu/palyazatok/?oldal=1&datumtol=&datumig=&ci mke=&kategoria=palyazatok 40+ találat	Névvél, céllal, összeggel, határidővel feltüntetve
11. szempont: közbeszerzés, szerződések	nem találtam a honlapon, ezen a felületen kereshető: https://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/keres/hirdetmeny/	
12. szempont: önkormányzati médiumok	a TV-ről mint önkormányzati gazdasági társaságról van fent információ a honlapon: https://onkormanyzat.kesthely.hu/ki-kicsoda/kesthelyi-televizio-szolgaltato-nonprofit-kft/	

Törésvonalak és konfliktuszónák: a Balaton környéki települések helyi társadalmának átalakulása II.

(Empirikus szakasz: három tipikus konfliktusterület vizsgálata helyszíni, kvalitatív vizsgálat keretei között)

Összegzés

Hogyan interpretálhatók, milyen nagyobb társadalom- és médiatudományos keretbe helyezhetők el azok az tapasztalatok, amelyeket a három terep empirikus kutatása során összegyűjtöttünk? Milyen konfliktus-percepció és -reprezentációs mintázatok figyelhetők meg az egyes helyszíneken, kik a legfontosabb szereplők, milyen intézményes és egyéni játékterek állnak számukra rendelkezésükre, amelyek meghatározzák cselekvéseik lehetőségfeltételeit? Léteznek-e a szereplők előtt minták e helyzetek feloldására, milyen előképekkel rendelkeznek a konfliktusok kezelése vonatkozásában? Milyen tipikus helyzetek és – sikeres vagy sikertelen – megoldási kísérletek figyelhetők az egyes konfliktusok vonatkozásában? Egyebek mellett ezekre a kérdésekre próbáltunk válaszokat keresni az előzetesen kiválasztott három településen 2024 tavaszán-nyarán lezajlott kvalitatív kutatásaink kereteiben.

A nagyobb egységektől a kisebbek felé haladva három szintet különböztettünk meg, amelyek meghatározó jelentőségűek abban a tekintetben, milyen átalakulási folyamatok zajlanak a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet települések helyi társadalmában. Az első szinten azok a nagyobb térbeli-társadalmi és társadalomtörténeti folyamatok találhatók, amelyek a vidéki Magyarországon – így a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben – az utóbbi évtizedekben megfigyelhetők, s alapvetően formálták, alakították a közösségek életkörülményeit. Ezek részletes bemutatására itt terjedelmi okokból nem volt lehetőség, csak néhány, a témánk szempontjából releváns vonatkozást emeltük ki³⁵¹. A második szinten a helyi politika-közélet működését meghatározó folyamatok találhatók, az önkormányzati intézményrendszer átalakulásától kezdve a közéleti szereplők rekrutációjának, szerepfelfogásának problémáig. A kutatás és a kutatási adatok értelmezésének harmadik szintjét a nyilvánosság szférája jelentette: ez volt az a terület, ahol a legszélesebbkörű kutatásokra törekedtünk. Részletesen bemutattuk az egyes településeken

---

³⁵¹ Ebben a munkában nagy segítségünkre volt az ezekről a folyamatokról rendelkezésünkre álló átfogó tudásbázis, amelyet a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. Társadalomtudományi Kutatócsoportja szisztematikus munkával az elmúlt időszakban gyűjtött össze.

található lokális médiarendszereket, az önkormányzati honlapoktól kezdve egészen a közösségi médiavilág sokszor kusza, nehezen áttekinthető hálózatáig. A kutatás ezen szintjén nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy rekonstruáljuk, a helyi társadalmak mindennapi életét meghatározó – főleg a beruházásokhoz kapcsolódó – problémák és konfliktusok hogyan jelennek meg az online és offline nyilvánosság felületein, milyen életciklussal rendelkeznek, milyen tipikus kommunikációs mintázatok figyelhetők meg velük kapcsolatban.

Természetesen felmerül az a kvalitatív kutatások kapcsán gyakran előkerülő kérdés, hogy az ezeken a helyszíneken szerzett tapasztalatok mennyiben általánosíthatók. Ez a kérdés különösen élesen vetődik fel jelen terepkutatás esetében – már csak azért is, mert eltérő nagyságú, társadalmi rétegzettségű, más és más társadalomtörténeti múlttal rendelkező településekről van szó. Minden különbségük ellenére úgy gondoljuk, hogy a kutatásunk helyszínein tapasztalt folyamatok, a kutatás eredményei átfedést mutatnak a vonatkozó szakirodalom megállapításaival éppúgy, mint más településeken lezajlott – sajnálatosan kis számú, hasonló kiindulópontú – vizsgálatok összegzéseivel. Természetesen érdemes volna egyéb helyszínek bekapcsolásával finomítani az eredményeket, de már jelen formájukban is alkalmasak arra, hogy a későbbiek során, a kutatás harmadik szakaszában építhessünk rájuk, s megfogalmazzunk a konfliktusok kezelésére vonatkozó javaslatokat. Milyen tanulságai vannak e kutatásnak a jövő vonatkozásában, milyen változásokra, átalakításokra van szükség a nyilvánosság rendszerében, hogy ezek a problématerületek pontosabban láthatóak, s ezáltal a konfliktusok jobban kezelhetőek legyenek? Vagy némileg másképpen megfogalmazva ugyanezt a kérdést: hogyan lehet megváltoztatni a lokális nyilvánosság működését meghatározó láthatósági viszonyokat? Kérdés persze, hogy meg lehet-e változtatni, létezik-e ehhez kapcsolódóan szándék és akarat, s ha igen, a nyilvánosság feltételrendszereinek milyen léptékű átalakítására van szükség ehhez? Ilyen és hasonló kérdések megválaszolásához kínálnak megfelelő kiindulópontot a három településen lezajlott empirikus kutatás megállapításai.

A társadalomtörténeti szint

Mindhárom településen jól érzékelhetők azok a társadalomtörténeti és jelenkori társadalmi-térbeli folyamatok, amelyek a vidéki Magyarország más területein is meghatározó jelentőségűek. A lokális társadalom meggyengülése, a kedvezőtlen demográfiai-migrációs folyamatok, a helyi kultúra hagyományos formáinak felbomlása, a helyi közösségek által évtizedekig használt, megszokott közterek eltűnése vagy átalakulása – csupa olyan jelenség, amelyekre a kortárs szociológiai-antropológiai és geográfiai irodalom, a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet

vonatkozásában is részletesen reflektált. Ugyancsak kiterjedt irodalom foglalkozik a települések társadalmának átalakulásával, a – változó dinamikával zajló – betelepülésekkel, a különböző népességcsoportokkal, egymás közötti viszonyaikkal³⁵². Konkrétan a Balaton-part településeit vizsgálva jól látszik, hogy ezek a migrációs folyamatok nem hagyták érintetlenül a helybéli közösségeket; tovább fragmentálódtak, s a „gyüttment”, a „bebíró”, a „helyi”, a „nyaralós”, a „szezonos” csoportok között az érdekképviselőért, saját pozíciójuk javításáért zajló, eltérő intenzitású küzdelmek tovább erodáltak a szolidaritás korábban még létező formáit.

Ugyanakkor ez a korábbi időszakokban még valamennyire intakt és önmagát megszervezni képes lokális közösség képze nem tűnt el teljesen a településekről, továbbra is létezik a róla való gyakori emlékezésekben, sőt, sokszor pro vagy kontra érvként szolgál a konfliktusok résztvevői számára. A mindennapi kommunikáció egyik megunhatatlan témáját jelentik az egykor volt közösségi események, ünnepek és valaha még létező kapcsolatok, mint ahogyan a településekhez fűződő emocionális kapcsolat egyik legfontosabb összetevője a nosztalgia erőteljes érzése. Ez a nosztalgia nem csak offline alkalmak során, a mindennapi kommunikáció szituációiban jelenik meg, hanem a településhez kapcsolódó közösségi médiumok, lokális FB-csoportok leggyakoribb témája a tájhoz, épületekhez kapcsolódó fotók posztolása, sok esetben helytörténeti utalásokkal, amelyek általában pozitív visszhangot és jelentős számú interakciót váltanak ki.

A helyi politika szintje

A lokális politika történéseit két keretfeltétel formálja és határozza meg alapvetően, ezek közül az egyik összefügg a helyi társadalom szerkezetében bekövetkezett változásokkal. A helyi közéletben résztvevő, a helyi ügyek iránt érdeklődő és a helyi politikában szerepet vállaló állampolgárok száma – főleg a demográfiai-migrációs folyamatok következtében – folyamatosan csökken. A kellő kulturális és társadalmi tőkével rendelkező és így mobilitásra képes csoportok megfelelő munka- és karrierlehetőségek hiányában elköltöztek a településekről, legfeljebb csak távolról – Facebook-csoportok alkalmi tagjaiként – vesznek részt a helyi közéletben. A lokális politika rekrutációját meghatározó másik keretfeltételt a 2010 után megerősödő centralizációs folyamatok határozzák meg. A folyamatosan csorbuló önkormányzati jogkörök, a gazdasági-

---

³⁵² A BALATONI LAKOSSÁG 2022-BEN. *Felmérés a Balaton kiemelt térség állandó népességének vizsgálatával* című átfogó, a mindennapi élet számos területére kiterjedő kutatásában a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. Társadalomtudományi Kutatócsoportja a közelmúltban felmérte, hogy Balaton-part településein miképpen érvényesülnek ezek a folyamatok. A kutatás eredményeit felhasználtuk jelen beszámoló megírása során.

gazdálkodási önállóság fokozatos ellehetetlenülése, az állami újraelosztás sok esetben politikai lojalitásra épülő rendszere tovább nehezítette e települések vezetőinek helyzetét. Az önkormányzatiság elve és gyakorlata egyre gyorsuló mértékben üresedett ki, amely különösen covid-járvány időszakában, majd az azt követő energiakrízisben és háborús vészhelyzetben öltött különösen drámai mértéket. Mindez jelentősen szűkítette a helyi vezetők mozgásterét, kényszerpályák egész rendszerével találták magukat szembe, amely a település irányításában inkább folyamatos válságmenedzselést követelt meg, s lehetetlenné tette az önkormányzatiság elvének érvényesítését.

Sok település látható, hogy bizonyos időszakokban valamifajta úr keletkezik a helyi politika területén, s a rendszerváltás után sokszor még hivatalukat megőrző, egykori tanácselnökök helyére sok esetben önjelölt, gyakran a közösség kontrollja alól magukat kivonó, csak saját érdekeiket érvényesítő, gyakran visszatetszést okozó hatalomtechnikai módszereket (az ellenvéleményen lévők elhallgattatása, egzisztenciális ellehetetlenítése stb.) is alkalmazó vezetők jelennek meg. Velük szemben már viszonylag korán létrejöttek ugyan különböző érdekszövetségek, amelyek azonban – pontosan a helyi közélet struktúráinak erodálódása és a szereplők alkalmankénti felkészületlensége miatt – csak korlátozott eszközökkel rendelkeznek, hiába szövetkeztek egy-egy választásra, hiába próbálják több esetben is leváltani a regnáló vezetőket, törekvéseik legtöbbször nem járnak sikerrel, sőt, a közéleti viták és konfliktusok eskalációjához vezetnek. Ez a helyzet azonban lokálisan megágyazott egy párhuzamos nyilvánosságnak, amely mintegy leképezte az országos politikai szint történéseit: a polgármester, mint a helyi hatalom birtokosa szinte teljes mértékben az ellenőrzése alá vonta a rendelkezésre álló médiaeszközöket, miközben az opposíció legtöbbször – megfelelő anyagi erőforrások hiányában – arra kényszerült, hogy véleményének kifejezéséhez alternatív felületeket keressen, gyakran a közösségi média által kínált lehetőségeket felhasználva,

A lokális társadalom és politika fent vázolt közegébe érkezett meg a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben 2018-tól kezdve két forrásból összesen az a 360 milliárd forintos támogatás, amelynek célja az itt tervezett fejlesztések és beruházások megvalósítása volt. A támogatás csaknem kétharmadát (256 milliárd Ft-ot) uniós források tették lehetővé, a fennmaradó 104 milliárd Ft-ot pedig a magyar költségvetés biztosította. Ugyancsak ebben az időszakban jelentek meg az üdülőkörzetben magánberuházók is – elsősorban ingatlanbefektetők és -fejlesztők –, akik a kedvező makrogazdasági és politikai körülményeket kihasználva, könnyen hozzájutottak értékes vízparti (vagy zártkerti) ingatlanokhoz, nagyléptékű beruházásokat indítottak el, valóságos ingatlan-boom-ot előidézve a Balaton-parton. Ezekkel a tőkeerős beruházókkal, jelentős politikai kapcsolatokkal rendelkező fejlesztőkkel szemben a helyi közösség szinte teljesen kiszolgáltatottnak bizonyult: már korábban leépültek/központi irányítás alá kerültek azok

az intézmények és szervezetek, amelyekre saját érdekeik érvényesítése során támaszkodhattak volna, amelyek a szinte törvényszerűen jelentkező konfliktusokban védelmet jelenthettek volna számukra³⁵³. Az állam által megvalósított törvényi szabályozások (elsősorban a 2018-as „Balaton-törvény”³⁵⁴) már eleve szűkre szabta az önkormányzatok mozgásterét, majd az ezt követően, az államigazgatás rendszerének átszervezésével csak kevés jogkör maradt helyben, amivel adott esetben a helyi politika eredményesen fel tud lépni a település érdekeinek védelmében. De nem csak az intézmények vonatkozásában mutatkoznak problémák, a helyi közösségek fragmentáltsága, az értelmiségi réteg hiánya, a közéletet övező bizalmatlanság és szolidaritás-deficit miatt a településeken élők sok esetben képtelen önmagukat megszervezni, egységesen fellépni, saját magukat érvényes szereplőként definiálni ebben a helyzetben.

Ám a helyi politika történéseinek egy érdekes vonatkozása az általunk vizsgált településeken az volt, hogy sok év „sodródás” vagy folyamatos konfliktushelyzet után ebben a fragmentált társadalmi térben és nyilvánosságban is megjelenhetnek olyan személyek és csoport, akik mégis képesek magukhoz ragadni a kezdeményezést, s képesek konszenzust teremteni a változás szükségessé mellett. E szereplők felbukkanása csak a külső szemlélő számára tűnik teljesen véletlennek vagy esetlegesnek, az esetek többségében hosszú és szívós munka (esetleg hosszabb mérlegelés és habozás) előzi meg a szerepvállalást. Ugyanakkor az is világosan látszik, hogy ezek a kísérletek egy elég nehéz pályán történnek, s csak több tényező együttállása esetében valósulnak meg – s még akkor is felmerül a kérdés, hogy milyen időtávra képesek berendezkedni, s konszolidálni a viszonyokat.

A nyilvánosság szintje

A fent leírt átalakulások mintegy peremfeltételeit jelentik a nyilvánosság területén végbement változásoknak, amely kutatásunk középponti témáját jelentette. Mint azt a szakirodalom korábban többször is megállapította, egy megfelelő módon működő, egymással összekapcsolt szintekkel rendelkező nyilvánosság lehetőséget kínálna ahhoz a Balaton-parton is, hogy a különböző fejlesztések által kiváltott lokális társadalmi problémák, a hozzájuk kapcsolódó konfliktusok megjelenhessenek, a problémák megfelelő reprezentációi jöjjenek létre az országos

---

³⁵³ Gondoljunk csak az építésügy centralizációjára, az önkormányzatok hatáskörének szűkítésére, arra, hogy 2020. március 1-től az önkormányzatok (valójában a jegyzők) építésügyi hatósági hatásköre megszűnt, az építésügyi hatósági feladatokat a kormányhivatalok látják el, sok esetben a településektől távol.

³⁵⁴ Magyarország egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény – ennek 2022-es Alkotmánybírósági felülvizsgálatáról lásd: <https://www.hirbalaton.hu/alkotmanybirosag-mondta-ki-hogy-alaptorveny-ellenesek-egyeb-balatoni-torvenyi-rendelkezesek-mti/#more-93185>

és a helyi médiumokban, láthatóvá váljanak a különböző érdekek és érdekcsoportok, s elinduljon – akár mediált formában – valamifajta kommunikáció az érintett szereplők között.

A kutatás során láthattuk, hogy a vizsgált településeken a nyilvánosság nagyon különböző csatornái léteznek – a jól-rosszul felépített, aktualizált vagy éppen sorsukra hagyott önkormányzati honlapok, az önkormányzat által kiadott heti online hírlevelek vagy nyomtatott havilapok, a városi televízió és a YouTube-csatornák, a különböző Facebook-csoportok formájában; azaz formálisan létezik, a helyi közélet szereplőinek rendelkezésére áll az a mediális infrastruktúra, amely egy jól működő nyilvánosság előfeltételeit jelentik. Azonban jelen kutatásunk egyik alapvető tanulsága, hogy ezekből a platformokból csak ritkán jön létre valamifajta jól szervezetten működő, kritikus nyilvánosság, amely a közösség számára esélyt kínálna a település életét meghatározó problémák megismerésére, az álláspontok érdemi megvitatására, az ügyekkel kapcsolatos átláthatóság megteremtésére.

Az alapvető akadályt az általunk vizsgált esetekben (de valószínűleg általánosítható módon is) az jelenti, hogy a nyilvánosság egészét alapul véve a láthatósági viszonyok megnehezültek, sok esetben teljes ellehetetlenültek. Végigtekintve a nyilvánosság különböző szintjein, az a tapasztalatunk, hogy a fejlesztések és a beruházások, az ezekkel kapcsolatos konfliktusok, a létrejött problématerületek megítélésében csak elvétve találkozhatunk a problémák megfelelő reprezentációival. Mintha a nyilvánosság egész működése optikai csalódások, téves tükröződések egymással összefüggő rendszereként volna jellemezhető, amelyben az egyes szintek működését szinte kizárólag az intézményi/szervezeti kultúrából fakadó determinációk, politikai-hatalmi motivációk határozzák meg, miközben elhanyagolhatóak, alig láthatóak az erre a helyzetre adott reflexiók.

Mint az a korábban elvégzett médiakutatásunkból kiderült, az országos (ellenzéki) hírmédia rendszeresen „felülméri” ezeket a beruházási konfliktusokat, optikáját – probléma-reprezentációs mechanizmusát – valamifajta „oligarcha-spotting” irányítja. A Balaton-parton zajló fejlesztési beruházások (legyenek azok lakópark-építések, zártkerti beruházások) elsősorban akkor és azért válnak ebben a mediális közegben hírré, mert a NER valamelyik ismert képviselőjéhez kapcsolhatóak. Természetesen számos adattal alátámasztható, széles körben tárgyalt az a jelenség, hogy a NER-elit a Balaton több pontján is megjelent, jelentős ingatlanvásárlásokat, felújításokat bonyolított le. Ugyanakkor az ilyen „oligarcha-spotting” megközelítésmód túlságosan homogenizálja, s ezáltal eltorzítja a lokális történéseket: nem vesz tudomást például arról, hogy meghatározott ingatlanvásárlások esetében a tulajdonosi szerkezet

érdemben nem változik meg³⁵⁵, mint ahogyan arról sem, hogy más esetekben az új tulajdonosok valójában korábban elhanyagolt, művelődésből kivont területeket vásároltak meg, s jelentős beruházásokat megvalósítva (szőlőket, gyümölcsösöket telepítve) revitalizálták ezeket. És arról sem vesz tudomást, hogy ezek az országos nyilvánosságban széles körben tárgyalt adásvételek, ingatlan-ügyletek helyben sok esetben másképpen reprezentálódnak: a helyi társadalom tagjainak jó részét a gazdát cserélt telkek tulajdonosi háttér csak érintőlegesen érdekli, vagy közömbösen viszonyulnak ehhez, vagy örülnek a beruházások által teremtett munkalehetőségeknek, egy elhanyagolt, pusztuló településrész megmenekülésének. Nem csoda tehát, hogy kutatási eredményeink szerint a lokális nyilvánosságban kevés visszhangot kapnak az ilyen típusú, az országos médiumokban nagy hírértékkel bíró médiaközlemények.

A nyilvánosság rendszerének másik pólusát alkotó lokális szintéren egy egészen másfajta logika működik. Ha az országos szint esetében azt a fogalmat használtuk, hogy „felülméri” a beruházási konfliktusok jelentőségét, akkor a helyi nyilvánosság különböző platformjai éppen ellenkezőleg, „alulméri” a beruházások és az ingatlanfejlesztések lokális jelentőségét és szerepét. A lokális szinten érvényesülő nyilvánosság-optika horizontja meglehetősen korlátozott. Korlátozott egyrészt tematikailag: az önkormányzat által működtetett honlapok és önkormányzati újságok nem képesek többfajta vélemény bemutatására, valamifajta plurális nyilvános fórum megteremtése helyett tevékenységük legtöbbször a polgármester és a képviselőtestület döntéseinek ismertetésére szorítkozik. Korlátozott másrészt földrajzilag: a közösségi médiumokban megjelenő posztok döntő többsége a helyhez és tájhoz kapcsolódó „szép képek” nyilvánosságra hozatalával, s az általuk keltett pozitív érzések hangsúlyozásával foglalkozik. De korlátozott a helyi közélet vonatkozásában is: a lokális Facebook-csoportok posztjaira leginkább a mindennapok rutinjainak, a normáknak és a normaszegő viselkedésmódoknak szinte repetitív felsorolása jellemző.

A különböző Facebook-csoportok bejegyzéseit elemezve olyan benyomásunk támad, mintha a nyilvánosságnak ezen a szintjén valamifajta állandó alapzaj hallatszana, amelyben újra és újra ugyanazok a szép képek és ugyanazok a helyi ügyek kerülnek elő: képek a part menti fasorról, a szép kilátásról, időjárási jelenségekről, a másik oldalon pedig a közterületek és közszolgáltatások állapota, a szemetelés és a rongálás, a kátyúk az utakon és a kutyák a strandokon, az autók és a parkolás, vagy éppen a fakivágások körüli viták. Ezek természetesen létező, a települések lakóit folyamatosan foglalkoztató problémák, ugyanakkor egészen másfajta

---

³⁵⁵ Így kerül például Demján Sándornak a Dörgicse körüli szőlőhegyeken lévő 3,3 hektáros területe 2017-ben a Mészáros-család birtokába, akik 2017-ben vásárolták fel az elhunyt ingatlanvállalkozó zánkai borászatát, a Canter Borház Kft-t, amely a környéken számos szőlőbirtokkal rendelkezett. Bővebben lásd a K-Monitor adatbázisát: <https://adatbazis.k-monitor.hu/adatbazis/cimkek/canter-borhaz-kft>

nagyságrendet képviselnek, mint a zártkerti beruházásokkal, egykori kempingek helyén kialakuló lakóparkokkal kapcsolatos konfliktusok, s a két szint között nem nagyon van átjárás. Ha a lokális nyilvánosság valamelyik fórumán fel is bukkan és rövid időre érdeklődést kelt egy ilyen típusú hír, szinte azonnal felülíródik az alapzajként funkcionáló problémák valamelyikével.

A nyilvánosság rendszerének e két szélső pólusán túl léteznek azonban példák arra, hogy a helyi közélet egyes szereplői kísérletet tesznek arra, hogy megkérdőjelezzék ezeket az uralkodó optikai rendszereket, s új módon reprezentálják a beruházásokkal kapcsolatos kérdéseket, másképpen közelítsenek a lokális közösség problémáihoz. A lokális nyilvánosságnak ezen a pólusán különböző, csak nehezen tipizálható szereplők találhatók – társadalmi csoportok, civilek, sokszor egy-egy magányos posztoló –, akik tudatosan használják ki és fel, alakítják a saját elképzelésüknek megfelelően az új mediális környezet kínálta lehetőségeket. Törekvésük főként arra irányul, hogy kritikákat fogalmazzanak meg a település vezetésével, a helybéli állapotokkal szemben, mozgósítsanak, kibillentsek a helyi közéletet az apátia állapotából. Ugyanakkor – főleg az önkormányzati választások közeledtével – az általuk létrehozott kommunikációs platformok alkalmat kínálnak ahhoz is, hogy saját programjukat megfogalmazzák és megismertessék a településük választópolgáraival.

Nagyon nehéz közös nevezőre hozni vagy egyetlen fogalom köré csoportosítani ezeket a főleg Facebook-csoportok szintjén megvalósult törekvéseket, mert mind a nyilvánosság szerepéről alkotott elképzeléseik, mind szándékaik és megnyilvánulási stratégiáik és az ehhez választott stílusuk nagyon eltérő. Ugyanakkor érdemes elkülöníteni néhány, az általunk vizsgált településeken létező nyilvánosság-stratégiát³⁵⁶, amelyek az alábbi táblázatban rendezhetők el:

<i>zsáner/műfaji előkép</i>	<i>szerepfelfogás</i>	<i>stílus</i>
nyomtatott politikai lap	lapszerkesztő, a szerkesztőség vezetője	moderált és kritikus
röpirat	az örök ellenzéki	számonkérő, emocionális, kritikus
énblog	a kompetens vezető	racionális, érvelő
kreatív felület	az örök civil/aktivista	kísérletező, ironikus

A választott nyilvánosság-stratégiák lehetnek a következők:

- „a nyomtatott politikai lap”: a Facebook által kínált felületre úgy tekint a létrehozó/adminisztrátor, mintha egy nyomtatott (ellenzéki) lap volna, saját szerepét

³⁵⁶ E felsorolás természetesen nem törekszik – nem is törekedhet – teljességre, ám rögzít egy lehetséges taxonómiát és egy ehhez kapcsolódó kiinduló állapotot, amely más lokális nyilvánosságok vizsgálatával tetszés szerint bővíthető.

főszerkesztőként határozza meg, s így próbálja nagyon tudatosan az általuk helyesnek gondolt normák szerint irányítani a felületen zajló politikai kommunikációt, ellenőrizve, beszámoltatva a helyi politika vezetőit;

- „a röpirat”: a Facebook által kínált felületet a tulajdonos/adminisztrátor egyfajta botránymédiummá alakítja át, és a közösségi médiumok affordanciáit kihasználva, mémekkel, (sokszor manipulált) fotókkal, rövid és hatásvadász közleményeket, kommenteket gyártva és újraposztolva közvetlenül fordul a település vezetőihez, számonkérve tevékenységüket, folyamatosan nyomás alá helyezve őket;
- „az énblog”: a Facebook által kínált felületen a tulajdonos/adminisztrátor kommunikációs offenzívát gyakorol, ám mindeközben fenntartja a racionális vita kereteit, magát kompetens vezetőként feltüntetve felépít egy a választások során szavazatokká konvertálható imázst,
- „a kreatív felület”: a Facebook által kínált felületen az adott csoport a digitális médiumok affordanciáit felhasználva kialakít egy új mediális nyelvet, ám nem ragaszkodik csak a digitális megjelenéshez, hanem tevékenységét az offline térre is kiterjesztik, kreatívan felhasználva a fizikai tér által kínált lehetőségeket, s összekapcsolja ezt a két területet.

A példákat lehetne tovább sorolni, de talán már ennyiből is jól látható, hogy milyen sokféleképpen alakítható az a mediális infrastruktúra, amely a 2010-es évektől a helyi politikai élet legfontosabb fórumává vált. Természetesen itt is felvethető a kérdés, hogy mennyire tartósak ezek az új mediális eszközöket felhasználó kísérletek a lokális nyilvánosság átalakítására, milyen eredményeket hoznak, s milyen életciklus jellemzi őket. A digitális médiarendszerek affordanciái mintha ellene dolgoznának a tartósságnak, a hosszú időtartamnak, ám ezek a mediális kísérletek mégis lehetőséget kínáltak arra, hogy egy adott időszakban megváltozzanak a lokális nyilvánosság láthatósági viszonyai, s ez akár a helyi közélet átalakulását is magával hozza.

Zárszó

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein megjelenő konfliktusokkal foglalkozó kutatás empirikus adatfelvételi szakasza nagyjából egybeesett a 2024-es önkormányzati választások kampányidőszakával, majd a választásokkal, az eredmények nyilvánosságra hozásával, majd – egy relatíve eseménytelen időszak után – az önkormányzati feladatokra való felkészüléssel. Egy meglehetősen éles helyzetben vizsgálhattuk tehát a helyi társadalom működését, egy olyan választási időszakban, amely a Balaton-part több településén meglepő eredményeket hozott. Ezek az eredmények nem választhatók el a kutatásunk által középpontba állított témától: a beruházási konfliktusokkal tovább mélyülő törésvonalaktól a helyi társadalom különböző

csoportjai között, a lokális nyilvánosság sok esetben diszfunkcionális működésétől, a sokszor megoldatlanként érzékelt konfliktusok jelenlététől. Ezek az eredmények mintha arra utalnának, hogy érdemes komolyan venni a lokális nyilvánosságban megmutatkozó válságjelenségeket és érdemes törekedni a láthatósági viszonyok megváltoztatására.